

MØTEINNKALLING

Utvalg: Forvaltningsutvalet
Møtestad: Møterom Dalsfjorden, Rådhuset
Dato: 21.11.2017
Tid: 13:00

Det blir synfaring i Bjørkedalen vedrørende PS 79/17. Oppmøte på Rådhuset kl 13:00, ferga går kl 13:15. Møtet blir på Rådhuset, møterom Dalsfjorden, etter synfaringa.

Forfall skal snarast meldast til servicekontoret/utvalsekretær på telefon 70 05 87 00 eller postmottak@volda.kommune.no, som kallar inn vara. Varamedlemer møter difor berre etter eiga innkalling.

Folkevalde, både medlemer og varamedlemer, plikter å møte jf. kommunelova § 40 nr. 1, med mindre det ligg føre gyldig forfall.

Den som ønskjer å stille spørsmål om sin habilitet i ei sak, jf. forvaltningslova § 6 og kommunelova § 40 nr. 3, skal melde dette til utvalsekretær i god tid før møtet. Dette også grunna eventuell innkalling av varamedlem, jf. forvaltningslova § 8, 3. ledd.

Møtet er ope for publikum, men kan verte lukka ved handsaming av saker som inneheld informasjon som er unnateke offentlegheit.

Saksdokumenta er lagt ut til offentlig ettersyn på Volda kommune si heimeside <https://innsyn.ssikt.no/volda/dmb> og på servicekontoret.

Minner om at framlegg til vedtak skal sendast elektronisk til politikk@volda.kommune.no

SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 76/17	Godkjenning av innkalling og sakliste
PS 77/17	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte
PS 78/17	Årsbudsjett 2018 - Økonomiplan 2018-2021 - innspel frå utval
PS 79/17	Klage på løyve til oppføring av reiskapshus, gbr 92/1
PS 80/17	Konsesjon ved overtaking av fast eigedom - gbr 141/6
PS 81/17	Konsesjon ved overtaking av fast eigedom - Gbr 51/1
PS 82/17	Møteplan for politiske møte - Formannskap og kommunestyre 2018
PS 83/17	Orienteringssaker
OS 15/17	Skulen og skuleområdet på Bjørkedalen
OS 16/17	Rundskriv M-3 om konsesjon, priskontroll og boplikt, nytt rundskriv M-2/2017 om driveplikt etter jordloven og forskrift om beløpsgrense ved gjennomføring av priskontroll
OS 17/17	Delegert vedtak: Gbr 128/1 - Søknad om deling av landbrukseigedom, Hallvor Ola Hjelle
OS 18/17	E-byggsak - Digitalisering av enkel byggesakshandsaming

PS 76/17 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 77/17 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Bente Kristin Krøvel

Arkivsak nr.: 2017/1127

Arkivkode: 151

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
12/17	Tenesteutval for helse og omsorg	16.11.2017
15/17	Tenesteutval for oppvekst og kultur	15.11.2017
78/17	Forvaltningsutvalet	21.11.2017

ÅRSBUDSJETT 2018 - ØKONOMIPLAN 2018-2021 - INNSPEL FRÅ UTVAL

Administrasjonen si tilråding:

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Vedleggsliste:

Årsbudsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

Samandrag av saka:

Tenesteutval for oppvekst og kultur, tenesteutval for helse og omsorg og forvaltningsutvalet skal ha høve til å kome med innspel til formannskapet før det gir innstilling til kommunestyret. Rådmannen presenterte budsjettet og økonomiplanen på kommunestyremøte den 09.11.

sektorsjef kultur og service
Inger-Johanne Johnsen

Utskrift av endeleg vedtak:

Formannskapet

ÅRSBUDSJETT 2018

ØKONOMIPLAN 2018-2021

Administrativt framlegg

Innholdsfortegnelse

FORORD	4
1 HOVUDOVERSIKT DRIFTSBUDSJETT	5
1.1 Driftstiltak økonomiplan 2018-2021	7
2 SEKTORANE OG STABANE	10
2.1 INNLEIING	10
2.2 MÅLKART	11
2.3 BUDSJETTRAMMER	13
2.4 HELSE OG OMSORGSSEKTOREN	16
2.5 KULTUR OG SERVICESEKTOREN.....	28
2.6 OPPLÆRING OG OPPVEKSTSEKTOREN	32
2.7 TEKNISK SEKTOR	38
2.8 UTVIKLINGSSEKTOREN	46
2.9 ØKONOMIAVDELINGA	49
2.10 PERSONAL- OG ORGANISASJONSAVDELINGA	53
2.11 BARNEVERNTESTA HAREID, ULSTEIN, VOLDA OG ØRSTA	58
2.12 NAV	61
2.12 FELLESOMRÅDET	64
3 INVESTERINGAR.....	68
3.1 IKT INVESTERINGAR.....	70
3.2 INVESTERING I BARNEHAGE OG GRUNNSKULE	70
3.3 INVESTERINGAR KULTUR OG IDRETT	71
3.4 INVESTERINGAR HELSE OG OMSORG.....	71
3.5 INVESTERINGAR NÆRINGS- OG BUSTADUTBYGGING	72
3.6 INVESTERING I SAMFERDSEL	73
3.7 INVESTERINGAR KOMMUNALE BYGG	73
3.8 INVESTERING I BRUER OG FLAUMSIKRING	74
3.9 INVESTERING I MASKINER, VERKTØY OG KØYRETØY	74
3.10 INVESTERINGAR SJØLVKOST (VATN, AVLØP OG FEIING)	75
4 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR	76
4.1 FINANSOMRÅDET	78
4.2 FONDSMIDLAR.....	82
4.3 FRIE INNTEKTER.....	84
4.4 GENERELLE STATSTILSKOT.....	87
4.5 FOLKETALSUTVIKLING	88

4.6	EIGEDOMSSKATT	92
4.7	NÆRINGSUTVIKLING.....	93
4.8	KOMMUNEREFORMA.....	97
4.9	KOSTRA tal Volda kommune	98
	VEDLEGG.....	103
	HOVUDOVERSIKTER	103
	Budsjettskjema 1A.....	103
	Budsjettskjema 1B.....	104
	Budsjettskjema 2A.....	105
	Budsjettskjema 2B.....	105
	Budsjettskjema 4	115
	Budsjettskjema 5	116
	NOTAT FRÅ TEKNISK – VERBAL DEL INVESTERINGAR	117

FORORD

Sentral politikk

Vi har hatt fleire tiår med oppbygging av velferdsgode i kommunane som følgje av auka inntekter frå oljefondet. I statsbudsjettet for 2018 er auken i overføring frå oljefondet justert ned til 6 mrd. Frå årtusenskiftet har påslaget gjennomsnittleg vore ca 11 mrd. i året. Perspektivmeldinga frå regjeringa peikar på vekst i pensjons- og demografiutgiftene som dei største utfordringane i tillegg til klima. For å møte desse utfordringane meiner regjeringa at ein må effektivisere og auke produktiviteten i offentleg sektor. Vidare må sysselsettinga aukast for å få fleire i arbeid. Lykkast ein ikkje vil skattane aukast, og offentlege velferdstenester må driftast av private. Finansministeren har uttalt at det må gjerast prioriteringar, og at det kan verte behov for å nedskalere innsatsen på enkeltområde samanlikna med i dag. Volda kommune må ta innover seg den sentrale politikken. Auka effektivitet og produktivitet i åra framover inneber meir teneste for kvar krone. Dette må omsetjast i nye arbeidsmåtar, ny organisering og færre skular og barnehagar. Dette er innarbeidd som tiltak for reduksjon av drifta i budsjettet og økonomiplanen. Dersom ein ikkje vil prioritere eller får til ei slik effektivisering, så vil det vere same mekanismen som skjer i Volda som varsla sentralt. For Volda inneber det auka eigedomsskatt i tillegg til redusert tenestetilbod.

Handlingsrommet

Volda kommune får ein vekst i frie inntekter på kr 15,8 mill frå 2017 til 2018. Utan vedtak om kommunesamanslåing, ville veksten vore om lag 7 millionar lågare. Budsjettforslaget har i hovudsak teke høgde for dei nasjonale satsingane innanfor rusfeltet, førebyggjande tiltak for barn/unge og tidleg innsats. Når vi legg til grunn framskriving av lønsutgifter, pensjon og kapitalutgiftene, så må drifta subsidierast med bruk av driftsfond. Samtidig er det foreslått tiltak for å frigjere midlar til føre attende midlar til driftsfondet i økonomiplanperioden. Det er gjort eit grundig arbeid med grunnlaget for framskriving av drifta, både for å fange opp inntektene og ei kritisk nedjustering av drifta i alle tenestene. Det er derfor ikkje lagt inn auka eigedomsskatt i 2018. Samtidig må det presiserast at eit så stramt driftsbudsjett inneber risiko for ubalanse i driftsåret.

Investeringane

Det er gjort ein ryddejobb for å ta ned investeringsnivået i økonomiplanen. Enda er det i høgste laget, men det er store behov som ein vert nødt til å innarbeide for å ha tilstrekkeleg dekningsgrad og gode tenester. Dei største investeringane er innanfor teknisk infrastruktur, omsorgsbustader, ny sentrumsbarnehage, Volda ungdomsskule, deltaking i idrettshall, symjehall og kino/kultursal. Eigedomsskatten er foreslått auka til 3 promille i 2021 for å finansiere dei større samfunnstiltaka.

Volda kommune fram til 2020

Dei to siste åra i økonomiplanen vil gjelde for den nye kommunen. Ettersom ny kommune må overta drifta frå dei gamle kommunane, må framskriving med nye tiltak også for desse åra visast.

Endring og prioritering

Vi står overfor store endringsprosessar både med å byggje ny kommune, men også endringsprosessar i dagens Volda for å ta ned drifta og finne nye måtar å arbeide på innanfor ulike felt. Dette må kombinerast med strenge prioriteringar der ein må seie nei for at noko skal prioriterast. Dette krev god dialog i høve til brukarane, gode prosessar på tvers i organisasjonen og mellom politikarane og administrasjonen.

1 HOVUDOVERSIKT DRIFTSBUDSJETT

Utgangspunktet for budsjettarbeidet er budsjettet for 2017. Dette vert framskriven til alle dei fire åra i økonomiplanperioden. Deretter startar endringar i forhold til både inntekts- og utgiftssida. Prosessen i år har hatt fokus på å få til eit meir realistisk budsjett og då meir tilpassa rekneskapen og eksisterande driftsnivå. Dette kjem fram av tala og tiltaka som no vert lagt fram. Arbeidet med å få på plass eit meir realistisk budsjett og dermed eit betre rapporteringsgrunnlag vil halde fram i 2018. Det er viktig å få involvert leiarar ute i einingane meir i rapporteringsarbeidet. Dette krev at det vert sett av nok ressursar i stabseiningane økonomi og personal, slik at vi sikrar god støtte og opplæring til dei som skal involverast.

Framskrive budsjett inneheld bruk av disposisjonsfondet på vel 18,9 mill kr pr år i perioden. Så mykje midlar er ikkje på fondet, så det er behov for å redusere bruken. Større investeringar framover gjer det også nødvendig å sikre at det eksisterar eit disposisjonsfond slik at ein har ein reserve om rentene begynner å stige. Veksten i frie inntekter finansierer lønnsvekst og tiltak som det frå statleg hald er skapt forventningar til. Endringar i talet på flyktningar inn til Noreg gjer at Volda ikkje får busette så mange flyktningar som tidlegare år. Tilskotet vert mindre frå og med 2018 og det er dermed nødvendig å sjå på tenestene vi leverer til denne gruppa og starte ei nedtrapping, slik at utgiftene stemmer meir med dei inntektene som kjem.

Budsjettrammene som no vert lagt fram er stramme. God budsjettkontroll gjennom året er viktig slik at intensjonane som ligg i budsjettet vert gjennomført.

Tabellen under er ein komprimert utgåve av hovudoversikt drift for komande økonomiplanperiode og viser både brutto- og netto driftsresultat:

HOVUDOVERSIKT DRIFT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018						
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rammetilskot	-260 078 170	-271 711 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000
Skatt på inntekt og formue	-206 754 873	-200 000 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000
Eigedomsskatt	-17 113 341	-17 000 000	-17 500 000	-17 800 000	-18 100 000	-27 850 000
Andre driftsinntekter	-342 256 745	-289 945 736	-275 717 526	-275 717 526	-275 717 526	-274 717 526
Sum driftsinntekter	-826 203 129	-778 656 736	-780 817 526	-781 117 526	-781 417 526	-790 167 526
Sum driftsutgifter	805 650 311	781 631 287	785 450 508	776 024 579	773 951 179	772 051 179
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-20 552 818	2 974 551	4 632 982	-5 092 947	-7 466 347	-18 116 347
Sum finansinntekter	-8 810 785	-7 150 000	-8 670 000	-8 670 000	-8 670 000	-8 670 000
Sum finansutgifter	39 601 431	52 099 000	51 456 596	52 643 914	53 858 670	65 326 746
Netto finanskostnader	30 790 646	44 949 000	42 786 596	43 973 914	45 188 670	56 656 746
Motpost avskrivninger	-32 673 123	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-22 435 295	19 393 551	18 889 578	10 350 967	9 192 323	10 010 399
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-25 397 311	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-9 519 163	-18 896 898	-17 896 734	-9 358 123	-8 199 479	-9 017 554
Bruk av bundne fond	-14 239 381	-5 874 297	-2 882 201	-2 882 201	-2 882 201	-2 882 201
SUM BRUK AV AVSETNINGER	-49 155 855	-24 771 195	-20 778 935	-12 240 324	-11 081 680	-11 899 755
Overført til investeringsregnskapet	5 507	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	37 906 211	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	12 189 520	5 377 644	1 889 357	1 889 357	1 889 357	1 889 357
SUM AVSETNINGER	50 101 238	5 377 644	1 889 357	1 889 357	1 889 357	1 889 357
RESULTAT	-21 489 912	0	0	0	0	0

I budsjettforslaget er det lagt opp eit negativt netto driftsresultat på kr 18,9 mill kr i 2018. Vi får dermed ein resultatgrad som er negativ med 2,42 % av driftsinntektene. 2018 er saldert ved bruk av 17,9 mill kr av disposisjonsfondet, ein reduksjon i bruk av fond frå 2017 på om lag 1,0 mill kr. Sjølv om vi i perioden reduserer fondsbruken ser vi at vi på slutten av perioden har brukt opp fondsmidlane som ligg på disposisjonsfondet:

Saldo 31.12	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Disposisjonsfond	60 043 333	41 146 435	23 249 701	13 891 578	5 692 099	-3 325 455
Bundne driftsfond	21 830 827	21 334 174	20 341 330	19 348 486	18 355 642	17 362 798

Ved gjennomgang av budsjettet ser vi at der er budsjettert med fondsmidlar frå disposisjonsfondet der finansiering skal skje av tidlegare avsetjingar til bundne fond. Dette

skal vi ta ei opprydding på ved rekneskapsavslutning i 2017. Bruk av disposisjonsfondet i 2017 vert dermed ikkje så stort som vist i tabellen over, noko som gjer at der vil vere nok midlar på dette fondet til å finansiere driftsbalanse også i 2021.

I 2021 aukar vi eigedomsskatten til 3 promille. Samtidig kjem kapitalkostnader til rehabilitering ungdomsskulen, idrettshallen, symjehall og kino/kultursal.

1.1 Driftstiltak økonomiplan 2018-2021

Følgjande tiltak er lagt inn i rådmannen sit framlegg og er med på å endre driftsrammene frå år 2017 og framover i økonomiplanperioden:

ØKONOMIPLAN 2018-2021 VOLDA KOMMUNE/BUDSJETT 2018				
ENDRINGAR DRIFTSBUDSJETT				
	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Framskriving av budsjett 2017	0	0	0	0
Sentrale tiltak:				
Auke i Frie inntekter frå statsbudsjett	-15 889 000	-15 889 000	-15 889 000	-15 889 000
Endring eigedomsskatt, auke som følge av vekst bustadar	-500 000	-1 000 000	-1 500 000	-2 000 000
Endring Eigedomsskatt - nytt lovverk		200 000	400 000	600 000
Auke i eigedomsskatt til 3 promille				-9 450 000
Reduksjon til tilskudd Flyktning inkludert EM	8 261 450	8 261 450	8 261 450	8 261 450
Reduksjon i tenestene knytt til flyktningar	-1 000 000	-3 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Endring renter som følge av nye investeringar	-1 724 532	-1 436 534	-1 091 098	-1 092 592
Endring renter som følge av betre forvaltning	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Endring avdrag	2 082 128	2 981 448	3 850 768	4 320 338
Auka utbytte Tussa (kr. 10 000 pr aksje)	-1 340 000	-1 340 000	-1 340 000	-1 340 000
Lønnsvekst (inkl lokale fohandlingar 2017 og endring pensjon)	11 126 750	11 126 750	11 126 750	11 126 750
Digitalisering og innovasjon, samordning skule og barnehage	-2 600 000	-6 800 000	-10 300 000	-12 200 000
Kapitalkostnad Ungdomsskule				4 500 000
Kapitalkostnad ny Barnehage i sentrum				0
Kapitalkostnad svømmebasseng				2 500 000
Tilskot og leige Idrettshall			3 000 000	3 000 000
Kapitalkostnad kino og kultursal				4 000 000
Regulering driftsfond	1 000 164	9 538 775	10 697 419	9 879 344
Rådmann og stab:				
Voldskoordinator	63 400	63 400		
Nasjonalt digitaliseringsfond	181 060			
NAV - Auka overføring til Ørsta husleige og fellesutgifter	750 000	750 000	750 000	750 000
Konsekvensjustering Rådmann, Samfunn og rådgjeving	95 836	95 836	95 836	95 836
Konsekvensjusteringar Økonomiavdeling	-433 662	-433 662	-433 662	-433 662
Konsekvensjusteringar Kultur og Service	-488 355	-488 355	-488 355	-488 355

ØKONOMIPLAN 2018-2021 VOLDA KOMMUNE/BUDSJETT 2018				
ENDRINGAR DRIFTSBUDSJETT				
	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Tilskot VTI Symjegruppe	100 000	100 000	100 000	100 000
Konsekvensjusteringar Politisk verksemd	771 109	771 109	771 109	771 109
Konsekvensjusteringar Lønn og personal	-124 857	-124 857	-124 857	-124 857
Ikkje disponerte løyvingar Fellesområde	-6 780 000	-6 780 000	-6 780 000	-6 780 000
Vidareføring prosjekt kommunale kvalifiseringstiltak	1 200 000			
Opplæring og oppvekst				
Konsekvensjusteringar Opplæring og oppvekst	3 303 309	3 303 309	3 303 309	3 303 309
Styrka bemanning PPT	340 000	200 000		
Helse og omsorg				
Konsekvensjusteringar Helse og omsorg	3 018 230	3 018 230	3 018 230	3 018 230
Styrking bemanning innan rus og psykiske helsetenester	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Teknisk				
Konsekvensjusteringar Teknisk sektor	2 141 532	2 141 532	2 141 532	2 141 532
Sjølvkost, Internkostnader husleige inkl reinhald	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Reduksjon straum som følge av EPC	-400 000	-800 000	-800 000	-800 000
Redusert budsjett veg om fast dekke på grusareal (investeringstiltak)	-600 000	-500 000	-500 000	-500 000
Auke 50 % fast stilling park (innanfor eige budsjett/fordelt lønn)	0	0	0	0
Reduksjon husleige Åsenbygget				1 000 000
Utvikling				
Konsekvensjustering Utvikling	-38 915	-38 915	-38 915	-38 915
Barnevern:				
Konsekvensjustering Barnevern 244 - Volda sin andel	-2 090 516	-2 090 516	-2 090 516	-2 090 516
Tiltaksstilling barnevern – funksjon 251	610 000	310 000		
Reduksjon kostnad EM Volda	-995 131	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
ØKONOMIPLAN 2018-2021	0	0	0	0

Alle endringar vert omtala vidare i framlegget.

Årsverksramme

Volda kommune nyttar Agresso som ERP system. Det er viktig at vi hentar ut rapportar automatisk frå systemet. I budsjettframlegget vert det lagt ut heimlar slik dette er definert i systemet pr. i dag. Det krevst ein gjennomgang med kvar enkelt leiar på dei ulike sektorar og ansvarsområde for å kvalitetssikre tala. I kvalitetsikringa ligg å rydde opp i årsverk knytt til vikar/engasjement/fast. Oppryddinga kan medføre endringar i løpet av rapportering 2018.

Tabellen under viser årsverksramma for 2018:

	Årsverk
Sektor	2018
Rådmann	1
Samfunn og rådgjeving	2,6
Personal og organisasjonsstab	20,6
Økonomistaben	10,3
Opplæring og oppvekstsektoren	292,5
Helse- og omsorgssektoren	260,6
Kultur og servicesektoren	11,9
Teknisk sektor	52,59
Sjølvkosttenester	5
Utvikling	9
Barneverntenesta Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta	67,1
Samla stillingsressursar Volda kommune	733,2

2 SEKTORANE OG STABANE

Kapittel 2 har omtale av mål, utfordringar og budsjettrammer.

2.1 INNLEIING

Kommentarane for sektorane er skrive av sektorsjefane der dei skriv om status, utfordringar og melder inn behov. Rådmannen sitt forslag til nye tiltak framgår i tabell under den økonomiske oppstillinga for 2018 – 2021. Det har vore ein prosess i leiarteamet der ein har hatt overordna og heilskapleg fokus på prioriteringar. Det er lagt opp til ein strategi med tiltak for å redusere drifta ved ein kombinasjon av endring i arbeidsmåtar, digitalisering, planlagt reduksjon i stillingar og samordning av skular og barnehagar i perioden. Effekt som følgje av desse tiltaka vert ført attende til driftsfond. I perioden må ein bruke driftsfond for å balansere drifta. I ein slik situasjon må ein ha stram styring og ikkje tillate mange nye tiltak. Det er derfor lagt opp til ei restriktiv linje med tanke på nye stillingar. Det vert stilt krav om at sektorane arbeider med prioritering og prosessar for å nytte eksisterande ressursar til å løyse oppgåvene i åra framover.

Kommunane får store utfordringar med å tilretteleggje digitale tenester for innbyggjarane og samtidig hente ut gevinstar ved nye arbeidsmåtar. Digitaliseringa er brukardrive og kommunane kan ikkje velje om ein vil vere med på denne utviklinga.

Regjeringa utarbeidde nasjonal digitaliseringsstrategi i 2015, jfr Stortingsmeding nr 27 2015 – 2016; Digital Agenda for Norge. Meldinga peikar på 5 hovudprioriteringar:

- *Brukeren i sentrum*
- *IKT er en vesentlig innsatsfaktor for innovasjon og Produktivitet*
- *Styrket digital kompetanse og deltakelse*
- *Effektiv digitalisering av offentlig sektor*
- *Godt personvern og god informasjonssikkerhet*

Desse prioriteringane er følgt opp i Perspektivmeldinga som kom i vår og i Statsbudsjettet for 2018. Det er tydelege signal om å utvikle tenestene med sikte på forenkling og auka tilgjengelegheit. Samtidig er det tydelege signal om at redusert vekst i bruk av oljeinntekter kombinert med aukande pensjons- og demografikostnader må dekkjast ved effektivisering i offentleg sektor og auka sysselsetting. Digitalisering er sett på som eit sentralt virkemiddel for effektivisering og produktivitetsauke.

KS og regjeringa samarbeidet om ei felles finansieringsordning for å gjere kommunane i stand til å møte den digitale utfordringa. Regjeringa går inn med 125 mill kr og føreset at kommunesektoren går inn med det same. KS har løyvd 40 mill. Dei store bykommunane går inn med 35 mill og resten er invitert til å gå inn med kr 20 pr innbyggjar og fylkeskommunane med kr 5 pr innbyggjar. For Volda utgjør dette kr 181 060. Dette vert ei nasjonal satsing for å

få utvikla felles standardar og felles løysingar som kjem heile kommunesektoren til gode. Det er svært viktig at kommunane deltek i denne finansieringsordninga for å få nødvendig utvikling slik at kommunesektoren ikkje heng etter i høve til folk sine behov og forventningar, men også i høve til nødvendige omstillingskrav og statleg digitalisering av tenester som skal samarbeide med dei kommunale. Kommunane på Søre Sunnmøre samarbeider om felles digital strategi.

Kommunen bør utnytte infrastrukturen og bygningsmassen optimalt. Det er så langt ikkje lagt inn midlar til å leige eksterne lokale til ungdomsklubb. Dette må avklarast nærare. Tilbod for uorganisert ungdom er viktig, og det bør gjerast ei grundig vurdering av kva tiltak som vil vere dei rette for å førebyggje og stimulere denne gruppa. Det er ulike syn på om det er rett å bruke ressursar på lokale, eller om ein bør bruke desse ressursane til personale som kan følgje opp ungdomane med ulike oppfølgingstiltak. Det er hittil ikkje gjort ei grundig vurdering av ulike alternativ. Det vert lagt fram eiga sak på dette.

Akuttmedisinforordninga med krav til legevakt gjeld frå mai 2018. Det vert arbeidd med ei interkommunal løysing som ikkje er endeleg avklart. I alle høve må Volda kommune gjere tiltak for å tilfredsstille minimumskrava i forordninga til hjelpersonell og kompetanse. Dette må ein kome attende til i eiga sak og budsjettkorrigering.

Interkommunalt samarbeid vert kommentert av leiarane for den respektive vertskommune. Slike samarbeid er krevjande av fleire grunnar. Desse operer i andre styringslinjer og vert ikkje ein del av den tette og heilskaplege planlegginga i kommunen. Rådmennene i samarbeidskommunane treng å samordne budsjettprosessane saman med desse leiarane tidleg for å sikre felles forståing og føringar. Vi ser også at enkeltkommunar har eigne bestillingar og prioriteringar som gjer at vi m.a for barnevernet no kan få ei differensiert ordning der nye arbeidsmåtar som familierapi berre gjeld dei kommunane som er villig til å leggje inn ressursar til slik tidleg innsats. Vidare ser vi at samarbeidstiltak som på administrativt nivå var avklart tidleg i året ikkje er forankra politisk i alle kommunane og kan risikere å ikkje verte prioritert. Dette gjeld voldskoordinatør der vi har fått 750 000 (50 %) tilskot til ei stilling over 2 år. Eigenandelen er liten på kvar kommune, men kan verte for stor dersom det ikkje vert tilstrekkeleg samarbeid om ein slik ressurs.

2.2 MÅLKART

Malen for mål er bygt opp slik at den er integrert både i budsjett, tertialrapportering og årsrapportering.

Felles målkart for kommunen

Det vert etablert eit felles målkart for kvart av dei 4 fokusområda **omdøme, medarbeidar, tenester og økonomi**. Kommunen brukar verktøyet 10-faktor for arbeidsmiljøundersøking/utvikling. Undersøkinga vart gjennomført i 2017 og skal gjennomførast på nytt hausten 2018.

Alle delar av organisasjonen skal følgje opp med handlingsplanar og tiltak frå undersøkinga i 2017.

Dette er vist under for kommunen samla og vidare for den enkelte sektor:

MÅL 2018 VOLDA KOMMUNE		
OMDØME		
Mål	Resultat	Kommentar
Volda kommune skal ha god beredskap mot aktuelle kriser og uønska hendingar		
Brukarane skal oppleve å vere tilfredse med tenestene.		
MEDARBEIDAR		
Mål	Resultat	Kommentar
Oppgavemotivasjon: motivasjon for selve oppgavene (fagbegrep: indre motivasjon)		
Mestringstro: tiltro til egen jobbkompetanse		
Selvstendighet: opplevd tillit og mulighet til å jobbe selvstendig (fagbegrep: autonomi)		
Bruk av kompetanse: opplevd bruk av egen kompetanse (fagbegrep: kompetansemobilisering)		
Mestringsorientert ledelse: ledelse med vekt på å gjøre medarbeiderne best mulig ut fra sine forutsetninger, slik det oppleves av medarbeiderne		
Rolleklarhet: tydelig kommuniserte forventninger, slik det oppleves av medarbeiderne		
Relevant kompetanseutvikling: opplevd mulighet for utvikling av relevant formal- og realkompetanse		

MÅL 2018 VOLDA KOMMUNE		
Fleksibilitetsvilje: villighet til å være fleksibel på jobb		
Mestringsklima: opplevd kultur for å samarbeide og gjøre hverandre gode		
Nytteorientert motivasjon: ønske om å bidra til andres måloppnåelse (fagbegrep: prososial motivasjon)		
Nærveret skal aukast i høve til 2017		
TENESTER		
Mål	Resultat	Kommentar
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		
ØKONOMI		
Mål	Resultat	Kommentar
Resultatgrad på 1,75 % (netto driftsresultat i høve til totale inntekter)		

Sektorleirane vert utover det overordna målkartet utfordra på måleindikatorar for den enkelte sektor. Måla skal vere målbare, og ein må skilje mellom mål og aktivitetar/tiltak.

Nokre av måla krev evt innbyggjar-, medarbeidar- og brukarundersøking. Slike undersøkingar vert å avklare i samband med årshjulet og budsjettprosessen.

2.3 BUDSJETTRAMMER

Statsbudsjett for 2018 har følgjande prognose for løns- og prisauke:

	Prosent
Løn	2,80 %
Prisvekst	1,60 %

Lønsutgifter utgjør 2/3 av driftsbudsjettet for kommunesektoren. Det er forventet at lønsutgiftene til kommunesektoren vil øke med 2,8 %. Dette er også innarbeidd i budsjettet til Volda kommune. Lønnsveksten er ikke fordelt ut på sektornivå, men avsett som sentral pott. Når resultat av lønnsforhandlingene er klare vil de bli fordelt ut basert på resultat.

Det er ikke lagt inn kompensasjon for prisauke på varer og tjenester.

Føresetnader for budsjettering av pensjon

Alle tilsette betaler 2 % av løna sin til pensjonsleverandøren. Det resterende vil bli betalt av arbeidsgjevar. Under er det gjort greie for føresetnadene som ligger til grunn ved utrekning av arbeidsgjevar sin andel for 2018.

Lærarane er medlem av statens pensjonskasse. Selskapet opplyser at arbeidsgjevar sin andel er estimert til 13,34 % av pensjonsgrunnlaget i 2018.

Alle andre tilsette i kommunen er medlemmer av KLP. Arbeidsgjevar sin andel er estimert til å være 19,82 % av pensjonsgrunnlaget for sjukepleiarar i 2018. For alle øvrige tilsette er prognosen 18,05 % av pensjonsgrunnlaget.

Arbeidsgjevaravgift på 14,1 % kommer i tillegg.

Tabellen under viser utvikling i budsjetttrammene fra 2016 – 2021 for hver sektor, fordelt på utgift og inntekt (bruttorammer):

BUDSJETTSKJEMA 1 B VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018						
Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	1 857 184	1 954 071	2 234 642	2 053 582	1 990 182	1 990 182
Inntekter	-205 841	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984
Rådmann	1 651 343	1 888 087	2 168 658	1 987 598	1 924 198	1 924 198
Utgifter	2 628 911	2 414 780	2 551 249	2 551 249	2 551 249	2 551 249
Inntekter	-1 230 623	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355
Samfunn og rådgjeving	1 398 288	1 383 425	1 519 894	1 519 894	1 519 894	1 519 894
Utgifter	25 438 134	18 881 145	20 450 768	19 250 768	19 250 768	19 250 768
Inntekter	-15 029 448	-1 310 850	-1 677 424	-1 677 424	-1 677 424	-1 677 424
Personal og organisasjon	10 408 686	17 570 295	18 773 344	17 573 344	17 573 344	17 573 344
Utgifter	8 296 834	8 030 026	8 198 573	8 198 573	8 198 573	8 198 573
Inntekter	-2 233 094	-1 255 427	-1 773 757	-1 773 757	-1 773 757	-1 773 757
Økonomi	6 063 740	6 774 599	6 424 816	6 424 816	6 424 816	6 424 816
Utgifter	9 409 141	8 837 312	9 767 312	9 767 312	9 767 312	9 767 312
Inntekter	-552 033	-120 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
NAV Kommune	8 857 108	8 717 312	9 467 312	9 467 312	9 467 312	9 467 312
Utgifter	255 723 710	251 876 967	257 963 392	257 823 392	257 623 392	257 623 392
Inntekter	-59 057 987	-48 512 408	-49 748 759	-49 748 759	-49 748 759	-49 748 759
Opplæring og oppvekst	196 665 723	203 364 559	208 214 633	208 074 633	207 874 633	207 874 633
Utgifter	251 456 669	243 867 136	244 552 146	244 552 146	244 552 146	244 552 146
Inntekter	-67 008 421	-62 135 142	-57 316 553	-57 316 553	-57 316 553	-57 316 553
Helse og omsorg	184 448 248	181 731 994	187 235 593	187 235 593	187 235 593	187 235 593
Utgifter	16 890 619	13 943 472	13 452 550	13 452 550	16 452 550	16 452 550
Inntekter	-7 326 352	-2 421 329	-2 260 395	-2 260 395	-2 260 395	-2 260 395
Kultur og service	9 564 267	11 522 143	11 192 155	11 192 155	14 192 155	14 192 155
Utgifter	4 287 529	2 266 713	3 037 822	3 037 822	3 037 822	3 037 822
Inntekter	-226 155	0	0	0	0	0
Politisk verksemd	4 061 374	2 266 713	3 037 822	3 037 822	3 037 822	3 037 822
Utgifter	76 646 394	76 981 846	75 441 086	75 141 086	75 141 086	75 141 086

BUDSJETTSKJEMA 1 B VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018						
Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Inntekter	-40 443 027	-42 034 221	-39 217 269	-39 217 269	-39 217 269	-38 217 269
Teknisk	36 203 367	34 947 625	36 223 817	35 923 817	35 923 817	36 923 817
Utgifter	23 491 370	23 481 755	23 923 469	23 923 469	23 923 469	23 923 469
Inntekter	-23 492 522	-23 481 755	-23 923 469	-23 923 469	-23 923 469	-23 923 469
Sjølvcosttenester	-1 152	0	0	0	0	0
Utgifter	9 868 900	10 182 369	9 990 485	9 990 485	9 990 485	9 990 485
Inntekter	-3 915 012	-3 304 355	-2 984 704	-2 984 704	-2 984 704	-2 984 704
Utvikling	5 953 888	6 878 014	7 005 781	7 005 781	7 005 781	7 005 781
Utgifter	112 188 318	101 593 389	97 754 857	96 349 988	96 039 988	96 039 988
Inntekter	-112 599 242	-101 593 389	-97 754 857	-96 349 988	-96 039 988	-96 039 988
Barneverntenesta (vertsk.)	-410 924	0	0	0	0	0
Utgifter	16 278 978	29 886 218	27 460 143	26 055 274	25 745 274	25 745 274
Inntekter	0	0	0	0	0	0
Barnevern Volda kommune	16 278 978	29 886 218	26 800 571	26 800 571	26 800 571	26 800 571
Utgifter	59 846 086	44 557 944	41 874 750	35 674 750	31 174 750	29 274 750
Inntekter	-56 021 318	-53 311 030	-45 930 280	-45 930 280	-45 930 280	-45 930 280
Fellestenester	3 824 768	-8 753 086	-4 055 530	-10 255 530	-14 755 530	16 655 530

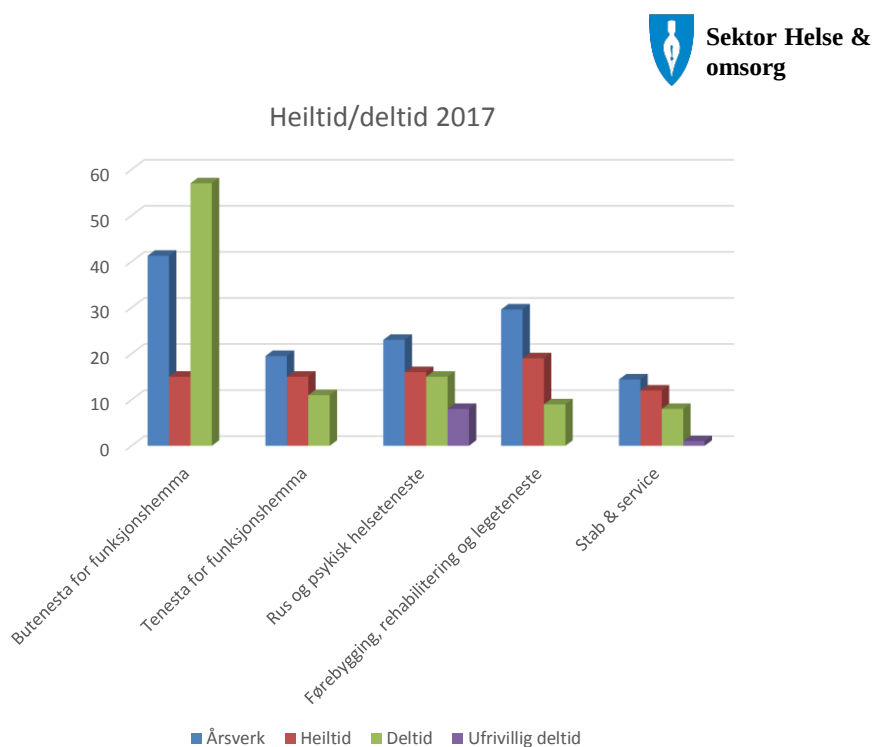
Detaljert informasjon om endring i rammer kjem fram i omtalen under kvar sektor.

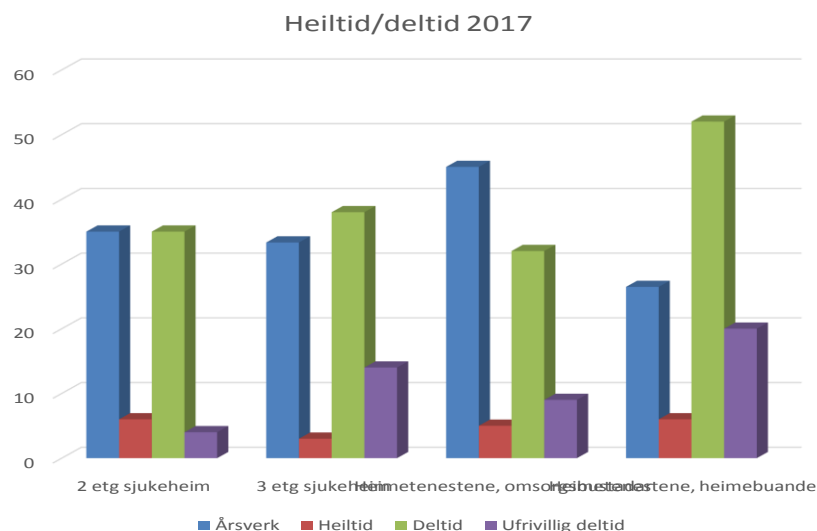
2.4 HELSE OG OMSORGSSEKTOREN

Helse og omsorg omfattar førebygging, rehabilitering og legeteneste, sjukeheim, heimeteneste til heimebuande og i omsorgsbustad, tre dagsenter for ulike brukargrupper, rus- og psykisk helseteneste og avlastningstilbod for barn og unge.

Utan unntak opplever dei ulike tenesteområda stor etterspurnad etter tenester. Rekruttering etter viktig fagkompetanse har vore utfordrande siste året, særskildt sjukepleiekompetanse. Erfaring viser at dei store stillingane er sentrale for kvalitet, kompetanse, kulturbæring og kontinuitet. Det er eit felles ynskjemål for tilsette og administrasjon å ha flest mogleg store stillingar. Sjukefråvær verkar inn på alle desse faktorane, då det ofte er vanskar med å få inn vikar med ønska kompetanse og som ikkje har tilsvarende føresetnader til å ivareta dei fire kommunane på lik line med fast tilsette. Sjukefråværet for 2.tertial 2017 er for heile sektoren knapt 11%.

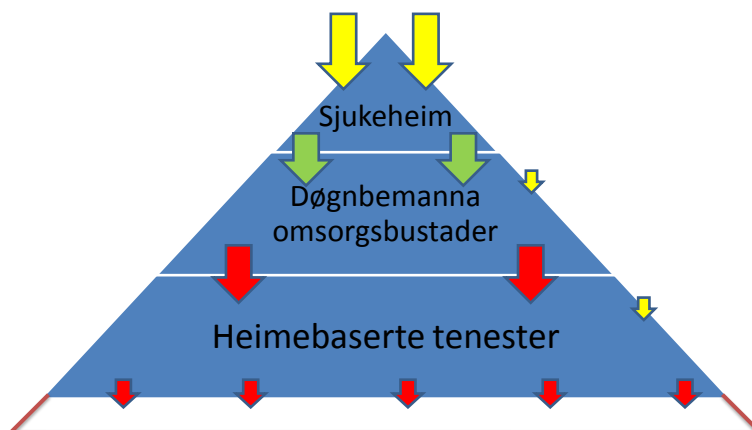
Det har vore gjennomført kartlegging i dei ulike einingane på fordeling heile stillingar, deltidsstillingar og uønska deltid.

Snart seks år etter innføring av Samhandlingsreforma og i kombinasjon med det vi opplever er ein forsmak i auken av talet eldre, merkar ein utfordringane strammar seg til. Korttidsavdelinga har hatt mest fullt belegg gjennom heile 2017 og ein har så langt i år hatt 50 betalingsdøgn til sjukehuset. Ein modell og ei kort forklaring kan illustrere fakta.

Konsekvens av samhandlingsreforma

Dei gule pilene illustrerer dei utskrivningsklare pasientane frå sjukehuset. Dei fleste kjem til Klokkearstova (sjukeheimen), nokre kjem (tilbake) til omsorgsbustad og nokre kan reise direkte heim. I praksis har det skjedd ei forskyving av tyngre omsorgsoppgåver (grøne og raude piler) som tidlegare låg høgt i pyramiden, som har flytta nedover. Årsaka er at talet

langtidsplassar i institusjon vart redusert då Klokkarstova rettvist vart omgjort til korttidsavdeling, samt at talet eldre aukar.

Korleis skal kommunen best finne løysingar som sikrar innbyggjarane lovpålagde og gode tenester, utan at ein må fortsette å bygge ut kostbare sjukeheimplassar og døgnbemanna omsorgsbustader?

Som illustrasjonen viser har pyramiden fått utvida grunnmur med eit kvitt felt, det vil seie at fleire oppgåver er tenkt må løysast gjennom heimebaserte tenester. Folk vil bu heime lenge som råd, ein må dimensjonere og tilby kompetente tenester slik at det vert mogleg å bu heime lenger. Ein vesentleg faktor for å lukkast vil vere å få nyttigjort velferdsteknologi. Skal kommunen nyttiggjere seg velferdsteknologi og sette dette i eit system, slik at effektuttaket bidreg til å demme opp for auka behov for tenester, må kommunen bruke ressursar for å etablere og implementere dette. Utan dedikert prosjektleiar vil ein vanskeleg lukkast. I tillegg vil det vere behov for å sette av ressursar til innkjøp av utstyr, som ei stadig meir innovativ leverandørgruppe tilbyr. Her må det gjerast rette val og bruk og dokumentasjon må integrerast i den etablerte tenesta.

Andre sentrale utfordringar er å rekruttere nok og rett kompetanse og å utnytte ressursane optimalt gjennom endringsvilje og god styring/ leiing.

Styrke heimebasert

Overgangen til at ein i større grad må utnytte moderne velferdsteknologi er eit mykje omtala tema i nasjonal samanheng. Helsedirektoratet har vore tydelege overfor kommunane på denne satsinga fleire år. Velferdsteknologi må verte ein integrert del av kommunal helse- og omsorgsteneste. Dette er ei stor og viktig tenesteovergripande satsing i kommunen der prosjektleiarstilling er avgjerande for å lukkast.

Nattevakta i ambulerande heimeteneste er sårbar. Tre forhold er viktige. For det første vil ei slik satsing på heimebaserte tenester også inkludere behov for auka kompetanse på natt, for i det heile kunne forsvare det heimebaserte tilbodet. Ein må dimensjonere med sjukepleiar på natt. At ein ikkje rår til berre omgjerding av eksisterande stilling, er at etterspurnaden etter tenester vil auke med fleire brukarar og ikkje minst at aleine på natt i voldasamfunnet i seg sjølv er ei påkjenning. Eit fjerde moment er at stadig meir krevjande oppgåver inne i dei døgnbemanna omsorgsbustadane også medfører betydeleg meir uro. Ofte må ein leige inn ekstra nattevakt for å takle dette. Ei styrka ambulerande nattevakt kan vere erstatning for ekstrainnleige i mange høve, inkludert fordelene med å vere mobil.

Førebyggjande arbeid

Satsing på dagtilbod

Tilrår reduksjon av dagpris frå 237 til 160,-. Prisen er samkjørt med dei andre sjustjernekommunane, effekten vonar vi skal vere auka deltaking, då dagtilbodet er eit viktig tiltak for å forlenge butid heime. Sentralt å bruke tilgjengelege verkemiddel for å utsette behovet for meir omfattande og meir kostbare tenester.

Førebyggjande heimebesøk

Dette fortsetter som før, tilbod om besøk til alle som fyller 80år inneverande år. Råd og tips om det som er viktig, med alt frå kosthald, tilrettelegging, fysisk aktivitet mm.

Folkehelsekoordinator og Frisklivsrettleiar

Dette er ei nykomponert stilling av funksjonar som tidlegare har vore delt på to.

Frisklivsfunksjonen har leie delvis nede knapt to år, så det er flott at denne no får ei mulighet til å supplere det kommunale tilbodet.

Kvardagsrehabilitering

Kommunen har satsa på kvardagsrehabilitering og brukar tverrfaglege ressursar på dette. Denne måten å jobbe på vil vere svært viktig i strategien med å la folk kunne bu heime så lenge som råd. Om intensiv trening med å styrke kvardagsferdigheitar lukkast og ein kan utsette flytting til eit høgre omsorgsnivå nokre månader, har ein oppnådd noko viktig.

Informasjon og brukarmedverknad

Sektoren skal sette fokus på god omdømebygging. Dei gode historiene skal fram og brukarar og pårørande skal oppleve dei blir hørt og tekne på alvor.

Fagdag og vidare satsing på leiarutvikling

Nokre av einingane i sektoren er godt i gang med ordninga ”fagdag”. For dei er det gode tilbagemeldingar på ordninga. Vonleg kjem dei andre einingane i gang med det første, ikkje minst også for behovet er absolutt tilstade. To einingar som ikkje er i gang vil måtte bruke av midlane for vikarinnleige. Det er uråd å få dette som ei stabil ordning utan. Ein ser også at utfordringane som leiar i sektoren er store og at det trengst stødige og tydelege leiarar. Ein må kontinuerleg dyrke godt leiarskap for å nå krav og mål som ligg til sektoren.

Nye bustader på Rotset

Kommunen får ferdigstilt nye bustader på Rotset i vinter. Dei aktuelle bebuarane har budd ulike plassar i kommunen tidlegare, felles er eit behov for oppfølging knytt til buevne og relasjon til omgjevnader. Det vil vere uheldig om kommunen ikkje fyl opp med ressursar knytt til bustaden. Det er også forventa av mange som har kjennskap til dei aktuelle bebuarane at der vert forutsigbart og stadleg tilsyn.

Doktorhaugen

Nye bustader for utviklingshemma skulle først stå ferdig for ca 3 år sidan. Om lag fem årsverk vart stipulert behov for då og skulle verte oppretta i oktober 2015. Av ulike grunnar er bustadane endå ikkje komne, men er stipulert kan stå ferdig til årsskiftet 2018/ 2019. Behovet for dei fem årsverka vil vere uforandra.

Kapasitet på Klokke er sårbar

Tal plassar må aukast, alternative løysingar er vurdert og landa på at ein vil auke kapasitet ved å opne opp for å gjere om fleire rom til dobbeltrom på Klokkestova. Dette vil ikkje redusere tal langtidsplassar på sjukeheimen og kan såleis vere ei smidig ordning. Ein må fortløpande gjere vurderingar på slik løysing og evt. konsekvensane av den. På eit eller anna tidspunkt kan det bli aktuelt å vurdere lokalitetar utover Klokkestova, då er i tilfelle Kapteinstova aktuell å

utvide mot. Dersom rom må takast i bruk frå Kapteinstova, vil det gå ut over talet langtids plassar. Bemanningssituasjonen må vurderast fortløpande, slik som no. Dette inkluderer også legeressursen til sjukeheimen. Plassane ved korttidsavdelinga krev mykje legemerksend, fleire plassar gir heilt klart auka utfordring, det kan ikkje gå utover dei andre langtids plassane.

Gjennomstrøyminga på Klokkearstova verkar naturlegvis inn på kapasiteten der. Å optimalisere ressursbruk er naudsynt for å nytta kapasiteten godt. Det er små ting som kan hindre utflytting frå Klokkear, eit forsinka hjelpemiddel, vil kunne medføre stopp i utflytting og utløyse betalingsplikt om ein pasient ikkje kan takast inn og vert liggande på sjukehuset.

Helseplattforma

Noreg har ei av verdens aller beste helsetenester. For å nå ambisjonen om høg kvalitet, effektivitet og pasienttryggleik slik [Strategi 2030](#) skildrar det, etablerte Helse Midt-Norge RHF programmet Helseplattformen og inngjekk i løpet av 2016 samarbeidsavtalar med samtlige kommuner i Midt-Noreg. Med dette kan heile helsetenesta bli botne saman i ei felles journalløysing, og ein kan samle all naudsynt helseinformasjon på ein oppdatert stad.

Visjonen er i tråd med det nasjonale målet «Ein innbyggjar - ein journal». Systemet må omfatte heile helsetenesta som pasientar må forholde seg til, anten det er den kommunale omsorga, fastlegar i heimkommunen, lokalsjukehuset eller regionen sitt universitetssykehus.

Innføring av Helseplattforma blir eit omfattande prosjekt i kvart helseføretak og kvar kommune. Tilsette skal få nytt arbeidsverktøy og løysinga vil også føre med seg nye måtar å arbeide på for svært mange. Pasienten vert sett i sentrum og har ein journal i alle sine møter med helsetenesta, uavhengig av organisatorisk eining.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Styrke førebyggjande arbeid og utsetje behov for langvarig heildøgns teneste	➤ Ha gode avlastnings- og korttidstilbod for personar i alle aldrar	➤ Ha gode heildøgnsstilbod i små eller individuelle einingar til brukarar med særskilde behov
➤ Utarbeidd gode målmetodar for utnytting av arbeidstida i heimebasert omsorg, der ansikt til ansikt-tid, transporttid og anna tid kan synleggjerast	➤ Styrke leiarane sin kompetanse i leiing, forvaltning og helserett	➤ Til ei kvar tid ta imot uskrivingsklare pasientar
➤ Nytte ØH-plassane i tråd med statleg utrekna måltal for kommunen og	➤ Attraktiv arbeidsplass med styrka arbeidsmiljø	➤ Effektiv og sikker informasjonsutveksling på alle arbeidsplassar

integrere nye kommunale ØH-oppdrag i etablert tilbud.	og redusert sjukefråver	
➤ Betre brukarane sine moglegheiter til å meistre eigen kvardag	➤ Brukarane og pårørande opplever ein tryggare kvardag	➤ Tilrettelagt for smart-husteknologi i alle nye omsorgsbustader
➤ Brukarane har ein aktiv og meningsfull kvardag	➤ Frivillekoordinatorene har etablert godt nettverk til friville lag og organisasjonar	➤ Tilpassa fysiske omgjevnader for personar med demens
➤ Gi gode og individuelt tilpassa tenester til enkeltpersonar med spesielle omsorgsbehov	➤ Gjere velferdsteknologiske løysingar tilgjengelege for flest mogleg av brukarane	➤ Kvardagsrehabilitering skal vere ein integrert del av tenestene

Utfordringar 2018 - 2021

1. Kapasitet på Klokkearstova må utvidast. Ein ser føre seg gradvis utviding av kapasitet ved omgjerung frå enkeltrom til fleire dobbeltrom. Fleire pasientar medfører ytterlegare press på dei tilsette. Planen er at ein gradvis utnyttar fleire rom på Klokkearstova til dobbeltrom så lenge det er praktisk mogleg. Fleire pasientar inn der vil gi eit ytterlegare press på dei tilsette, legeressursen og fysio- og ergoterapiressurs. Ein vil og gjere om eit smitterom (nybygd i 2004, men nytta som langtids plass) til nettopp smittebruk og evt. avlastingsrom. Smitte prøver vi unngå ha inne på Klokkearstova.
2. Nye bustader for dobbeldiagnostiserte står ferdig i februar. Tenesta har jobba hardt med tanke på kor langt eksisterande bemanning kan strekkast og kva ein evt. må få tilført av ressursar for å føre naudsynt tilsyn/ teneste til dei som skal bu i desse bustadane.
3. Styrking av heimebaserte tenester er avgjerande for at eldreomsorga skal kunne møte framtid utfordringane om ein skal unngå å måtte bygge bustader for å takle veksten. Det siste er ikkje berekraftig, å styrke heimebasert teneste inkludert dimensjonering for å implementere og nyttiggjere seg velferdsteknologi, krev omfattande omstilling og endringsevne, både for tilsette og for brukarar. Denne satsinga vil vere grunnlaget for den kommunale strategien for å takle veksten i eldreomsorga som no verkeleg har starta.
4. Det vart sist år oppretta 3,5 årsverk ved avlastinga barn og unge/ barneavlastinga, med forventning om at dette skulle finansierast innanfor ramma til sektoren. Denne bestillinga kjem i tillegg til at sektoren skulle finansiere meirutgifter på over 1 mill for eit nytt BPA tiltak, der brukar gjennom sin rett valgte at kommunen skulle kjøpe desse

tenestene av ekstern leverandør. Stillingane i barneavlastinga er lagt inn som heilårsverknad i lønnsbudsjettet (framskrive budsjett frå 2017 til 2018).

5. Ikkje auke kapasitet på tal langtidsplassar er ei stor utfordring.
6. Fastlegane i Volda ber igjen om at ny fastlegeheimel vert etablert. Gjennom almenlegeutvalet til samarbeidsutvalet har det vore meldt behov for å opprette ein ny fastlegeheimel. Legane melder at dei ikkje har kapasitet til å ta imot alle førespurnader om fastlege. Dei melder og om så stor vaktbelastning at situasjonen ikkje kan halde fram slik. Ein manglar kontor til ny legeheimel, men fastlegane er innstilt på at, fram til legesenteret vert ombygd/ utvida, ny fastlege må kunne bruke av ledige legekontor, dvs bytte kontor frå dag til dag. Det kan gjerast då legane har ulike offentlege oppdrag utanfor legekontoret og at dette gir ulike ledige kontor frå dag til dag.
7. Intensjonsavtale i kommunen seier ein skal tilstrebe heile vakter. Heile vakter gir fleire goder. Reint personalpolitisk vil det vere eit godt tiltak, det vil kunne gi lågare sjukefråvær og gi større fleksibilitet i høve aktivitet i avdelinga då ein slepp å komprimere tiltak pga det er då det er tilstrekkeleg bemanning (f.eks. tidspunkt for middagsavvikling).

Økonomiske rammer 2018 – 2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	251 456 669	243 867 136	244 552 146	244 552 146	244 552 146	244 552 146
Inntekter	-67 008 421	-62 135 142	-57 316 553	-57 316 553	-57 316 553	-57 316 553
Helse og omsorg	184 448 248	181 731 994	187 235 593	187 235 593	187 235 593	187 235 593

Endring i rammer kjem av følgjande tiltak:

	2018	2019
<i>Lokale forhandlingar 2017 - årsverknad 2018</i>	1 485 367	1 485 367
<i>Konsekvensjusteringar Helse og omsorg</i>	3 018 230	3 018 230
<i>Styrking bemanning innan rus og psykiske helsetenester</i>	1 000 000	1 000 000

Under konsekvensjusteringar kjem auke i rammer sett i høve til rekneskapen 2. tertial 2017. Dette er demed ikkje friske midlar til nye tiltak, men ei auke for å tilnærme seg den drifta ein har i sektoren i dag.

Sektoren har meldt inn tiltak som gjeld auke i stillingar. Tiltaka er ikkje innarbeidd i rådmanns sitt forslag. Det er likevel funne rom for å legge inn 1 mill kroner til styrka bemanning innan rus og psykiske helsetenester. Tiltaka som er meldt inn, men ikkje innarbeidd er:

	2018	2019	2020	2021
Auke i sjukepleiar heimetenesta frå 54 % til 75 %	144 797	144 797	144 797	144 797
Bemanning Mylnevegen	2 820 117	3 671 480	3 671 480	3 671 480
Bemanning Doktorhaugen		4 127 056	4 127 056	4 127 056

	2018	2019	2020	2021
Etablere sjukepleiar natt heimetenestene	618 587	1 599 936	1 599 936	1 599 936
100 % stilling kreftsjukepleiar	414 862	414 862	414 862	414 862

Årsverk

Ansvar	2018
Hamna dagsenter	13,9
Avlastning born og unge/Barnebustadar	5,9
Helsesjef	1,9
Sjefs-fysioterapeut	2,8
Kommune-ergoterapeut	2,0
Interkommunal nattlegevaktordning	0,3
Legetenesta, kommunal del (frå 2014)	3,1
Legetenesta, privatpraktiserande del (frå 2014)	7,4
Felles kommuneoverlege Volda-Ørsta	1,0
Pleie- og omsorgsleiar	15,0
Hasletunet/Seljetunet	15,5
Piletunet/Kleppetunet	16,7
Ottastova/Karvestova	15,8
Kapteinstova/Kløkkarstova	14,5
Dagavdelinga	3,5
Leiar sone 1	23,6
Barstadtun	19,5
Fjordsyn	16,0
Mork bustadar	9,3
Kleppevegen	8,6
Bømarka	8,1
Severinhaugen	18,5
Avlastning Bømarka	1,0
Rus og psykisk helseteneste	10,8
Gnisten dagsenter	3,7
Døgntilbod psykisk helse	11,1
Styrk arbeid	3,0
Kjøkenavdelinga	5,9
Driftsavdelinga	2,3
Helse og omsorg	260,6

Kommentarar frå sektorleiarar på tiltak:

- Helse- og omsorgstenestene er inne i ei svært utfordrande tid. Det er høge forventningar til dei kommunale tenestene, både når det gjeld kapasitet, kompetanse og nytenking. Kompetansebygging er utfordrande fordi det må skje samstundes som ein har ansvar for brukarar som treng teneste. Derfor er det viktig å sette dette i eit

system som sikrar målretta kompetansebygging. Ordninga med fagdag må vidareførast.

- Forskyvinga av pasientar som vist i tenestepyramiden, medfører stor arbeidsbelastning. Fjorårets rapport frå Stamina påpeika at mange tilsette opplevde høg arbeidsbelastning. Dette er ikkje endra siste året og ein ser eit urovekkande høgt sjukefråvær spesielt innanfor eldreomsorga.
- Sjukefråveret har auka siste året, spesielt i institusjonstenesta.
- Kortvakter 3 etg. Intensjonsavtale i kommunen seier ein skal tilstrebe heile vakter. Heile vakter gir fleire goder. Reint personalpolitisk vil det vere eit godt tiltak, det vil kunne gi lågare sjukefråvær og det vil gi større fleksibilitet i høve aktivitet i avdelinga då ein slepp å komprimere tiltak pga det er då det er tilstrekkeleg bemanning. Ofte utløyser arbeidsmengda at seinvakter(som er ferdig kl 21.00) må gå overtid for at alle skal kome seg i seng. For heile 3 etg. utgjer dette 1,73 årsverk.
- Grunnbemanninga i 3 etg. ikkje tilstrekkeleg korrigerert i forhold til det faktum at pasientane har behov for meir tenester no enn tilfellet var då grunnbemanninga var lagt i 2004. For å auke opp heile 3 etg til det som vert vurdert som behovet, trengst det 8,64 årsverk.
- Auke av grunnbemanning i 2 etg. på institusjon(demenseininga) med 80% stilling, dvs styrke dagvaktene med 40% og seinvaktene med 40%.
- Utfordringar knytt til nye brukarar som anten flyttar til kommunen eller som flyttar ut av foreldreheimen, og som har behov for vedvarande og omfattande tenester. Til ei viss grad har ein klart å tilpasse tenester utan det store meirforbruket, men dette vert stadig vanskelegare. Siste året har to personar kome til i butenesta for funksjonshemma utan tilføring av ressursar.
- Auka pleietyngde og kompleksitet hjå bebruarane på Fjordsyn. Tre faste tilsette på ei bugruppe er delvis sjukmelde då dei ikkje klarer gå dagvakter på helg, bemanninga er då lågare enn i vekedagane. To tilsette på dei 13 bebruarar er ei krevjande vakt. Har bedt om 30% stilling for å betre situasjonen.
- Fjordsyn melder behov ekstra nattevakt, då nattevakter med ansvar for 30 bebruarar på to etasjer er krevjande.Effekten av at brukarar bur lenger heime før dei kjem inn(også i omsorgsbustad) gjer at dei er langt meir hjelpetrengande når dei kjem inn enn tidlegare. Nattevakta dei ber om utløyser 1,77 årsverk.
- Nedvask av fellesareal i døgnbemanna omsorgsbustader vert salderingspost. Dei er ikkje nedvaska sidan dei vart tekne i bruk. Vanskeleg å prioritere ressursbruk på dette i konkurranse med direkte tenesteyting. Burde vore sett av midlar til dette.
- Tildelingskontoret har vurdert omfanget av sine oppgåver og har meldt behov om å auke ei deltidsstilling frå 65% til 100%. Grunngevinga er stadig auke av saksmengde. Dei tilsette opplever kvardagen stressande og kontoret har i lengre tid hatt utfordringar knytt til høgt sjukefråvær.
- Bemanning til dei planlagde omsorgsbustadane på Doktorhaugen vart eigentleg oppretta i budsjettsaka desember 2015, med oppstart okt. 2016. Bustadane er ikkje bygde, oppstart frå 01.01.19. Midlar tilsvarende for 4,5 årsverk er lagt inn.

- Det er meldt behov for auke av grunnbemanning på Solkroken med ei kortvakt på 5 t kveld dagleg, tilsvarende 65% still. Auka pleietyngde og kompleksitet hos bebuarane på Solkroken, bugruppe som er tilpassa personar med demens. Ein person på kveldsvakt med ansvar for åtte bebuarar er vanskeleg om ein skal bevare ro i avdelinga, og dekke behova på ein forsvarleg måte. I tillegg er samla pleiebehov på heile huset auka, som gjer det veldig sårbart om ein treng å vere to i nokre situasjonar, medan pleiar på Solkroken ikkje kan forlate avdelinga då det raskt oppstår uro om personalet ikkje er til stades.
- Bygging av nye bustader for eldre med særskilde behov. Einskilde med demenssjukdom kan ha det svært vanskeleg og også utvikle åtferd som vert krevjande for omgivnadane. Det er etisk og praktisk utfordrande at desse bur tett innpå andre personar. Medbebuarar føler seg utrygge i eigen heim og uttrykker uro i høve slik situasjon. Andre kan slite med psykisk sjukdom som vert utfordrande når ein bur tett innpå andre. På jamna er det alltid nokon i desse målgruppene, tilbodet kommunen kan tilby er ikkje tilfredstillande for nokon som er involvert. Behovet for slike leilegheiter har vore signalisert over fleire år. I mange år har det vore tankar om at eit slikt bygg som skal dekke desse behova, også må inkludere nok kapasitet til å kompensere for ei eventuell avvikling av Mork bustader, som gjennom mange år kun har fått avbøtande tiltak på renovering/ vedlikehald pga i påvente av anna tilbod.
- Nye arbeidsmåtar og innretning av tenestene med førebygging og tidleg innsats skal gi brukarane høgare livskvalitet ved at dei i større grad kan utvikle det friske og ta i bruk eigne ressursar. Dette skal ikkje gå på akkord med nødvendige hjelpebehov, men rett teneste på rett nivå til rett tid kan utsetje pleiebehov og redusere utgiftsbruken. Volda kommune er i gang med prosessar i denne utviklinga. Helse- og omsorgstenestene må i tida framover kunne ta ut effekt av nye arbeidsmåtar, og må arbeide systematisk målretta i prosess med politikarane og brukarrepresentantar for å lykkast med dette.
- Etablering i Prestegarden, inventar og utstyr. Kontorfasilitetar, må omgjere prosjekt i 4 etg til å bygge ut fleire kontor. Endringane og utviding av funksjonar er ikkje kompensert for.
- Det har siste åra vore kutta i tal offentlege tiltaksplassar , noko som har medført at færre av dei som tidlegare oppfylte NAV sine krav til arbeidsdeltaking i VTA får høve til arbeid der no. Kommunen blir sittande att med ansvar for denne gruppa og har planar om å organisere eit tilbod kalla ”Arbeidslaget”. ”Arbeidslaget” har som målsetting å gje tilpassa arbeid til om lag 20 deltakarar frå 3 einingar i sektoren, rus & psykisk helseteneste, tenesta- og butenesta for funksjonshemma. Målgruppa er primært personar som mottek uførepensjon og/eller er i ei avklaringsfase i høve arbeidsevne. Personane er i alder 20-40 år og pr. i dag 16 aktuelle personar. Ein ser føre seg å drifte «Arbeidslaget» som ein type jobbsentral, lokalisert til Rådhuskantina, der uløyste kommunale vaktmeisteroppgåver, praktisk arbeid i institusjon eller andre deltenester vil utgjere viktig del av arbeidsoppgåvene. «Arbeidslaget» er tenkt driftast innanfor allereie eksisterande ressursar.
- Nye krav til legevakt vert gjeldande frå 01.05.2018. Prosjektrapport på ei samordna legevaktsteneste for sjustjernekommunane er levert, men endeleg løysing er ikkje

landa. Økonomiske konsekvensar for ny ordning er ikkje berekna no, men dette må bakast inn i budsjettet når det er klart.

- Det ligg føre lovforslag om at alle kommunar innan 2020 skal ha psykologstilling knytt til helse- og omsorgstenestene. I kva omfang kravet vil vere og om ei omdefinering av allereie kommunal stilling vil stette nye føringar, er ikkje klargjort.

SATSINGAR 2018 HELSE OG OMSORG		
OMDØME		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Helse- og omsorg skal vere ein attraktiv arbeidsplass med godt arbeidsmiljø og godt omdøme		Målsettinga er at auka fokus på godt omdøme vil medføre god rekruttering av fagkompetanse. Ein positiv omtale om sektoren i media kvar månad.
TENESTER		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Handhaldne terminalar i heimetenesta kopla til fagsystemet Gericar betrar kommunikasjonen og kvaliteten i tenestene, planleggje betre ressursbruken.		Ordning innført tidlegare, men utvida til fleire rus- og psykisk helseteneste.
Tildelingskontoret er forvaltareining i sektor helse og omsorg, rett teneste på rett nivå.		Rett teneste på rett nivå. Ny forskrift om rett til sjukeheims plass eller tilsvarende døgnbemanna omsorgsbustad vedtatt i kommunestyre 26.10.2017. Målsetjing å unngå at nokon står på venteliste lenger enn 14 dagar.
Helse- og omsorg skal ha stabile og gode avlastingstilbod til personar med demens og-/eller andre funksjonsvanskar.		Det blir sett av ei leilegheit til tiltaket på Solkroken. Dette for å legge til rette for forutsigbarheit og tryggleik både for brukarar og pårørande.

SATSINGAR 2018 HELSE OG OMSORG		
Utskrivingsklare pasientar frå sjukehus får kommunalt tilbod i tråd med samarbeidsavtalen, og kommunen skal ikkje betale for liggjedøgn på sjukehus		Kommunen har etablert system og rutiner som sikrar optimal utnytting av tverrfaglege fagressursar knytt til korttidsavdelinga. Tildelingskontoret si rolle og mandat på utnytting av tilgjengelege plassar er godt innarbeidd i sektoren.
Strategi og satsingar for helse- og omsorgstenester komande 10 år er forankra administrativt og politisk.		Prosess med THO skal føre fram til politisk fundamentert strategi.
Brukarutval er etablert og/ eller opne informasjonsmøter på tenestenivå er avholdt x 2 pr. år.		Brukarmedverknad er ein lovfesta rett og gode system på dette er eit virkemiddel for å forbetre og kvalitetssikre tenestene.
MEDARBEIDAR		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Nærvær på 91 %		
ØKONOMI		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Månadleg økonomirapportering med fokus på å halde økonomisk ramme på alle nivå i sektoren.		Rutine i høve månadleg rapportering skal fortsette med enda meir tilpassa opplæring i høve økonomistyring. Einingsleiarane har etablert kunnskap om budsjett og rekneskap og skal etablere og handheve interne rutinar/ system for betre styring av variabel løn.
Brukarutval er etablert og/ eller opne informasjonsmøter på tenestenivå er avholdt x 2 pr. år.		Brukarmedverknad er ein lovfesta rett og gode system på dette er eit virkemiddel for å forbetre og kvalitetssikre tenestene.

2.5 KULTUR OG SERVICESEKTOREN

Sektoren omfattar servicekontor med politisk sekretariat, arkiv og indre tenester, kino, bibliotek, frivilligsentral og ungdomsklubb. I tillegg har servicekontoret ansvar for sakshandsaming som er lagt i frontlina, som t.d. skjenkesaker.

Tenestene i sektoren har eitt fellestrekk: Dei yter i stor grad publikumsretta tenester, kulturavdelinga ved å gje gode kulturtilbod til innbyggjarane og servicekontoret ved å gje god informasjon om alle dei ulike tenestetilboda kommunen har å by på.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda.	➤ Elektroniske skjema på heimesida og digital kommunikasjon med innbyggjarane skal gi forenkla tenester for brukarane og frigjorte ressursar i administrasjonen.	➤ Aktiv frivillig sektor
➤ Fokus på barn og unge og leggje til rette for positive opplevingar og deltaking innan ulike arenaer og aktivitetar i kommunen.	➤ God fagkompetanse som sikrar god og effektiv sakshandsaming.	➤ Handheve kommunen sin ruspolitikk i tråd med god førebygging og streng oppfølging av brot på alkohollova.

Utfordringar 2018- 2021

- Sektoren har framleis for lite kapasitet til å kunne ta initiativ til kulturtiltak og kulturarrangement, dette har si årsak i fråveret av ei eiga stilling dedikert til kultur (etter at kultursjefstillinga blei inndratt frå januar 2014).
- Ungdomsklubben står ved eit vegskilje: Lokala i 2. etg. på samfunnshuset har vist seg å ikkje vere tenelege, og det er i skrivande stund uavklart om ungdomsklubben skal halde fram med drift som ungdomsklubb eller om ein i staden skal rette større innsats mot ungdomsretta tiltak i samarbeid med andre sektorar i kommunen.
- Frivilligsentralen har ei sentral rolle i å formidle kunnskap om moglege stønadsordningar og medverke til å styrke kompetansen til dei frivillige innan styrearbeid og andre område som kan styrke organisasjonslivet i kommunen.
- Biblioteket satsar vidare på tradisjonelle bibliotek-tenester, men også å vidareutvikle samarbeidet med andre delar av kulturavdelinga: t.d. Lån ein Volding, tilbod om kurs i bruk av PC og nettbrett, arrangement retta mot ungdom og debattkveldar med ulike tema. I 2018 vil ein også legge vekt på etablere samarbeid med biblioteket i Hornindal.

- Kinoen held fram arbeidet med å gje eit godt og variert kinotilbod til innbyggjarane, og er eit viktig lågterskeltilbod i kommunen.
- I tida fram mot samanslåinga, vil vi arbeide tett saman med tilsette i Hornindal for å bygge den nye arkivorganisasjonen, der vi bl.a. vil legge vekt på å utarbeide gode rutinar og styrka opplæring i bruk av sak-/arkivsystemet. Integrasjon mot andre fagsystem er heilt sentralt. Den nye kommunen vil truleg også føre til endringar i organisasjonskartet, noko som betyr at rutinar og sak-/arkivsystem må byggast opp og tilpassast den nye organiseringa.
- Prosessen med å førebu innkjøp/oppgradering av nytt arkivsystem vil truleg starte i 2018 som eit prosjekt gjennom SSIKT. Det vil bli lagt vekt på integrering mot andre fagsystem og å utnytte moglegheita til effektivisering gjennom digitalisering og best mogleg utnytting/bruk av systemet.
- Det er stort etterslep på ordning, listeføring og etikettering av arkivmateriale for perioden 1964 og fram til i dag, jf avvik ved statleg tilsyn i 2014. Etterslepet utgjer om lag 430 hyllemeter, og Statsarkivet vurderer at det er behov for omkring 2,5 årsverk for å ordne og listeføre denne mengda med papirbaserte arkiv. Det er ikkje mogleg å få satt av ressursar til dette arbeidet i den daglege drifta til sektoren. Det er ønskeleg at Volda kommune fekk ordna og listeført dette store etterslepet snarast råd, særleg med tanke på den føreståande kommunesamanslåinga med Hornindal.
- 25. mai 2018 blir EU sine nye personvernreglar gjort gjeldande. Krava til handsaming av avvik, varsling av berørte og kontinuerleg arbeid med informasjonssikkerheita vil bli skjerpa i det nye regelverket. Dette vil krevje gjennomgang og tilpassing av dei eksisterande rutinane og opplæring av/informasjon til dei tilsette om det nye regelverket.
- Innan utgangen av 2017 har Volda kommune tatt i bruk ei ny intranettside, intranettsida er utvikla i samarbeid med dei andre kommunane på søre Sunnmøre. Målsettinga er at flest mogleg av dei tilsette skal få tilgong til denne sida og at viktig intern kommunal informasjon blir lett tilgjengeleg for dei tilsette. Servicekontoret vil også bistå med å vidareutvikle internettsida i samarbeid med dei andre kommunane på Søre Sunnmøre.

Økonomiske rammer 2018- 2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	16 890 619	13 943 472	13 452 550	13 452 550	16 452 550	16 452 550
Inntekter	-7 326 352	-2 421 329	-2 260 395	-2 260 395	-2 260 395	-2 260 395
Kultur og service	9 564 267	11 522 143	11 192 155	11 192 155	14 192 155	14 192 155
Utgifter	4 287 529	2 266 713	3 037 822	3 037 822	3 037 822	3 037 822
Inntekter	-226 155	0	0	0	0	0
Politisk verksemd	4 061 374	2 266 713	3 037 822	3 037 822	3 037 822	3 037 822

Endring i rammer kjem av følgjande tiltak:

	2018	2019	2020	2021
Lokale forhandlingar 2017 - årsverknad 2018	58 367	58 367	58 367	58 367
Konsekvensjusteringar Kultur og Service	-488 355	-488 355	-488 355	-488 355
Konsekvensjusteringar Politisk verksemd	771 109	771 109	771 109	771 109
Tilskot og leige Idrettshall			3 000 000	3 000 000

Under konsekvensjusteringar er der reduksjon i stilling på bibliotek, som må sjåast i samanheng med redusert tilskot asylmottak/flyktning.

ÅRSVERK	ÅR 2018
Sektor for kultur og service	12.20

SATSINGAR 2018 KULTUR OG SERVICE		
OMDØMME		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Aktiv informasjon om kommunen sine tenester, tilrettelegging av tenester på skjema og profilering av Volda.		Gjennomsnittleg antal nyhendeoppslag pr veke på Facebook, Twitter og web. God og oppdatert informasjon til tilsette via intranett
Auke antal journalførte dokument i sak/arkivsystemet pr år		Intensivere opplæring av tilsette i sak-/arkivsystemet, forbetre rutinene, og gjere best mogleg bruk av dei ulike funksjonane i systemet. Betre opplæring og større bevisstheit rundt kva som skal journalførast og regelverket knytt til dette.
Ingen negativ omtale av sektoren i media.		
MEDARBEIDAR		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Arbeide vidare med handlingsplan knytt til 10-faktor prosjektet		

SATSINGAR 2018 KULTUR OG SERVICE		
TENESTER		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Nytte midlane som er sett av til drift av ungdomsklubben til tiltak retta mot ulike ungdomsgrupper		Enten gjennom vidare drift av ungdomsklubben eller ved konkrete tiltak retta mot ungdom
Arrangere debattmøter i biblioteket		
Starte arbeidet med å etablere felles arkivteneste med Hornindal kommune (rutinar, aktivplan mm)		
Frivilligsentralen skal arrangere minimum eit opplæringstiltak/kurs for frivillig sektor.		
Alle institusjonane i kommunen få tilbod om eit variert kulturtilbod frå den kulturelle spaserstokken.		
Volda filmteater skal ha eit besøkstal på minimum 14000.		
Ny personvernforordning trer i kraft 25. mai 2018		Organisere opplæring av leiarane og sikre oppfølging av overordna rutinar. Gjennom arkivsamarbeidet på Søre Sunnmøre sørge for auka kunnskap i ulike fagsystem gjennom gode arkivrutiner og ROS-analyser på dei enkelte fagsystema.
Slutføre arbeidet med kulturminneplan for Volda kommune.		
ØKONOMI		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
God økonomisk styring		Avvik mot budsjett skal vere minimalt.

2.6 OPPLÆRING OG OPPVEKSTSEKTOREN

Opplæring- og oppvekstsektoren omfattar tenestemråda svangerskapsomsorg, helsestasjon- og skulehelseteneste, barnehage, grunnskule, læringscenteret med vaksenopplæring og introduksjonsprogrammet for flyktningar. PPT er organisert under Ulstein som vertskommune.

Visjon for sektoren:

Volda kommune har trygge barn og unge som deltek, meistarar og lærer

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Tidleg innsats skal vere eit grunnleggjande prinsipp. Sektoren skal arbeide førebyggjande for å fremje eit godt psykososialt miljø, ha ein helsefremjande funksjon og bidra til å jamne ut sosiale skilnader. Barn, unge og vaksne skal oppleve tryggleik og sosialt tilhøyr. ➤ Helsestasjon og skulehelsetenesta skal fremje god psykisk, fysisk og sosial helse hos barn og unge, samt førebygge sjukdom, skade og lyte.	➤ I samarbeid med heimane arbeide for at alle barn og unge skal ha like mogelegheiter til å utvikle evnene sine og bidra til at barn, unge og vaksne opplever motivasjon for og glede over eiga meistring og læring i det daglege. ➤ Sikre naudsynt digital infrastruktur og IKT-utstyr og – system som motiverer til læring, sikrar utvikling av barn og unge sine digitale ferdigheiter i barnehage og skule, og som fungerer som ein god støttefunksjon for alle tilsette i sektoren.	➤ Sektoren skal vere ein lærande organisasjon der erfaringsdeling og kunnskaps- og ferdigheitsutvikling har fokus. Barn, unge og vaksne skal møte godt kvalifiserte tilsette som evnar å sjå kvar einskild og møte deira behov. ➤ Styrke det ordinære tilbodet og vri ressursbruken over frå støttetiltak og spesialundervisning for at fleire barn og elevar skal få tilbodet sitt i fellesskap med andre og få utbyte av det ordinære og tilpassa tilbodet.

Utfordringar 2018 -2021

- Tidleg og tverrfagleg innsats for å sikre at flyktningar vert integrert gjennom det kommunale tenesteløpet vert i stand til å gjennomføre utdanning og kjem seg ut i arbeidsmarknaden.
- Oppgradering av det fysiske arbeidsmiljøet på helsestasjonen, i Mork, Engeset, Oppigarden, Sollia og Folkestad barnehagar samt Volda ungdomsskule.
- Oppgradere uteområda i barnehagane, slik at desse er tilpassa og eigna til dei ulike aldersgruppene.
- Kroppsøvingсанlegg for sentrumsskulane, inkludert opplæringsbasseng.
- Arbeidsplassar til pedagogar i barnehagane.
- IT-løysingar som gir tilsette gode verkty til eige arbeid og i det pedagogiske arbeidet i helsestasjon, barnehage og skule.
- Sikre god grunnressurs i helsestasjonen, barnehagen og skulen.
- Ressursar til kompetanseheving.
- Styrke den tverrfaglege samhandlinga.

Økonomiske rammer 2018 -2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	255 723 710	251 876 967	257 963 392	257 823 392	257 623 392	257 623 392
Inntekter	-59 057 987	-48 512 408	-49 748 759	-49 748 759	-49 748 759	-49 748 759
Opplæring og oppvekst	196 665 723	203 364 559	208 214 633	208 074 633	207 874 633	207 874 633

Endring i rammer kjem av følgjande tiltak:

	2018	2019	2020	2021
Lokale forhandlingar 2017 - årsverknad 2018	1 206 761	1 206 761	1 206 761	1 206 761
Styrka bemanning PPT	340 000	200 000		
Konsekvensjusteringar Opplæring og oppvekst	3 303 365	3 303 365	3 303 365	3 303 365

Tiltaket konsekvensjusteringar er auke i høve til ordinær drift. Sektoren fekk mellom anna auke i rammene sine i 2017 på 2 mill kr., knytt til introduksjonsprogrammet flyktning.

Sektoren har også meldt inn tiltak som det ikkje er funne dekning for i rådmann sitt framlegg, dette er:

	2018	2019	2020	2021
Varing styrking av helsesøsterressurs	363 677	875 518	875 518	875 518

Tiltaket varig styrking av helsesøster er ikkje innarbeidd. I 2018 vil talet på flyktningar utgjere 1/3 samanlikana med 2017. Dette vil sannsynleg medføre mindre behov for ressursar

inn mot denne gruppa frå 2018 og utover, men det er ikkje gjort reduksjon i budsjettet i denne omgang. Dermed er der ei styrke inn mot 2018.

Kommentar til tiltak frå sektorleiar:

Jfr vedteken kvalitetsplan for sektoren og eige punkt der som gjeld utvikling av tenestene, er varig styrking av helsesøsterressurs lagt inn som forslag til nytt tiltak i 2018. Grunna prosjektmidlar frå helsedirektoratet som finansierer slik styrking fram til 31.07.2018, har tiltaket 5/12-effekt i 2018. I kroner er det lagt inn 270 000,- ekskl. arb.gjevaravgift og sosiale kostnader.

Det vert vidare lagt inn forslag om samordningar innanfor barnehage- og skuledrifta.

I samband med deltaking i den nye regionale PP-tenesta, vart det gjort vedtak om at Volda i perioden 01.07.17 – 31.07.19 skal dekke 0,5 stilling i tillegg til grunnressursen. Dette vert ein tiltak i 2018 som det er knytt kostnad til.

Innafor barnehagedrifta har auka barnetal i Lauvstad og Mork barnehagar gjort det naudsynt å auke bemanninga for å stette normkrava. Innanfor spes.ped.tiltak i førskule utfører kommunen sine eigne spesialpedagogar denne tenesta. Dette kjem til syne som auke i personalressursen innanfor denne tenesta. Samstundes er utgifter til kjøp av denne tenesta redusert. Fleire borm med særskilde behov har byrja i barnehagen det siste året, og det har auka behovet for ressursar til særskilte tiltak.

Årsverk

Ansvar	2018
Skulesjef	4,0
Skulesjef - logoped	1,0
Rektor Volda ungdomsskule	43,3
Rektor Austefjord skule	7,0
Rektor Folkestad skule	12,7
Rektor Dalsfjord skule	11,1
Rektor Mork skule	12,4
Rektor Øyra skule	48,5
Rektor Bratteberg skule	28,4
Rektor Vikebygda skule	11,7
Rektor vaksenopplæringscenteret	21,4
Rektor kulturskulen	7,6
Barnehage	4,4
Styrar Sollia barnehage	16,0
Engeset barnehage	14,9
Mork barnehage	10,4
Austefjord barnehage	2,6
Folkestad barnehage	4,2
Lauvstad barnehage	5,2
Oppigarden barnehage	15,2

Ansvar	2018
Leiande helsesøster	9,3
Kommune-jordmor	1,4
Opplæring og oppvekst	292,5

SATSINGAR 2018 OPPLÆRING OG OPPVEKST		
HELSESTASJONEN		
SATSINGAR 2018	RESULTAT	KOMMENTAR
Utarbeide <i>Plan for helsestasjon i Volda 2018-2020</i>		Det er naudsynt å revidere gjeldande plan
Etablere/vidareføre gruppetilbod ✓ For barn som opplever skilsmisse ✓ Jentegrupper i ungdomsskulen – 2 pr år ✓ Gruppetilbod psykisk helse for minoritetsungdom		
Barselomsorga skal følgje nasjonal fagleg retningslinje.		Ei varig styrking av ressurs til jordmor vil sikre oppfølging av retningslinjene.
Kunne gje tilbod om foreldrerettleiing.		Er tildelt prosjektmidlar til 50 % stilling fram til 31.07.18. Ei varig styrking er naudsynt for å kunne vidareføre denne funksjonen.
Etablere felles helsestasjon for ungdom og studentar ved nye Øyra skule		
Gjennom tverrfagleg samhandling styrke foreldre sin kunnskap om kosthald og aktivitet		
Vidareutvikle formalisert samhandling mellom helsestasjon og barnehage		
Oppretthalde minst 50 % pedagogtettleik i barnehagane		
BARNEHAGAR OG GRUNNSKULE		

SATSINGAR 2018 OPPLÆRING OG OPPVEKST		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Utarbeide <i>Plan for barnehagane i Volda 2018 -2020</i>		
Utarbeide plan for tilsyn av barnehagar 2018 – 2020 og gjennomføre etter oppsett plan.		
Evaluerer og vidareutvikle rutinane kring overgang barnehage-barneskule/SFO-ungdomsskule		
Ei styrking av det ordinære og tilpassa tilbodet skal redusere behovet for støttetiltak og spesialpedagogisk hjelp i barnehage, og spesialundervisning i grunnskule		Viss det ordinære og tilpassa tilbodet gir utbyte for fleire barn og elevar, vil behovet for støttetiltak og spesialundervisning bli mindre.
Innføre nettbrett/PC som pedagogisk verkty i barnehage og grunnskule og sikre nausynt kompetanse mellom dei tilsette		Målet er 1 nettbrett/PC pr 2 barn i dei to eldste årskulla i barnehage, og 1 til 1 i grunnskule
Innføre oppvekstadministrativ programvare for barnehage og skule/SFO		
Tidleg oppdage barn og elevar som treng ekstra hjelp og støtte og utarbeide rutinar for tiltak og oppfølging		Det skal utarbeidast system/tiltak som skal sikre at rett tiltak vert sett inn på rett tidspunkt. Kartleggingar og ressursteamet er dømme på dette
Grunnskulepoeng og resultata på eksamen skal vere høgare enn fylkes- og landsgjennomsnittet.		Her har Volda vist gode resultat som det må vere eit mål å halde fram med.
Talet på elevar som på dei nasjonale prøvene presterer på meistringsnivå 1 i 5. klasse og meistringsnivå 1 og 2 i 8. og 9. klasse, skal reduserast med 15 % samanlikna med skuleåret 15/16		For både enkeltindivid og samfunnsøkonomisk er det størst gevinst å hente ved å rette innsatsen mot denne elevgruppa.

SATSINGAR 2018 OPPLÆRING OG OPPVEKST

Skulefritidsordningane skal støtte den språklege og sosiale utviklinga til elevane.		
70 % av deltakarane i introduksjonsprogram skal gå over til skule eller arbeid etter avslutta program.		
Alle busette einslege mindreårige flyktingar skal gå ut med greidd grunnskuleeksamen		
Utarbeide rammeplan og mål for kulturskuledrifta		
Identifisere og styrke tiltak som reduserer sjukefråværet		
Informasjon på kommunen sine heimesider skal vere oppdatert.		

2.7 TEKNISK SEKTOR

Teknisk sektor omfattar tenesteområda veg, vatn, avløp, brannvern oppfølging av forureininglova (miljø) og forvaltning, drift og vedlikehald av kommunale bygg. Sektoren har ansvar for både drift og anlegg. Det er store anleggs- og byggjeprojekt som skal gjennomførast. Erfaringsvis har det vore budsjettert større volum av investeringar enn det sektoren har hatt kapasitet til å gjennomføre.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Levere tenester av god kvalitet til innbyggjarane, næringslivet, andre kommunale sektorar og overordna mynde.	➤ Arbeide for auka busetnad og næringsutvikling gjennom utbygging av infrastruktur	➤ Milepelsplan på tvers av sektorområda inkl regulering, grunn-ervert, prosjektering og utbygging under felles prosjektleiing
➤ Det skal vere trygt å ferdist for alle trafikantar	➤ Planlegging og drift av tenestene med fokus på folkehelse	➤ Sikre god og trygg vassforsyning
➤ God beredsskap mot uønska hendingar og for takle slike hendingar dersom dei oppstår	➤ Bygningsmassen skal forvaltest slik at dei gir god kvalitet for brukarar og tilsette, samt ikkje fortaper sin verdi	➤ Velje arbeidsmåtar og teknologiske verkty som gir mest mogleg teneste ut av ressursane

Utfordringar 2018-2021

Det vert framleis ei utfordring med ingeniørkapasitet i teknisk sektor i 2018, då særleg inn mot Vatn og Avløp. Volumet på dagleg drift og inn mot kommunale og private utbyggingar, legg beslag på all kapasitet, slik at der ikkje er ledig kapasitet til å arbeide med store og naudsynte investeringsprosjekt. Ut frå sektorsjefen si vurdering er det ein føresetnad for framdrift i desse prosjekta at driftstiltak for styrking med ein ingeniør, vert vedteken.

Kommunalteknisk:

For å prioritere Volda kommune sin eigedomsmasse med fokus på bygg, vart vedlikehald av kommunale uteområder i tilknytning til bygga, i 2014, overført til park og kyrkjegardsavdelinga. Der vart tilført ei 50% stilling i 2017, men utan styrking av budsjettet. Park og kyrkje avdelinga er heilt sprengd, og vi må prioritere mellom dei ulike park og gravlundene. Vi rekk ikkje å halde alle grøntareal bedd og tred ved like med noverande budsjettramme og ressursar. Tillegg kjem der stadig nye areal som må vedlikehaldast, utan at der følgjer med ressursar. Nye Øyra skule og oppgradering av elvadalen medfører auka areal, men der har ikkje følgd med ressursar til vedlikehald så langt. Skal vi evne å løyse ei tenleg/naudsynt mengde av dei ekstra oppgåvene, trengs ein ekstra stillingsressurs på heilårsbasis og ein ekstra

stilling i vekstsesongen. Ekstra stilling i vekstsesongen ligg som driftstiltak, innanfor noverande ramme, og vi vonar at denne og ekstra stilling på heilårsbasis vert medteken. Alternativet er å la «Helsehagane», bedd og buskvekstar i sentrum, gro igjen, eller fjerne dei, og akseptere at parkar og skulegarder er sjuskete og dårleg vedlikehaldne. Kyrkjegardane vil vi alltid prioritere først. Totalt har vi no 2,5 stillingar som er dedikert til Park og kyrkjegardsdrift. Til samanlikning har Ørsta kommune, med mindre slåtteareal, 4 stk 100% stillingar til Park og Kyrkjegardsdrift.

Vegdrift er ei utfordring i Volda kommune. Der er ei stadig aukande kommunal veglengd som må haldast ved like og oppgraderast. Vi tek over vegar frå fylkeskommunen og frå private utbyggjarar, i tillegg til dei vegane og byggefelta vi bygger sjølv. Med den økonomiske situasjon som Volda kommune står overfor dei kommande åra, er vi fortalt at det ikkje realistisk å auke løyvinga til veg. Difor tek vi i 2018 grep over investeringsbudsjettet, og dersom desse prosjekta vert vedtekne, kan vi drive meir effektivt og spare inn på ramma. Vi rekk framleis ikkje over alt naudsynt og forventta vedlikehald, særskilt då grøfterensk og kantklipping. Med fast dekke på alle kommunale vegareal vil vi spare jamlege utrykningar for reparasjon av holer, og kan då prioritere meir tid til prosjekter inn mot innvestering eller sjølvkost. Vegdrift fekk tilført ein million i revidert budsjett i mai 2017 for å dekkje eit akutt grus behov på kommunale vegar, i tillegg til å legge noko nytt fast dekke på vegar som utgjorde trafikkfare for trafikantar og brøytemannskap. Det reelle behovet for reparasjon av fast dekke i trafikktryggings samanheng, var nær åtte millionar. Det var der ikkje rom for i revidert budsjett, og vi er då framleis på etterskot med vegvedlikehald. Vi har 5,4 stillingar på veg, til å drifte 140 km med kommunale vegar i tillegg til parkeringsplassar og snuareal. Sjølv om vi har investert to millionar i forsterking av kommunale vegar kvart år dei siste ti åra, så greier vi ikkje å halde tritt med slitasje på vegnettet. Dette vil verte betre belyst når vi i løpet av 2018 får på plass ein kommunedelplan for vegar.

Fagarbeidarar i kommunalteknisk avdeling og sjølvkost, deltek i brøyteordning av fem brøyteroder ved Volda sentrum. Til det trengs minimum 10 mann pluss to reservar. Med ei totalbemanning på 15 fagarbeidarar, så er nær alle med på brøyteordninga. Der er såleis ikkje rom for å nedbemanne i denne avdelinga. Snøbrøyting er ikkje budsjettert med meir enn ein million kroner, dette dekkjer ikkje fullt ut Beredskapsutgifter, som kjem enten der kjem snø eller ikkje. Dersom det vert ein snørik vinter, må brøyteknadener tilførast i revidert budsjett i mai. Kostnadene til brøyting har variert mellom 2 og fem millionar dei siste fire åra.

Sjølvkost:

Sjølvkosområdet vart i 2015 skilt ut som eigen økonomisk sektoreining, for at ein skulle kunne ha betre kontroll med økonomien til kommunalteknisk avdeling gjennom året. Dette grepet ser ut til å verte gjennomført for 2018, slik at vi kan forvente betre kontroll med driftsrekneskapet gjennom året.

Eininga driftar og vedlikehald også 12 større og mindre vatn og avløpsanlegg.

Krav frå Mattilsynet og krav i drikkevassforskrifta gjer at det er behov for større investeringar som vil auke vatn og avløpsgebyra. Større investeringar og større anlegg vil også føre til fleire

vedlikehaldsoppgåver og auka bemanningsbehov i framtida på driftssida av sektoren. Det er også eit bemanningsbehov på administrasjonssida for å komme opp på gjennomføringsevna ein må ligge på for ikkje å få auka etterslep på vedlikehaldsoppgåver og investeringsprosjekt.

Eininga har det siste året kjøpt inn program og utstyr for å bli meir digitalisert og effektive. Det står igjen noko arbeid for å få full effekt av programma som er kjøpt inn og noko utstyr står også at på investeringslista.

På investeringssida er nokre prosjekt allereie i prosjekteringsfasa og vil bli klare til gjennomføring i løpet av 2018.

Brann:

Arbeidsmengda i avdelinga har auka betydelig siste åra. Nye foreskrifter og generelt auka krav til tenesta gjer det utfordrande å henge med. I 2016 kom ny forebyggjande foreskrift. Der er det betydelige endringar og auka krav både når det gjeld feiing og tilsyn, noko det må avsettast resursar til å jobbe med komande åra. Auke i antall oppdrag, auka krav og forventningar for beredskapsavdelinga har også auka arbeidsmengda og krava til det å vere kommunen sin brann- og redningsmann. Volda, med sin fjordar og spreidde busetnad, er ei utfordrande og kostnadskrevjande kommune å drive beredskapsarbeid i, og det er viktig at kommunen legg godt til rette slik at arbeidstilhøva for brannmannskapet og beredskapen både på bygdene og i sentrum vert godt ivareteken også for framtida.

Eigedom:

Eigedom har ei krevjande byggmasse som krev kontinuerlig vedlikehald for å ta vare på dei verdiane som er skapt i Volda kommune. Slik det er i dag har vi ikkje nok personell til drifta, der stadig nye driftskrav melder seg (leikeplasskontroll, legionellahandtering, radonmåling, innemiljø etc.) og krav til vedlikehald med eit stort etterslep. Det er naudsynt for avdelinga at det blir tilsett meir personell for å oppretthalde forvaltning, drift og vedlikehald. I planperioden ligg inne forslag om tilsetning av 3 driftsteknikarar til som skal gå inn i alle delar av FDV(forvaltning, drift og vedlikehald). Det vart ikkje funne rom til dette i budsjett og økonomiplan, men ved fleire nybygg under utvikling vil denne utfordringa forsterke seg. Slik det er i dag må ein forvalte, drifte og vedlikehalde større bygningsmasse med likt tal personell. Den daglege drifta som skal til for å drive verksemd i bygget kan ikkje reduserast på, derfor vil dette ha konsekvens for vedlikehaldet.

Det jamne vedlikehaldet som må gjennomførast på bygga er ei driftsutgift for kommunen og tilrådd norm er kr 200 pr. m² (2015 tal), ein må ha nok midlar i kroner og humankapital til gjennomføring.

Tildelingskontoret og eigedom har utvikla eit svært godt samarbeid (også med andre tenester) som har medført god gjennomstrøyming i kommunale bustadar. Dette medfører krav til

oppgradering av husvære som har vore utleigt kontinuerlig i 10-20 år. Denne oppgraderinga kjem i tillegg til det etterslepet som er på andre kommunale bygg, som er naudsynt å ta tak i. Mykje av dette vert løyst gjennom tilsetjing av 2 tømrarar i 100% på investering. Større prosjekt kan kome som forslag til kommunestyret, der ein samhandlar med ulike tenester for å nå målsettingar i kommuneplanen.

Økonomiske rammer 2018-2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	76 646 394	76 981 846	75 441 086	75 141 086	75 141 086	75 141 086
Inntekter	-40 443 027	-42 034 221	-39 217 269	-39 217 269	-39 217 269	-38 217 269
Teknisk	36 203 367	34 947 625	36 223 817	35 923 817	35 923 817	36 923 817
Utgifter	23 491 370	23 481 755	23 923 469	23 923 469	23 923 469	23 923 469
Inntekter	-23 492 522	-23 481 755	-23 923 469	-23 923 469	-23 923 469	-23 923 469
Sjølvcosttenester	-1 152	0	0	0	0	0

Endring i rammer kjem av desse tiltaka:

	2018	2019	2020	2021
<i>Lokale forhandlingar 2017 - årsverknad 2018</i>	257 733	257 733	257 733	257 733
<i>Konsekvensjusteringar Teknisk</i>	2 141 532	2 141 532	2 141 532	2 141 532
Auke 50 % fast stilling park (innanfor eige budsjett/fordelt lønn)	0	0	0	0
<i>Redusert budsjett veg om fast dekke på grusareal (investeringstiltak)</i>	-600 000	-500 000	-500 000	-500 000
<i>Reduksjon straum som følgje av EPC</i>	-400 000	-800 000	-800 000	-800 000
<i>Sjølvcost, Internkostnadar husleige inkl reinhald</i>	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000

Auken i tiltaket konsekvensjusteringar må sjåast i samanheng med underskotet i 2016 og er ei reell tilpasning mot driftsnivå i 2016 og 2017.

Følgjande tiltak er meldt inn, men ikkje innarbeidd i framlegg til rådmann:

	2018	2019	2020	2021
Reinhald - auka areal Mork barnehagar	82 165	82 165	82 165	82 165
Reinhald - skulemodul Mork skule	137 389	137 389	137 389	137 389
Reinhald - skulemodul Volda ungdomsskule	137 389	137 389	137 389	137 389
Reinhald - Øyra skule	137 389	137 389	137 389	137 389
Ny leiar for Vatn- og avløpsavdelinga	0	0	0	0

Årsverk

Ansvar	2018
Leiar eigedomsavdeling	7,6
Eigedomseininga, ingeniørløn til fordeling	5,0
Eigedoms-eininga, skule og barnehage	17,0

Ansvar	2018
Eigedoms-eininga, administrasjon, kultur og idrett	1,7
Eigedoms-eininga, utleigebustader for oms.-bustader	0,6
Leiar kommunalteknisk avdeling	12,0
Teknisk sektor, ingeniørløn til fordeling	3,0
Kommunale vegar	2,0
Gartnarområdet	1,0
Seksjon brannvern	2,7
Teknisk	52,59
Vass-forsyning	2,0
Avløpsområdet	1,0
Seksjon feiing	2,0
Sjølvkosttenester	5

Kommentarar på tiltak frå sektorleiar

Auke 50% fast stilling park, Innanfor eige budsjett

Der vart oppretta ny 50% stillingsheimel på Park/Kyrkje i 2017. Der har vi rekruttert ei usedvanleg dyktig dame (einaste kvinnelege tilsette i kommunalteknisk avdeling). Ho har vore 100% sysselsett i 2017 som fast sjukevikar for å dekke 50%. Vi står i fare for å miste henne til 100% fast stilling i anna kommune. Vi ynskjer å auke hennar stilling til 100% fast, utan å auke budsjettet, finansiert ved at vi ikkje tek inn sjukevikarar ved fråvær. Dette som eit tiltak for å rekruttere/behalde dyktig arbeidstakar. Når det er sagt så treng vi auka ressurs på Park/kyrkje for å betjene auka areal kring Øyra skule og langs Elvadalen.

Kostnad kr 0

Redusert driftsbudsjett til veg, dersom investeringsbudsjettet for fast dekke på grusareal, vert vedteke

Dersom der leggjast fast dekke på kommunale grusareal, vegar og parkeringsplassar, vil vi kunne spare uføresette kosnader etter snørydding og flaum. Det kan i dag påreknast ein kostnad på kr 700.000,- annakvart år i nygrusing av dei tiltenkte areala. Denne kosnaden vert tilført sektoren i reviderte budsjett. Fast dekke gir i tillegg reduserte vedlikehaldsutgifter i form av mindre medgått tid til leigebrøyting, raskare grøfterensk og ein treng ikkje rykke ut og tette holer i vegane.

Innsparing kr 600.000,- i 2018, og Kr 500.000,- vidare i økonomiplanperioda.

Ny leiar/ingeniør for vatn og avløps avdelinga

vatn og avløps-avdelinga i volda komune er grovt underbemanna på ingeniørsida. Slik har det vore i mange år, med det resultat at vi ikkje rekk å iverksetje kritiske investeringar i tillegg til dagleg drift. Dersom ikkje dette tiltaket vert innvilga, vert der ikkje start på planlegging og bygging av nytt hovedreinseanlegg, i tillegg til at det vert stopp i utbyggingsområder som Urbakkfoten, Bratteberg, strand feltet og næringsområdet Øvre Rotset. Dette tiltaket er

forankra i ny hovudplan for vatn og avløp som vart lagt ut på høyring av formannskapet 30/10.

Kostnad kr 0, då stillinga vil verte 100% belasta sjølvkost.

Reinhald auka areal Mork barnehage

Auka areal Mork barnehage treng 15% stilling til reinhald.

Kostnad Kr 82.165,- pr år

Reinhald skulemodul Mork skule

Skulemodular har berre hatt midlertidige avtalar, modulane er kjøpt inn og skal inn i ordinær skuledrift. Manglande stillingsressurs ved skulemodul Volda ungdomsskule er 25% stilling.

Kostnad Kr 137.389,- pr år

Reinhald skulemodul Volda ungdomsskule

Skulemodular har berre hatt midlertidige avtalar, modulane er kjøpt inn og skal inn i ordinær skuledrift. Manglande stillingsressurs ved skulemodul Volda ungdomsskule er 25% stilling.

Kostnad Kr 137.389,- pr År

Reinhald auka areal Øyra skule

Ved etablering av ny skule manglar ein reinhaldskapasitet på nytt stort areal. Etter Insta 800 og reinhaldsmodul er det rekna ut 2 100% stillingar i manko.

Kostnad Kr 1.096.946,- pr År

Tilsetjing reinhaldar 50% stilling i Prestegata 33 (også fremma for 2017)

I Prestegata 33 er der no full drift med reinhaldsavdeling, FDV avdeling og feiar med meir. Det er no krav til reinhald av lokala. Der er ikkje stillingsheimel til dette arbeidet. Det må tilsetjast ein ressurs på 50% stilling for reinhald her.

Kostnad Kr 263.734,- pr År

SATSINGAR 2018 TEKNISK		
OMDØME		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Alle skriftlege førespurnadar skal gjennomgå ein mottakskontroll og få tilbakemelding innan 4 veker		Antal førespurnader som ikkje har fått svar i samsvar med forvaltningslova og skildring av tiltak for å følgje opp
Brannberedskapen skal opplevast som god		

SATSINGAR 2018 TEKNISK		
Fokus på miljø, sørgje for gode tiltak blir gjennomført i tråd med kommuneplan med satsing på klima og miljø.		Gjennomføring av EPC – programmet.
TENESTER		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Brannberedskap som tilfredsstiller dimensjoneringsforskrifta og vurdert risiko i heile kommunen		
Risikobasert tilsyn i særskilte brannobjekt		
Feiing etter behov og tilsyn kvart 4 år i alle bustadar.		
Førebyggjande brannvernopplæring for alle 6. klassingar i kommunen		Antal klassar det er gjennomført opplæring i
Vedlikehald, rehabilitering og oppgradering for å gi brukarane brukarvenlege lokale så langt det er mogleg innanfor den kommunale bygningsmasse		Gjennomføre innovative prosjekt, planmessig gjennomføring av oppgradering, rehabilitering, vedlikehald, samt ny bygg.
Utarbeide rutinar og standardar for arbeidet som vært gjennomført ved drift og vedlikehald av kommunale vassverk og avløpsreinsanlegg		
MEDARBEIDAR		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Behalde og rekruttere personell		
Nærver på min 92 %		
Lukke avvika brannvernet fekk i 2016 etter tilsyn frå Arbeidstilsynet og DSB		

SATSINGAR 2018 TEKNISK		
Brannmannskapa gjennomført opplæring, øving/kurs og tryggleiksutstyr slik at dei kan utføre redningsinnsats på ein trygg måte		Antal tilsette som har gjennomført kurs og type kurs
Starte arbeidet med å etablere ein oppgradert eller ny base for driftsoperatørane ved Myrtun i samsvar med arbeidsmiljølova		
Regelmessige møter med alt personell og rutine på enkeltvis samtalar		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette etter avtalt intervall.		
ØKONOMI		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Tilpasse standard på tenestene og gjere tiltak for å halde budsjetttramma		
God prosjektstyring ved koordinering og planlegging med rett progresjon i høve regulering, finansiering og grunnkjøp.		Antal prosjekt som vert drive etter denne prosjektmetodikken
Betre oppfølginga av leverandørar og entreprenørar som utførar oppdrag for kommunen.		
Initiere innovative/nytenkjande tiltak		Antal prosjekt som vert initiert

2.8 UTVIKLINGSSEKTOREN

Sektoren har ansvar for utarbeiding av kommuneplanar, handsaming av reguleringsplanar og rettleiing av saker innanfor plan- og bygningslova og andre lover som sektoren forvaltar. Handsaming av søknader om bygg, anlegg og deling av grunneigedom, samt registrere tiltak i matrikkelen ligg også til sektoren. Vidare har sektoren ansvar for kart- og delingsforretningar,seksjoneringssaker og forvaltninga av det digitale kartverket for grunn- og eigedomsdata.

Utviklingssektoren er eigedomsskattekontor. Ørsta som vertskommune driv landbrukskontor for Volda kommune. Utviklingssektoren er kontaktinstans overfor landbrukskontoret og koordinerer landbrukssaker som skal til politisk handsaming i Volda kommune.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Leie prosessen med revisjon av kommuneplan og følgje framdrifta i planprogrammet	➤ Følgje opp vedteken planstrategi	➤ Tilretteleggje for nye bustad- og næringsareal slik at behovet for tomtetilgong vert følgt opp
➤ Signal ved førehandskonferansar før oppstart av private reguleringsplanar skal vere føreseielege og politisk forankra	➤ Halde lovfastlagde sakshandsamingsfristar	➤ Arealpolitikk som balanserer mellom behov for dyrka jord og busetting på bygdene
	➤ God kompetanse og sikre god fagleg oppdatering	➤ God rettleiingsteneste i landbruket

Utfordringar 2018 -2021

Stabil arbeidsstab er ei utfordring og ein liten sektor er sårbar ved eventuell sjukdom/sjukmelding blant dei tilsette. Vi har no fått auka vår kapasitet på arealplanlegging, men det vil framleis vere eit lite fagmiljø der ein er avhengig av at ein unngår langtidsfråver for å klare dei lovpålagte tidsfristane. I tillegg har sektoren har starta med revisjon av arealdelen av kommuneplanen. Dette er ein krevjande og omfattande prosess som vil binde opp mykje av tida til planleggarane.

Sektoren har teke ansvaret for eigedomsskattekontoret ved innføring av eigedomsskatt. Dette er gjort utan tilføring av ressursar. Dette resulterer at andre oppgåver har fått lågare prioritet.

Det dukkar stadig oftare opp kompliserte juridiske problemstillingar i samband med plan- og byggesakshandsaming. Dette er ekstra utfordrande da ingen ved sektoren har formell juridisk kompetanse.

Vi skulle ha hatt betre koordinering av gjennomføring av planar saman med teknisk sektor. Det hadde ført til raskare framdrift og meir føreseielegheit.

Økonomiske rammer 2018-2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	9 868 900	10 182 369	9 990 485	9 990 485	9 990 485	9 990 485
Inntekter	-3 915 012	-3 304 355	-2 984 704	-2 984 704	-2 984 704	-2 984 704
Utvikling	5 953 888	6 878 014	7 005 781	7 005 781	7 005 781	7 005 781

Tiltak som endrar rammene frå 2017 til 2018 er knytt til lønnsvekst frå 2017.

Sektoren har meldt inn eit tiltak som ikkje er prioritert i framlegg frå rådmann:

	2018	2019	2020	2021
Byggeskikkpris - oppretting	50 000	50 000	50 000	50 000

Årsverk

Ansvar	2018
Seksjon plan	4,0
Leiar oppmålings- og bygningsavdeling	5,0
Utvikling	9

SATSINGAR 2018 UTVIKLING		
OMDØME		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Alle som vender seg til Volda kommune skal få svar i samsvar med krava i forvaltningslova		
MEDARBEIDAR		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Medarbeidersamtale med alle tilsette		
Nærver skal aukast i høve til 2017		

SATSINGAR 2018 UTVIKLING		
(ambisjonsnivå på min 95 %)		
Sjukefråver pga av arbeidsmiljø skal ikkje forekome		
TENESTER		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Folkehelseperspektivet skal vere med i all planlegging		
Søke om tilskot til minst eit friluftslivstiltak jf kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (KIFF-planen)		
Rullering av KIFF-planen (både rullering av hovedplanen og handlingsdel)		
Tenesteyting og sakshandsaming i samsvar med lov- og regelverk		
Koordinering av gjennomføring av planar saman med teknisk sektor		
Ferdigstilling av kommuneplanen sin arealdel med ROS-analyse og konsekvensutgreiing (KU)		
Revisjon av overordna ROS-analyse frå 2013		
Rullering av handlingsprogrammet til klimaplanen		
ØKONOMI		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Halde den økonomiske ramma		Avvik mot budsjett skal vere minimalt.

2.9 ØKONOMIAVDELINGA

Økonomiavdelinga har fagansvar for rekneskap og økonomistyring. I tillegg har avdelinga ansvar for utadretta tenester som innkrevjing av skatt og avgifter, og Husbankordninga med Startlån, bustøtte og tilskot. Som stabseining har vi eit ansvar ut i avdelingane med oppfølging innan økonomistyring og finansforvaltning. I dette ligg også ansvaret med opplæring innan fagområda. Avdelinga har vidare ansvaret med å føre rekneskapen til Volda kyrkjeleg Fellesråd. Det siste året har også avdelinga fått ansvaret med å koordinere mellom kommunen og innkjøpssamarbeidet i Ålesund.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Tilsette på økonomiavdelinga skal gi støttetjeneste til alle einingar i kommunen som gir grunnlag for god oversikt og god økonomistyring	➤ God finans- og økonomiforvaltning ➤ I samarbeid med leiarane i kommunen skal vi vere støtte og pådrivar for betre kvalitet i arbeidet med rapportering	➤ Leie budsjett- og økonomiplan-prosessar som sikrar brei involvering og brei kunnskap om kommunen sine rammevilkår
➤ Vi skal vere imøtekomne og serviceinnstilt ovanfor kundar og brukarar av våre tenester.		

Utfordringar 2018-2021

- Vi må i 2018 involvere meir leiarne ute i einingane i økonomistyringsarbeidet. For å lykkast med dette er det viktig å sette av nok ressursar i avdelinga til opplæring. I tillegg må vi sikre at godt verktøy er på plass og at grunnlaget for rapportering er mest mogleg korrekt både i rekneskap og i budsjett. Dette vil vere ein endringsprosess i korleis ein arbeider med økonomistyring i kommunen, både for tilsette i avdelinga og leiarane ute.
- Volda og Hornindal vert *ein* kommune frå og med 2020. Vi vil fram til dette er ein realitet, arbeide med å etablere felles økonomireglement med rutinar, kontoplan m.m. Ny kommune vil truleg gi endringar i organisasjonskartet. Dette betyr at økonomisystem må tilpassast endringane og byggast opp på nytt.
- Det er forventningar til enno betre utnytting av elektronisk fakturahandsaming for å frigjere ressursar (med omsyn til inn- og utgåande fakturaer), samt integrasjon av økonomisystemet og fagsystema. Dette er med på å forenkle og utvikle tenestene i sektorane (digitalisering av tenester).

- Volda kommune er med i innkjøpssamarbeidet på Sunnmøre. I dette ligg at vi er pliktig til å vere lojale med dei rammeavtalane som vi har sagt at vi er med på. Vi må sikre at desse avtalane er kjent blant innkjøparane våre og at dei vidare er lojale mot desse leverandørane. Klarer vi å følgje opp dette vil vi kanskje klare å redusere kostnadane våre.

Økonomiske rammer 2018-2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	8 296 834	8 030 026	8 198 573	8 198 573	8 198 573	8 198 573
Inntekter	-2 233 094	-1 255 427	-1 773 757	-1 773 757	-1 773 757	-1 773 757
Økonomi	6 063 740	6 774 599	6 424 816	6 424 816	6 424 816	6 424 816

Endringar i rammene i økonomiplanperioden:

	2018	2019	2020	2021
Lokale forhandlingar 2017 - årsverknad 2018	83 879	83 879	83 879	83 879
Konsekvensjusteringar Økonomiavdeling	-433 662	-433 662	-433 662	-433 662

Auka inntekt er lagt inn, noko som reduserer rammene til avdelinga med 0,4 mill kr. Dette er inntekter i form av sal av tenester, som har lagt i rekneskapen dei siste åra. Avdelinga har hatt mindreforbruk både i 2015 og i 2016, noko som gjer det forsvarleg å endre rammene.

Årsverk	2018
Økonomiavdelinga	10,3
Økonomi	10,3

SATSINGAR 2018 ØKONOMIAVDELINGA

OMDØMME

SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Betale faktura til rett tid		Volda kommune skal oppfattast som gode betalarar av våre leverandørar. Pr. i dag har vi for høge utgifter i gebyr/purringar. Målet er å redusere dette i 2018.

SATSINGAR 2018 ØKONOMIAVDELINGA		
MEDARBEIDAR		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Nærver på 97 %		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette ein gong i året		
Utarbeide handlingsplan knytt til 10-faktor prosjektet		
TENESTER		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Innkjøpsstrategi		Utarbeide reglement og rutinar for innkjøp i Volda kommune. Sikre god opplæring og lojalitet av rammeavtalar
Utviklingsarbeid for å auke andel elektronisk faktura (i tråd med nasjonal satsing)		I 2017 klarte vi 50 % over på EHF. Målet for 2018 er 70 %
Starte arbeidet med å etablere felles økonomifunksjon med Hornindal kommune (økonomireglement, rutinar, kontoplan mm)		
Sikre god opplæring til alle leiarar for å få fokus på økonomistyring lengst ut mot tenesteproduksjon		Utarbeide årshjul med datoar for rapportering og sette av dagar for opplæring.
Sikre at grunnlaget for økonomirapportering er oppdatert og korrekt i forholdet mellom budsjett og rekneskap		Dette betyr at budsjettet skal vere rett periodisert og at rekneskapen er oppdatert med dei kostandar og inntekter som skal førast på perioden det rapporterast på.
ØKONOMI		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR

SATSINGAR 2018 ØKONOMIAVDELINGA

God økonomisk styring		Avvik mot budsjett skal vere minimalt.
-----------------------	--	--

2.10 PERSONAL- OG ORGANISASJONSAVDELINGA

Personal- og organisasjonsavdelinga omfattar løns- og personalstaben og Seksjon Innvandring. Fram til 31.12.2017 låg også IKT til avdelinga, men frå 01.01.2018 er IKT overført til SSIKT, med tre heile stillingar. Løns- og personalstaben har i tillegg det administrative ansvaret for lærlingordninga i kommunen, samt for frikjøpte tillitsvalde og hovudverneombodet.

Teneste- og utviklingsmål		
➤ Legge til rette for ein brei prosess i arbeidet med arbeidsgjevarstrategi for Nye Volda kommune	➤ Starte eit leiarprogram som utviklar meistringsorienterte leiarar, som balansera godt mellom tydelege forventningar og støtte der dei tilsette vert sett og verdsett	➤ Utnytte potensialet i eksisterande og implementere nye dataprogram, forenkle arbeidsprosessar og måle kost/nytteeffekt
➤ Ha arenaer og hendingar som gir tilsette i Volda kommune felles tilhøyre	➤ Kvalitetssystem som er utvikla for heile organisasjonen.	➤ Sikre gode resultat og eit berekraftig busetjings- og integreringsarbeid.

Utfordringar 2018-2021

- Digitalisering: Avdelinga vil kunne frigjere ein del ressursar til utviklingsarbeid ved å gjere manuelle lønsoperasjonar elektroniske (reiserekningar, permisjonssøknadar, timelister osv.) Viktig at vi difor kan få prioritert å bruke tid til å få på plass dette. Ein manglar i dag HR system, men ved val av nye løysingar er det viktig å tenke heilheitleg i forhold til kva heile organisasjonen treng, både no og i framtida.
- Kommunesamanslåing: Personalavdelinga kjem til å vere tungt involvert i kommunesamanslåingsprosessen. Regelverk og rutinar i Volda og Hornindal må harmoniserast, særavtalar må kartleggast og seiast opp, ansatte skal innplasserast i ny organisasjon osv. Ein vil difor ha mindre kapasitet til andre oppgåver.
- Leiarprogram: Med tanke på at personalavdelinga vil vere svært involverte i kommunesamanslåingsprosessen vert det utfordrande å køyre eit leiarprogram parallelt. Ein bør difor vurdere å gå til innkjøp av dette eksternt, med fokus på meistringsleiing.
- Internopplæring: Internopplæringa som avdelinga køyrer i dag skal vidareutviklast. Denne inkluderer i dag nytilsattopplæring og internopplæring av leiarar og nøkkelpersonar, men framover må ein få på plass opplæringsbolkar også av nye leiarar.

- Rekruttering: På enkelte områder i organisasjonen har ein utfordringar knytt til rekruttering. Det er difor eit behov for ein overordna rekrutteringsstrategi for kommunen. Omdømebygging vil vere ein viktig del av dette.
- Nedgang i busetjingstal: Låge ankomststal til landet gir reduksjon i tal flyktningar som skal busetjast, og dermed lågare inntekter til kommunen. Dette krev justering/ev. nedbygging av kapasiteten på busetjings- og integreringsfeltet. Samstundes har kommunen fleire flyktningar og deltakarar med rett og plikt til introduksjonsprogram og grunnleggjande kvalifisering. Vi må difor gjennom ein utfordrande prosess der vi ser på korleis redusere og samtidig oppretthalde tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til å gi gode nok tenester og kvalifiseringstiltak, og slik sikre gode resultat og eit berekraftig busetjings- og integreringsarbeid.
- Auke i antal lærlingar: Dei siste åra har det vore ein stor auke i antal lærlingar (frå 11 til 21) utan at ein har auka ressursen som koordinerer ordninga. Ein ser at enkelte lærlingar har større behov for tilrettelegging og oppfølging enn tidlegare, og det er difor viktig at ein har nok ressursar til dette. Ein auke i lærlingar har også gitt oss stor auke i overføringar frå fylkeskommunen, og ein auke i ressursen for å koordinere lærlingane vil ein kunne dekke inn gjennom denne. Eit politisk vedtak om auke i antal lærlingar fører til auka behov for koordinering, og ein må difor ta konsekvensane av dette gjennom tilføring av ressursar.

Økonomiske rammer 2018-2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	25 438 134	18 881 145	20 450 768	19 250 768	19 250 768	19 250 768
Inntekter	-15 029 448	-1 310 850	-1 677 424	-1 677 424	-1 677 424	-1 677 424
Personal og organisasjon	10 408 686	17 570 295	18 773 344	17 573 344	17 573 344	17 573 344

Endringar i rammer frå 2017 til 2018 kjem av følgjande tiltak:

	2018	2019	2020	2021
Lokale forhandlingar 2017 - årsverknad 2018	146 755	146 755	146 755	146 755
Auke i lærlingar, auka tilskot og auka ressurs (engasjement)	0	0	0	0
Flytting fellesutgifter for samlingar, leiaropplæring m.m.	0	0	0	0
Vidareføring prosjekt kommunale kvalifiseringstiltak	1 200 000			
Konsekvensjustering Personal og organisasjon	-124 857	-124 857	-124 857	-124 857

Stillingane på IKT vert overført til SSIKT frå 01.01.18. Dette ligg i tiltaket konsekvensjusteringar.

Årsverk

Ansvar	2018
Seksjon IKT*	
Seksjon innvandring***	0,6
Personal- og organisasjonssjef	7,0
Lærlingar****	10,3
Verneombod og HTV**	2,4
Personal og organisasjon	20,3

*Frå 2018 er IKT-avdelinga i si heilskap overført til SSIKT.

**Hovudverneombodet gjekk frå 20 % ressurs til 40 % ressurs i 2017, med effekt frå april månad.

***Seksjon innvandring har 1 årsverk, der 50% av stillinga har vore finansiert av EM-tenesta i Ørsta (25%) og Volda (25%). Frå 1.1.2018 har det kome framlegg frå leiar av EM-tenesta i barnevernet om reduksjon på 10% frå EM-tenesta i Ørsta (frå 25% til 15%).

****Ein har ca 21 lærlingar, men desse har redusert løn. Tal på lærlingar kan endre seg hausten 2018, då nokon sluttar og andre startar.

SATSINGAR 2018 PERSONAL OG ORGANISASJON		
OMDØME		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Tilsette og leiarar får pålitelege svar på henvendingar		
Korrekte tenester til rett tid		
Volda kommune framstår som ei heilheitleg og samla kommune – ”vi-følelse”		Profilering og fokus på omdømebygging
MEDARBEIDAR		
SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Nærver på 97 %		
Medarbeidarsamtale med alle tilsette ein gong i året		
Utarbeide handlingsplan knytt til 10-faktor prosjektet		
Utarbeide opplæringsplanar		

SATSINGAR 2018 PERSONAL OG ORGANISASJON**TENESTER**

SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
Administrere medarbeidarundersøking 10-faktor		Legge til rette for ein god prosess ved forareid, gjennomføring og etterarbeid av medarbeidarundersøkinga.
Implementere Win Tid		Sørgje for at tidsregistrering og fråværsregistrering er på plass i heile organisasjonen.
Gjennomgåande revisjonsarbeid		Sørgje for at ta initiativ slik at reglement og rutinar blir revidert etter oppsett plan
Profesjonell rekruttering		Fremje Volda kommune som arbeidsgjevar og sørgje for at vi rekrutterar rett kompetanse til rett tid. Utvikle strategi for omdømebygging med felles motto og profileringsartiklar
Trepartssamarbeid		Sørgje for eit godt og utviklande trepartssamarbeid i heile organisasjonen
Internopplæring		Gjennomføre nytilsattopplæring minimum 2 gangar pr år, samt starte eit nytilsattprogram for nye leiarar.

ØKONOMI

SATSINGAR	RESULTAT	KOMMENTAR
God økonomisk styring		Avvik mot budsjett skal vere minimalt.
Nærværsarbeid		Å auke nærværet er god økonomi for kommunen. Ein auka bruk av bedriftshelsetenesta eller satsing på oppretting av

SATSINGAR 2018 PERSONAL OG ORGANISASJON

		prosjektressurs, kan gje auka nærvær.
--	--	---------------------------------------

2.11 BARNEVERNTESTA HAREID, ULSTEIN, VOLDA OG ØRSTA

Gjeld den lovpålagte barnevernstenesta for Hornindal, Hareid, Ulstein, Volda og Ørsta, jfr Lov om barnevernstenester. Volda kommune er som vertskommune ansvarleg for utarbeiding av budsjett, med eit mål om at lovkrava vert oppfylt for dette tenesteområdet i alle samarbeidskommunane.

Utfordringar 2018-2021

Etter snart 4 års drift er organisasjonen godt etablert med solide strukturar og gode rutiner. Vi har rasjonalisert og effektivisert drifta så langt vi maktar med dei ressursane vi har hatt til rådvelde. På sikt kan både digitalisering og andre strukturelle høve kunne bidra ytterlegare, men her er vi ikkje no. Vi erfarer at det er dei menneskeleg ressursane vi manglar for å kunne stette alle lovkrava, og samstundes fylle kravet om å gi barn og foreldre «fagleg forsvarlege tenester». Vi blir jamleg kontrollert om vi utfører dei lovpålagte krava om 3 mnds undersøkingsfrist, om minimum 4 oppfølgingsbesøk for barn som bur utafor heimen, om jamn evaluering av tiltaks- og omsorgsplanar, om systematisk og dokumentert evaluering av hjelpetiltak, om systematisk oppfølging av foreldre etter omsorgsovertaking, ivaretaking av fosterheimar mm. Her har vi manglar, noko som vi stadig kritisert for, i mediar og i forvaltningsrapportar. Vi erfarer også ein svært stor auke i meldingar, også i saker som omhandlar vald mot barn – dette er særleg arbeids- og tidkrevjande saker.

Det er belastande å arbeide i barnevernstenesta; nok menneskelege ressursar for å få utført dei lovpålagte oppgåvene må derfor prioriterast, slik at både tenesta og kommunane unngår negativt renommè av den grunn.

Økonomiske rammer 2018-2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum utgifter	112 188 318	101 593 389	97 754 857	96 349 988	96 039 988	96 039 988
Sum inntekter	-112 599 242	-101 593 389	-97 754 857	-96 349 988	-96 039 988	-96 039 988
Barneverntenesta (vertsk.)	-410 924	0	0	0	0	0
Sum utgifter	16 278 978	29 886 218	27 460 143	26 055 274	25 745 274	25 745 274
Sum inntekter	0	0	0	0	0	0
Barnevern Volda kommune	16 278 978	29 886 218	27 460 143	26 055 274	25 745 274	25 745 274

Endring i rammer frå 2017 og økonomiplanperioden for Volda kommune:

	2018	2019	2020	2021
Konsekvensjustering Barnevern 244 - Volda sin andel	-2 090 516	-2 090 516	-2 090 516	-2 090 516
Tiltaksstilling barnevern - funksjon 251	610 000	310 000	0	0
Reduksjon kostnad EM Volda	-995 131	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000

Endringar i økonomiplanperioden felles Barnevernteneste:

Samla har vi lagt opp til ein reduksjon i høve årets budsjett, først og fremst ved å kutte på tiltaksbudsjetta F 251 og F 252 for fleire av kommunane (NB! I vedlagte oversikt skal det inn kr 200 000 på F251 på Hornindal)

Med bakgrunn i positive signal frå rådmennene i Ulstein og Volda har vi, som ein konsekvens av dette, **lagt inn ei tiltaksstilling (kr 610 000) for kvar av desse to kommunane på F 251 – hjelpetiltak i heimen.** Dette vert å organisere som prosjekt der ein må registrere tidsbruk og effekt spesielt for Volda og Ulstein av desse tiltaka. Ut frå signal frå rådmannen i Ørsta har vi *ikkje* lagt inn dette for Ørsta kommune. Dersom Ørsta og Hareid ikkje prioriterer dette vil hjelpetiltak som PMTO og familie/foreldreveiledning ikkje vil bli gitt som eit tilbod til familiar i desse kommunane. Vertskommunemodellen fråtek ikkje kommunane det faglege og juridiske ansvaret for barnevernet, og samarbeidskommunen kan instruere vertskommunen. I prinsippet er det kommunestyret som kan gjere dette når det gjeld prinsipielle avgjerder som økonomiske prioriteringar.

Det er utfordrande å ha ulike løysingar for dei respektive kommunane i samarbeidet. Samtidig er det viktig å vere fleksibel og prøve å tilpasse tenesta til den enkelte kommune. Vi har kome til at ei slik differensiert løysing kan vere praktisk gjennomførbar, altså det å tilby *ulike tenester* til barna i våre samarbeidskommunar. Det er derfor opp til både Hareid, Ulstein og Volda kommune å bestemme om ein ønskjer å sette dei same begrensingane som Ørsta har gjort for å få barnevernsbudsjetta ytterlegare ned. Risikoen kan verte auke i utgiftene til tiltak på F 251 (kompenserande tiltak/kjøp av tenester) og F 252 (omsorgsovertakingar) på sikt.

Vårt hovudargument er som følgande:

Å kunne få kvalitativt betre barnevernstenester og gode hjelpetiltak, var noko av hovudhensikta med å etablere ei interkommunal barnevernsteneste frå 2014. Alle samarbeidskommunane mangla hjelpetiltak som kunne bidra til endring i utøvinga av foreldrerolla, såkalla *endringsfokuserte tiltak*. Alle kommunane nytta i stor grad, ofte svært kostbare *kompenaserande tiltak*, det vil seie tiltak som ikkje var retta direkte mot å skape forandring i barna sin omsorgssituasjon. Til trass for ein omfattande omstillingsprosess og fleire tilhøve som ikkje har fungert optimalt, har vi frå 2014 vald å halde fast på og prioritere dette faglege fokuset, ved å øymerke fagstillingar (familie- og andre terapeutar), til å arbeide i Familieteamet vårt. Desse arbeider direkte inn i heimane, med rettleiing og endringsarbeid, i hovudsak retta mot foreldra og måten dei utøver foreldrerolla si på.

Vår erfaring er at dei aller fleste foreldre både ønskjer og evner å forandre på forhold som ikkje fungerer godt nok i heimen. Eksempel på dette kan vere å lære korleis ein skal kunne ha ein god døgnrytme slik at familien fungerer i dagleglivet, korleis sitte ved middagsbordet og få dette til å bli ei positiv oppleving for både vaksne og barn, korleis sette grenser og gi omsorg til barna utan å bruke vald. Vi opplever ein voldsom auke i saker som gjeld vold mot barn frå deira omsorgspersonar. Ein stor del av desse sakene gjeld foreldre med anna kulturell bakgrunn, men vold blir også nytta av etnisk norske foreldre. Særleg når det gjeld typen vald som vi kan karakterisere som «oppdragarvold», er det viktig at foreldra får hjelp til å utvikle andre måtar å sette grenser for barna på.

For foreldra vil det å få god rettleiing og hjelp til å få nye måtar å handtere ulike situasjonar på, skape ei oppleving av *meistring*. For barna er det avgjerande å oppleve *positive endringar* i familiesamspelet, i omsorga dei får frå sine foreldre og i stemninga i heimen.

For oss som arbeider i barnevernstenesta, som i vårt arbeid skal bidrage til at barn får ein god oppvekst, er desse terapeutane eit avgjerande verkemiddel. Slikt endringsarbeid som vi her snakkar om, har ikkje den enkelte sakshandsamar verken tid eller kompetanse til å utøve på eiga hand.

Og vi ser at det nyttar! Det kan vere noko tidleg å konkludere, men vi synest å sjå ein tendens til nedgang i omsorgsovertakingar. Tidlegare var det å flytte barna ut av ein uholdbar heimesituasjon ofte det einaste alternativet, rett og slett for vi ikkje hadde noko «å hjelpe oss med». Vi ser at mange foreldre både har evne, vilje og kapasitet til å gå inn i krevjande, men positive endringsprosessar for at situasjonen for barna skal bli betre i heimen.

Då det statlege barnevernet Bufetat vart etablert, var noko av formålet at dei skulle tilby slike tenester til kommunane. Dette har dessverre ikkje fungert, og dei kan heller ikkje tilby slike tenester i dag. Det er derfor viktig at kommunane sjølv tar ansvar og grep for å kunne tilby foreldre god og målretta rettleiing der det trengs. For barna er dette heilt avgjerande.

MÅL:

- Få betre økonomikontroll ved å ta i bruk økonomidelen av fagprogrammet «Familia» ved å styrke kontorpersonalet med ei stilling.
- Overføre midlar frå tiltaksutgifter til lønnsutgifter for å 1) kunne sikre at lovkrava gjeldande fristar og andre tilhøve som teljast og som vi rapporterer på vert halde, og sikre gode evalueringar av alle tiltak som blir sett i verk, samtidig som vi kan tilby gode endringstiltak til dei som kan nyttiggjere seg dette, slik at foreldra sjølv kan gi barna tilfredsstillande omsorg.

Rasjonalisere ytterlegare? Effektivisere ytterlegare? Ein lærande organisasjon med kritisk blick på eiga verksemd og arbeidsmåtar. Betre tenester. Mulig sal av tenester. Overhalde fristane og fylle dei lovpålagte oppgåvene. Fråver av negative merknader frå forvaltninga eller ved rapportering til Fylkesmannen. Ingen negative presseoppslag om manglande oppfølging og kontroll av barn som vi har ansvar for.

2.12 NAV

I mai 2014 vart Nav-kontora for Volda og Ørsta slått saman til eitt felles kontor med Ørsta som vertskommune. Dette inneber at Ørsta kommune driv tenestene også for Volda kommune. Nav er ei viktig teneste, og det er viktig at Nav-tenesta inngår i det tverrfaglege samarbeidet med dei øvrige tenestene i kommunen. Det er behov for å gjere ei evaluering av samanslåinga for få oversikt over effekten av denne omorganiseringa. I den samanheng må vi også sikre faste rutiner for rapportering og budsjettering.

Teneste og utviklingsmål		
➤ Gi alle høve til å kome i arbeid	➤ Å gi alle barn og unge høve til å utvikle seg	➤ Betre levevilkåra for vanskelegstilte
➤ Aktivt tverrfagleg samarbeid med tenestene i Volda kommune	➤ Bruke viremidla fleksibelt ut frå individuelle behov for raskast mogleg kome i aktivitet eller arbeid	➤ Månadleg rapportering av økonomisk forbruk og tertialrapportering på tenestene

Ørsta er vertskommune for Nav-kontoret. Volda kommune kan instruere og gi styringssignal for tenesta i samsvar med samarbeidsavtalen. Ørsta kommune vert bedt om å rapportere på oppfølginga av måla.

Folkehelse

Arbeidslina ligg til grunn i NAV, fokus på arbeid skal vere ein raud tråd i det meste av arbeidet vårt. Forsking viser at det å vere utan arbeid aukar dødelegheit, helseproblem og forbruk av helsetenester. Å vere i arbeid aukar sjølvkjensla, gir betre psykisk helse og generelt betre helse. Arbeidsmiljølova seier også at det å vere i arbeid skal vere helsefremjande. Arbeidsfokuset understøttar folkehelseperspektivet.

Fakta om avdelinga

NAV Ørsta/Volda har pr. i dag 19,9 statlege og 8,75 kommunale årsverk. Av dei statlege årsverka er 0,5 årsverk knytt til settekontorordning. Av dei kommunale årsverka er 0,6 knytt til gjeldsrådgjeving, resten er knytt til rettleiing/sakshandsaming.

Kontoret har kommunal minimumsløysing, og skal yte sosiale tenester knytt til genererell råd og rettleiing, økonomisk rådgjeving, økonomisk stønad, midlertidig butilbod, kvalifiseringsprogrammet og individuell plan. I tillegg har vi gjeldsrådgjeving.

Kontoret er i dag organisert i to avdelingar, samt med eiga gruppe tilsette som har hovudoppgåvene sine knytt til kommunale tenester. Vi jobbar likevel etter prinsippet om integrerte tenester.

Mål og tiltak

NAV styrer etter eige målekort. I dette er det lagt inn fleire indikatorar og måltal sentralt, i tillegg har vi lagt inn ein del eigne kommunale parameter. For sistnemnde er målet å redusere både antal som mottek sosialhjelp, antal som har denne ytinga som hovudinntektskilde, samt gjennomsnittleg tid brukarane mottek slik stønad. Vi har elles som mål å auke antal deltakarar i kvalifiseringsprogrammet.

Konkrete tiltak for å nå måla, er m.a. målretta bruk av eige styringssystem, oppretting av KVP-nettverk for Søre Sunnmøre, meir utadretta jobbing, tettare samarbeid med samarbeidspartar og eiga kompetanseheving.

Status/utfordringar

Fleire brukarar og rask omstilling vil prege NAV framover.

NAV får fleire brukarar og må handtere eit arbeidsliv i raskare omstilling, men får nye mogelegheiter gjennom digitalisering. Det er hovudfunna i NAV si nye omverdsanalyse.

Endringstakta i samfunnet ser ut til å auke. NAV må vere førebudd på raske omprioriteringar, som følge av mogelege brå omstillingar på arbeidsmarknaden, endringar i tilstrøyming av flyktningar og andre uføresette hendingar.

Vi må rette arbeidet vårt endå meir inn mot arbeid, arbeidsgjevarar og arbeidsmarknaden. Ufaglært ungdom og flyktningar med lite skulegang vil verte særleg utsette grupper på arbeidsmarknaden, og desse gruppene, saman med langtidsledige, vil vere hovudsatsingsgrupper også framover.

Samfunnsutviklinga viser veksande utfordringar m.o.t. auke i ledigheita og fattigdom hos flyktningar. Kommunen si avgjerd om kor mange flyktningar ein ynskjer å busetje, påverkar også ressursbruken i NAV i stor grad. Vi har ei viktig rolle i arbeidet med integrering av flyktningar, dette i samarbeid med øvrig del av kommunen, som har hovudansvar for norskopplæring og introduksjonsprogram.

Innføring av kanalstrategi, sjølvbeteningsløysingar og redusert opningstid, har m.a. gitt oss høve til å jobbe tettare saman med m.a. vidaregåande skular, samt med flyktningkontora i både Volda og Ørsta. Vi har no eigne rettleiarar som jobbar på mobil løysing ute hos desse samarbeidspartane eit par timar ein dag i veka. Dette håper vi skal kome både brukarane, samarbeidspartane og oss sjølve til nytte.

Digitaliseringa vil halde fram for fullt i NAV, førebels er dette mest knytt til statlege tenester. Sjølvbeteningsløysingar knytt til kommunale tenester er også under utvikling, og vil truleg verte lansert i.l.a. 2018. Samla vil effektiviseringa gjennom betre digitale tenester gi betre høve for tettare oppfølging til dei brukarane som treng det mest.

Innføring av aktivitetskrav for sosialhjelp for personar under 30 år, kom i 2017. Aktivitetstilbodet STYRK- aktiv har fungert godt, og vi trur at vilkår og tilbod om aktivitet vil ha effekt på sosialhjelpsbudsjettet framover.

Hovudmålet til NAV er å få fleire i arbeid og aktivitet, og færre på stønad. NAV kan ikkje klare å løyse dette samfunnsoppdraget åleine, men må jobbe saman med andre aktørar. Det er viktig med felles forståing av oppdraget, at alle forstår si eiga rolle i det store biletet, og at vi har eit felles overordna målbilete. Vi vil difor vidareføre samarbeid med m.a.

legar/behandlarar, andre avdelingar i kommunen, utdanningsinstitusjonar og ikkje minst arbeidsgjevarar/næringsliv.

Lokalt opplever vi å ha ein god arbeidsplass med svært stabilt og høgt nærvær. Dette meiner vi kjem av stort fokus og jamn jobbing inn mot HMS og trivsel. Dette vil verte vidareført framover. I februar 2018 skal NAV-kontoret flytte til nye lokaler. Dette vil medføre noko auke i husleigekostnadane, men vil samstundes gi kontoret eit positivt løft.

Økonomiske rammer 2018 - 2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Sum utgifter	9 409 141	8 837 312	9 767 312	9 767 312	9 767 312	9 767 312
Sum inntekter	-552 033	-120 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
NAV Kommune	8 857 108	8 717 312	9 467 312	9 467 312	9 467 312	9 467 312

Endringar i rammene kjem som følge av auke i husleigekostnad. Volda kommune har tidlegare år ikkje betalt husleige. Etter avtala skal ein frå 2018 betale dette. I og med at NAV flyttar lokaler vil husleiga auke og det er i 2018 behov for auke i overføringar knytt til innkjøp av ein del inventar.

2.12 FELLESOMRÅDET

Dette ansvarsområdet inneheld utgifter og inntekter som ikkje høyrer naturleg heime på den einskilde sektor.

Her er eit utdrag av utgiftene:

- Amortisering av tidlegare års premieavvik på pensjonsområdet
- Revisjon
- Kontrollutval
- Kyrkjeleg fellestråd
- Tilskot til andre trussamfunn
- Diverse kontingentar, som til dømes kopinor og KS
- Driftstilskot til Volda rullarlag, Volda stadion m fl (i høve politiske vedtak)
- Avskrivingar
- Avsett pott til neste års lønnsoppgjer, som vert fordelt ut på sektorar i løpet av året
- Innsparingstiltak som skal rapporterast på og fordelast ut på sektorar gjennom året (sjå omtale av tiltak under)

Her er dei viktigaste budsjetterte inntektene:

- Kalkulatoriske inntekter frå sjølvkostområda
- Vertkommunetilskot for asylmottak
- Tilskot for einslig mindreårige.
- Motpost avskrivingar (inntekt)
- Sal av konsesjonskraft

Økonomiske rammer 2018 – 2021

Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	59 846 086	44 557 944	41 874 750	35 674 750	31 174 750	29 274 750
Inntekter	-56 021 318	-53 311 030	-45 930 280	-45 930 280	-45 930 280	-45 930 280
Fellestenester	3 824 768	-8 753 086	-4 055 530	-10 255 530	-14 755 530	-16 655 530

Tiltak som er med på å endre rammene i økonomiplanperioden

	2018	2019	2020	2020
Reduksjon til tilskudd Flyktning inkludert EM	8 261 450	8 261 450	8 261 450	8 261 450
Reduksjon i tenester knytt til Flyktning	-1 000 000	-3 000 000	-4 000 000	-4 000 000
Lønnsvekst (inkl lokale fohandlingar 2017 og endring pensjon)	7 696 806	7 696 806	7 696 806	7 696 806
Digitalisering og innovasjon, samordning skule og barnehage	-2 600 000	-6 800 000	-10 300 000	-12 200 000
Ikkje disponerte løyvingar Fellesområde	-6 780 000	-6 780 000	-6 780 000	-6 780 000

Omtale av tiltaka

Lønnsvekst

Det er sett av 2,8 % til neste års lønnsvekst (med verknad frå 1. mai). Dette er i tråd med deflator gitt av KS.

Tilskot og tenester til flyktningar inkl. einslige mindreårige

Som følge av endring i flyktningspolitikken er det forventa at Volda får mindre flyktningar enn tidlegare år. Spesielt gjer dette utslag på tilskot knytt til einslige mindreårige. Tilskotet vert vekke, men det vil gi utfordringar å få ned kostnadssida på kort tid. Det er likevel forventa ein reduksjon på drifta med einslige mindreårige, der ein reduserer frå hausten 2018. Reduksjonen kjem fram i rammene til barnevern Volda kommune.

I tillegg er det lagt inn eit tiltak som skal redusere tenestetilbodet knytt til flyktningar. Talet på flyktningar vil verte redusert i økonomiplanperioden, og det er naturleg å redusere på tenestetilbodet (helsestasjon, opplæring m.m). Reduksjonen er lagt inn med 1 mill i 2018, 3 mill i 2019 og 4 mill kr i 2020-2021.

Digitalisering og innovasjon – samordning barnehagar og skular

Sektorane og stabane vert utfordra på å skaffe seg kunnskap om utfordringsbildet og kva utvikling som skjer innanfor tenesteområda i andre kommunar i inn- og utland. Volda kommune skal vektleggje ein organisasjonskultur med takhøgde for eksperimentering – prøving og feiling. Det er viktig at dei tilsette vert involvert i prosessar med å definere behov som kan gi meir effektive og betre løysingar. Det vert m.a forventa at teknisk sektor gjennomfører minst eitt innkjøp etter metoden for innovative innkjøp i 2018.

Volda kommune har inngått samarbeid med kommunane på Søre Sunnmøre og IKT-drift og strategisk utvikling av tenestene knytt til digitalisering. Det skal leggjast fram ein digitaliseringsstrategi med prioritering av satsingsområde for å forenkle, effektivisere og utvikle tenestene i kommunane. Volda kommune har store forventningar til det interkommunale samarbeidet for IKT drift og for digitalisering/utvikling. Det vert forventa klare mål og systematisk oppfølging for å dokumentere effekt. Det er forventningar til at modellen for innovative innkjøp vert vurdert ved investering av nye programvarer og IT-løysingar.

Saman med samordningar i skule og barnehagar og på sikt kommunesamanslåinga er der moglegheiter for effektivisering og smartare drift. Dette vert synleggjort i rammene på fellesområde. Hovudargumentet for å samle tiltaket er at ein då får det inn i eit rapporteringssystem der ein følgjer opp gjennom året. Alternativet er å fordele innsparingane i sektorane, men då på eit tidspunkt der vi ikkje veit kva effekt eit slikt tiltak vil ha.

Regjeringa har gjennom Perspektivmeldinga, kommuneproposisjonen og statsbudsjettet for 2018 stilt klare forventningar til at kommunane må gjere tiltak for å auke produktiviteten og effektivisere. KOSTRA-tala viser at Volda kommune har eit særleg potensial innanfor skule

og barnehage. Den desentraliserte tenestestrukturen medfører også auka administrative ressursar. Det kostar å administrere så mange einingar, jfr også KOSTRA-tala. I økonomiplanen er det lagt inn tiltak både for å samordne skular og barnehagar, samt instrammings- og omstillingstiltak for å byggje opp at fondsmidlar til ein sjølvberande økonomi.

Utviklinga i sjukefråveret har auka i kommunal sektor på tross av IA-avtale og tiltak for å redusere fråveret. I Volda kommune gjekk fråveret ned i 2016 og litt opp att i 2017. Nærversarbeidet og sjukefråversoppfølginga skal ha sterkt fokus framover. Erfaringane frå dei som har lykkast viser at tett individuell oppfølging er det beste virkemiddelet. Effekten av prosjekt er ofte tidsavgrensa. Det er grunnleggjande å ha trygge, tydelege og støttande leiarar som følgjer tett opp. Kviteseid Omsorgssenter snudde utviklinga frå 15 % til 4,4 % fråver på to år med denne oppskrifta:

- *Fikk til et godt samarbeid mellom ledelse, tillitsvalgte og NAV arbeidslivssenter*
- *Fikk oversikt over sykefraværet og så mønster i dette.*
- *Visualiserte sykefraværet for hver enkelt, både egenmeldt og legemeldt*
- *Snakket med alle ansatte om sykefraværet*
- *Etablerte klare rutiner for melding og oppfølging av sykefravær.*
- *Har en åpen og «ufarlig» dialog om muligheter for tilrettelegging.*
- *Har sykefravær som tema på hvert eneste personalmøte.*
- *Er tydelige og våger å stille krav*
- *Fokus på framsnikking av både arbeidsplass og kollegaer*
- *Er oppmerksom på og fremhever også de jobbene som ikke alltid er like synlig på en arbeidsplass.*

Dei to siste åra i økonomiplanen er relatert til nye Volda. Rådmennene i Hornindal og Volda er i dialog omkring prosessar som kan gjennomførast i samband med etableringsprosjektet. Nye Volda har sysselsetting, kompetanseutvikling og digitalisering som satsingar. Det vert lagt fram eige budsjett for prosjektet nye Volda som skal godkjennast av fellesnemnda. Dette handlar om disponering av statlege tilskot til prosjektet. Det vert foreslått å setje av midlar til felles leiarutvikling, kompetanseutvikling og frikjøp av ressursar til digitalisering i pleie og omsorg (digital omsorg) og i skulen (digitalisering i undervisninga). Vidare vert det lagt til grunn at ein skal starte med nytt sakshandsamingssystem frå oppstarten av ny kommune.

Reduksjon i ikkje disponert avsetjing

Fleire av tiltaka det er sett av midlar på gjennom tidlegare år har komt inn på rammene til etatane gjennom lønnsarbeidet og konsekvensjustert budsjett. Difor vert ramma redusert under fellestenestene.

Kyrkjeleg fellesråd

Kyrkja er ein sjølvstendig juridisk organisasjon som er ansvarleg for si drift innanfor dei tilskota som vert ytt frå kommunen. Dette er følgt opp med ei budsjetteknisk omlegging der tilskotet til Kyrkja vert budsjettetert som ei driftsoverføring frå kommunebudsjettet. Det er lagt

opp til same aktivitet på drifta som i 2017 Tilskot til husleige kjem i tillegg, og er ein del av tenesteytingsavtalen.

Tilskota til Volda kyrkjeleg fellesråd er auka med 2,5 % (som er i samsvar med Regjeringa si prognose for prisstigning i kommunesektoren i 2017). Volda kyrkjelege fellesråd har kome med framlegg til budsjett 2018 i brev datert 29. september 2017. Brevet ligg som vedlegg til framlegget.

3 INVESTERINGAR

Arbeidet med å justere ned investeringar har hatt høg prioritet i budsjettprosessen. I 2017 er det lagt inn investeringar på 455 mill kr. Tidleg i oktober viste rekneskapen at berre 144 mill kr var nytta. Det kan vere mange forklaringar på kvifor ein ikkje klarer å gjennomføre investeringar som planlagt og alle investeringar som ligg i budsjettet har nok ein nytteverdi den dagen dei vert gjennomført. Men investeringar bind kapitalkostnad av drifta. I ein budsjettprosess er det viktig å vere realistisk på korleis ein ønskjer å disponere midlar til å drifte kommunen på eit realistisk tenestenivå. Handlingsrommet er lite og då kan millionar spart på kapitalkostnadar kome til nytte til andre tenester og brukarar.

For å få til eit realistisk investeringsbudsjett, med prosjekt som vi veit vi klarer ressursmessig å gjennomføre i økonomiplanen har det vore nødvendig å «nullstille» inn mot 2018. Dette betyr at vi ikkje overfører restrammer frå 2017 til 2018. Sektorleiarane har hatt ein gjennomgang på alle prosjekt som er budsjetttert med i 2017, gjort ei vurdering på forbruk i 2017 og behov for rammer på prosjekta som skal vere med vidare i 2018- 2021.

I skjema 2A ser vi investeringsrammer og finansiering samla for åra i økonomiplanperioden. Tala som ligg i budsjett 2017 er mykje høgare enn rekneskapen vil vise. Det er heller ikkje tatt opp meir lån i 2017 enn det som vi forventar å ha behov for i året.

Sjølv om vi har klart å redusere ned investeringsnivået er samla investeringsbehov i perioden på 417 mill kr. I dette talet ligg om lag 50 prosjekt som skal gjennomførast og følgjast opp. Dette krev både gode rapporteringsrutinar og prioriteringsevne frå både sektorane som bestiller prosjekta og frå sektor som skal gjennomføre.

Frå og med 2018 vil rapportering på investering verte ein del av tertialrapporten.

Detaljert oversikt over investeringssprosjekta kjem frå kapittel 3.1 og utover. Prosjekta er inndelt etter tenestekområde.

Dei større investeringane i økonomiplanperioden er:

- IKT og digitalisering (digitalisering i skulen og velferdsteknologi)
- Bustadfeltet Urbakkefoten med tilhøyrande veginfrastruktur
- Opparbeiding av Rotset næringsområde
- Rehabilitering/tilbygg Volda ungdomsskule
- Ny sentrumsbarnehage
- Omsorgsbustader
- Idrettshall (investeringstilskot til Volda Campus Arena)
- Svømmehall
- Kino og kultursal
- Reinsanlegg og vassforsyning ut frå avløps- og vassrammeplanen

SKJEMA 2B INVESTERINGAR - VOLDA KOMMUNE - ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT2018						
Tekst	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i anleggsmidler	186 328 374	443 945 363	186 506 600	81 183 000	103 833 000	44 583 000
Utlån og forskutteringer	4 274 100	5 000 000				
Kjøp av aksjer og andeler	2 058 023					
Avdrag på lån	10 929 199	2 500 000				
Dekning av tidligere års udekket	0					
Avsetninger	2 538 053	3 625 277		800 000		
Årets finansierungsbehov	206 127 749	455 070 640	186 506 600	81 983 000	103 833 000	44 583 000
Bruk av lånemidler	-148 425 404	-375 041 276	-131 019 280	-54 994 400	-64 634 400	-35 716 400
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-10 665 035					
Tilskudd til investeringer						
Kompensasjon for merverdiavgift	-29 867 754	-72 909 087	-34 751 320	-16 236 600	-20 766 600	-8 866 600
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-8 821 895	-2 500 000	-736 000	-1 552 000	-832 000	
Andre inntekter	-522 635					
Sum ekstern finansiering	-198 287 487	-450 450 363	-166 506 600	-72 783 000	-86 233 000	-44 583 000
Overført fra driftsregnskapet	-5 507					
Bruk av tidligere års udisponert	-1 915 816	-3 625 277				
Bruk av avsetninger	-9 528 976	-995 000	-20 000 000	-9 200 000	-17 600 000	
Sum finansiering	-209 737 786	-455 070 640	-186 506 600	-81 983 000	-103 833 000	-44 583 000
Udekket/udisponert	-3 610 037	0	0	0	0	0

3.1 IKT INVESTERINGAR

Frå og med januar 2018 er det SSIKT som står for hovudinvesteringar på IKT. I 2018 er det forventa at Volda sin del er på vel 1,9 mill kr. I tillegg kjem der eigne investering knytt til skule, barnehagar og velferdsteknologi. Som det går fram av prosjekta under er der framleis stor satsing på IKT i skulen og barnehagar.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
IKT INVESTERINGAR (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
IKT Volda kommune (EDB-utstyr rådhus)	600 000	600 000	600 000	
Interkommunale IKT investeringar	1 866 600	750 000	400 000	
IKT-satsing oppvekst (khe)	750 000	750 000	750 000	750 000
Nettbrett barnehage og skule	2 500 000			
Investering velferdsteknologi	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000

3.2 INVESTERING I BARNEHAGE OG GRUNNSKULE

Prosjekteringskostnadar er lagt inn både for opprusting av ungdomsskulen og til ny barnehage i sentrum. Investeringsrammene vert å innarbeide når prosjektering er klar og kostnadane er meir handfaste. Ny barnehage i sentrum meiner vi skal finansierast ved at andre mindre barnehagar vert lagt ned. Sjølv om vi ikkje kjenner kostnadane knytt til utbetring av ungdomsskulen er det likevel synleggjort ei auke i kapitalkostnadar frå og med 2021.

Leikeplassar i barnhage og skule og prosjektet av bøtande tiltak i barnehagar er også prioritert.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
BARNEHAGAR OG GRUNNSKULE (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Prosjektering Volda u-skule, opprusting	1 000 0000			
Leikeplassar (skular/barnehagar)	800 000	800 000		
Prosjektering Ny barnehage sentrum		500 000		
Barnehagar avbøtande tiltak	500 000			

3.3 INVESTERINGAR KULTUR OG IDRETT

Det er lagt inn midlar til planlegging av eit nytt symjeanlegg i 2019. Tiltaket er ei styrking av folkehelsestilbodet i tillegg til å støtte lovpålagd symjeundervisning i grunnskulen.

Idrettshallen er også innarbeid i framlegget, men dette som driftskostnad i form av husleige og stønad (kapitalkostnader for 30 mill kr).

Prosjektet "Friluftstiltak" er oppretta for å dekkje kommunal eigendel ved søknadar om statstilskot ved sikring/kjøp og tilrettelegging av friluftslivsområde.

Volda skatepark er ein plass der barn og unge får utfolde seg i aktivitet utanfor den organiserte idretten. Budsjettmidler er flytta ut til 2021 i påvente av initiativ frå dei frivillige som nytta skateparken.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
KULTUR OG IDRETT (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Prosjektering symjehall		625 000		
Friluftstiltak m.m. (aaa)		333 000	333 000	333 000
Skatepark (ga)				250 000

3.4 INVESTERINGAR HELSE OG OMSORG

Det mest kostbare prosjektet i helse og omsorg er bygging av omsorgsbustadar i Doktorhaugen. Dette er bustader til funksjonshemma som har fylt 18 år og som skal flytte frå heimen.

Det er lagt inn planleggingsmidlar til særskilt tilrettelagte omsorgsbustader i 2019. Investeringsmidlar kjem ein attende til i seinare rullering av økonomiplanen når kostnadene vert kjende. Dette er avanserte bustader for pasientar med tyngre pleiebehov, og som bør lokaliserast nær administrasjons-/vaktbase. Til desse bustadane er det knytt både tilskot frå Husbanken og husleige.

Legesenteret har behov for oppgradering og utviding. Eksisterande lokale blir utvida og oppgradert. Dette vert sett i samanheng med flytting av dagsenteret Gnisten til Prestegarden. Prosjektet startar ikkje før 2019.

Folkestadtun står ovanfor fleire oppgraderingsbehov. Dette gjeld mellom anna nytt kjøkken, vaskerom, garderobe (menn), oppgradering av kontor, terrasse, oppgradering vassforsyning (rør) m.m.

I omsorgssenteret har det no vore drift i over 12 år. Både slitasje, fleire tilsette og nye møterom og kontor har gitt behov for nye innkjøp. Fleire kontortilsette har skulder/

nakkeplager og treng hev/senk kontorpultar. I tillegg er det ønske om å kjøpe motiview trimsyssel for bebuarar og brukarar av dagsenter. På kjøkkenet har produksjonsutstyret gått over avskrivningstida og slitasje og reparasjonsbehov er aukande. Dei to prosjekta er med på å betre arbeidsmiljøet.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
HELSE OG OMSORG (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Legesenteret		500 000	3 500 000	
Omsorgsenteret - Inventar og utstyr	2 000 000			
Omsorgsenteret, utskifting av utstyr på kantine	500 000	500 000		
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	17 000 000			
Naudlysanlegg Omsorgsenteret	1 500 000			
Særskilt tilrettelagte omsorgsbustader		1 200 000		
4. etasje omsorgsenteret	625 000			
Folkestadun – oppgradering	1 800 000	1 800 000		
Solskjerming kommunale bygg - omsorg	1 000 000			
Sansehagen oppgradering av hagen		500 000		

3.5 INVESTERINGAR NÆRINGS- OG BUSTADUTBYGGING

Prosjektet "Næringsområde Øvre Rotset" inneheld regulering, grunnnerv, prosjektering og opparbeiding av området. Prosjektering har starta på den delen av feltet som ligg vest for E39. Vegen gjennom dette området er tilkomst for dei nye bustadane på Rotset som vert ferdige i mars 2018.

Det vert planlagt at ein ikkje startar opp med bustadfeltet Urbakfoten – Håmyra før 2019. Det er viktig å prioritere prosjektering og utbygging av veg mellom dei to områda.

Sentrumsutvikling er viktig for å gjere Volda meir attraktivt som bomiljø. Prosjekteringa fokuserer seg på gatemiljøet i Hamnakvartalet og bygging av bru/turveg i Elvadalen. Dette er eit trepartssamarbeid mellom næringslivet og tettstadsprogrammet til fylkeskommunen.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
NÆRINGS- OG BUSTADUTBYGGING (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Bustadfelt Urbakfoten - Håmyra (aaa)		1 500 000	15 000 000	
Næringsområde Øvre Rotset	17 000 000	5 000 000	5 000 000	
Kommunal del sentrumsutvikling	5 000 000	5 800 000	2 000 000	
Kjøp Fiskerihavna	750 000			

3.6 INVESTERING I SAMFERDSEL

Opprusting og bygging av vegar i Raudemyra, Klepp, Håmyra, Urbakkfoten og Engeset bør sjåast i sammanheng. Dei fem prosjekta sett i sammanheng, strekk seg i heile økonomiperioden og arbeidet bør utførast innanfor perioden. Om ikkje arbeidet vert starta vil dette medføre auka vedlikehaldskostnader.

Areal med grusdekke krev kontinuerleg vedlikehald, særleg i periodar med mykje nedbør. Vi tek sikte på å leggje fast dekke på alle kommunale grusvegar og parkeringsplassar som det er fornuftig å asfaltere, før sommaren 2018. Dette bidrar til innsparing i kostnader knyttet til vegvedlikehald i åra framover. I tillegg har kommunen fått ein god rammeavtale for asfalt som gjeld ut juni 2018.

Utbygging veglys til LED er eit framtidsretta og miljøvenleg tiltak som betalar seg sjølv ved reduserte energiutgifter. I tillegg betaler vi like mykje i vedlikehald av dei gamle armaturane som vi betalar i straumutgifter.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
SAMFERDSEL (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Opprusting Raudemyrvegen til Samleveg		1 500 000	8 500 000	
Opprusting Kleppevegen til Samleveg				500 000
Sambindingsveg over Håmyra	1 500 000			
Samleveg Urbakkfoten	1 500 000	5 500 000		
Opprusting Engesetvegen forbi Omsorgsenteret til Samleveg	4 000 000	2 000 000		
Utbetring kommunale vegar (aaa)	2 000 000		2 000 000	
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift	11 900 000			
Utbygging veglys til LED finansiert ved straumsparing	2 750 000			
Nedgravd avfallsløysing og parkering ved Rådhuset	1 000 000			

3.7 INVESTERINGAR KOMMUNALE BYGG

I samband med gjennomføringsfasen av EPC kontrakten vil det vere mange tiltak som skal gjennomførast i ein periode fram til medio 2018. Denne tiltakspakka er presentert for kommunestyret og godkjent. Her vil vi kunne gjennomføre mange energitiltak i samanheng med generell oppgradering av våre kommunale bygg.

Volda kommune har stort etterslep på vedlikehald av kommunale bygg. Kommunen har lykkast i arbeidet med gjennomstrøyming i dei kommunale bustadene. Dette medfører at det blir stadig fleire bustadar som må oppgraderast når dei skal ut på marknaden igjen etter 10-20 år med jamn utleige.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
KOMMUNALE BYGG (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
EPC gjennomføringstiltak	32 000 000			
Oppgradering kommunale bygg	4 600 000	4 700 000	5 200 000	
Branndepot Straumshamn		800 000		
Oppgradering Prestegata 33	1 500 000			
Tilbygg Myrtun - strøsandlager for komm.teknisk sektor m.m.	730 000			
Ferdigstilling Brannstasjon etter krav frå Arbeidstilsynet	1 200 000			

3.8 INVESTERING I BRUER OG FLAUMSIKRING

Rehabilitering og levetidsforlenging av andre kommunale bruer er viktig, då tilstandskontroll har avdekt eit rehabiliteringsbehov på fleire bruer. Prosjektet startar ikkje før 2019.

Større nedbørsmengder i dei siste åra har ført til ein del skader på offentleg infrastruktur og private eigendomar. Overvasskapasiteten i og ved Volda sentrum må difor kraftig oppgraderast til å tole ein 200 års flaum.

Geologiske vurderingar tilseier at det bør gjerast førebyggjande tiltak i for sikring av elver og nedløpssystem frå Melshornsida i Volda sentrum. Vi har fått avslag på søknad om statlege tilskot på grunn av for låge nasjonale rammer til førebyggjande tiltak mot flaum og skred. Dette er tiltak som er for store for Volda kommune utan statlege tilskot, og det vil i løpet av 2018 verte lagt fram eiga skal på korleis ein skal arbeide vidare med dette.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
BRUER OG FLAUMSIKRING (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Levetidsforlenging for bruer		800 000	800 000	
Full rehabilitering av Skinnvikbrua	500 000			
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	10 000 000	7 000 000		
Flomførebygging Heltneelva	4 000 000	7 000 000		

3.9 INVESTERING I MASKINER, VERKTØY OG KØYRETØY

Det er kontinuerleg slitasje på maskinparken, noko som resulterer i at vi jamnleg må skifte ut forelda utstyr. Eigedomsavdelinga treng å bytte ut enkelte utstyr som er i porteføljen, m.a

slåtteutstyr. Innanfor kommunalteknisk er det er innarbeidd gravemaskin med hengjar i 2018 for å effektivisere vegvedlikehaldet.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
MASKINER, VERKTØY OG KØYRETØY (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Maskiner, verktøy og køyretøy til Egedomsdrift	625 000		500 000	0
Maskiner og køyretøy til parkdrift		300 000	150 000	150 000
Maskiner og køyretøy til vegdrift	3 185 000		750 000	2 500 000
Brann - Beredskapsmateriell og køyretøy	1 500 000	600 000	600 000	600 000

3.10 INVESTERINGAR SJØLVKOST (VATN, AVLØP OG FEIING)

Volda kommune har større etterslep på investeringar innanfor vatn og avløp. Dei største investeringane er knytt til reinseanlegg for sentrum og Morkområdet. Samla sett vil etter kvart føre til auka gebyr. Rammeplanen for vatn og avløp er ute på høyring og skal leggjast fram for kommunestyret til slutthandsaming etter nyttår. Det er lagt inn relativt høgt ambisjonsnivå for 2018, og detaljplanlegging av prosjekta må også vise framdriftsplan som viser om det er realistisk å gjennomføre heile investeringsprogrammet i 2018. Det er store behov for investeringar på vass- og avløpssektoren, også tiltak som ein kan få pålegg om å iverksetje. Teknisk sektor ber om ei ekstra stilling for å ha tilstrekkeleg kapasitet. Sjølv om dette går på sjølvkostområdet, så er det ikkje foreslått auka med fleire ingeniørar. Først bør ein gjere ein gjennomgang av prioriteringane og vurdering av betre utnyttning av tilgjengeleg stillingsressursar.

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018				
SJØLVKOST (Brutto investeringsramme)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Avløp samleinvestering	24 450 000	17 125 000	46 500 000	34 000 000
Vatn samleinvestering	20 875 000	12 250 000	10 000 000	3 750 000
Feiing	250 000			500 000

4 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR

Vi skal i dette kapitlet sjå på faktorar som er avgjerande for den økonomiske handlefridomen:

- Finansområdet
- Fondsmidler
- Statsbudsjettet for 2018
- Frie inntekter
- Generelle statstilskott
- Folketalsutvikling
- Eigedomsskatt
- Næringsutvikling
- Kommunereforma

Vi skal i tillegg sjå på Volda kommune i høve til andre kommunar (KOSTRA).

Tabellen under viser budsjettskjema 1 A for komande økonomiplanperiode. Budsjettskjema 1A viser kor mykje som kan fordelast til drift etter at det er teke omsyn til netto finanskostnader og netto avsetningar. I resten av kapittel 2 er det gjort grundig greie for føresetnadane som ligg til grunn utrekning av budsjettskjema 1A.

SKJEMA 1A DRIFT - VOLDA KOMMUNE - ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT2018						
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	-206 754 873	-200 000 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000
Ordinært rammetilskudd	-260 078 170	-271 711 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000
Sum frie inntekter	-466 833 043	-471 711 000	-487 600 000	-487 600 000	-487 600 000	-487 600 000
Eigedomsskatt	-17 113 341	-17 000 000	-17 500 000	-17 800 000	-18 100 000	-27 850 000
Andre direkteog indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Andre generelle statstilskudd	-35 772 783	-35 439 000	-34 558 300	-34 558 300	-34 558 300	-34 558 300
SUM FRIE DISPONIBLE INNTETER	-519 719 167	-524 850 000	-540 358 300	-540 658 300	-540 958 300	-550 708 300
Renteinntekter	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Utbytte Tussa	-4 679 126	-3 500 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000
Avkastning plasseringar	-1 823 469	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Renteutgifter/finansutgifter	17 928 566	25 395 000	22 670 468	22 958 466	23 303 902	29 902 408
Avdrag på lån	21 475 931	26 574 000	28 656 128	29 555 448	30 424 768	35 294 338
NETTO FINANSINNTEKTER OG UTGIFTER	30 801 902	44 869 000	42 886 596	44 073 914	45 288 670	56 756 746
Dekn av tidl års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsteneringer	37 886 211	0	0	0	0	0
Til bundne avsteneringer	75 039	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Bruk av tidl års regnsk overskot	-25 397 311	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-8 619 883	-18 896 898	-17 896 734	-9 358 123	-8 199 479	-9 017 554
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0

SKJEMA 1A DRIFT - VOLDA KOMMUNE - ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT2018						
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
NETTO AVSETNINGER	3 944 056	-18 196 898	-17 196 734	-8 658 123	-7 499 479	-8 317 554
Overført til investeringsbudsjettet	5 507	0	0	0	0	0
TIL FORDELING DRIFT	-484 967 702	-498 177 898	-514 668 438	-505 242 509	-503 169 109	-502 269 108
Sum fordelt drift fra skjema 1B	484 967 702	498 177 898	514 668 438	505 242 509	503 169 109	502 269 108
Merforbruk Mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

4.1 FINANSOMRÅDET

Volda kommune har dei tre siste åra hatt ei auke i langsiktig gjeld, spesielt gjeld dette lånegjeld. Gjelda har auka ytterlegare i 2017, men som nemnt tidlegare er auken forventa å bli lågare enn budsjettert. Investeringsane i førre kapittel viser i tillegg at den kjem til å auke ytterlegare i økonomiplanperioden.

Langsiktig gjeld	2016	2015	2014
Pensjonsforpliktingar	889 864 072	848 548 841	839 559 270
Lånegjeld (inklusive sertifikatlån)	904 704 685	779 692 344	762 753 455
Sum langsiktig gjeld	1 794 568 757	1 628 241 185	1 602 312 725

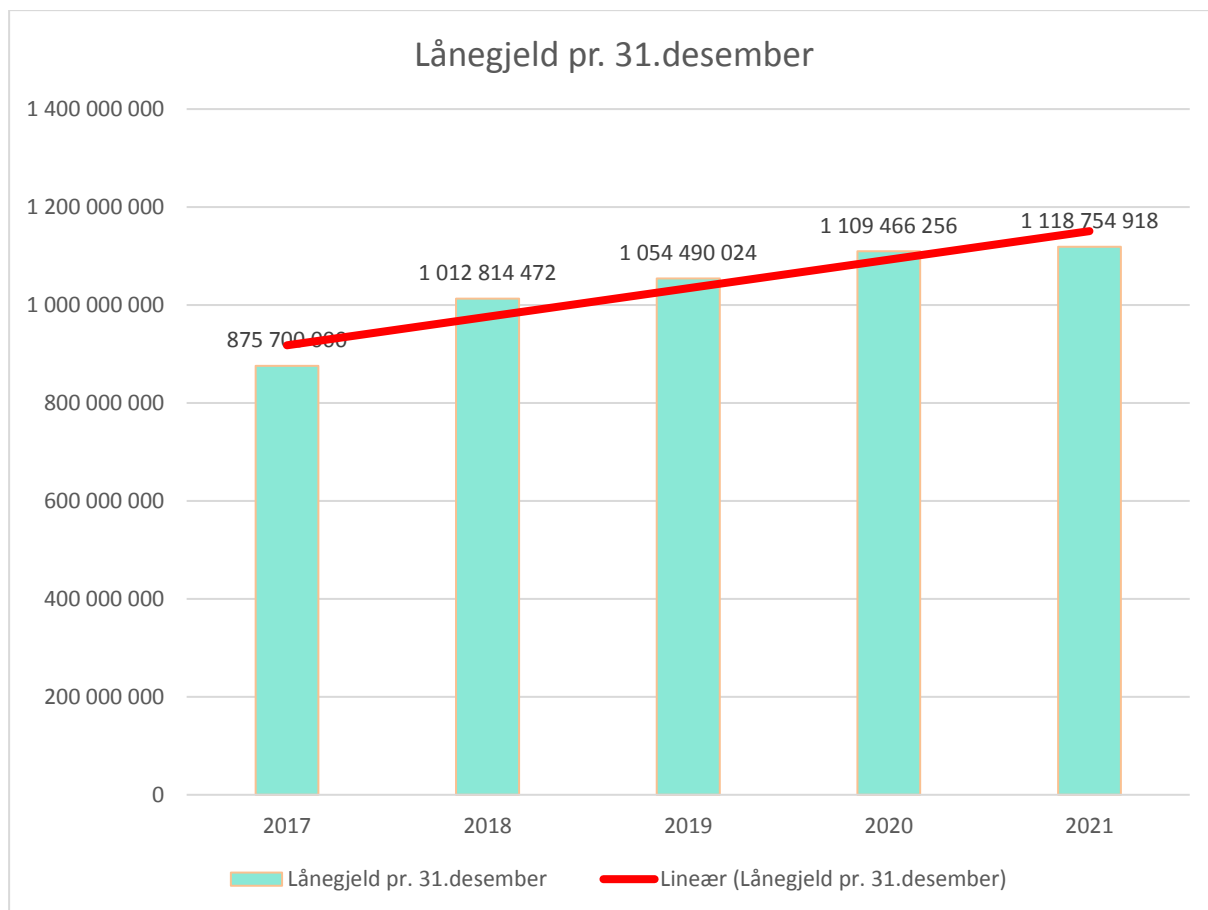
I det opphavlege budsjettet for 2017 var det gjort vedtak om låneopptak på ca 230 mill kr. Framdrifta på investeringsprosjekta indikerte imidlertid at det kun var naudsynt å gjennomføre 50 mil kr av dette låneopptaket. Investeringsane i førre kapittel viser i tillegg at den kjem til å auke ytterlegare i økonomiplanperioden:

Langsiktig lånegjeld	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ordinære lån (*)	851 002 851	875 700 000	1 012 814 472	1 054 490 024	1 109 466 256	1 118 754 918
Startlån	53 701 834	53 701 834	53 701 834	53 701 834	53 701 834	53 701 834
Sum langsiktig lånegjeld	904 704 685	929 401 834	1 066 516 306	1 108 191 858	1 163 168 090	1 172 456 752

Tabellen under viser planlagde låneopptak i komande økonomiplanperiode. Prognose på gjeldsutviklingen går også fram av tabellen:

Lånegjeld	2017	2018	2019	2020	2021
01.jan	851 000 000	875 700 000	1 012 814 472	1 054 490 024	1 109 466 256
Låneopptak	50 000 000	165 770 600	71 231 000	85 401 000	44 583 000
Avdrag	25 300 000	28 656 128	29 555 448	30 424 768	35 294 338
Lånegjeld pr. 31.desember	875 700 000	1 012 814 472	1 054 490 024	1 109 466 256	1 118 754 918

Under er utvikling av langsiktig gjeld i økonomiplanperioden illustrert grafisk:

Finansutgifter

Tabellen under viser prognose for finansutgifter i komande økonomiplanperiode:

	Regnskap 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rente utgifter	17 128 566	24 595 000	21 870 468	22 158 466	22 503 902	29 102 408
Rente Startlån	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
Sum renter	17 928 566	25 395 000	22 670 468	22 958 466	23 303 902	29 902 408
Avdrag	21 475 931	26 574 000	28 656 128	29 555 448	30 424 768	35 294 338
Sum finansutgifter	39 404 497	51 969 000	51 326 596	52 513 914	53 728 670	65 196 746

Rentevilkår

Volda kommune har i 2017 hatt ei gjennomsnittrente på rundt 2,2 %. Samanlikna med nabokommunane er dette høgare enn det dei oppnår. I desse dagar har vi difor ute eit anbod der vi ber ulike forvaltarar om ei tilbakemelding på samansetjinga av låna vår. Det er forventningar om å få ned gjennomsnittsrenta innanfor same risiko som vi har i dag. Dette er synleg i tabellen over, som viser at ei forventning på rentereduksjon på 1 mill kr pr år.

Renta har over tid vore uvanleg låg. Det er viktig å vere merksam på at renta vil stige dersom det vert auka etterspørsel innanfor dei større verdsøkonomiane. Volda kommune er risikoutsett med så høg lånegjeld. Ein del av renta er bunden, men dersom renta aukar med 1 prosentpoeng vil brutto renteauke utgjere ein årleg meirkostnad på om lag 5,8 mill.

Avdrag

Volda kommune budsjetterer med minimumsavdrag på sine langsiktige lån. Verdien av anleggsmidlane (bygningar, transportmidlar etc.) og levetida til desse, er avgjerande for kor mykje vi må betale i årlege avdrag. Minimumsavdrag kan bli rekna ut ved 2 ulike metodar, forenkla metode eller avansert metode. Volda kommune nyttar metoden som gir den lågaste avdragsbelastninga pr år (avansert metode).

Forslag til ny kommunelov er sendt på høyring. I forslaget til ny kommunelov vert det lagt opp til at det ikkje lenger er lov å nytte denne modellen. Dette vil føre til fleire mill kr i auka årlege avdrag for Volda kommune, men vil ikkje få effekt før ny kommunelov trer i kraft i 2020.

Lånegjeld delt inn i kategori

Det er ikkje all gjeld som belastar kommune sin økonomi. Vi har mellom anna lån knytt til investeringar på sjølvkostområdet (vatn og avlaup). Innbyggjarane betalar renter og avdrag knytt til desse låna. Investeringar på omsorgsområdet (som sjukeheim og omsorgsbustader) der staten finansierer delar av investeringane er eit anna døma. Figuren under viser kommunen si lånegjeld pr 31.12.2016 delt inn i disse kategoriene:

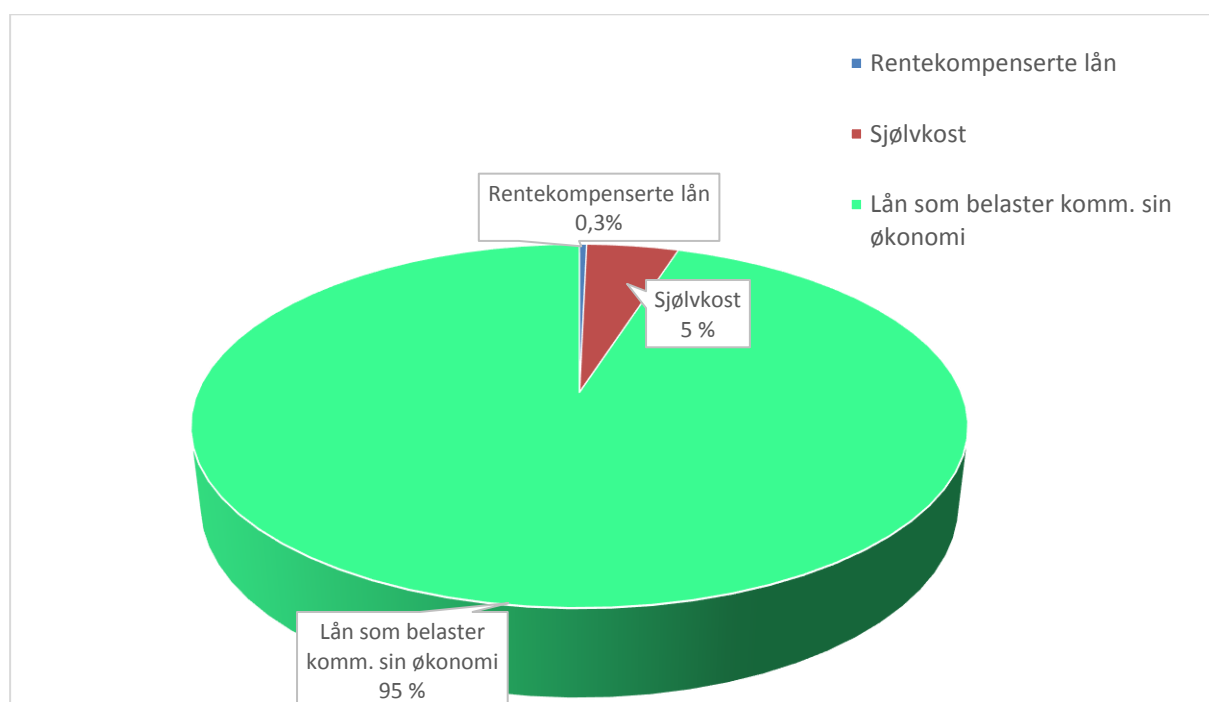

Diagram 1. Ordinære langsiktig lånegjeld

Finansinntekter

Tabellen under viser dei budsjetterte finansinntektene for dei neste 4 åra:

	Regnskap 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Renteinntekter formidlingslån	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Ordinære renteinntekter	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Utbytte Tussa	-3 128 000	-3 500 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000
Verdiauke obligasjonsfond m.m.	-1 823 469	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Sum	-7 051 469	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000

Renteinntekter Startlån (Husbanken)

Renteinntektene er det låntakarane betalar i renter. Dette skal samsvare nokolunde med det kommunen har i renteutgifter til Husbanken. Men det viser seg at renteinntektene har vore lågare enn renteutgiftene.

Utbytte Tussa

Volda kommune har 484 aksjar i Tussa (15,96 %). Dette er såkalla B-aksjar som ikkje er fritt omsettelege og berre kan eigast av kommune eller fylkeskommune. Volda kommune har saman med dei andre eigarane inngått ein aksjonæravtale som skal gjelde i 6 år. Kommunen har hatt eit langsiktig siktemål med eigarskapen i Tussa. Kommunen har også finansielt motiv for å vere eigar i Tussa, og det er viktig å signalisere overfor selskapet at kommunen har forretningsmessig forventning om at Tussa Kraft AS leverer økonomiske resultat som gjer at Volda kommune får ei tilfredsstillande avkastning av den kapitalen som er stilt til rådighet for selskapet. Dersom Tussa Kraft AS ikkje greier å levere resultat etter Volda kommune sine forventningar i aksjonæravtaleperioden, bør kommunen vurdere sitt strategiske eigarskap i selskapet.

Volda kommune fekk ca 3,9 mill kr i 2017. Det er budsjettert med utbytte på 4,8 mill kr pr år, og utgjer kr 10.000 pr aksje. Dette er noko større enn dagleg leiar har signalisert, og ein kjem tilbake til dette ved handsaming av 1. tertialrapport for 2018.

Aktiva (plasseringar obligasjonsfond, pengemarknadsfond)

Det er budsjettert med ei avkastning på ca 1,5 mill kr pr år. Ved utgangen av september 2017 så har porteføljen ein verdi på ca 60,1 mill kr.

Det er ikkje lagt inn auke på plassering av ledig likviditet. Årsaken er at vi inn mot 2018 har eit ønske om å gjennomføre investeringar som planlagt og at vi ikkje har unytta midlar ståande til disposisjon i same grad som tidlegare.

4.2 FONDSMIDLAR

Det er 4 ulike fond i kommunerekneskapen:

- Bundne driftsfond
- Ubundne driftsfond (inkludert disposisjonsfond)
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond

Volda kommune hadde ved inngangen til 2017 omlag 146,6 mill kr på ulike fond. Både i 2017 og dei komande åra i økonomiplanperioden er det budsjettert med bruk av fond, spesielt disposisjonsfond. Tabellen under viser korleis saldoen på fonda vil endre seg om budsjettala i perioden vil halde seg:

Saldo 31.12	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Disposisjonsfond	60 043 333	41 146 435	23 249 701	13 891 578	5 692 099	-3 325 455
Bundne driftsfond	21 830 827	21 334 174	20 341 330	19 348 486	18 355 642	17 362 798
Ubundne investeringsfond	62 488 914	65 119 191	45 119 191	36 719 191	19 119 191	19 119 191
Bundne investeringsfond	2 305 782	2 305 782	2 305 782	2 305 782	2 305 782	2 305 782
Sum	146 668 856	129 905 582	91 016 004	72 265 037	45 472 714	35 462 316

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond kan berre brukast til bestemte formål i driftsrekneskapen. Pr. 31.12.2016 hadde Volda kommune i overkant av 22 mill kr i bundne driftsfond, fordelt på 111 ulike fond. Hensikta med bundne fond er at desse skal nyttast til det bestemte føremålet innan ei tidsperiode. Ved rekneskapsavslutning kvart år vert det gjort eit arbeid med å hente inn midlar, slik at desse ikkje vert ståande over år.

Dei største bundne fond er:

- Sjølvkostområdet vassverk er på 1,2 mill kr.
- Fond for kompensasjonsmidlar for næringslivet i Volda (auka arbeidsgjevaravgift) utgjer ca 2,5 mill kr.
- Konesjonsfond for kraftfondet utgjer 1,6 mill kr.
- Kommunereforma utgjer ca 1 mill kr.
- 2,38 mill kr bunde driftsfond knytt til integrering av flyktningar.
- Bustadtilskot for etablering er på ca 1 mill kr.
- Kvalitetsutvikling for barnehage er på kr. 947.000.
- Fond for folkehelse er på kr. 600.000.
- Kommunalt rusarbeid er på kr. 566.000.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond kan nyttast fritt på både investering og driftsbudsjettet. Eit viktig føremål til disposisjonsfondet er å kunne møte utgifter som det ikkje er tatt høgde for, som til dømes:

- Renteauke
- Lønssoppgjeret vert dyrare enn forventa
- Auke i talet på ressurskrevjande brukarar

All bruk av disposisjonsfond må vedtakast av kommunestyret.

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond kan nyttast til eigen- eller del-finansiering av kommunale investerings prosjekt. Fonda utgjer samla 62,5 mill kr ved 31.12 2016.

Dei ubundne investeringsfonda til Volda kommune skriv seg i hovudsak frå sal av Volda kommunale el-verk og Tussa-aksjar (utgjer i overkant av 50,8 mill kr ved utgangen av året). Desse midlane vart i si tid likviditetsmessig plassert i finansmarknaden (aksje, obligasjon og pengemarknadsfond). Ved eventuell bruk av investeringsfonda til å finansiere investeringar må plasseringa i obligasjon - og aksjemarknaden bli tilsvarende redusert.

Det er om lag 2,8 mill kroner i fond mindreforbruk frå tidlegare år.

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond kan berre brukast til bestemte formål i investeringsrekneskapen, og er på kr 2.136.158,- ved utgangen av 2016.

4.3 FRIE INNTEKTER

Det overordna formålet med inntektssystemet er å gjere det mogleg for kommunane å gi eit likeverdig tenestetilbod til innbyggjarane sine. For å oppnå dette målet vert det ved fordelinga av rammetilskotet teke omsyn til strukturelle ulikskapar i kommunane og fylkeskommunane (utgiftsutjamning) og ulikskapar i skatteinntektene (inntektsutjamning). Rammetilskotet utgjør saman med skatteinntektene dei frie inntektene som kommunane fritt disponerer innanfor gjeldande lover og forskrifter. Det vert også gitt eit skjønstilskot for å korrigere for forhold som ikkje blir ivaretekne godt nok i fordelingssystemet elles. Inntektssystemet inneheld i tillegg verkemiddel som utelukkande er grunnngjevne med regionalpolitiske målsetjingar.

Tabellen under viser kor mykje Volda kommune kan vente å få i frie inntekter i 2017-2021 (utdrag frå KS sin prognosemodell):

1000 kr	2017	2018	2019	2020	2021
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	211 051	215 266	215 686	215 938	216 250
Utgiftsutjevningen	4 673	10 609	10 617	10 622	10 628
Overgangsordning - INGAR	6 346	-648	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	1 749	1 720	1 720	1 720	1 328
Regionsentertilskudd		3 392	3 393	3 393	3 393
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	-	1 360	-	-	-
Overgangsordning - kommuner som skal slås sammen	624	640	640		
Budsjettavtale H, FrP, KrF, V - Stortinget	-716				
RNB 2017 - endringer i rammetilskudd	507				
RNB 2012-2016, samt Dok8:135 S (2014-15)					
Sum rammetilsk uten inntektsutj	224 233	232 339	232 057	231 674	231 599
"Bykjetrekke"					
Netto inntektsutjevning	42 671	48 183	48 183	48 183	48 183
Sum rammetilskudd	266 904	280 522	280 240	279 857	279 782
Skatt på formue og inntekt	205 964	208 439	208 439	208 439	208 439
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	472 900	489 000	488 700	488 300	488 200

Under følgjer nærmare omtale av dei mest sentrale elementa:

Brutto innbyggjartilskot

I utgangspunktet vert innbyggjartilskotet fordelt med likt beløp pr innbyggjar for alle kommunane. Innbyggjartilskotet var kr 23.726 per innbyggjar i budsjettframlegg for 2018, og utgjør 215,2 mill kr. for Volda kommune. Dette talet er endeleg fordi det er innbyggjartalet per 01.07.2017 som er grunnlaget for innbyggjartilskotet.

Det samla innbyggjartilskottet vert fordelt mellom kommunane ved at det vert teke omsyn til utgiftsutjamning, inntektsutjamning, samt ein del andre forhold.

Inntektsutjamning

Utjamning av skatteinntekter skjer løpande gjennom året. Dette medfører at kommunane 7 gonger i året får utjamna skatteinntekter sine. Systemet fungerer slik:

- Kommunane får kompensert 60 % av differansen mellom eige skattenivå og skattenivået på landsbasis.
- Kommunar med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trekt 60 % av differansen mellom eige skattenivå og landsgjennomsnittet.
- Kommunar som har skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet, får i tillegg kompensert 35 % av differansen mellom eigne skatteinntekter og 90 % av landsgjennomsnittet. Ordninga blir finansiert ved at alle kommunar får eit trekk tilsvarende det tilleggskompensasjonen kostar.

I budsjettet for 2018 har vi budsjettert med ei skatteinntekt på 76,4 % av landsgjennomsnittet. Noko som inneber at vi får ei inntektsutjamning på vel 48,1 mill kr.

Utgiftsutjamning

I tenesteytinga er det til dels store kostnadsskilnader mellom kommunane. Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane i prinsippet få full kompensasjon for dei kostnadsskilnadane som dei sjølve ikkje kan påverke. Det gjeld til dømes aldersfordelinga, og strukturelle og sosiale tilhøve i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som består av ulike kriterium med vektorer. Gjennom kostnadsnøkkelen, og eit oppdatert sett med kriteriedata, blir utgiftsbehovet for kvar kommune berekna, og deretter blir tilskotet fordelt til kommunane etter deira varierende utgiftsbehov. Utgiftsutjamninga er ei rein omfordeling – det som blir trekt inn frå nokre kommunar blir delt ut att til andre kommunar.

I indeksen for berekna utgiftsbehov er landsgjennomsnittet 1,00. Kommunar med ein indeks som er større enn 1,00 har eit utgiftsbehov per innbyggjar som er større enn landsgjennomsnittet, mens kommunar med ein indeks som er mindre enn 1,00 har eit utgiftsbehov som er mindre enn landsgjennomsnittet. For eksempel har ein kommune med indeks 0,99 eit berekna utgiftsbehov som er ein prosent lågare enn landsgjennomsnittet, mens ein kommune med ein indeks på 1,07 eit berekna utgiftsbehov som er sju prosent høgare enn landsgjennomsnittet.

Volda kommune er i 2018 19 % dyrare å drifte enn landsgjennomsnittet, og blir dermed kompensert for dette med 10,6 mill kr:

VOLDA kommune

Beregning av utgiftsbehov - tillegg/trekk i kroner for år
(utgiftsutjevne tilskudd)

2018

prisnivå år 2018

	HELE LANDET		VOLDA Utgifts- behovs- indeks			Bruk av folketall 1.7.2017	
	Vekt	Antall	Antall	indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	118 267	196	0,9640	-0,02 %	-10	-88
2-5 år	0,1414	246 598	362	0,8539	-2,07 %	-1 036	-9 401
6-15 år	0,2646	634 798	1 153	1,0566	1,50 %	751	6 813
16-22 år	0,0225	465 492	965	1,2059	0,46 %	232	2 109
23-66 år	0,1033	3 035 065	4 902	0,9395	-0,62 %	-313	-2 843
67-79 år	0,0551	555 836	1 039	1,0874	0,48 %	241	2 191
80-89 år	0,0758	177 201	347	1,1391	1,05 %	529	4 800
over 90 år	0,0382	44 561	109	1,4229	1,62 %	810	7 353
Basistillegg	0,0189	325	0,6138	1,0985	0,19 %	93	847
Sone	0,0101	20 473 409	57 719	1,6400	0,65 %	324	2 942
Nabo	0,0101	9 385 627	23 585	1,4618	0,47 %	234	2 123
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0027	1,5519	0,12 %	58	528
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0071	49 464	63	0,7409	-0,18 %	-92	-837
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand							
Flyktninger uten integreringstils	0,0084	147 902	147	0,5782	-0,35 %	-178	-1 613
Dødlighet	0,0451	41 160	60	0,8480	-0,69 %	-344	-3 121
Barn 0-15 med enslige forsørger	0,0164	122 673	177	0,8393	-0,26 %	-132	-1 199
Lavinntekt	0,0103	260 937	336	0,7490	-0,26 %	-130	-1 177
Uføre 18-49 år	0,0065	94 623	113	0,6947	-0,20 %	-100	-903
Opphopningsindeks	0,0096	224	0	0,3987	-0,58 %	-290	-2 628
Urbanitetskriterium							
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	449 127	598	0,7745	-0,44 %	-219	-1 991
PU over 16 år	0,0483	19 487	38	1,1343	0,65 %	326	2 953
Ikke-gifte 67 år og over	0,0451	342 622	577	0,9796	-0,09 %	-46	-418
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0173	40 654	76	1,0827	0,14 %	72	651
Innbyggere med høyere utdann	0,0190	1 321 033	2 704	1,1907	0,36 %	182	1 649
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,01920	1,92 %	963	8 738

Inntektsgarantiordninga (INGAR)

Føremålet med inntektsgarantiordninga er å gje kommunane ei meir heilskapleg skjerming mot brå nedgang i rammetilskotet, og dermed gjere inntektssystemet meir fleksibelt og føreseieleg. Ordninga sikrar at ingen kommunar har ein berekna vekst i rammetilskotet frå eit år til det neste som er lågare enn 300 kroner per innbyggjar under berekna vekst på landsbasis, før finansiering av sjølve ordninga. Inntektsgarantiordninga tek utgangspunkt i endringa i totalt rammetilskot på nasjonalt nivå, målt i kroner per innbyggjar. I berekninga blir talet på innbyggjarar per 1. juli 2017 brukt. Volda kommune blir i 2018 trekt med 0,6 mill kr gjennom ordninga.

4.4 GENERELLE STATSTILSKOT

Under følger ei oversikt over integreringstilskota (prognose) 2017-2021.

Generelle statstilskot	2017 (prognose)	2018	2019	2020	2021
Integreringstilskott	35 994 175	30 768 300	30 768 300	30 768 300	30 768 300

Prognosen viser ei reduksjon i tilskott i neste periode på grunn av færre flyktingar i 2018.

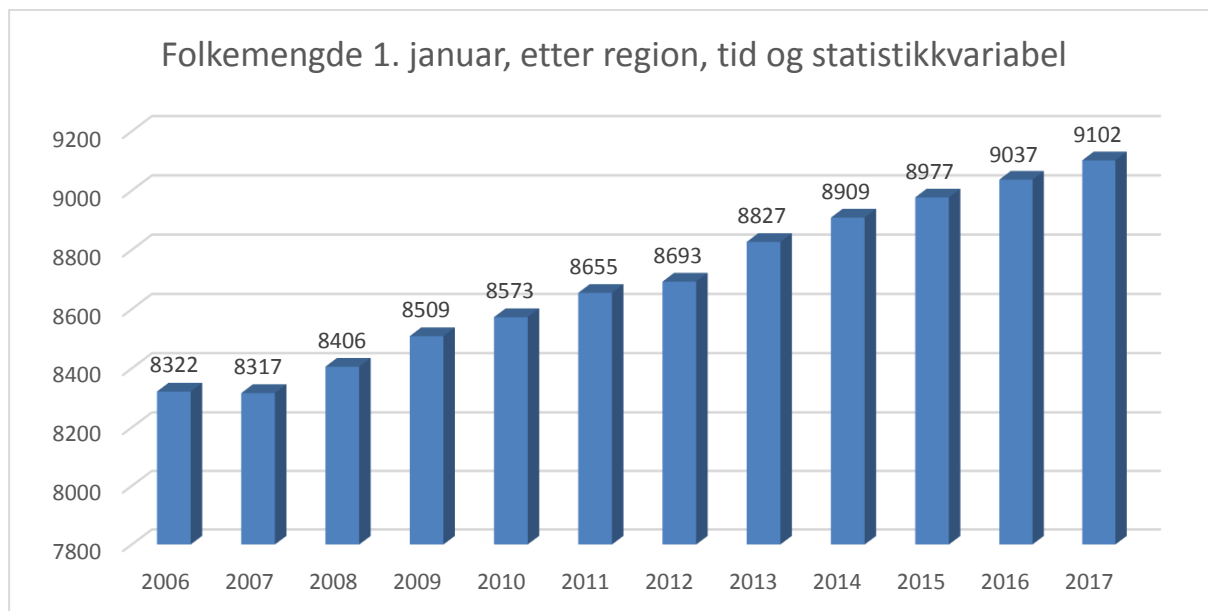
Integreringstilskottet er budsjettert slik i komande økonomiplanperiode:

Busetjingsår	Sats	Tal flyktningar	Budsjett 2018
År 1 (2018)	237 000,00	8	1 896 000,00
År 1 (2018)	187 000,00	6	1 122 000,00
År 2 (2017)	239 000,00	55	13 145 000,00
År 3 (2016)	171 000,00	46	7 866 000,00
År 4 (2015)	85 500,00	47	4 018 500,00
År 5 (2014)	71 600,00	38	2 720 800,00
SUM		200	30 768 300,00

4.5 FOLKETALSUTVIKLING

Folketalet i Volda har dei siste åra hatt ei positiv utvikling og pr. 01.01.2017 var det 9102 innbyggjarar i kommunen.

Tabell folketalsutvikling i Volda 2006–2017. Alle tal pr. 01.01. kvart år.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har publisert framskrivingar av folketalet basert på tal for 2016.

Framskriving av folketalet fram mot 2040, basert på middels nasjonal vekst (MMMM):

	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	Auke i %
0 år	88	103	109	114	118	123	120	117	115	30,7
1-5 år	472	465	489	524	546	658	664	652	640	35,6
6-12 år	824	830	812	789	792	794	952	981	968	17,5
13-15 år	326	337	343	362	363	354	342	424	434	33,2
16-19 år	512	489	482	462	473	516	475	532	598	16,8
20-44 år	2968	3047	3113	3170	3181	3308	3427	3415	3398	14,5
45-66 år	2416	2436	2452	2459	2477	2462	2502	2642	2820	16,7
67-79 år	975	1008	1039	1062	1091	1205	1251	1276	1348	38,2
80-89 år	340	341	341	352	346	430	560	631	668	96,5
>90 år	116	117	115	111	119	108	112	146	199	71,5
Totalt	9037	9173	9295	9407	9506	9958	10405	10816	11188	23,8

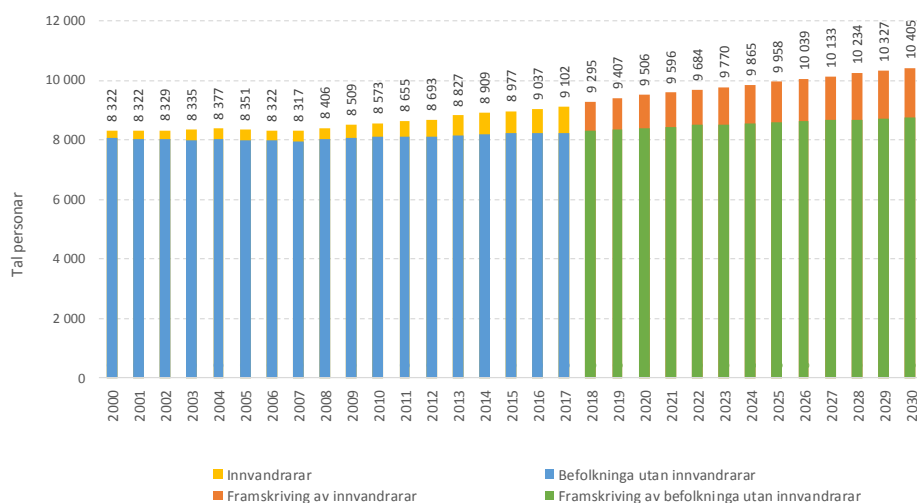
Tabellen ovanfor er basert på SSB sitt MMMM-alternativ (middels nasjonal vekst), som føreset at fruktbarheit, levealder, innanlandsk flytting og nettoinnvandring held seg på eit mellomnivå. Etter MMMM-alternativet vil vi få ein relativt stor auke i folketalet fram mot 2040. Samla sett vil folketalet auke med 23,8 prosent (2151 innbyggjarar). Vi ser ein

dramatisk auke i gruppa 67–79 år, 80–89 år og > 90 fram mot 2040, noko som i åra framover vil gi oss store utfordringar i pleie- og omsorgssektoren. Det er positivt at talet på barn i alderen 0–12 år aukar med i gjennomsnitt om lag 27,9 prosent og at vi har ei rimeleg stabil utvikling i aldersgruppene 20–66 år. Dette er imidlertid utviklinga i eit langt perspektiv og situasjonen vil variere i perioden.

Demografi

Folketalsutvikling, 2000 til 2017 og framskriving til 2030

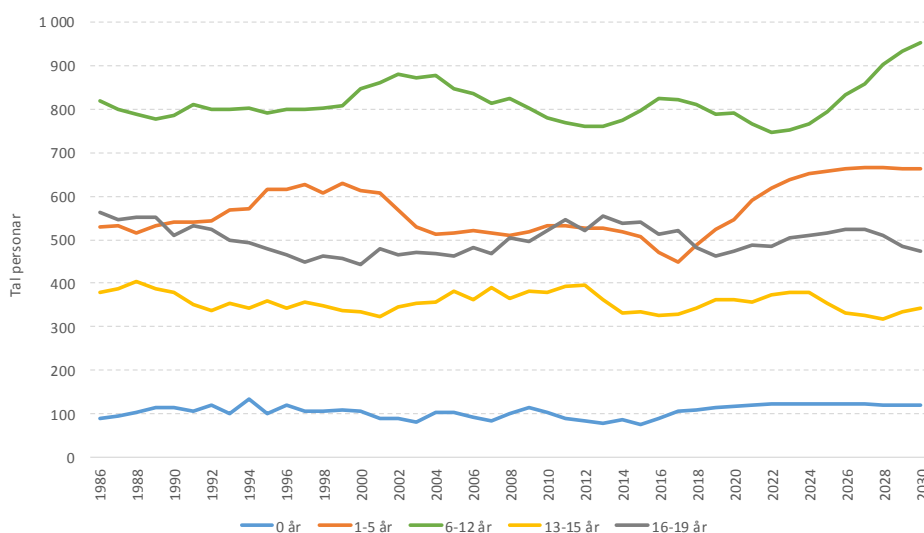
Volda kommune

Kjelde: SSB, Panda 8

Demografi

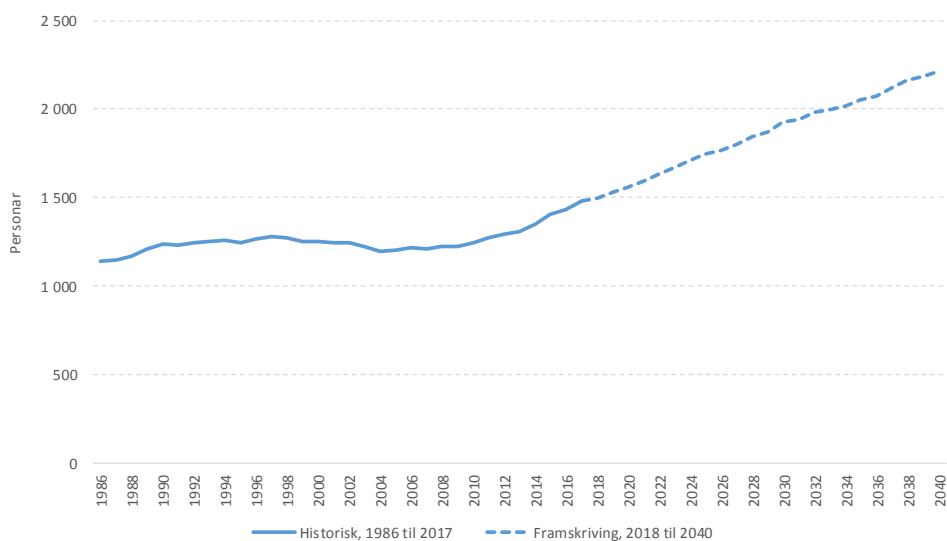
Barn og ungdom, 1986 til 2017 og framskriving til 2030

Volda kommune

Kjelde: SSB 10

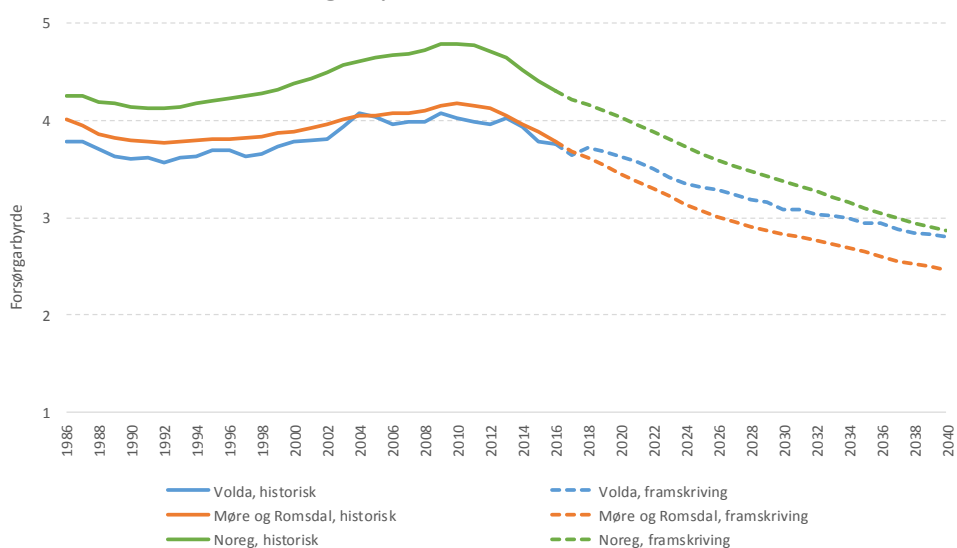
Tal personar 67 år og eldre

Volda kommune

Kjelde: SSB 16

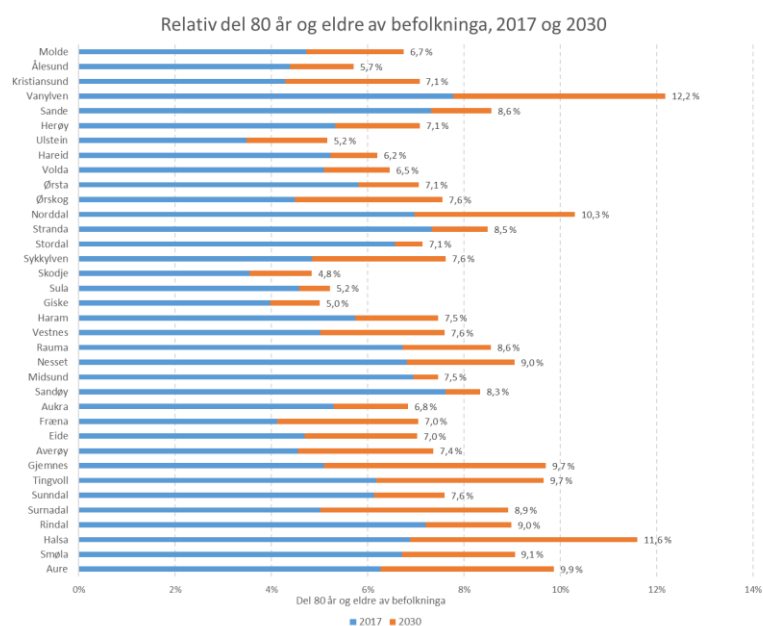
Forsørgarbyrde for eldre, 1986 til 2040

Volda kommune

Definisjon av forsørgarbyrde for eldre:
Forholdet mellom tal personar i aldersgruppa 20 til 66 år (yrkesaktive) og tal eldre personar 67 år og eldre (yrkespassive).

Kjelde: SSB 17

 Volda kommune

Kjelde: SSB 18

Økonomiplanperioden 2018–2021

For økonomiplanperioden 2018–2021 tek ein utgangspunkt i MMMM-alternativet.

	2018	2019	2020	2021	Auke i %
0 år	109	114	118	121	11,0
1-5 år	489	524	546	590	20,7
6-12 år	812	789	792	767	-5,5
13-15 år	343	362	363	358	4,4
16-19 år	482	462	473	489	1,5
20-44 år	3 113	3 170	3 181	3 213	3,2
45-66 år	2 452	2 459	2 477	2 469	0,7
67-79 år	1 039	1 064	1 091	1 128	8,6
80-89 år	341	352	346	351	2,9
90 år eller eldre	115	111	119	110	-4,4
Totalt	9 295	9 407	9 506	9 596	3,2

Framskrivinga for økonomiplanperioden 2018–2021 (utdrag av MMMM-alternativet) – Kjelde:SSB

Volda kommune får ein auke i talet på barn i alderen 0–5 år i økonomiplanperioden og ein nedgang i talet på skuleelevar i aldersgruppa 6–12 år. Vi ser ein auke i talet på 67–79 åringar på 8,6 prosent og ein nedgang på 4,4 prosent i aldersgruppa 90 år og over. Dei andre aldersgruppene får ein svak vekst i perioden 2017 til 2020.

4.6 EIGEDOMSSKATT

Første året med eigedomsskatt var i 2014, med ein sats på 2 promille. Denne satsen er ført vidare ut 2018. I økonomiplanen er det lagt til grunn at satsen vert heldt på 2 promille i perioden 2018-2020, med auke til 3 promille i 2021. Grunnen til at satsen er 3 promille frå 2021 er at regjeringa foreslår at eigedomsskatten kan bare aukast med maksimalt 1 promille i året.

Det er dermed budsjettert med 17,5 mill kr i inntekter frå eigedomsskatten i 2018 med ei auke på 0,5 mill for kvart år fram til 2020 grunna nybygging og prisauke på bustadar. Samstundes så har regjeringa i forslag til statsbudsjett fjerna den såkalla maskinskatten frå og med 2019. For Volda sin del vil det totalt utgjere totalt omtrent 1 mill mindre i eigedomsskatt. Dette skal gradvis reduserast over 5 år slik at reduksjonen vert ca 200 000 kr i 2019 og med tilsvarende reduksjon for kvart år fram til og med 2023. For eigedomsskatten i 2021 er det lagt inn ein eigen auke på ca 9,5 mill høve til utskriven eigedomsskatt i 2020 grunna auke av satsen til 3 promille.

Kommunestyret har i vedtaket om innføring av eigedomsskatt føresett at den skal søkjast avvikla i 2019. Bygging av Øyra skule med påfølgjande auka gjeldsbelastning og kapitalutgifter gjer at Volda kommune må pårekne eigedomsskatt i svært lang tid framover. Det er likevel svært viktig å ha kritisk fokus på drifta for å unngå auke i eigedomsskatten utover nivået som er foreslått, og heller gjere tiltak for ev nedtrapping. Dette vil vere naturleg å sjå i samanheng med tenestestruktur på skule og barnehage der Volda kommune driv vesentleg dyrare enn statleg normert nivå. Dette er også i samsvar med konklusjonen til den politiske arbeidsgruppa som har førebudd eit grunnlagsdokument til budsjett- og økonomiplanarbeidet.

Når ein skal vurdere belastninga eigedomsskatten inneber for innbyggjarane, så bør ein sjå dei samla avgiftene på eigedom i kommunen. Avgiftene på vatn, avløp og renovasjon er låge i Volda kommune samanlikna med kommunane i regionen, landet og i kommunegruppa. Dette inneber at sjølv med eigedomsskatt, så vil Volda kommune kome relativt godt ut på samla avgiftsnivå samanlikna med mange andre kommunar. For avløp har Volda kommune oppbygd store fond. I 2014 vart det kravd inn berre ½ avgift for avløp. Det vert også gjort i 2015.

I 2016 var det 365 kommunar i landet som hadde innført eigedomsskatt, og fleire er i gong med å utgreie eigedomsskatt. Vi har no ei utvikling med reduksjon i inntektsskatt/personskatt og formuesskatt medan kommunar innfører eigedomsskatt på grunn av ein svært pressa kommuneøkonomi. I eit makroperspektiv vil det vere viktig å sjå samfunnsøkonomien i samanheng, og effekten av dette er at når staten ikkje fullt ut fullfinansierer velferdstenestene så må ein del kommunar kompensere med eigedomsskatt.

4.7 NÆRINGSUTVIKLING

Kraftfond og næringsfond

Årleg tilvekst på næringsfond-kraft er no på kr. 735 000, med tillegg av renter . Reknar ein rund sum er det til disp **kr. 750 000 pr. år.**

Kommunestyret hadde på slutten av 2016 opp eiga sak om næringsfond-kraft og vidareførte prinsippa for løyving. Fordelinga vert då slik:

• Løyving til Sunnmøre Kulturnæringshage AS (Hoppid)	kr. 150 000
• Tilskot Volda Næringsforum	kr. 360 000
• Dei Nynorske Festspela	kr. 75 000
• Veka	kr. 20 000
• X2	kr. 50 000
• Kammermusikkfestivalen	kr. 20 000
• DokFilm	kr. 20 000
• Animasjonsfestivalen	kr. 20 000
• Naturfestivalen	kr. 10 000
• StudiebygdA-drift portal	<u>kr. 25 000</u>

SUM

kr. 750 000

Pr. dato er det ingen unytta løyving på fondet bortsett frå det som ennå ikkje er utbetalt for 2017.

Kommunen har framleis til disp. omlag kr. 280 000 på næringsfond-stat/kommune; midlar som skal nyttast etter retningslinjer derifrå.

Kulturnæringshagen – nyetableringar

Kommunestyret vedtok i sak 139/13 å fornye avtalen med Møre og Romsdal fylkeskommune om drift av lokalt hoppid.no-kontor for åra 2013-2016. Den avtalen er forlenga og blir automatisk fornya med eit år om gangen om den ikkje er sagt opp av ein av partane innan 1.oktober i avtaleåret. I samsvar med kst.vedtak i sak 59/12 driftar Sunnmøre Kulturnæringshage AS det lokale hoppid.no-kontoret for kommunen (sjå <http://www.skn.no/ressursar/hoppid-no-kurs-og-nettverk>).

I følge Fylkesstatistikken for 2017 (nett publisert) vart det i 2016 registrert 70 nyetableringar i Volda (2015 – 78). Dette gir ei etableringsgrad på 11, med 8 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar. Tilsvarende for Ørsta var 80 (2015 – 69) , etableringsgrad 12, med 8 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar. Gjennomsnittet for Møre og Romsdal var ei etableringsgrad på 12, med 8 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar.

Volda næringsforum fekk i 2017 overført ei rammeløyving på kr. 360 000.

Næringsforumet har eit budsjett på om lag 1 mill kr. Drifta er avhengig av kommunalt tilskot i tillegg til medlems-/serviceavgift, andre tilskot og sal av tenester. I 2017 har Volda næringsforum selt prosjektbistand til Volda kommune i samband med sentrumsprosjektet, reiseliv og ulike prosjekt gjeldande flyktningar og innvandrarar. Kommunen har varsla om at for 2018 vil vurdere desse ordningane på nytt.

Volda kommune bør ha ei klar forventning om at offentleg og privat næringsliv i Volda melder seg inn i næringsforumet, og nyttar dette som eit samla serviceorgan overfor næringslivet. Dette gjer at kommunen kan forhalde seg til eit samordna næringsliv, samtidig som det gir næringslivet eit økonomisk fundament for å oppretthalde eit rådgjevingorgan. Rådmannen foreslår at Volda kommune går inn med eit driftstilskot over kraftfondet på kr 360 000, og eit tilskot frå driftsbudsjettet kr 10 000. Tilskotet til Volda Næringsforum vert styrka med løns- og prisstigning, dvs 2,6 % avrunda oppover til kr 370 000.

Volda kommune var med og stifta foreininga Volda næringsforum og er medlem i foreininga. Volda kommune er største enkeltbidragsytar gjennom årleg tilskot. Ordførar og rådmann er assosierte medlemmer med møterett til styret. Ordførar og rådmann har tidlegare etterlyst innkalling, sakliste og møtereferat frå styremøta i denne kommunestyrevalperioden. Frå i haust har dette retta seg og kommunen er såleis tilfreds med at forretningsordenen overfor kommunen vert fulgt opp då dette er eit vilkår for utbetaling av tilskot til foreininga. Eit viktig formål med etablering av foreininga var å få eit strategisk møtepunkt mellom næringslivet og kommunen.

Når det gjeld dei statlege næringsfondsmidlane vil det ut frå signala i forslaget til statsbudsjett heller ikkje i 2018 verte noko påfyll til Volda kommune. Dette resulterer i at kommune ikkje har midlar utover ubrukt løyving (sjå framanfor) til å gi tilskot til nyetablerarar og til bedriftsutvikling.

Campusutvikling

Volda kommune har ynskt å vere ein aktiv part i Campusutviklinga, jfr. at kommunestyret i møte 28.8.15 gjorde slikt vedtak:

Samarbeid om sambruksbygg for medieundervisning og kulturhus på campusområdet starta med bakgrunn i prosessen med utviklingsplan for høgskuleområdet i 2015. Volda kommune vart invitert med HVO og Statsbygg sin utviklingsplanprosess. Kommunestyrt fekk framlagt campusutviklingsplanen i møte 27.08.15 og gjorde positivt vedtak om å delta aktivt i strategien med sikte på å utvikle sambruksløyving i nytt mediebygg. Vidare slutta kommunestyret seg til strategien om samarbeid om kunnskapspark.

Denne prosessen er no inne i ei kritisk fase der ein må ta stilling til om kommunen framleis skal ta del i prosjektet med mediehus/kultursal. Det vert lagt fram eiga sak om det no i november.

Tilrettelegging for bustadbygging

Volda kommune har positiv folketalsutvikling, men for å kome inn under vekstkommunekategorien og få vekstkommunetilskot, så må innbyggjarveksten kome over 1,6 % over ein 3-årsperiode. Volda ligg sentralt geografisk i høve eit akseptabelt pendlingsomland på om lag 60 000 innbyggjarar. Volda har sentrale regionfunksjonar, og bør ha grunnlag for folketalsvekst. I budsjett- og økonomiplanen er det foreslått opparbeiding av nye byggjefelt for å stimulere folketalsvekst.

Tilrettelegging for næringsetablering

Arbeidsmarknaden i Volda er tufta på kompetansemiljøet i dei offentlege institusjonane. Det er viktig at kommunen er tilretteleggjar og er tydelege overfor myndighetene om viktigheita av å ha desse institusjonane i regionen vår også i framtida, jfr. det som no er signalisert når det gjeld t.d. Tingretten.

Parallelt med dette er det viktig at Volda har strategiar for å stimulere til arbeidsplassar i det private næringslivet. Volda næringsforum og Sunnmøre Kulturnæringshage er rådgjevingorgan som er sentrale for å hjelpe bedrifter i gang, kople offentlege og private interesser i partnerskap, og vere talerør for næringslivet sine interesser.

Sikring av restareal og opparbeiding av det regulerte næringsområde på Rotset og Sentrumsutviklingsprosjektet er viktige tiltak som er oppstarta og står føre.

Reiseliv

Pr. dato er Volda kommune ikkje medlem av nokon reiselivsdestinasjon.

Kommunestyret gjorde i møte 16.06.16, PS-sak 82/16 vedtak om å omdisponere midlane som tidlegare var avsett til medlemsskap i Desinasjon Ålesund og Sunnmøre til *prosjektet og utviklingsarbeidet "destinasjon Volda"*. Vedtaket lyder slik:

- 1. Volda kommunestyre godkjenner at avsette midlar for 2016, kr. 253 000,- til reiselivsutvikling vert overført Volda Næringsforum. Midlane skal øyremerkast til bruk i prosjektet og utviklingsarbeidet "destinasjon Volda", og vert organisert av Volda Næringsforum. Midlane skal inn til vidare nyttast med særleg utgangspunkt i utvikling av reiselivet i heile kommunen. Ein føreset difor at det vert styrt av ei prosjektgruppe som vert oppretta og slik samansett: 2 representantar frå Volda Næringsforum, 2 frå Volda Reiselivslag og 2 frå Volda kommune.***
- 2. Kommunestyret ber om rapportering i årsrapport og ein prosjektrapport innan 1.juli 2017 i samsvar rådmannen sin konklusjon i denne saka.***
- 3. Kommunestyret vil vurdere effekten av måloppnåing og resultat opp mot kor vidt det skal løyvast midlar vidare. Dette vil kommunestyret kome attende til i samband med budsjettet for 2018.***

Volda kommune sine representantar i prosjektgruppa er Fride Sortehaug og Anders Egil Straume med Odd Harald Sundal som vara (jfr. PS-sak 148/16)

Arbeidsgruppa leverte rapporten innanfor fristen jfr. vedtaket pkt. 2. Før ein gjer endeleg vedtak er det ynskjeleg å sjå den i samanheng med kommunesamanslåinga og prosjektet «Nye næringar på gamle tufter».

Rådmannen meiner at reiselivsnæringa i Volda kommune har eit potensial for utvikling. Føresetnaden for dette er at det er aktørar innanfor næringa som har ambisjonar, og at desse definerer sine behov for tilrettelegging og støtte og er i dialog med kommunen, næringsapparatet i kommunen og regionalt.

Etter at vedtak er gjort vil kommunen på nytt ta stode til om ein skal knyte seg til eit destinasjonsselskap og evt. kva selskap det skal vere. Kommunen må i den samanheng vurdere kva som er optimal bruk av ressursar som bidrag for å utløyse auka aktivitet i reiseliv i Volda i åra som kjem.

4.8 KOMMUNEREFORMA

Volda og Hornindal har gjort vedtak om å slå seg saman og ny kommune trer i kraft frå 1.januar 2020.

Det vart i juni innkalla til felles kommunestyremøte og dei formelle vedtaka er gjorde om;

- Volda vert namnet på den nye kommunen.
- Storleik på det nye kommunestyret (33 representantar)
- Val av Fellesnemnd og kriterium for samansetjing og funksjonar til fellesnemnda etter Inndelingslova §26.
- Val av revisor for verksemda i Fellesnemnda (Søre Sunnmøre kommunerevisjon IKS)

Prosjektarbeidet med kommunesamanslåinga er no godt i gang med Fellesnemnda som overordna styringsorgan og med eiga styringsgruppe med rådmannen i Volda som prosjektleiar.

Økonomiske rammer og budsjett for kommunesamanslåinga er det Fellesnemnda som gjer vedtak om , og det vert lagt fram eiga sak til Fellesnemnda om det. Fellesnemnda skal elles gje fråsegn til dei to kommunane sine budsjett.

4.9 KOSTRA tal Volda kommune

KOMMUNE – STAT –RAPPORTERING (KOSTRA) er et nasjonalt informasjonssystem for å få fram relevant styringsinformasjon om kommunal verksemd. Informasjonen om kommunale tenester og bruken av ressursar på ulike tenesteområde blir registrert og stilt opp på ein måte som bør være relevant og interessant for avgjerdstakarar, både nasjonalt og lokalt.

Informasjonen skal tene til betre grunnlag for analyse, planlegging og styring, og såleis gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål blir nådd. KOSTRA tek sikte på forenkling av innrapportering frå kommunesektoren til staten med utgangspunkt i prinsippa om at data i størst mogleg grad skal vere nyttige for både kommunesektoren og staten, og at data berre skal registrerast ein gong med sikte på å bli brukt fleire gonger.

KOSTRA har som mål å bringe fram relevant, påliteleg, aktuell og samanliknbar styringsinformasjon om kommunal verksemd. Informasjonen skal gi grunnlag for betre statleg og kommunal styring og betre dialog mellom kommunane og innbyggjarane.

Tala som vert lagt fram her er tal frå 2016 rekneskapen. Samlikningsgrunnlag er Ørsta kommune, Møre og Romsdal og Landet utanom Oslo

Nøkkeltall

	Volda 2015	Volda Ørsta 2016	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Økonomi				
Frie inntekter i kroner per innbygger	49 213	51 289 52 217	52 632	52 158
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	3,1 %	2,7 % 2,5 %	3,5 %	4,1 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	79 666	91 767 63 655	83 968	67 036
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	93,0 %	99,7 % 82,7 %	100,5 %	83,1 %

Nettodriftsutgifter pr. innbygger og tenesteområde 2016 (justert for utgiftsbehov)

	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Pleie og omsorg	17 402	17 166	17 108	16 455
Grunnskole	13 272	12 715	13 117	13 104
Barnehage	8 141	8 580	8 514	8 090
Adm, styring og fellesutgifter	4 701	4 430	4 515	4 443
Sosiale tjenester	2 028	1 822	2 349	2 684
Kommunehelse	2 247	2 038	2 246	2 489
Barnevern	2 036	1 935	1 854	1 984
Kultur og idrett	1 101	1 549	1 747	2 097
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	765	577	579	632

	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Andre områder	2 680	2 914	2 661	2 316
- Brann og ulykkesvern	1 009	1 012	943	807
- Kommunale boliger	-348	-111	-133	-34
- Samferdsel	1 391	1 445	1 046	898
- Næringsforv. og konsesjonskraft	-155	-98	116	-10
- Kirke	783	666	689	655
Totalt	54 373	53 726	54 691	54 294

PLEIE OG OMSORG	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Prioritet					

- Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	37,4 %	36,7 %	45,3 %	43,4 %	44,4 %
- Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	55,3 %	55,6 %	52,4 %	51,8 %	50,3 %

Produktivitet					
- Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter	13,9	13,5	14,4	13,0	12,6
- Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av korrigerte brutto driftsutg	1,6 %	1,4 %	1,3 %	1,2 %	1,2 %
- Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	246 107	244 374	230 271	268 217	247 605
- Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 042 069	1 117 181	1 017 398	1 041 027	1 101 656
- Utgifter per beboerdøgn i institusjon	2 839	2 924	2 766	3 041	3 295

Dekningsgrad					
- Andel beboere i institusjoner 80 år og over	63,5 %	75,6 %	88,5 %	73,9 %	69,2 %
- Andel beboere på institusjon under 67 år	16,5 %	0,0 %	0,0 %	8,5 %	10,9 %
- Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	18,9 %	18,7 %	27,2 %	23,4 %	19,6 %
- Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	50,0 %	50,0 %	20,4 %	23,0 %	27,8 %

GRUNNSKULE	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Produktivitet					

- Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev	93 790	97 957	90 657	93 595	91 514
---	--------	--------	--------	--------	--------

Dekningsgrad					
- Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,1 %	7,8 %	7,3 %	8,6 %	7,8 %
- Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	4,0 %	3,7 %	3,9 %	4,8 %	5,6 %
- Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år	97,3 %	98,4 %	96,4 %	96,9 %	95,8 %

Kvalitet					
- Elever per kommunal skole	141	143	192	174	221
- Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	11,9	12,1	13,0	12,9	13,4

BARNEHAGE	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Produktivitet					

- Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	173 551	193 811	190 814	190 730	187 734
- Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	56	61	62	63	62

BARNEHAGE	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Dekningsgrad					
- Andel barn 0 år i kommunale barnehager i forhold til innbyggere 0 år	4,5 %	1,9 %	3,8 %	1,2 %	1,1 %
- Andel barn 1-5 år med barnehageplass	97,9 %	98,4 %	93,2 %	92,6 %	91,5 %
- Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	52,6 %	52,0 %	59,0 %	47,3 %	49,3 %
- Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	11,3 %	10,0 %	8,6 %	12,5 %	14,5 %
Kvalitet					
- Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager	5,9	5,8	6,0	5,9	6,0

BARNEVERN	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Prioritet					
- Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	31,2 %	30,0 %	36,3 %	33,2 %	30,9 %
- Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak	115 780	132 520	139 961	148 265	180 238
- Netto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	219 065	210 104	201 913	267 362	295 070
Produktivitet					
- Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252)	219 065	210 104	507 587	377 515	392 722
- Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251)	5 023	17 707	25 037	27 984	34 876
Dekningsgrad					
- Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	6,8 %	6,3 %	5,3 %	5,3 %	4,9 %

SOSIALE TENESTER	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Produktivitet					
- Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	119 711	144 591	100 569	0	97 738
- Brutto driftsutgifter til introduksjonsordningen pr. innbygger	816	1 196	413	0	0
- Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	30 578	31 818	29 713	0	43 288
Dekningsgrad					
- Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	60,8 %	58,5 %	52,1 %	0,0 %	48,8 %
- Andel netto driftsutg. til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	23,1 %	35,4 %	51,3 %	56,1 %	39,5 %
- Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne 18-24 år	4,1 %	4,6 %	5,4 %	0,0 %	0,0 %
- Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	2,9 %	3,1 %	2,4 %	0,0 %	4,0 %
Kvalitet					
- Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	3,2	4,2	3,9	0,0	0,0
- Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	4,3	4,4	4,6	0,0	0,0
- Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	7 095	6 797	6 582	0	0

KOMMUNEHELSE	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Produktivitet					
- Årsverk av ergoterapeuter pr. 10 000 innbyggere (khelse+plo)	0,7	0,7	4,1	3,1	3,9
- Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	5,4	4,6	3,6	4,5	4,6
Dekningsgrad					

- Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	7,2	8,2	8,7	8,7	9,2
- Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	11,3	12,8	12,2	11,3	10,7
- Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	109,8	109,2	68,2	77,0	73,1
- Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte. Funksjon 232	160,7	165,5	94,1	73,6	66,0

KULTUR OG IDRETT	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Prioritet					
- Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger	50,9	68,0	458,2	1 410,9	953,5
Produktivitet					
- Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	14 432	15 329	15 543	17 620	18 583
Dekningsgrad					
- Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alder	23,6 %	23,3 %	14,9 %	21,1 %	14,2 %
- Antall innbyggere per kinosete	32	38	43	57	64
- Antall årsverk ved kommunalt drevet fritidssenter	1,0	0,7	2,0	0,0	0,0
Kvalitet					
- Antall fritidssenter	1	1	1	112	1 027
- Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	0	0	21	931	13 847
- Besøk i folkebibliotek per innbygger	2,9	4,6	3,6	3,0	4,8

PLAN, KULTURMINNER, NATUR OG NÆRMILJØ	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Produktivitet					
- Gebyrinnt. ialt byggesaksbehandling og seksjonering pr m2 godkj. bruksareal. Kr	122	81	135	105	120
- Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist. Kalenderdager	0	50	13	41	38
- Kommunale energikostnader, per innbygger	767	914	756	891	863
- Korrigerte brutto driftsutgifter kart og oppmåling, per årsinnbygger	212	206	130	208	170
- Korrigerte brutto driftsutgifter naturforvaltning og friluftsliv, per årsinnbygger	8	15	52	38	105
- Korrigerte brutto driftsutgifter plansaksbehandling, per årsinnbygger	206	292	238	222	234
- Korrigerte brutto driftsutgifter rekreasjon i tettsteder, per årsinnbygger	185	201	146	132	160
- Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2	15 300	17 300	15 300	16 190	16 781

SAMFERDSEL	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Prioritet					
- Nto. dr.utg. ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate	60 136	66 338	71 902	70 982	87 378
Produktivitet					
- Bto. dr.utg. ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate	63 545	67 914	77 693	81 041	104 962
- Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	82 939	89 331	101 061	112 826	136 122
- Korr. bto. dr.utg. i kr pr. km komm. vei og gate	82 924	89 331	101 000	109 508	128 929
Kvalitet					
- Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	18,9 %	23,0 %	47,2 %	23,5 %	31,3 %

KOMMUNALE BOLIGAR	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Prioritet					
- Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	771	1 267	4 190	1 754	1 527
Produktivitet					
- Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	29 195	38 873	54 700	54 782	55 915
Kvalitet					
- Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere	16	17	12	15	19
- Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	26	26	23	22	21

BRANN OG ULYKKESVERN	Volda 2015	Volda 2016	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Prioritet					
- Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	0,55	0,11	0,00	0,32	0,34
- Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Dekningsgrad					
- Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	0,38	0,37	0,81	0,73	0,71
- Årsverk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere	0,29	0,29	0,33	0,26	0,25
- Årsverk til funksjon 339 pr. 1000 innbyggere	0,09	0,09	0,48	0,47	0,46
Kvalitet					
- Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)	423	423	505	447	442

VEDLEGG

HOVUDOVERSIKTER

Budsjettskjema 1A

SKJEMA 1A DRIFT - VOLDA KOMMUNE - ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT2018						
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	-206 754 873	-200 000 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000
Ordinært rammetilskudd	-260 078 170	-271 711 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000
Sum frie inntekter	-466 833 043	-471 711 000	-487 600 000	-487 600 000	-487 600 000	-487 600 000
Eigedomsskatt	-17 113 341	-17 000 000	-17 500 000	-17 800 000	-18 100 000	-27 850 000
Andre direkteog indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Andre generelle statstilskudd	-35 772 783	-35 439 000	-34 558 300	-34 558 300	-34 558 300	-34 558 300
SUM FRIE DISPONIBLE INNTETER	-519 719 167	-524 850 000	-540 358 300	-540 658 300	-540 958 300	-550 708 300
Renteinntekter	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Utbytte Tussa	-4 679 126	-3 500 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000	-4 840 000
Avkastning plasseringar	-1 823 469	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Renteutgifter/finansutgifter	17 928 566	25 395 000	22 670 468	22 958 466	23 303 902	29 902 408
Avdrag på lån	21 475 931	26 574 000	28 656 128	29 555 448	30 424 768	35 294 338
NETTO FINANSINNTEKTER OG UTGIFTER	30 801 902	44 869 000	42 886 596	44 073 914	45 288 670	56 756 746
Dekn av tidl års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsteneringer	37 886 211	0	0	0	0	0
Til bundne avsteneringer	75 039	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Bruk av tidl års regnsk overskot	-25 397 311	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-8 619 883	-18 896 898	-17 896 734	-9 358 123	-8 199 479	-9 017 554
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
NETTO AVSETNINGER	3 944 056	-18 196 898	-17 196 734	-8 658 123	-7 499 479	-8 317 554
Overført til investeringsbudsjettet	5 507	0	0	0	0	0
TIL FORDELING DRIFT	-484 967 702	-498 177 898	-514 668 438	-505 242 509	-503 169 109	-502 269 108
Sum fordelt drift fra skjema 1B	484 967 702	498 177 898	514 668 438	505 242 509	503 169 109	502 269 108
Merforbruk Mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B

BUDSJETTSKJEMA 1 B VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018						
Driftsrammer Sektor	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Utgifter	1 857 184	1 954 071	2 234 642	2 053 582	1 990 182	1 990 182
Inntekter	-205 841	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984	-65 984
Rådmann	1 651 343	1 888 087	2 168 658	1 987 598	1 924 198	1 924 198
Utgifter	2 628 911	2 414 780	2 551 249	2 551 249	2 551 249	2 551 249
Inntekter	-1 230 623	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355	-1 031 355
Samfunn og rådgjeving	1 398 288	1 383 425	1 519 894	1 519 894	1 519 894	1 519 894
Utgifter	25 438 134	18 881 145	20 450 768	19 250 768	19 250 768	19 250 768
Inntekter	-15 029 448	-1 310 850	-1 677 424	-1 677 424	-1 677 424	-1 677 424
Personal og organisasjon	10 408 686	17 570 295	18 773 344	17 573 344	17 573 344	17 573 344
Utgifter	8 296 834	8 030 026	8 198 573	8 198 573	8 198 573	8 198 573
Inntekter	-2 233 094	-1 255 427	-1 773 757	-1 773 757	-1 773 757	-1 773 757
Økonomi	6 063 740	6 774 599	6 424 816	6 424 816	6 424 816	6 424 816
Utgifter	9 409 141	8 837 312	9 767 312	9 767 312	9 767 312	9 767 312
Inntekter	-552 033	-120 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
NAV Kommune	8 857 108	8 717 312	9 467 312	9 467 312	9 467 312	9 467 312
Utgifter	255 723 710	251 876 967	257 963 392	257 823 392	257 623 392	257 623 392
Inntekter	-59 057 987	-48 512 408	-49 748 759	-49 748 759	-49 748 759	-49 748 759
Opplæring og oppvekst	196 665 723	203 364 559	208 214 633	208 074 633	207 874 633	207 874 633
Utgifter	251 456 669	243 867 136	244 552 146	244 552 146	244 552 146	244 552 146
Inntekter	-67 008 421	-62 135 142	-57 316 553	-57 316 553	-57 316 553	-57 316 553
Helse og omsorg	184 448 248	181 731 994	187 235 593	187 235 593	187 235 593	187 235 593
Utgifter	16 890 619	13 943 472	13 452 550	13 452 550	16 452 550	16 452 550
Inntekter	-7 326 352	-2 421 329	-2 260 395	-2 260 395	-2 260 395	-2 260 395
Kultur og service	9 564 267	11 522 143	11 192 155	11 192 155	14 192 155	14 192 155
Utgifter	4 287 529	2 266 713	3 037 822	3 037 822	3 037 822	3 037 822
Inntekter	-226 155	0	0	0	0	0
Politisk verksemd	4 061 374	2 266 713	3 037 822	3 037 822	3 037 822	3 037 822
Utgifter	76 646 394	76 981 846	75 441 086	75 141 086	75 141 086	75 141 086
Inntekter	-40 443 027	-42 034 221	-39 217 269	-39 217 269	-39 217 269	-38 217 269
Teknisk	36 203 367	34 947 625	36 223 817	35 923 817	35 923 817	36 923 817
Utgifter	23 491 370	23 481 755	23 923 469	23 923 469	23 923 469	23 923 469
Inntekter	-23 492 522	-23 481 755	-23 923 469	-23 923 469	-23 923 469	-23 923 469
Sjølvcosttenester	-1 152	0	0	0	0	0
Utgifter	9 868 900	10 182 369	9 990 485	9 990 485	9 990 485	9 990 485
Inntekter	-3 915 012	-3 304 355	-2 984 704	-2 984 704	-2 984 704	-2 984 704
Utvikling	5 953 888	6 878 014	7 005 781	7 005 781	7 005 781	7 005 781
Utgifter	112 188 318	101 593 389	97 754 857	96 349 988	96 039 988	96 039 988
Inntekter	-112 599 242	-101 593 389	-97 754 857	-96 349 988	-96 039 988	-96 039 988
Barneverntenesta (vertsk.)	-410 924	0	0	0	0	0
Utgifter	16 278 978	29 886 218	27 460 143	26 055 274	25 745 274	25 745 274
Inntekter	0	0	0	0	0	0
Barnevern Volda kommune	16 278 978	29 886 218	27 460 143	26 055 274	25 745 274	25 745 274
Utgifter	59 846 086	44 557 944	41 874 750	35 674 750	31 174 750	29 274 750
Inntekter	-56 021 318	-53 311 030	-45 930 280	-45 930 280	-45 930 280	-45 930 280
Fellestenester	3 824 768	-8 753 086	-4 055 530	-10 255 530	-14 755 530	-16 655 530

Budsjettskjema 2A

SKJEMA 2B INVESTERINGAR - VOLDA KOMMUNE - ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT2018						
Tekst	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i anleggsmidler	186 328 374	443 945 363	186 506 600	81 183 000	103 833 000	44 583 000
Utlån og forskutteringer	4 274 100	5 000 000				
Kjøp av aksjer og andeler	2 058 023					
Avdrag på lån	10 929 199	2 500 000				
Dekning av tidligere års udekket	0					
Avsetninger	2 538 053	3 625 277		800 000		
Årets finansieringsbehov	206 127 749	455 070 640	186 506 600	81 983 000	103 833 000	44 583 000
Bruk av lånemidler	-148 425 404	-375 041 276	-131 019 280	-54 994 400	-64 634 400	-35 716 400
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-10 665 035					
Tilskudd til investeringer						
Kompensasjon for merverdiavgift	-29 867 754	-72 909 087	-34 751 320	-16 236 600	-20 766 600	-8 866 600
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-8 821 895	-2 500 000	-736 000	-1 552 000	-832 000	
Andre inntekter	-522 635					
Sum ekstern finansiering	-198 287 487	-450 450 363	-166 506 600	-72 783 000	-86 233 000	-44 583 000
Overført fra driftsregnskapet	-5 507					
Bruk av tidligere års udisponert	-1 915 816	-3 625 277				
Bruk av avsetninger	-9 528 976	-995 000	-20 000 000	-9 200 000	-17 600 000	
Sum finansiering	-209 737 786	-455 070 640	-186 506 600	-81 983 000	-103 833 000	-44 583 000
Udekket/udisponert	-3 610 037	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B

BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/ BUDSJETT 2018				
PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
IKT INVESTERINGAR				
Kjøp av IKT-utstyr	480 000	480 000	480 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon	120 000	120 000	120 000	
Utgifter	600 000	600 000	600 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-120 000	-120 000	-120 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-480 000	-480 000	-480 000	
Inntekter	-600 000	-600 000	-600 000	
IKT Volda kommune (EDB-utstyr rådhus)	0	0	0	
Kjøp av IKT-utstyr	1 493 280	600 000	320 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon	373 320	150 000	80 000	
Utgifter	1 866 600	750 000	400 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-373 320	-150 000	-80 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 493 280	-600 000	-320 000	
Inntekter	-1 866 600	-750 000	-400 000	

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Interkommunale IKT investeringar	0	0	0	
Kjøp av IKT-utstyr	600 000	600 000	600 000	600 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	150 000	150 000	150 000	150 000
Utgifter	750 000	750 000	750 000	750 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Inntekter	-750 000	-750 000	-750 000	-750 000
IKT-satsing oppvekst (khe)	0	0	0	0
Kjøp av IKT-utstyr	2 000 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	500 000			
Utgifter	2 500 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-500 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-2 000 000			
Inntekter	-2 500 000			
Nettbrett barnehage og skule	0			
Kjøp av IKT-utstyr	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	250 000	250 000	250 000	250 000
Utgifter	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Inntekter	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000	-1 250 000
Investering velferdsteknologi	0	0	0	0
BARNEHAGAR OG GRUNNSKULE				
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	800 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	200 000			
Utgifter	1 000 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-200 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-800 000			
Inntekter	-1 000 000			
Prosjektering Volda u-skule, opprusting	0			
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	640 000	640 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	160 000	160 000		
Utgifter	800 000	800 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-160 000	-160 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-640 000	-640 000		
Inntekter	-800 000	-800 000		
Leikeplassar (skular/barnehagar)	0	0		
Nybygg, vedlikehald, byggetenester		400 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon		100 000		
Utgifter		500 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-100 000		

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-400 000		
Inntekter		-500 000		
Prosjektering Ny barnehage sentrum		0		
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	400 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	100 000			
Utgifter	500 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-100 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-400 000			
Inntekter	-500 000			
Barnehagar avbøtande tiltak	0			
KULTUR OG IDRETT				
Nybygg, vedlikehold, byggetenester		500 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon		125 000		
Utgifter		625 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-125 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-500 000		
Inntekter		-625 000		
Prosjektering symjehall		0		
Nybygg, vedlikehold, byggetenester		266 400	266 400	266 400
Moms-utgift investering med kompensasjon		66 600	66 600	66 600
Utgifter		333 000	333 000	333 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-66 600	-66 600	-66 600
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-266 400	-266 400	-266 400
Inntekter		-333 000	-333 000	-333 000
Friluftstiltak m.m. (aaa)		0	0	0
Overføring til andre private (inkl. lag og org.)				250 000
Utgifter				250 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak				-250 000
Inntekter				-250 000
Skatepark (ga)				0
HELSE OG OMSORG				
Nybygg, vedlikehold, byggetenester		400 000	2 800 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon		100 000	700 000	
Utgifter		500 000	3 500 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-100 000	-700 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-400 000	-2 800 000	
Inntekter		-500 000	-3 500 000	
Legesenteret		0	0	
Kjøp av driftsmiddel	1 600 000	0	0	0
Moms-utgift investering med kompensasjon	400 000	0	0	0
Utgifter	2 000 000	0	0	0

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-400 000	0	0	0
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 600 000	0	0	0
Inntekter	-2 000 000	0	0	0
Omsorgsenteret - Inventar og utstyr	0	0	0	0
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	400 000	400 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	100 000	100 000		
Utgifter	500 000	500 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-100 000	-100 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-400 000	-400 000		
Inntekter	-500 000	-500 000		
Omsorgsenteret, utskifting av utstyr på kantine	0	0		
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	13 600 000	0	0	0
Moms-utgift investering med kompensasjon	3 400 000			
Utgifter	17 000 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-3 400 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-13 600 000			
Inntekter	-17 000 000			
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	0			
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	1 200 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	300 000			
Utgifter	1 500 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-300 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 200 000			
Inntekter	-1 500 000			
Naudlysanlegg Omsorgsenteret	0			
Nybygg, vedlikehald, byggetenester		960 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon		240 000		
Utgifter		1 200 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-240 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-960 000		
Inntekter		-1 200 000		
Særlig tilrettelagte omsorgsbustader		0		
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	500 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	125 000			
Utgifter	625 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-125 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-500 000			
Inntekter	-625 000			
4. etasje omsorgsenteret	0			
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	1 440 000	1 440 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	360 000	360 000		
Utgifter	1 800 000	1 800 000		

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-360 000	-360 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 440 000	-1 440 000		
Inntekter	-1 800 000	-1 800 000		
Folkestadtun - oppgradering	0	0		
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	800 000			0
Moms-utgift investering med kompensasjon	200 000			0
Utgifter	1 000 000			0
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-200 000			0
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-800 000			0
Inntekter	-1 000 000			0
Solskjerming kommunale bygg - omsorg	0			0
Nybygg, vedlikehald, byggetenester		400 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon		100 000		
Utgifter		500 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-100 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-400 000		
Inntekter		-500 000		
Sansehagen oppgradering av hagen		0		
NÆRINGS- OG BUSTADUTBYGGING				
Nybygg, vedlikehald, byggetenester		1 200 000	12 000 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon		300 000	3 000 000	
Utgifter		1 500 000	15 000 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-300 000	-3 000 000	
Bruk av ubundne investeringsfond		-1 200 000	-12 000 000	
Inntekter		-1 500 000	-15 000 000	
Bustadfelt Urbakkfoten - Håmyra (aaa)		0	0	
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	4 000 000	4 000 000	4 000 000	
Grunnkjøp (m/avgifter og gebyr)	12 000 000	0	0	
Moms-utgift investering med kompensasjon	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
Utgifter	17 000 000	5 000 000	5 000 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	
Bruk av ubundne investeringsfond	-16 000 000	-4 000 000	-4 000 000	
Inntekter	-17 000 000	-5 000 000	-5 000 000	
Næringsområde Øvre Rotset	0	0	0	0
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	4 000 000	4 000 000	1 600 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon	1 000 000	1 000 000	400 000	
Avsetning til ubundne investeringsfond	0	800 000	0	
Utgifter	5 000 000	5 800 000	2 000 000	
Refusjonar frå staten	0	-800 000	0	
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-1 000 000	-1 000 000	-400 000	
Bruk av ubundne investeringsfond	-4 000 000	-4 000 000	-1 600 000	

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Inntekter	-5 000 000	-5 800 000	-2 000 000	
Kommunal del sentrumsutvikling	0	0	0	
Grunnkjøp (m/avgifter og gebyr)	750 000			
Utgifter	750 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-750 000			
Inntekter	-750 000			
Kjøp Fiskerihavna	0			
SAMFERDSEL				
Nybygg, vedlikehold, byggetenester		1 200 000	6 800 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon		300 000	1 700 000	
Utgifter		1 500 000	8 500 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-300 000	-1 700 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-1 200 000	-6 800 000	
Inntekter		-1 500 000	-8 500 000	
Opprusting Raudemyrvegen til Samleveg		0	0	
Nybygg, vedlikehold, byggetenester				400 000
Moms-utgift investering med kompensasjon				100 000
Utgifter				500 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014				-100 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak				-400 000
Inntekter				-500 000
Opprusting Kleppevegen til Samleveg				0
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	1 200 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	300 000			
Utgifter	1 500 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-300 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 200 000			
Inntekter	-1 500 000			
Sambindingsveg over Håmyra	0			
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	1 200 000	4 400 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	300 000	1 100 000		
Utgifter	1 500 000	5 500 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-300 000	-1 100 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 200 000	-4 400 000		
Inntekter	-1 500 000	-5 500 000		
Samleveg Urbakkfoten	0	0		
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	3 200 000	1 600 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	800 000	400 000		
Utgifter	4 000 000	2 000 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-800 000	-400 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-3 200 000	-1 600 000		

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Inntekter	-4 000 000	-2 000 000		
Opprusting Engesetvegen forbi Omsorgsenteret til Samleveg	0	0		
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	1 600 000		1 600 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon	400 000		400 000	
Utgifter	2 000 000		2 000 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-400 000		-400 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 600 000		-1 600 000	
Inntekter	-2 000 000		-2 000 000	
Utbetring kommunale vegar (aaa)	0		0	
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	9 520 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	2 380 000			
Utgifter	11 900 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-2 380 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-9 520 000			
Inntekter	-11 900 000			
Fast dekke kommunale areal/vegar finansiert drift	0			
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	2 200 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	550 000			
Utgifter	2 750 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-550 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-2 200 000			
Inntekter	-2 750 000			
Utbygging veglys til LED finansiert ved straumsparing	0			
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	800 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	200 000			
Utgifter	1 000 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-200 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-800 000			
Inntekter	-1 000 000			
Nedgravd avfallsløysing og parkering ved Rådhuset	0			
KOMMUNALE BYGG				
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	25 600 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	6 400 000			
Utgifter	32 000 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-6 400 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-25 600 000			
Inntekter	-32 000 000			
EPC gjennomføringstiltak	0			
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	3 680 000	3 760 000	4 160 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon	920 000	940 000	1 040 000	
Utgifter	4 600 000	4 700 000	5 200 000	

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-920 000	-940 000	-1 040 000	
Refusjon frå andre (private)	-736 000	-752 000	-832 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-2 944 000	-3 008 000	-3 328 000	
Inntekter	-4 600 000	-4 700 000	-5 200 000	
Oppdgradering kommunale bygg	0	0	0	
Nybygg, vedlikehald, byggetenester		640 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon		160 000		
Utgifter		800 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-160 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-640 000		
Inntekter		-800 000		
Branndepot Straumshamn		0		
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	1 200 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	300 000			
Utgifter	1 500 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-300 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 200 000			
Inntekter	-1 500 000			
Oppgradering Prestegata 33	0			
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	584 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	146 000			
Utgifter	730 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-146 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-584 000			
Inntekter	-730 000			
Tilbygg Myrtun - strøsandlager for komm.teknisk sektor m.m.	0			
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	960 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	240 000			
Utgifter	1 200 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-240 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-960 000			
Inntekter	-1 200 000			
Ferdigstilling Brannstasjon etter krav frå Arbeidstilsynet	0			
BRUER OG FLAUMSIKRING				
Nybygg, vedlikehald, byggetenester		640 000	640 000	
Moms-utgift investering med kompensasjon		160 000	160 000	
Utgifter		800 000	800 000	
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-160 000	-160 000	
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-640 000	-640 000	
Inntekter		-800 000	-800 000	
Levetidsforlenging for bruer		0	0	

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	400 000			
Moms-utgift investering med kompensasjon	100 000			
Utgifter	500 000			
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-100 000			
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-400 000			
Inntekter	-500 000			
Full rehabilitering av Skinnvikbrua	0			
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	8 000 000	5 600 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	2 000 000	1 400 000		
Utgifter	10 000 000	7 000 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-2 000 000	-1 400 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-8 000 000	-5 600 000		
Inntekter	-10 000 000	-7 000 000		
Flomsikring Volda sentrum Melshornsida	0	0		
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	3 200 000	5 600 000		
Moms-utgift investering med kompensasjon	800 000	1 400 000		
Utgifter	4 000 000	7 000 000		
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-800 000	-1 400 000		
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-3 200 000	-5 600 000		
Inntekter	-4 000 000	-7 000 000		
Flomførebygging Heltneelva	0	0		
MASKINER, VERKTØY OG KØYRETØY				
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	500 000		400 000	0
Moms-utgift investering med kompensasjon	125 000		100 000	0
Utgifter	625 000		500 000	0
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-125 000		-100 000	0
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-500 000		-400 000	0
Inntekter	-625 000		-500 000	0
Maskiner, verktøy og køyretøy til Egedomsdrift	0		0	0
Nybygg, vedlikehold, byggetenester		240 000	120 000	120 000
Moms-utgift investering med kompensasjon		60 000	30 000	30 000
Utgifter		300 000	150 000	150 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014		-60 000	-30 000	-30 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak		-240 000	-120 000	-120 000
Inntekter		-300 000	-150 000	-150 000
Maskiner og køyretøy til parkdrift		0	0	0
Nybygg, vedlikehold, byggetenester	2 548 000		600 000	2 000 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	637 000		150 000	500 000
Utgifter	3 185 000		750 000	2 500 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-637 000		-150 000	-500 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-2 548 000		-600 000	-2 000 000

**BUDSJETTSKJEMA 2 B INVESTERINGSPROSJEKT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/
BUDSJETT 2018**

PROSJEKT	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Inntekter	-3 185 000		-750 000	-2 500 000
Maskiner og kjøretøy til vegdrift	0		0	0
Kjøp av transportmiddel	1 200 000	480 000	480 000	480 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	300 000	120 000	120 000	120 000
Utgifter	1 500 000	600 000	600 000	600 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-300 000	-120 000	-120 000	-120 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-1 200 000	-480 000	-480 000	-480 000
Inntekter	-1 500 000	-600 000	-600 000	-600 000
Brann - Beredskapsmateriell og kjøretøy	0	0	0	0
SJØLVKOST				
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	19 560 000	13 700 000	37 200 000	27 200 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	4 890 000	3 425 000	9 300 000	6 800 000
Utgifter	24 450 000	17 125 000	46 500 000	34 000 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-4 890 000	-3 425 000	-9 300 000	-6 800 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-19 560 000	-13 700 000	-37 200 000	-27 200 000
Inntekter	-24 450 000	-17 125 000	-46 500 000	-34 000 000
Avløp samleinvestering	0	0	0	0
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	16 700 000	9 800 000	8 000 000	3 000 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	4 175 000	2 450 000	2 000 000	750 000
Utgifter	20 875 000	12 250 000	10 000 000	3 750 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-4 175 000	-2 450 000	-2 000 000	-750 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-16 700 000	-9 800 000	-8 000 000	-3 000 000
Inntekter	-20 875 000	-12 250 000	-10 000 000	-3 750 000
Vatn samleinvestering	0	0	0	0
Nybygg, vedlikehald, byggetenester	200 000			400 000
Moms-utgift investering med kompensasjon	50 000			100 000
Utgifter	250 000			500 000
Moms-kompensasjon investering frå 2014	-50 000			-100 000
Bruk av årets opprinnelege låneopptak	-200 000			-400 000
Inntekter	-250 000			-500 000
Feiing	0			0

Budsjettskjema 4

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/BUDSJETT 2018						
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Brukerbetalinger	-25 041 207	-26 406 081	-27 349 031	-27 349 031	-27 349 031	-27 349 031
Andre salgs- og leieinntekter	-48 964 397	-48 738 932	-49 516 207	-49 516 207	-49 516 207	-48 516 207
Overføringer med krav til motytelse	-227 521 445	-170 789 113	-161 847 488	-161 847 488	-161 847 488	-161 847 488
Rammetilskudd	-260 078 170	-271 711 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000	-279 200 000
Andre statlige overføringer	-39 010 783	-41 091 110	-34 894 300	-34 894 300	-34 894 300	-34 894 300
Andre overføringer	-1 718 913	-2 220 500	-1 410 500	-1 410 500	-1 410 500	-1 410 500
Skatt på inntekt og formue	-206 754 873	-200 000 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000	-208 400 000
Eiendomsskatt	-17 113 341	-17 000 000	-17 500 000	-17 800 000	-18 100 000	-27 850 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	-826 203 129	-778 656 736	-780 817 526	-781 117 526	-781 417 526	-790 167 526
Lønnsutgifter	445 392 310	448 575 173	465 588 862	464 393 993	463 883 993	463 883 993
Sosiale utgifter	113 325 507	136 220 914	134 238 849	134 238 849	134 238 849	134 238 849
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	96 271 784	88 060 283	85 123 572	84 473 572	84 473 572	84 473 572
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	106 317 595	74 121 788	78 616 355	78 435 295	78 371 895	78 371 895
Overføringer	47 374 932	58 439 341	45 236 249	36 431 380	34 621 380	32 721 380
Avskrivninger	32 673 122	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000	28 530 000
Fordelte utgifter	-35 704 939	-52 316 212	-51 883 379	-50 478 510	-50 168 510	-50 168 510
SUM DRIFTSUTGIFTER	805 650 311	781 631 287	785 450 508	776 024 579	773 951 179	772 051 179
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-20 552 818	2 974 551	4 632 982	-5 092 947	-7 466 347	-18 116 347
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-6 779 126	-5 600 000	-6 940 000	-6 940 000	-6 940 000	-6 940 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 823 469	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Mottatte avdrag på utlån	-208 190	-50 000	-230 000	-230 000	-230 000	-230 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER	-8 810 785	-7 150 000	-8 670 000	-8 670 000	-8 670 000	-8 670 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 928 565	25 395 000	22 670 468	22 958 466	23 303 902	29 902 408
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	21 490 085	26 574 000	28 656 128	29 555 448	30 424 768	35 294 338
Utlån	182 781	130 000	130 000	130 000	130 000	130 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER	39 601 431	52 099 000	51 456 596	52 643 914	53 858 670	65 326 746
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	30 790 646	44 949 000	42 786 596	43 973 914	45 188 670	56 656 746
Motpost avskrivninger	-32 673 123	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000	-28 530 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	-22 435 295	19 393 551	18 889 578	10 350 967	9 192 323	10 010 399
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-25 397 311	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-9 519 163	-18 896 898	-17 896 734	-9 358 123	-8 199 479	-9 017 554
Bruk av bundne fond	-14 239 381	-5 874 297	-2 882 201	-2 882 201	-2 882 201	-2 882 201
SUM BRUK AV AVSETNINGER	-49 155 855	-24 771 195	-20 778 935	-12 240 324	-11 081 680	-11 899 755
Overført til investeringsregnskapet	5 507	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	37 906 211	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	12 189 520	5 377 644	1 889 357	1 889 357	1 889 357	1 889 357
SUM AVSETNINGER	50 101 238	5 377 644	1 889 357	1 889 357	1 889 357	1 889 357
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK	-21 489 912	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 5

ØKONOMISK OVERSIKT INVESTERING VOLDA KOMMUNE ØKONOMIPLAN 2018-2021/ BUDSJETT 2018						
	Reknnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-10 665 035					
Andre salgsinntekter	-522 635					
Overføringer med krav til motytelse	-1 817 813		-736 000	-1 552 000	-832 000	
Kompensasjon for merverdiavgift	-29 867 754	-72 909 087	-34 751 320	-16 236 600	-20 766 600	-8 866 600
Statlige overføringer						
Andre overføringer						
Renteinntekter, utbytte og eieruttak						
SUM INNTEKTER	-42 873 237	-72 909 087	-35 487 320	-17 788 600	-21 598 600	-8 866 600
Lønnsutgifter	-219					
Sosiale utgifter						
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	153 746 921	365 353 303	151 755 280	64 946 400	83 066 400	35 466 400
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	1 911 917	1 652 973				
Overføringer	30 669 755	76 939 087	34 751 320	16 236 600	20 766 600	9 116 600
Renteutg, provisjoner og andre finansutg						
Fordelte utgifter						
SUM UTGIFTER	186 328 374	443 945 363	186 506 600	81 183 000	103 833 000	44 583 000
Avdragsutgifter	10 929 199	2 500 000				
Utlån	4 274 100	5 000 000				
Kjøp av aksjer og andeler	2 058 023					
Dekning tidligere års udekket						
Avsetning til ubundne investeringsfond	2 428 327	3 625 277		800 000		
Avsetninger til bundne fond	109 726					
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	19 799 375	11 125 277	0	800 000	0	0
FINANSIERINGSBEHOV	163 254 512	382 161 553	151 019 280	64 194 400	82 234 400	35 716 400
Bruk av lån	-148 425 404	-375 041 276	-131 019 280	-54 994 400	-64 634 400	-35 716 400
Salg av aksjer og andeler						
Mottatte avdrag på utlån	-7 004 082	-2 500 000				
Overføringer fra driftsregnskapet	-5 507					
Bruk av tidligere års overskudd	-1 915 816	-3 625 277				
Bruk av disposisjonsfond	-300 000					
Bruk av bundne driftsfond						
Bruk av ubundne investeringsfond	-5 153 654	-995 000	-20 000 000	-9 200 000	-17 600 000	
Bruk av bundne investeringsfond	-4 075 322					
SUM FINANSIERING	-166 879 785	-382 161 553	-151 019 280	-64 194 400	-82 234 400	-35 716 400
UDEKKET/UDISPONERT	-3 625 273	0	0	0	0	0

NOTAT FRÅ TEKNISK – VERBAL DEL INVESTERINGAR

Eigedom Interne byggeprosjekt som ikkje vert pusja av andre sektorar

EPC gjennomføringstiltak

I samband med gjennomføringsfasen av EPC kontrakten vil det vere mange tiltak som skal gjennomførast i ein periode fram til medio 2018. Denne tiltakspakka er presentert for kommunestyret og godkjent. Her vil vi kunne gjennomføre mange energitiltak i samanheng med generell oppgradering av våre kommunale bygg. Tiltaket vil bidra til at kommunen når målet i kommuneplanen «klimate og miljø». Målet med reduksjon i energibruk på 30% i snitt på kommunale bygg vil bli innfridd her i fleste bygg frå barnehagestørrelse og oppover. Energioppfølging og energileiing er ein del av prosjektet.

Oppgradering Prestegata 33

Eit av formåla med kjøp av Prestegata 33 var etablering av eigedom i bygget. Det er viktig å få samla ressursane til eigedom med fokus på FDV (forvaltning, drift og vedlikehald) og reinhald i bygget. Etablering av ein slik base er elementær for smartare drift, der ein samlar kompetansen og skapar god samhandling. Dette er også vist til i rapporten frå forvaltningsrevisjon av kommunalt vedlikehald (handsama i K-sak 130/12). Dette vil også frigjere utgifter til husleige hjå Volda vassverk (Myrtun), som dekker inn kapitalkostnad på låneopptak. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov. Skape ein kultur for openheit, læring og innovasjon, og legge til rette for nyskaping og digital tenesteproduksjon i organisasjonen).

I 2016 gjennomførte arbeidstilsynet tilsyn med Prestegata 33, der er pålegg om ferdigstilling av bygget med fokus på skitten og rein sone til personell i brannavdelinga. Løysinga i dag er ikkje tilfredsstillande. Planlegging er oppstarta haust 2017. Bygget er klargjort for gjennomføring av siste del av prosjekt og ein vil kunne etablere tilfredsstillande soner og gardarobor for kvinner og menn. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Oppgradering kommunale bygg

Volda kommune har stort etterslep på vedlikehald av kommunale bygg. Det har blant anna vore arbeidd mykje med gjennomstrømming av kommunale bustadar, som medfører at det blir stadig fleire bustadar som må oppgraderast når dei skal ut på marknaden igjen etter 10-20 år med jamn utleige. Det er tilsett 2 tømrrarar som arbeidar 100% på dette investeringsprosjektet som vil gjennomførast vidare kvart år i kommande budsjett og økonomiplan. Prosjektet vil bli nytt på all kommunal bygningsmasse som har krav til oppgradering. Dette er arbeid som alltid vil rullere med å eige bygg. Tiltaket vil bidra til å nå mål i kommuneplanen innanfor dei fleste område, alt etter kva bygg ein har prioritet på (dette er varierende). Underliggende er at prosjektet alltid vil ha med seg målet «klimate og miljø» i alle tiltak som blir gjennomført. Ein har fokus på attvinning og energibruk. Folkehelse og attraktivitet der ein legg til rette for barn, unge og vaksne sitt oppvekstmiljø viktige rettesnorar.

Branndepot Staumshamn

Gamalt branndepot er utrangert og det nytt depot er innarbeid i budsjett og økonomiplan.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal ha eit velfungerande brann- og redningsvesen i heile kommunen”” innafor temaområde 4.10, Samfunnstryggleik, i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Maskiner Verktøy og køyrety til Eigedomsdrift

Eigedom treng å bytte ut enkelte utstyr som er gåent i porteføljen t.d. enkelte bilar. Det er mangel på utstyr til brøyting og arbeid inne på kommunale byggområder (leikeplassar, uteområde kring bygg m.m.)

Naudlysanlegg Omsorgsenteret

Myndigheitskrav etter Brann og Eksplosjonsvernloven med Forskrift om brannforebygging. Utforming er gitt i Norsk standard NS 3926. Kort fortalt er det krav til at rømningsvegar/fellesområder skal være forholdsvis opplyst 1 time etter straumutfall i tillegg til rømningsvegen skal være merka med grønt lysskilt og vegen til rømningsveg skal være merka med grønt lysskilt. Dagens system er naudlysanlegg med desentralisert batteripakke. Desentralisert batteripakker med over 600 batteripakker er kostnadskrevende og uoversiktlig å holde vedlikehalde. Batteripakker til disse lysarmaturane er ikkje i handel lenger og anlegget krev oppgradering.

Eigedom byggeprosjekt pusja av sektor for oppvekst

Volda ungdomskule, opprusting

Brannteknisk analyse og teknisk tilstandsvurdering er tatt av bygget. Det er klart behov for oppgradering av bygget. Ei oppgradering av bygget bør inkludere framtidige behov for drift av ungdomsskule i sentrum. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

Der er satt av 800.000 + mva til utgreiing.

Leikeplassar ved skular og barnehagar 2016

Eigedom har starta arbeidet med å styrke fokus på trygge kommunale leikeplassar (skular/barnehagar). Vi arbeidar i dag med gode kontrollrutinar, der 2 driftsteknikarar har tilsynsmynde. Vi ser at mykje av leikeapparata ikkje stettar dagens krav og må fjernast. Dette må erstattast med alternative leikeapparat. Ein ser godt verdien av å skape utfordrande og gode leikeareal som t.d ved rådhusparken. Dagens leikeareal vil bli oppgradert etter naudsynt behov. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «folkehelse», med mål om at barn og unge i Volda skal ha eit oppvekstmiljø som motverkar psykiske og fysiske vanskar og andre livsstilssjukdommar. Ein av strategiane på dette er å tilby sunne og inkluderande oppvekstmiljø som gir barn og unge høve til å oppleve meistring, og utvikle sine eigne evner, interesser og sjølvbilde. Tiltaket vil også bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing

er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

Ny barnehage sentrum

Det er blir arbeidd med ny framtidsretta barnehagestruktur der ein legg opp til nybygg av ein stor barnehage i sentrum. Eit slikt nybygg vil kunne erstatte barnehagane i sentrum som står ovanfor omfattande renovering/oppgradering. Med eit nybygg vil ein kunne erstatte dei 3 sentrumsbarnehagane. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

400.000 + mva til utgreiing i 2019

Barnehagar avbøtande tiltak

Det blir arbeidd med tankar kring framtidig barnehagestruktur i Volda sentrum, der nytt barnehagebygg ligg inne med planleggingsmidlar i budsjett og økonomiplan. Dette tiltaket vil sørge for naudsynte oppgraderingstiltak i påvente av ferdigstilling av prosjektet framtidig barnehagestruktur. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «attraktivitet», der målsetjing er vidareutvikle dei gode oppvekst- og utdanningsmoglegheitene i Volda. Strategi med prioritet av god kvalitet på barnehage- og skulebygg, med tilhøyrande uteområde.

Eigedom byggeprosjekt pusja av sektor for Helse og Omsorg

Særleg tilrettelagte omsorgsbustadar

Prosjektet ligg inne med start i planarbeid 2018. Kommunen manglar bustadar knytt til brukarar som har spesielle behov for tilrettelagt bustad pga sjukdom med fleire diagnoser innan geriatri som td. demens og psykiatri. Dette er brukarar som ikkje passer inn i ordinære omsorgsbustadar eller sjukeheim, og som har behov for tilrettelagt skjerming som kan giast ved bygningsmessig tilpassa bustader. Ved etablering av tilbod og rokking av brukarar internt i alle butilboda/tenestetilboda vil ein kunne erstatte bustadar som har vore på Mork bustadar. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med gode nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov).

Omsorgsbustader 4 stk Dokterhaugen

Kommunen pliktar å tilby bustader til funksjonshemma som har fylt 18 år og som skal flytte frå heimen. I forbindelse med søknadsprosess kom det inn klage på tiltaket og kommunen må omregulere området, dette arbeidet er godt i gang. Dersom prosessen går greitt framover med omregulering og søknadsprosses, kan det tenkjast at oppstart kan skje tidlig 2018. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet, samt omdømme (tilby gode tenester tilpassa innbyggjarane sitt behov). Tiltaket er også i tråd med mål om busetting i kommuneplanen.

13.600.000+mva i 2018

4 etasje omsorgssenteret

Volda omsorgssenter har stort areal i øvste et. som ikkje er realisert. Kapasiteten i bygget er sprengt, både på avdelingsnivå og i kontorfløy.

400.000+mva i 2018 (foreslått enkle kontor ,,,,medeigne folk,,, 3 stk kontor??) Har ikkje eigne folk til dette prosjektet, 400.000 vil knappast kunne noko av grunnlaget for etablering av kontor her oppe, brannkonsept, tekniske installasjonar som skal til for etablering. Dersom det ligg inne 400.000, er dette å sjå som førebunde arbeid for etablering av kontor, men ingen kontor. Kanskje like godt å ta vekk dei 400.000.

Solskjerming kommunale bygg Omsorg

Melding frå helse og omsorg kring manglande solskjerming på møterom og kontor. For å legge til rette for godt arbeidsmiljø må solskjerming etablerast.

Oppgradering

Folkestadun står ovanfor fleire oppgraderingsbehov. Dette gjeld mellom anna nytt kjøkken, vaskerom, garderobe (menn), oppgradering av kontor, opparbeiding av parkeringsplassar, terrasse, oppgradering vassforsyning (rør)m.m. Det ligg også inne krav om tiltak frå arbeidstilsynet. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Legesenteret

Legesenteret har behov for oppgradering og utviding. Der vil frigjerast kapasitet i 4 et. som kan stette ein del av behovet for legesenteret. Eksisterande lokale blir utvida og oppgradert. Tiltaket vil bidra til å nå målet i kommuneplanen «tenester», både under målsetjing tenestene skal vere i samsvar med lover og forskrifter, og med god nok kvalitet.

Kommunalteknisk diverse Prosjekt

Volda Skatepark Tak og Lys, Kommunal andel

Der er eit yrande liv på Volda skatepark i Sommer halvåret, der barn og unge får utfolde seg i aktivitet utanfor den organiserte idretten. Denne aktiviteten stoppar opp på hausten og vinteren på grunn av mørke og snø. Volda kommune ynskjer difor å bidra til ei vidareutvikling av Volda skatepark slik at ho kan nyttast heile året. Budsjettmidler er flytta ut til 2021 i påvente av initiativ frå dei frivillige som nytta skateparken.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Myrtun på Rotset, skifte av 13 stk 31 år gamle industriporter etter HMS krav.

Myrtun på Rotset er utgangspunktet for all kommunalteknisk aktivitet i Volda kommune. Her er basen til fagarbeidarane maskiner og utstyr. Der er 13 stk industriportar inn i garasjeanlegget. Alle desse er 31 år gamle, manuelle og utslitte. Vekta for å opne og lukke desse portane overskrider HMS kraf for manuelle løft, slik at der er stor fare for skader på fagarbeidarane våre, som nyttar desse portane kvar dag. Det som er budsjettert er 13 stk nye

portar, ferdig montert med motor og elektrisk installasjon, basert på budsjettpris frå ein enkelt leverandør.

Friluftstiltak m.m. 2018 – 2021

Prosjektet er oppretta for å dekkje kommunal eigendel ved søknadar om statstilskot ved sikring/kjøp og tilrettelegging av friluftslivsområde. Statlege tilskotsordningar gjer det attraktivt for kommunane å intensivere satsinga på sikring og tilrettelegging av slike område. Verdien av dei midlane som Volda kommune sett av til friluftslivsprosjekt vert ofte dobla ved tildeling av tilskot frå spelemidlane eller frå friluftslivsmidlar til sikring og tilrettelegging løyvd over statsbudsjettet.

Dei næraste planane omfattar kjøp og tilrettelegging av friområdet på Andaneset og rehabilitering av turvegen øvst i Elvadalen.

I kommuneplanen sin samfunnsdel er temaet vektlagt slik:

Mål: Alle skal ha mulegheit til å delta i eit breitt, variert og aktivt kultur- og idrettsliv.

Alle skal ha tilgang til natur- og friluftsliv i kvardagen.

Stryke Volda-Ørsta som eit attraktivt reise- og friluftslivsområde.

Strategi: Vidareutvikle gang- og stinettverket og sikre gode tilkomstar til natur- og friluftslivsområde.

Sikre, utvikle og legge til rette for viktige friluftslivsområde i heile kommunen.

Kommunal del av sentrumsutvikling 2017 og 2018

Gatemiljø i Hamnekvartalet

År: 2018

Detaljprosjekteringa av turveg mellom Volda sentrum og Presteholmen vart fullført i 2017 og vert klargjort for igangsetting i inneverande år. Prosjekteringa av turvegen var ein del av eit oppdrag som også omfatta gatemiljøprosjekt Hamnekvartalet – begge med basis i Utviklingsplanen for Volda sentrum.

Ein er nesten i mål med detaljprosjekteringa i Hamnekvartalet også, men her møtte ein på utfordringar i siste fase som medførte at arbeidet stoppa opp. Spørsmålet som står uavklart her er løyve til bruk av grunn av eit område vest for Snippa. Kommunen er i forhandlingar med grunneigar om dette og det er svært viktig for å kome vidare med dette prosjektet at ein lukkast med forhandlingane og får til ein avtale. Dersom dette går i orden kan ein fullføre detaljprosjektet nokså raskt og ha klart eit nytt gatemiljøprosjekt for gjennomføring.

Bygging bru – turveg, Elvadalen

År: 2018

Detaljprosjektering av bru og turveg mellom Volda sentrum og Presteholmen i Elvadalen er fullført og tiltaket er klargjort for gjennomføring

Det er i formannskaps-sak PS 79/17 gjort vedtak om å iverksette tiltaket med ei kalkulert kostnadsramme på kr 5 000 000,-.

Kommunen har motteke tilsegn om tilskot frå Møre og Romsdal fylkeskommune på kr 1 696 000 og frå lokalt næringsliv kr 300 000,-. Det vert også søkt om tilskot på kr 1 000 000,- frå spelemidlane til tiltaket. Etter å ha innhenta pristilbod på tiltaket veit ein meir eksakt kva dette vil koste og det er behov for å sette av kr 7 300 000 + mva i 2018

I kommuneplanen sin samfunnsdel er temaet vektlagt slik:

Mål: Volda skal vere eit attraktivt og særprega sentrum for auka handel og aktivitet
Det skal vere trygt, triveleg og attraktivt for trafikantar i Volda sentrum
Ta vare på og utvikle element som er viktige for Volda sitt særpreg og identitet

Strategi: Realisere tiltak i samsvar med Utviklingsplanen for Volda sentrum og satse på velstelte grøntanlegg og fleire attraktive møteplassar
Sikre eit estetisk og universelt utforma sentrum som inviterer til å gå og sykle.
Legge til rette for ein heilskapeleg utforming av sentrum med vekt på identitet, kvalitet, estetikk og urbane kvalitetar.

Ta vare på smug, fjordgløtt og grøne lunger, og sikre eit ope sentrum mot fjorden.

Legge til rette for utvikling av hamneområdet og sjølinja, og sikre kopling mellom fjord og fjell.

Betre veg, gate og parkeringsstrukturen i sentrumskjerna

Utbygging veglys til LED finansiert ved innsparing 2016 – 2020

Volda Kommune drifter i dag om lag 2400 veglyspunkt. 690 av desse er av den gamle PCB typen. PCB armaturane dreg nær 200 watt for å gi 100watt med lys. Nyare armatur dreg 110-120 watt. Eit LED armatur dreg berre 22 watt og gir 100 watt lys. Det er realistisk å skifte om lag 400 lyspunkt pr. år, og det vil ta 4 år å skifte alle lyspunkt langs kommunale vegar, til LED. Dette er eit framtidretta og miljøvenleg tiltak som betalar seg sjølv ved reduserte energiutgifter. I tillegg betaler vi like mykje i vedlikehald av dei gamle armaturene som vi betaler i straumutgifter. Vedlikehaldsutgiftene vil vi spare i 10 år for kvart armatur då LED armaturane har 10 års garanti. Dette prosjektet vil Volda kommune spare pengar på i tillegg til at innbyggjarane får betre lys langs vegane og mindre lysforureining, då LED lys er meir retnings

fokusert. Alle veglysa vert utskifta med LED for 2,75 millionar pr år i 4 år, medan Kr 200.000,-/år går til utskifting av heile stolpepunkt etter kvart som Mørenett byggjer ned luftspenn til kabel. Innan utgongen av 2017 skal 800 punkt i og ved Volda sentrum vera utskifta. Det er planlagt utskifting av 4-800 punkt i 2018.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Volda kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og bevisstheit om rett energibruk*” innafor temaområde Klima og miljø i kommuneplanen sin samfunnsdelen. Og

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Sansehagen, utbygging av hagen ved Volda omsorgsenter

Dette prosjektet vert eit pilotprosjekt for innovative innkjøp, som må startast med ei grundig behovsvurdering utført av Helse og Omsorg.

Mål for prosjektet: Trygg og sikker hage for bebuarane, pårørande og alle. Dørane skal kunne stå opne på dag og kveldstid. Lett å orientere seg og bevege seg i. Gjenkjennelige kulturelle element frå stad eller tid. Trygge stiar. Lett og tydelig. Ha gode kvileplassar. Stadar for varieande aktivitetar. Stimulere til sanseopplevingar. Ryddig miljø gir god oversikt. Ut frå sol og heilårsbruk.

El-bil parkering, nedgravd avfallsløysing og parkering ved Rådhuset

Der er på sikt planlagt parkeringsplass på dei areala der Driveklepphuset/musikkskulen og gamle barnehagen oppom samfunnshuset i dag er lokalisert. Der er planar om elbil, elsykkel og el-moped lading på Driveklepptomta og vanleg parkering oppom samfunnshuset. Planane for desse prosjekta er ikkje fastsett endå, men dei to bygga må i første omgang rivast, då dei utgjør ei miljøfare. Det er i tillegg fornuftig å etablere nedgravd avfallsløysing for Samfunnshuset, Rådhuset, legesenteret, Uppheim og Ebeneser, på driveklepptomta. Dette vil frigjere areal kring alle desse bygga, som tidlegare har vore besett med avfallsdunkar. Midlar avsett i budsjettet for 2018 skal dekke riving av to bygg i tillegg til nedgravd avfallsløysing.

Kjøp Fiskerihavna

Volda kommune har tilbod frå kystverket om å kjøpe Fiskerihamna i Volda sentrum.

Kommunalteknisk byggefelt og næringsområde

Næringsområde Øvre Rotset 2017 – 2020

Løyvinga er ei total ramme som skal dekkje regulering, grunnnerv, prosjektering og opparbeiding av området. Det er inngått kontrakt med privat konsulent om regulering av området. Reguleringsplanen er i fasen for sluttbehandling, og konkrete tiltak er venta i 2018. Prosjektering har starta på den delen av feltet som ligg vest for E39. Vegen gjennom dette området er tilkomst for dei nye ROP bustadane som vert ferdig i mars 2018.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Volda skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad*” innafor temaområde Attraktivitet i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Utbygging bustadfelt Urbakkfoten

Løyvinga er ei total ramme som skal dekkje regulering, grunnnerv, prosjektering og opparbeiding av området. Det er inngått kontrakt med privat konsulent om regulering av området. Reguleringsplanen er i fasen for sluttbehandling, og konkrete tiltak er venta i 2020 og 2021. utbygginga er finansiert ved tomtsalg.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bomiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunalteknisk utbygging av Veg ny eller stor fornying.

Sambindingsveg over Håmyra

Denne vegen vert fullført med unntak av topplag asfalt i Januar/februar 2018.

Samleveg Urbakkfoten:

Prosjektering av samleveg vil starte i 2018 med utbygging i 2019. Vegen skal knytast med samlevegen over Håmyra når Raudemyrvegen og Kleppevegen er ferdig opprusta.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bomiljø” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Raudemyrvegen til samleveg

Raudemyrvegen må opprustast og utvidast før opning av samleveg over Håmyra og Urbakkfoten. Reguleringsarbeidet har starta, og prosjektering utbygging vil starte straks bygging av samlevegen gjennom Urbakkfoten kan opnast for trafikk, då denne vert omkøyringsveg for Solhøgda og Håmyra. Planlagt prosjektering i 2019 og bygging i 2020.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bomiljø” innanfor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Kleppevegen til samleveg:

Kleppevegen må opprustast og utvidast før opning av samleveg over Håmyra og Urbakkfoten. Reguleringsarbeidet har starta, og prosjektering utbygging vil starte straks Opprusting av Raudemyrvegen er ferdig. Planlagt prosjektering i 2020 og bygging i 2021

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bomiljø” innanfor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Opprusting av Engesetvegen, forbi omsorgsenteret, til samleveg:

Engesetvegen i svingen forbi omsorgsenteret er for smal i svingen til å halde samleveg standard. Dette strekket må opprustast før samlevegen over Raudemyrvegen, Håmyra, Kleppevegen, kan opnast. Gjeldande reguleringsplan i området dekkjer dette tiltaket, slik at tiltaket kan

prosjekterast/utlysast som totalentreprise straks grunnavtalar er på plass. Tiltaket omfattar utviding av vegbane rundt sving ved omsorgsenteret, etablering av busslomme ved Rødekorsbygget, stenging av gamle Engesetvegen forbi Rødekorsbygget og etablering av snuplass ved stengt veg.

Dette arbeidet bør utførast så snart som råd, då dette vegstrekket står føre kostbart vedlikehald som då vil belaste driftsbudsjettet til Volda kommune.

Tiltaket vil bidra til å nå målet "Volda kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og bustader, og attraktivt bumiljø" innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunalteknisk Oppgradering av Vegnett

Fast Dekke kommunaleareal/vegar finansiert drift

Asfaltering har vi vorte gode og effektive på, samstundes som det ikkje legg beslag på ingeniørressursar. Desse prosjekta vert også godt lagt merke til og verdsett av innbyggjarane i Volda. I tillegg har vi ein svært god rammeavtale med NCC på asfalt som gjeld ut juni 2018.

Areal med grusdekke krev kontinuerleg vedlikehald, særleg i periodar med mykje nedbør. Vi tek sikte på å leggje fast dekke på alle kommunale grusvegar og parkeringsplassar som det er fornuftig å asfaltere, før sommaren 2018. Volda kommune vil då spare vedlikehaldsutgifter ved at vi sparar grusing til ein verdi av ca kr 700.000,- annankvart år, reduserte kostnader til grøfterensk og reduserte utgifter til reparasjonsarbeid på vegane. Såleis kan vi årleg redusere driftsramma til vegdrift tilsvarande finanskostnadane på denne investeringa. Det gir ein konkret payback på om lag 13 år! Det betyr at dette er ein rett investering.

Dei areala som er planlagt asfaltet i 2018 er:

Vegnamn:	Lengde:	Areal:	kost:	Geografi:
Kruse bru - Nova - Shortcut - Sunndalen -	470	1645	177 660	Austefjord
Botnen - Skinvik	650	2275	259 350	Austefjord
Løfoll - Hamre	950	3325	379 050	Austefjord
Vikenes - Høydal	700	2450	279 300	Austefjord
Nedstevegen - Høydal	500	576	65 664	Austefjord
Ødegård - Ytre Høydal	2200	7700	877 800	Austefjord
Årsetvegen	675	2363	255 150	Austefjord
Ervika (frå hovudveg og til kryss)	340	1190	128 520	Austefjord
Åslida - Skare (frå Åslida og ned til Holsvika = 575m)	325	1138	122 850	Austefjord
Dale kai (frå fylkesveg til kaia)	200	700	79 800	Dalsbygda
Rangseter - Hesteflotane	525	1838	209 475	Dalsbygda
Koppen - Høgstøyl	1060	3710	422 940	Lauvstad
Løndalsvegen (frå Nakkevegen til Løndalen)	1000	3500	394 800	Lauvstad
Kryss Løndal mot Skaret	750	2625	299 250	Lauvstad
Sollida	650	2275	259 350	Folkestad
Frå fotballbana til Løndalen (Stigen)	1100	3850	438 900	Folkestad

Vegnamn:	Lengde:	Areal:	kost:	Geografi:
Eikremshammaren	690	2070	223 560	Sentrum
Rotsetstranda Til bom framanfor Myrtun og frå kryss Lisjedalen til bom Botnasanden	520	1820	196 560	Sentrum
Krumsvikneset - Vika - Folkestad	2150	7525	406 350	Folkestad
Åmelfotvegen	300	750	85 500	Dalsfjord
Engesetgeila	464	1392	150 336	Sentrum
Parkering Volda Stadion	1025	4200	650 000	Sentrum
Parkering Volda Skisenter	2000	8000	864 000	Sentrum
Snuplassar - omkøyrslar	800	3200	364 800	Bygdene
Forarbeid før Asfaltering			2 000 000	Alle
Sum (eks. mva):	22891	77808	9 590 965	

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Kommunale vegar, utbetring (aaa)

Volda kommune brukar relativt lite midlar til vegvedlikehald på driftssida. Denne løyvinga er ei investering og kan berre brukast til nyasfaltering eller større rehabiliteringar utover vedlikehald. Dette er ei løyving som har vore fast i mange år, og vert nytta til forsterking av vegar som allereide har fast dekke tilpassa auka trafikkmengd.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Levetidsforlenging av bruer

Vidare år er der sett av ein sum til rehabilitering og levetidsforlenging av andre kommunale bruer. Tilstandskontroll har avdekt eit rehabiliteringsbehov på fleire bruer. Tidsnok rehabilitering er naudsynt for å unngå større kostnader med bygging av ny bru, slik som i Skinnvika. Sektoren har ikkje kapasitet til dette i 2018, så arbeidet startar i 2019.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Vatn Samleinvestering

Leidningsutskifting (50/50 med avløp)

For å kunne gjennomføre mindre prosjekt med leidningsutskifting er det naudsynt med nokre frie middel som kan disponerast gjennom året. Slike prosjekt kan være utskifting av enkeltkummar eller kortare leidningsstrekke. Disse prosjekta blir gjennomført på timekost av eksterne entreprenørar kor kommunen kjøper inn og planlegg gjennomføringa.

Porsemyrvegen (50/50 med avløp)

Prosjektet er pågåande og må ha bevilgning for å bli slutført som planlagt.

Naudstraumsagregat

Som eit ledd i beredskapen til kommunen bør alle vassverk utstyrast med naudstarumsagregat for sikre vassforsyning også ved bortfall av straum. Dette scenarioet blir meir og meir aktuelt med auka ekstremvær.

Reservevatn frå Ørsta

Volda kommune har per no ingen reservevassforsyning. Dette er eit krav frå Mattilsynet og i drikkevassforskrifta. Samankopling med Ørsta er naudsynt for å dekke dette kravet.

Nytt vassinntak på Luvstad

Vassinntaket på Luvstad fryser til is ved kalde vintrar. Driftsopparatørane må da legge pumper i Ulvestadelva. Dette arbeidet er både farleg og lite driftssikkert. Dagens inntak slit også med høgt fargetal på vatnet, samt barnåler og lauv som tetter filter i vassverket. Eit permanent inntak i Ulvestadelva må etablerast. I fyrste omgang legg ein kun opp til prosjekteting i 2018, med utførelse i 2019.

Nytt vassinntak på Lauvstad

Prosjektering av nytt vassinntak på Lauvstad blir ferdig tidleg i 2018 då arbeidet starta i 2017. Med kraftverket i drift skapar minstevasføringa utfordringar for vassverket. Å få på plass eit nytt inntak på vassverket vil derfor bli prioritert av administrasjonen. Inntaket vil vere på det nye kraftverket på Dravlaus.

Prosjektering oppgradering av vassverk

Volda kommune har per dags dato ingen godkjente vassverk i samsvar med drikkevassforskrifta. Kommunen må projekte og søke Mattilsynet om å få godkjent nye prosjekterte løysingar før ein kan starte ein omfattande ombygging av fleire vassverk.

Ny base kommunalteknisk drift – Myrtun (50/50 med avløp)

Basen for driftsopparatørane på kommunalteknisk avdeling tilfredstiller ikkje krav i arbeidsmiljøloven til garderobar for ren skitten sone. Det er heller ikkje garderobar for kvinnelige tilsette. Ein har ikkje tilstrekkeleg areal for lagring av røyr og røyrdelar, samt at det ikkje er mogleg å skille vatn og avløpsutstyr. Det må projekteast nye bygg før ein går vidare til ein utføringsfase.

Overvassleidning Klokkevegen – Kleppevegen

Grunna auka nedbør og auka utbygging på Klepp har ein fått meir avrenning på kortare tid. Auka asfaltareal og harde overflatar gir raskare avrenning på kortare tid enn ved normal vegetasjon. For å lede vatn ut frå sentrum må ein bygge ei overvassleidning mellom Kleppevegen og Klokkevegen. Dette er eit kritisk punkt i distribusjonsnettet og treng avlastning.

Maskiner og køyretøy (50/50 med avløp)

Delar av VA nettet ligg utanfor veg og i ulendt terreng. Gamle leidningar som ligg under tred og buskass er vanskeleg og vedlikehalde og skifte ved leidningsbrudd. For å kunne komme fram gjennom skog må ein i tillegg til å kappe trær må ein knuse stubbar. Kommunen har ikkje slikt utstyr men treng dette.

Når røyrdelar, ventilar og anna forbuksmateriell kjem til lageret har ein ikkje truck for å løfte av lastebilane som kjem med varer. Ein nyttar i dag hjullastar, men denne får ikkje kjørt utstyr inn på lageret og opp i reolane. Dette betyr at ein ikkje får utnyttet lagringskapasiteten 100%. Om hjullastaren er ute på oppdrag får ein heller ikkje lasta av bilane.

Administrasjonen på VA disponerar i dag ein gamal opel combo. Bilen er moden for utskifting. Ødelagt støtdempar, vindusspylarpumpe, og store utfordringar med å starte bilen når det er kjølig er nokre av feila på bilen. Avdelinga ynskjer seg ein elbil for å være framsynt og miljøvennleg. Bilen må ha tilstrekkeleg rekkevidde for å kunne kjøre til Høydalen og tilbake utan å måtte laddast.

Avløp Samleinvestering

Vikeneset og Mork Silanlegg

Administrasjonen har utfordringar med å få progresjon i saka. Anlegget bryt stadig sammen og arbeidsforholda blir stadig dårlegare. For å gjøre kompensierende tiltak må ein avse middel for å få på plass ein mellombels reinseløysing. Ein mellombels løysing vil gi ei akseptabel drift fram til nytt reinseanlegg er på plass, men vil på ingen måte være tilfredstillande på lang sikt og med tanke på arbeidforhold. Vidare må ein lande plassering og få detaljprosjektert det nye reinseanlegget.

Avløpsreinsing Fyrde

Det er per dags dato ikkje reinsing av avløpsvatnet i Fyrde. Det må bevilgast middel for prosjektering av tiltak.

Avløpsreinsing Davlaus

Prosjektering av tilkomst til regulert område for avløpsreinsing er starta i 2017. Ein treng middel for gjennomføre prosjektet med tilkomst, samt få prosjektert reinseløysing. Avløpsvatnet på Dravlaus går i dag rett i fjorden på nedsida av skulen.

Ferdigstilling Brannstasjon etter krav frå arbeidstilsynet

Når kommunen tok over "Gjersdalbygget" til brannstasjon måtte det gjerast ein del ombyggingar for å kunne nytte bygget til formålet. Heile prosjektet var, den gongen, kostnadsrekna til ca kr 18 mill. Grunna stram kommuneøkonomi vart prosjektet redusert til eit absolutt minimum, ca kr 9 mill., for å i det heile kunne nytte det som brannstasjon. I ettertid har brannmannskapa gjort ein heil del arbeid på dugnad for å auke standarden, men ein god del står fortsatt att for å fullføre ombygginga. I seinare åra har det vorte høg fokus på arbeidstilhøva til brannmannskap og den risikoen dei utset seg sjølv for i samband med innsats. Det er mellom anna vist til at brannmannskap har vesentlig høgare risiko for ulike kreftformer, og at kommunene må gjere tiltak for å redusere faren. Brannvernet har hatt høg fokus på dette og iverksatt fleire tiltak. I 2016 hadde Arbeidstilsynet tilsyn med Volda brannstasjon. Ein fekk to pålegg der det eine er lukka med innføring av nye prosedyrer og rutiner. Det andre avviket gjeld manglande barrierer mellom rein og skitten sone, og muligheter for mannskapa for å reingjere matriell, kjøretøy og bekledning som er eksponert for kreftfremjande og giftige stoff på ein forsvarleg måte. Mykje av dette er på grunn av det som vart redusert i første trinn av ombygginga. Kommunen er pålagt å gjennomføre desse tiltaka innan 31.12 2017. Grunna

manglande resursar i eigedomsavdelinga har ein ikkje lykkast å kome i gong med arbeidet før på slutten av året, og vi må såleis søkje om utsatt frist. Signal tyder på at vi vil få utsatt frist for gjennomføring, men truleg maksimalt 6 mnd. Det å vere brannmann vil alltid vere ein viss risiko, og det er viktig at kommunen gjer det ein kan for å ta bort dei risikomomenta som er råd. Dette prosjektet er delt i to der eigedomsavdelinga står for bygningstekniske endringar og brannavdelinga for innreiing.

Brann – Beredskapsmatriell og Køyretøy

2018:

Ny befalsvaktbil: kr. 500.000,- + mva

Det vil vere lønsamt for kommunen å kjøpe køyrety som er utrusta slik at dei kan kjøpast avgiftsfritt. Slik reglane er no vil ein kunne skifte bil kvart 3-4 år og i prinsippet halde seg med forholdsvis nye køyrety til ein svært låg driftskostnad. Den bilen ein har no er gamal og reparasjonskostnadane vert høgare og høgare for kvart år. Det er viktig at kommunen har gode og sikre bilar til brukarane og skifte dei ut før driftskostnadane vert for høge. Resterande beløp:

Resterande beløp 175.000

Fornyng av gammalt utrangert redningsutstyr og utstyr til nye bilen på Dravlaus. Ein del utstyr er mellom 15 og 20 år og må utskiftast i komande åra. Mellom anna må både røykdykkarutstyr og frigjeringsutstyr utskiftast, noko som vil krevje bevillingar i komande åra.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Volda kommune skal til ei kvar tid ha gode system for beredskap” innafor temaområdet ordne beredskapsarbeidet etter leon-prinsippet(lågast mogeleg beredskapsnivå).

Resterande beløp:

Resterande beløp 175.000

Fornyng av gammalt utrangert redningsutstyr og utstyr til nye bilen på Dravlaus. Ein del utstyr er mellom 15 og 20 år og må utskiftast i komande åra. Mellom anna må både røykdykkarutstyr og frigjeringsutstyr utskiftast, noko som vil krevje bevillingar i komande åra.

Feiing

Bilen er feiaren sin hovudarbeidsstad og vert nytta til både verkstad, kontor, kantine mm gjennom alle årstider. Det er strenge krav til reinhald og arbeidsmiljø for feiaren og vi meiner at køyretyet må skiftast ut minst kvart 5 år slik at feiaren kan ha ein god arbeidsstad som ivaretek tenesta på ein forsvarleg måte og gir kommunen eit godt ansikt utad.

500.000,- i 2021.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”Kommunen som organisasjon skal vere eit førebilete i folkehelsearbeidet” innafor temaområde 4.7, Folkehelse i kommuneplanen sin samfunnsdel.

Teknisk Maskiner, køyretøy, vertøy og nødvendig utstyr

Maskiner og køyretøy til Vegdrift

Det er kontinuerleg slitasje på maskinparken, noko som resulterer i at vi gjamnleg må skifte ut forelda utstyr.

Planen for 2018 er å bytte ut gammel hjulgravemaskin (verdi 300.000) til ny hjulmaskin med rotortilt og tilhengar.. Dette vil effektivisere arbeidet vårt då ein slik maskin med hengar, kan gjera ein jobb som tidlegare har krevd to mann, gravemaskin, og traktor med hengar. Kostnaden for gravemaskin med hengar, inklusive sal av gammel maskin, er ca 2.300.000,- Dette er ei investering for effektivisering.

Det er i tillegg naudsynt med kantslåttaggregat til hjullastar, slik at vi kan køyre to einingar på kantslått samstundes. Slik det er i dag har vi berre eit kantslått aggregat, tilpassa traktor, dette rekk ikkje rundt på alle kommunale vegar i løpet av ein sesong, særleg med den aukande tilvekst som er på buskar og tre langs vegane. Dette er eit viktig arbeid som må gjerast grundig kvart år for å auke tryggleiken langs kommunale vegar. Eit slikt aggregat kostar Kr 940.000,- Dette er også eit effektiviseringstiltak, då kantslått binder opp ein mann med maskin heile vekstsesonen frå ca midten av juni. To maskiner gjer unna dette arbeidet dobbelt så fort, slik at kapasiteten til eit arbeidslag på 2 mann kan frigjerast til kontinuerleg prosjektarbeid. Kostnad ca Kr 940.000,-

I 2019 treng vi klippehode til kantslått under autovern, kostnad 125.000. og kostebil til smale og andre mindre sentrumsareal. Ein slik eining burde vore ein del av sentrumsprosjektet, for å halde sentrum reint og triveleg. Volda kommune har ikkje pr i dag utstyr til å koste desse areala, og må leige desse tenestene. Kostnad for ein slik lita kostebil, er ca Kr 2.200.000,- Dette må reknast grundigare på og samanliknast med leigekostnad.

Volda kommune har to store traktorar som er i kontinuerleg drift til brøyting, drift VA og Veg. Den eldste traktoren er nær 10 år gamal, og det er naudsynt å skifte ho ut i 2020, medan der framleis er god innbytteverdi. Traktorane kan ikkje driftast til havari, då dei er sentrale i beredskapen til veg og VA i Volda kommune.

Dette er eit samleprosjekt for innkjøp av nødvendige køyretøy og maskiner, slik at politikarar og administrasjon, ikkje treng å forhalde seg til ei mengd småprosjekt. Slik kan også ei eventuell restløyving verte overført til året etter.

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Det skal vera gode kommunikasjonar til alle delar av kommunen*” innafor temaområde Samfunnstryggleik i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

Maskiner og køyretøy til Parkdrift

Der ryk i snitt ein plenetraktor pr. år, som må erstattast med ein ny, i tillegg til anna utstyr til park/kyrkjegardsdrift? Dette er eit samleprosjekt for innkjøp av nødvendige maskiner, slik at politikarar og administrasjon, ikkje treng å forhalde seg til ei mengd småprosjekt. Slik kan også ei eventuell restløyving verte overført til året etter. I 2014 tok Park avdelinga over alle grøntareala som tidlegare tilhørde eigedom. Dette medførte ei dobling av areal, og ei auke i antall sommarhjelpar. Det er naudsynt med to klippelag som går kontinuerleg i vekstsesonen.

I 2018 har vi løyvde midlar frå tidlegare år, slik at vi kan erstatte ein plentraktor ved behov i klippesesongen, og treng ikkje midlar tilført i 2018.

I 2019 vert det nadsynt å skifte ut gammal liten lastebil som vi treng til transport av gravemaskin til gravferder. Den gamle er utslitt og så tungkøyrd at tilsette klagar. Kostnad Kr 940.000,-

Tiltaket vil bidra til å nå målet ”*Volda kommune skal ha positiv befolkningsvekst lik gjennomsnittet for landet*” innafor temaområde Busetting i kommuneplanen sin samfunnsdelen.

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Ingvild Kalvatn

Arkivsak nr.: 2017/1442

Arkivkode: 92/ 1

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
73/17	Forvaltningsutvalet	24.10.2017
79/17	Forvaltningsutvalet	21.11.2017

KLAGE PÅ LØYVE TIL OPPFØRING AV REISKAPSHUS, GBR 92/1

Administrasjonen si tilråding:

Forvaltningsutvalet ser ikkje at det kjem frem nye moment i klaga som gjer grunn til endra haldning i saka og held soleis fast på vedtak 189/17, datert 29.08.2017.

Handsaming:

Eit vedlegg vart lagt til på lesebretta 24.10.17 og delt ut på møtet. Forvaltningsutvalet tok seg tid til å lese vedlegget.

Hans Peter Eidseflot fremma følgjande:

Saka vert utsett og det vil verte synfaring på staden.

Røysting:

Det vart røysta over framlegget til Hans Peter Eidseflot.

Framlegget til Hans Peter Eidseflot vart vedteke 8 mot 1 røyst. Sindre Kvangarsnes røysta i mot.

Vedtak i Forvaltningsutvalet - 24.10.2017:

Saka vert utsett og det vil verte synfaring på staden.

Administrasjonen si tilråding:

Forvaltningsutvalet ser ikkje at det kjem frem nye moment i klaga som gjer grunn til endra haldning i saka og held soleis fast på vedtak 189/17, datert 29.08.2017.

Vedleggsliste:

Søknad om tiltak, datert 17.07.2017
Merknad frå nabo, datert 14.07.2017
Merknad frå nabo, datert 15.08.2017
Kommentar frå søkjar, datert 18.08.2017
Løyve til tiltak, datert 29.08.2017
Klage frå nabo/advokat, datert 13.09.2017

Uprenta saksvedlegg:

Kommunedelplan for Bjørkedalen

Samandrag av saka:

Trygve Helset har fått løyve til oppføring av reiskapshus og etablering av avkjørsel i gardstunet. Nabo Jacob Kolbein Helset er usamnd i plassering og hevdar tiltaket vil hindre utsikt, skape støy og lukt. Løyvet som vart gitt i saka er påklaga av Advokatfirmaet Holvik & Angelshaug AS på vegne av nabo Jacob Kolbein Helset. Vi rår til at vedtaket vert ståande.

Saksopplysningar/fakta:

Trygve Helset søker om opparbeiding av avkjørsel og oppføring av reiskapshus i nærleik til gardstunet sitt. Reiskapshuset er opplyst nytta til lagring av landbruksutstyr. Tiltakshavar har ønske om vegen, slik at han ikkje treng å kjøre gjennom tunet, der det til tider oppheld seg mykje folk/turistar.

Nabo Jacob Kolbein Helset leverte merknad til tiltaket, han leverte også ein merknad noko seinare, dette gav kommunen samtykket til då det var ferietid. Seinare vart løyvet påklaga av Advokatfirmaet Holvik & Angelshaug AS på vegne av Jacob Kolbein Helset. I klaga vert det vist til at han er usamnd i plassering og hevdar tiltaket vil hindre utsikt, skape støy og lukt.

Helse og miljøkonsekvensar:

Ingen vesentlege

Økonomiske konsekvensar:

Ingen for kommunal økonomi

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ingen konsekvens

Vurdering og konklusjon:

Området er i kommunedelplan for Bjørkedalen vist som LNF-sone A som berre opnar for tiltak som har direkte tilknytning til landbruksnæringa. Etter det som er opplyst i søknad vurderer vi dette til å vere eit tiltak som fell innunder formålet i plan og det er difor ikkje behov for nokon dispensasjon.

Det vert hevda av klagar at kommunen ikkje har føreteke ein tilstrekkeleg vurdering av plassering til bygget. Som det står i gitt løyvet er vurderinga vurdert som tilfredsstillande og minste avstand til nabogrense er 4 meter slik at det ikkje bryt med pbl § 29-4. Bygget er også innafor dei generelle krava til høgde i same paragraf.

Når det gjeld dette med lukt og støyplager så ser vi ikkje at tiltaket verken vil føre til nokon betydeleg endring eller kva ein kan forvente frå ein landbrukseigedom. Saka er også diskutert med landbrukskontoret som ikkje har nokon merknadar til tiltaket.

Etter det vi kan sjå er det ikkje kome fram nye moment i klaga som gjer grunn til endra haldning i saka og vi rår til at opphavleg vedtak vert ståande.

Ut frå argumentasjonen over finn vi heller ikkje nokon grunn til å gi utsettande verknad av løyve til klagehandsaminga er ferdig.

Jørgen Vestgarden
utviklingssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Kopi til:

Tiltakshavar Trygve Helset
Nabo Jacob Kolbein Helset
Advokatfirmaet Holvik & Angelshaug AS

VOLDA KOMMUNE **UTV**
INGKAL

Saksnr. **17/1442**

Løpenr.

18 JUL 2017

Arkivdel: **BYGG**

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

Søknad om løyve til tiltak utan ansvarsrett

etter plan- og bygningslova (pbl) § 20-4 og SAK kap. 3

Blir det søkt om dispensasjon frå plan- og bygningslova, forskrift eller arealplan? ☐ Ja ☒ Nei

Er det behov for løyve/samtykke/uttale frå anna myndigheit? ☐ Ja ☒ Nei

Dersom ja, er ikkje vilkåra oppfylte for 3 veker saksbehandling, jf. pbl § 21-7 tredje ledd

Nabovarsling, jf. pbl 21-3, skal vere gjennomført før søknaden blir sendt til kommunen. (Blankett 5154, 5155, 5156).

Ligg det føre merknader frå naboar eller gjenbuarar? ☒ Ja ☐ Nei

Dersom nei på alle spørsmåla over, er løyve å sjå på som gitt tre veker etter at fullstendig søknad er motteken i kommunen

Opplysningar gitt i søknaden eller vedlegg til søknaden vil bli registrerte i matrikkelen.

Søknaden gjeld

Eigedom/ byggjestad	Gnr. 92	Bnr. 1	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bustadnr.	Kommune VOLDA
	Adresse NØRDALSVEGEN 41				Postnr. 6020 Poststad FOLKESTAD		

Mindre tiltak til bebyggd eigedom, pbl § 20-4 og SAK kap. 3

Tiltaket si art

☐ Tilbygg < 50 m² ☐ Frittliggjande bygning (ikkje bustadformål) < 70 m² ☐ Skilt/reklame (SAK10 § 3-1 d)

☒ Driftsbygning i landbruket med samla bruksareal (BRA) mindre enn 1000 m², jf. pbl § 20-4 bokstav b) og SAK10 § 3-2

☐ Mellombels bygning/konstruksjon/anlegg (som ikkje skal plasserast for lengre tidsrom enn 2 år)

☐ Bruksendring frå tilleggsdel til hovuddel eller omvendt innanfor ein brukseining

☐ Riving av tiltak som nemnt i SAK10 § 3-1

☐ Oppretting/ending av matrikkeleining ☐ Grunn-eigedom ☐ Anleggs-eigedom ☐ Festegrund over 10 år ☐ Arealoverføring

Anna:

Planlagt bruk/formål **REIDSKAPSHUS + TILKOMSTVEG**

Arealdisponering

Set kryss for gjeldande plan

Planstatus mv. ☐ Arealdel av kommuneplan ☐ Reguleringsplan ☐ Utbyggingsplan

Namn på plan

Areal

BYA eksisterande	BYA nytt	Sum BYA	BRA eksisterande	BRA nytt	Sum BRA	Tomteareal
	165				165	

Vis berekning av grad av utnytting. Rettledning finst på www.dibk.no eller kontakt kommunen

Grad av utnytting

Plassering

Kan høgspent kraftlinje vere i konflikt med tiltaket? ☐ Ja ☒ Nei

Dersom ja, må avklaring med aktuell rettshavar vere dokumentert

Vedlegg nr. **Q -**

Kan vass- og avløpsleidningar vere i konflikt med tiltaket? ☐ Ja ☒ Nei

Dersom ja, må avklaring med aktuell rettshavar vere dokumentert

Vedlegg nr. **Q -**

Avstand

Minste avstand til nabogrense	4	m
Minste avstand til anna bygning	8	m
Minste avstand til midten av veg	22	m

Dette skal visast på situasjonsplanen

Krav til byggjegrunn (pbl § 28-1)		
Flaum (TEK10 § 7-2)	Skal byggverket plasserast i flaumutsett område? ☒ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Skred (TEK10 § 7-3)	Skal byggverket plasserast i skredutsett område? ☒ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Andre natur- og miljøforhold (pbl § 28-1)	Ligg det føre vesentleg ulempe som følgje av natur- og miljøforhold? ☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, beskriv kompensierende tiltak i vedlegg	Vedlegg nr.

Tilknytning til veg og leidningsnett		
Tilkomst veglova §§ 40-43 pbl § 27-4	Gir tiltaket ny/endra tilkomst ☒ Ja ☐ Nei	Tomta har tilkomst til følgjande veg som er opparbeidd og open for alminneleg ferdsel: ☐ Riksveg/fylkesveg Er avkøyringsløyve gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☒ Kommunal veg Er avkøyringsløyve gitt? ☐ Ja ☐ Nei ☐ Privat veg Er vegrett sikra ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei
Overvatn	Takvatn/overvatn blir ført til: ☐ Avløpssystem ☐ Terreng	
Felta "Vassforsyning" og "Avløp" skal berre fyllast ut for driftsbygning i landbruket, mellombels tiltak eller oppretting av matrikkeleining.		
Vassforsyning pbl §§ 27-1, 27-3	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentleg vassverk ☐ Privat vassverk* ☐ Anna privat vassforsyning, innlagt vatn* ☒ Anna privat vassforsyning, ikkje innlagt vatn*	* Beskriv INGEN ENDRING Dersom vassstilførsel føreset tilknytning til anna privat leidning eller kryssar annan sin grunn, ligg det føre rett til dette ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei Vedlegg nr. Q -
Avløp pbl §§ 27-2, 27-3	Tilknytning i forhold til tomta ☐ Offentleg avløpsanlegg ☐ Privat avløpsanlegg Skal det installerast vassklosett? ☐ Ja ☒ Nei Ligg det føre utsleppsløyve? ☐ Ja ☒ Nei Dersom avløpsanlegg føreset tilknytning til anna privat leidning eller kryssar annan sin grunn, ligg det føre rett til dette ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei Vedlegg nr. Q -	

Vedlegg			
Beskriving av vedlegg	Gruppe	Nr. frå – til	Ikkje relevant
Dispensasjonssøknader/innvilga dispensasjon	B	-	☐
Kvittering for nabovarsel/Opplysningar gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarar til nabomerknader	C	-	☐
Situasjonsplan/avkøyringsplan	D	-	☐
Teikningar plan, snitt, fasade (eksisterande)	E	-	☐
Teikningar plan, snitt, fasade (ny)	E	-	☐
Uttale/vedtak frå anna myndigheit SAK10 § 6-2 og pbl § 21-5	I	-	☐
Rekvisisjon av oppmålingsforretning	J	-	☐
Andre vedlegg FØLGESKRIV TILKOMST/NABOVARSEL	Q	-	☐

Erklæring og underskrift		
Tiltakshavar		
Tiltakshavar pliktar å gjennomføre tiltaket ift. plan- og bygningslova (pbl), byggt teknisk forskrift og gitt løyve.		
Namn TRYGVE HELSET	Telefon (dagtid)	Mobiltelefon 99394166
Adressa NØRDALSVEGEN 41	Postnr. 6120	Poststad FOLKESTAD
Dato 17.09.2016	Underskrift Trygve Helset	E-post trygvehelset@gmail.com
Gjenta med blokkbokstavar TRYGVE HELSET	Eventuelt organisasjonsnr. 984 018 681 MVA	

BESKRIVELSE AV TILTAKET PÅ 92/1.

Viser til hyggelig møte på planavdelinga angående dette no omsøkte tiltaket.

Vil med dette beskrive tiltaket og grunnlaget for behovet for redskapshus og driftsveg.

På gardsbruket blir det drive mjølk og kjøttproduksjon. I tillegg blir det drive med turisme med ein campingplass og utleigehytter.

Ved årsskifte hadde vi 48 storfe og vi driv 4 gardsbruk i tillegg til eget bruk. Føretaket disponerer tilsammen 274 dekar, til slått og beite. I tillegg blir det brukt store utmarksbeite areal.

Dette fører til at vi etterkvart har mykje naudsynt landbruksutstyr som treng lagringsplass. Dette er grunnen til at vi no ser behovet for omsøkte redskapshus.

Redskapshuset er planlagt oppført med minst 4 meter frå nabogrense og 8 meters avstand til anna bygning, som regelverket krev. (skravert på kartet.)

Då vi driv med turisme har vi sett behovet for å få ein driftsveg til og frå driftsbygningen utan å måtte kjøre gjennom tunområdet der det til tider ferdast mykje folk og born leikar.

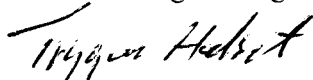
I perioder er det snakk om store mengder tonnasje som skal inn og ut frå driftsbygningen. Vi ser for oss at denne driftsvegen blir stengd med bom eller grind når den ikkje er i bruk.(skravert på kartet).

Har lagt fram planane for landbruksavdelinga som var positive til tiltaket.

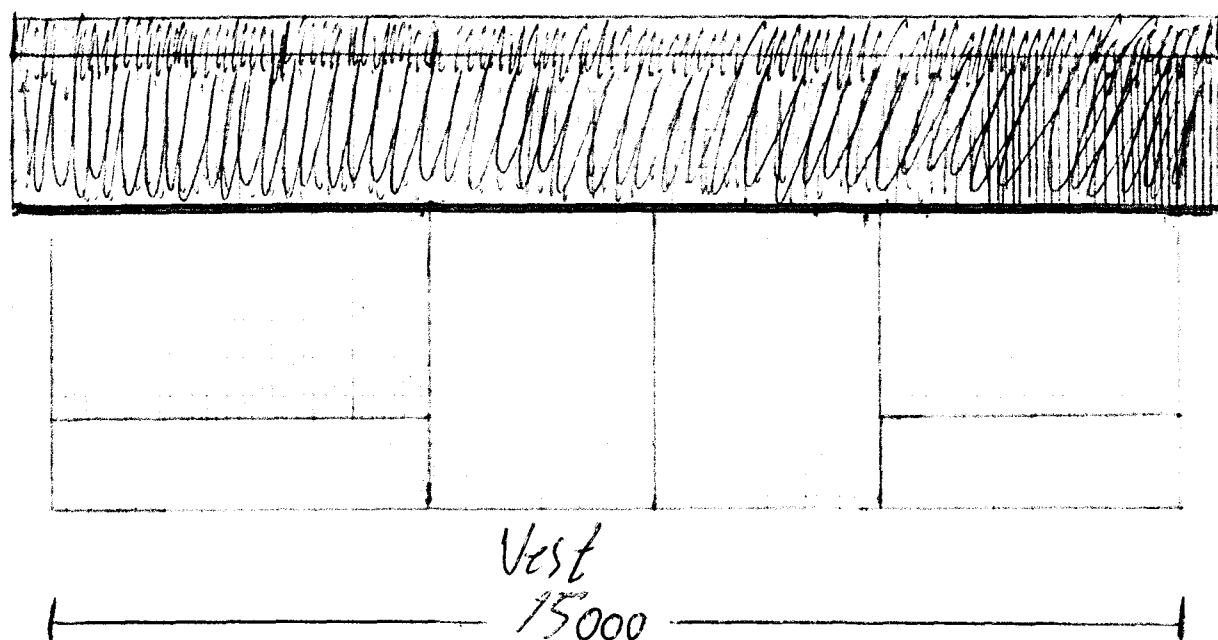
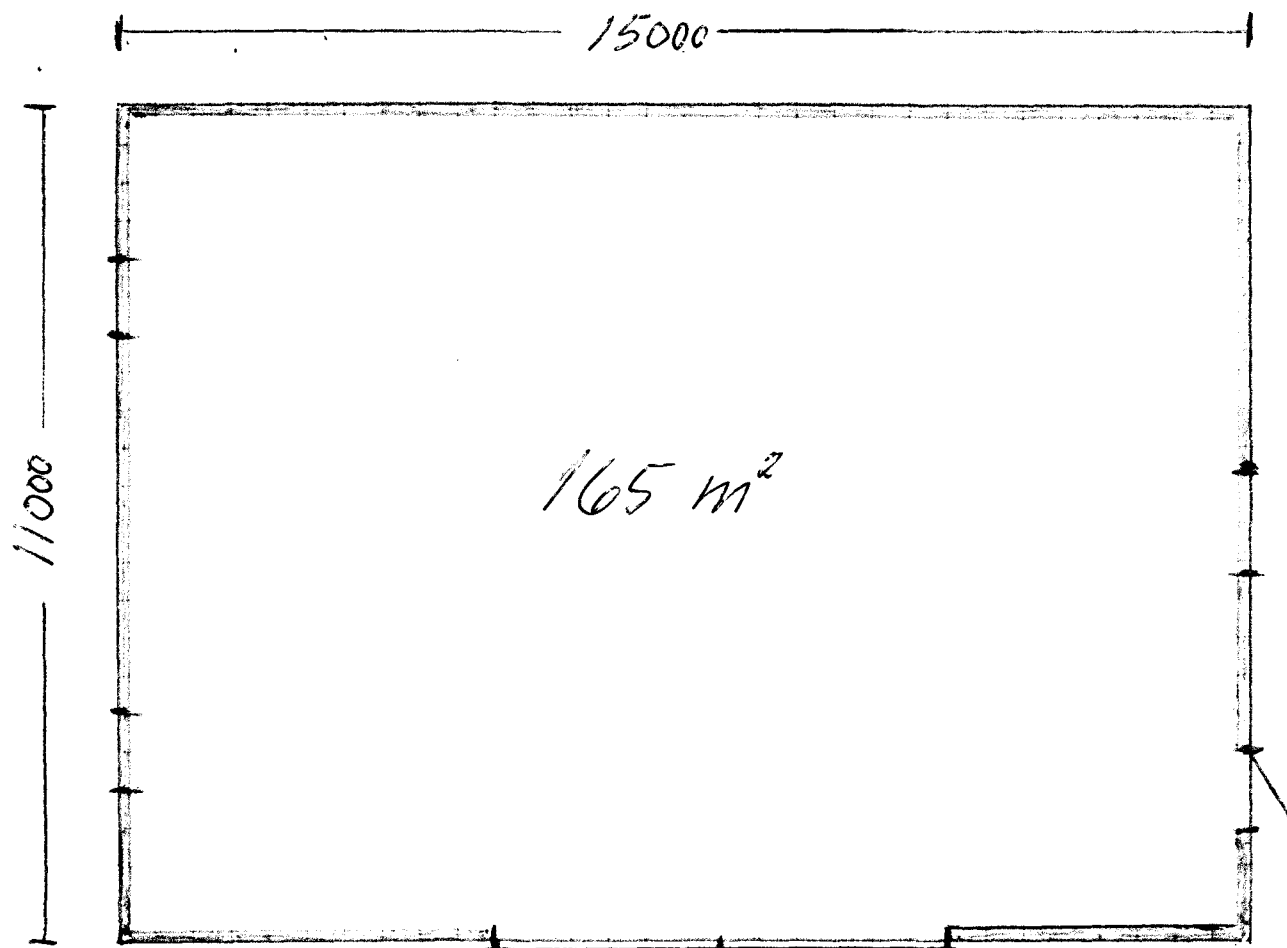
Når det gjeld merknad frå Jakob Helset, så kan eg ikkje sjå at den inneheld sakelige argument som kan diskvalifisere tiltaket.

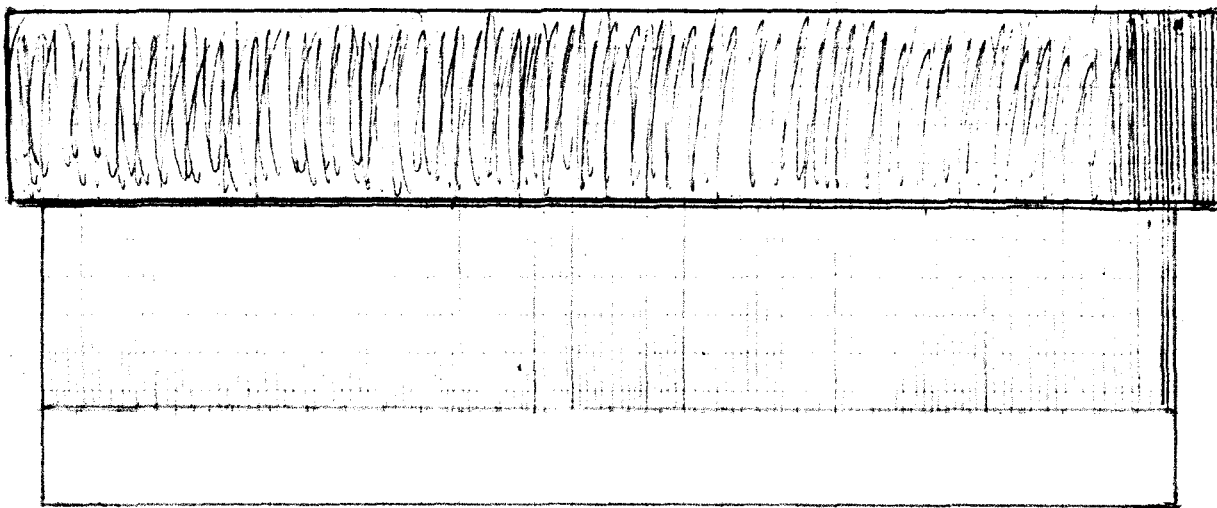
Bjørkedal 17.07.2017.

Med vennlig helsing

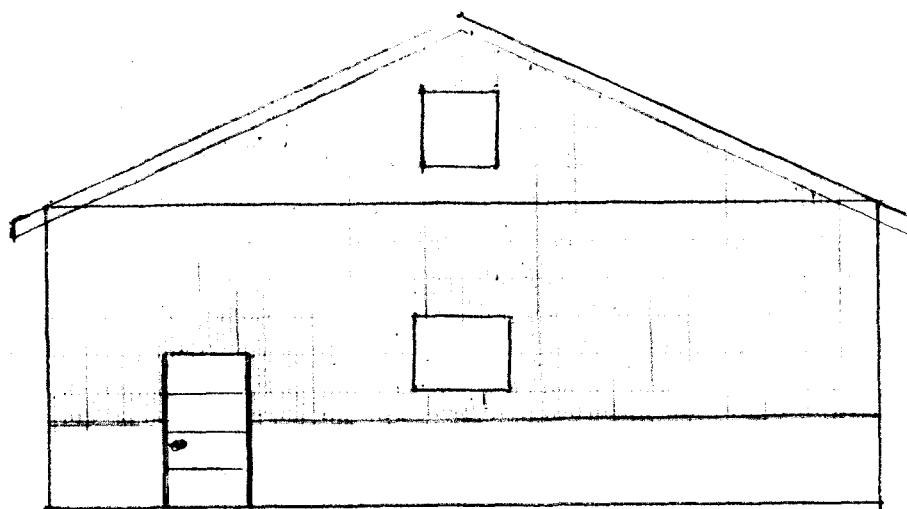
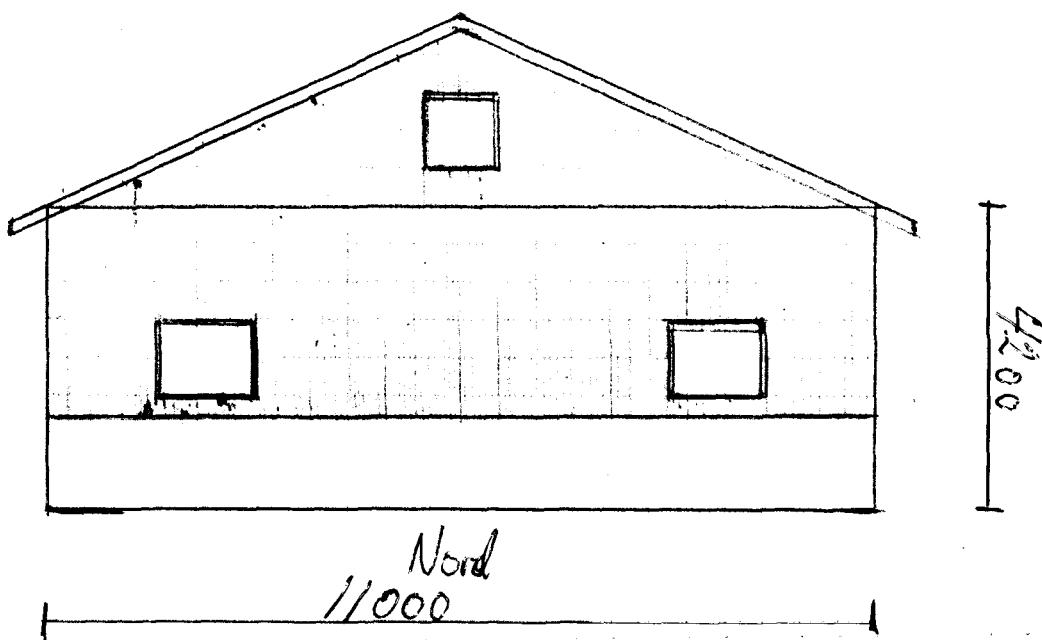

Trygve Helset

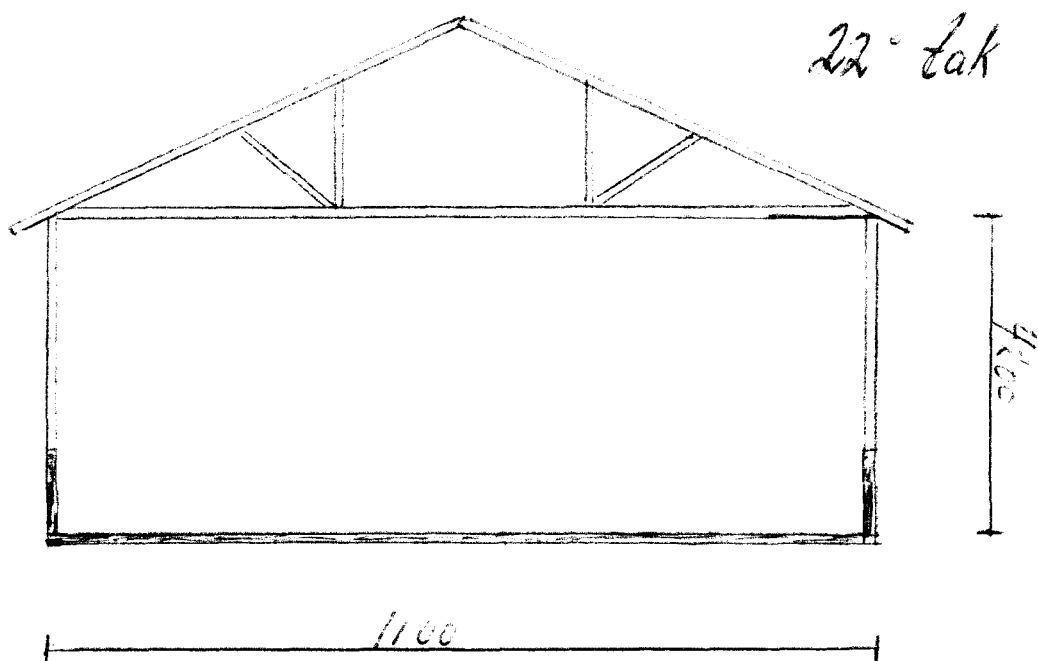

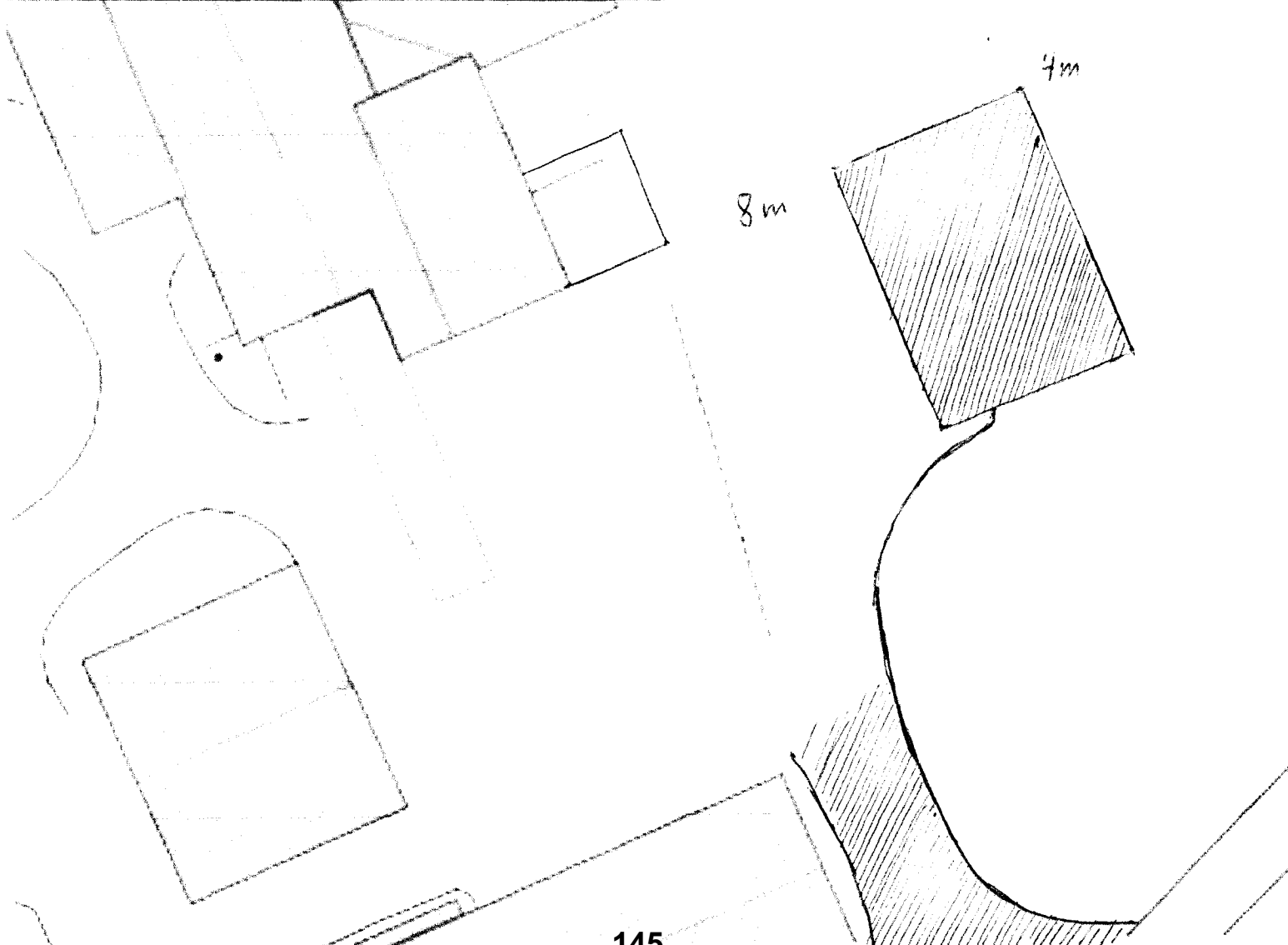

Øst

Sør

Jakob Helset
Nørdalsvegen5
6120Folkestad

 VOLDA KOMMUNE	
Saksnr. 17/1442	Avg. UTV
Løpnr.	Shs. hegehal
16 AUG 2017	
Arkivdel: Bygg	
Klassering P:	
Klassering S:	

Volda Kommune
Teknisk etat
6100Volda

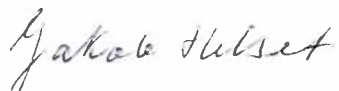
NABOVARSEL FRÅ TRYGVE HELSET GNR.92 brnr.1.

I tillegg til tidlegare kommentarar til saka, sender eg nye situasjonskart og bilete .

Eg meiner at saka er lite belyst frå søkjaren si side. Og vil peika på at begge bruk 1 og3 driv med reiseliv, styrt frå gardstuna. Begge partar skulle såleis ha interesse av å framstå som atraktive og velstelte, og ikkje gje eit dåreleg inntrykk. Vert dette huset oppsett vil vårt bruk nr.3 framstå som mindre atraktivt. Dette har med verdiane på bruket å gjera og kan få store økonomiske konsekvensar.

Det er heller ikkje opplyst noko om kva slags reidskap bygget skal innhalda. Men er det snakk om vanelege landbruksreidskap, er det råflått og nytta dyrkamarka her til slikt.

Helset15. august 2017

Jakob Helset

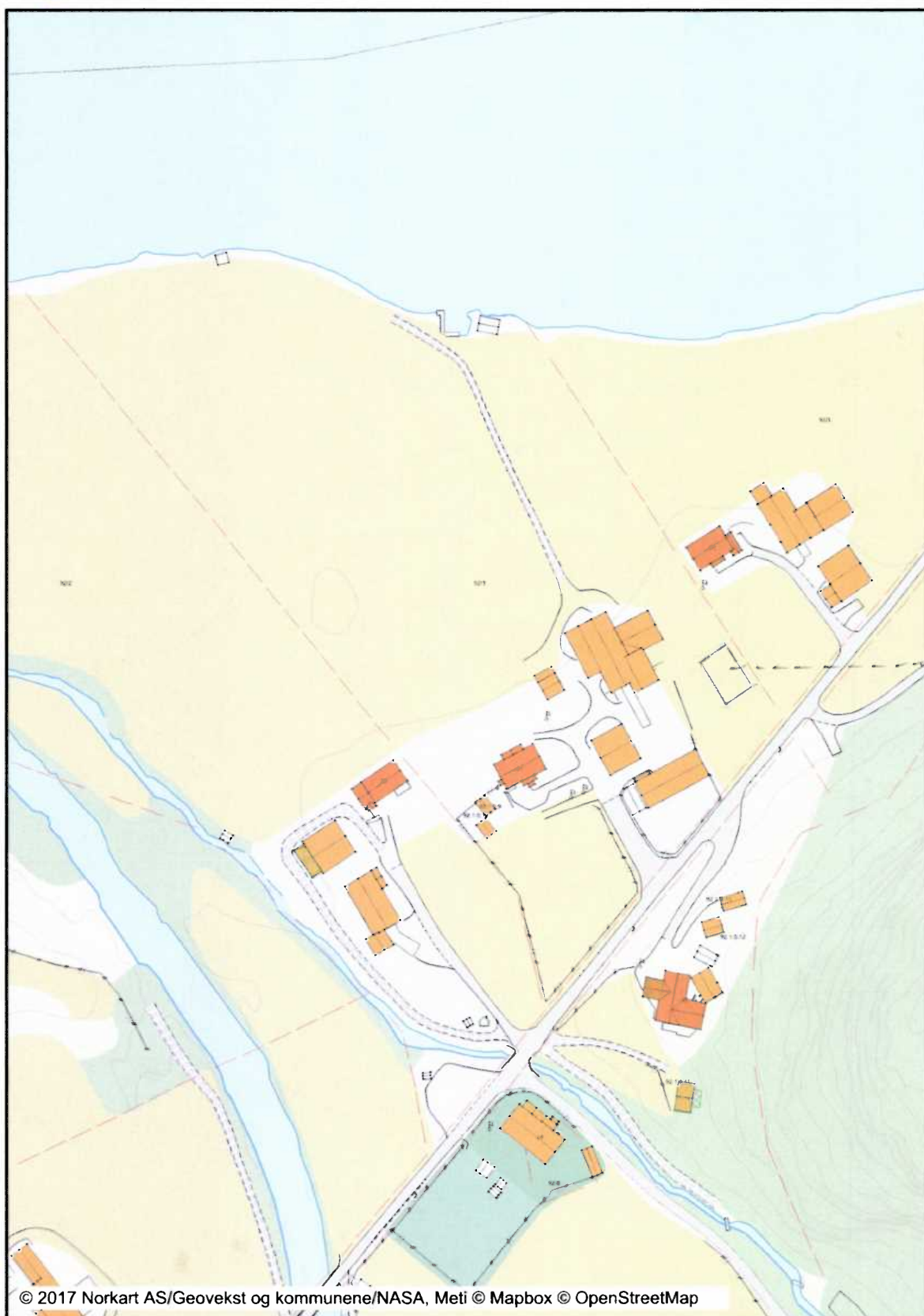

Oversiktskart Helset-tuna

Dato: 13.07.2017

Målestokk: 1:2000

Koordinatsystem: UTM 32N

Omsøkt
REIDSK.
HÅS.

© 2017 Norkart AS/Geovekst og kommunene/NASA, Meti © Mapbox © OpenStreetMap

Utskrift fra Norkart AS kartklient

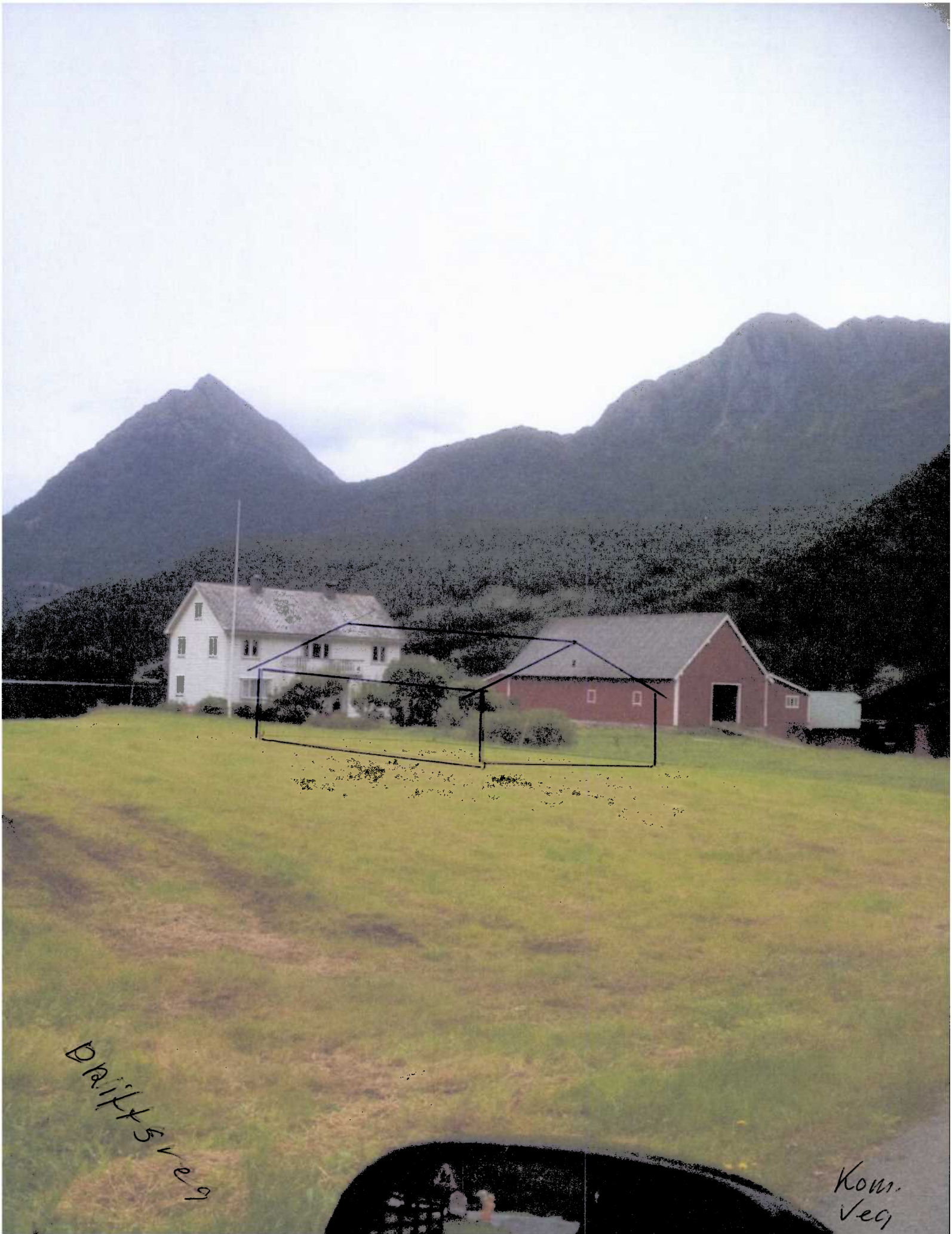
Dato: 13.07.2017

Målestokk: 1:500

Koordinatsystem: UTM 32N

© 2017 Norkart AS/Geovekst og kommunene/NASA, Meti © Mapbox © OpenStreetMap

Bilde 150 teke frå soverommet

Ingvild Kalvatn

Ingeniør

Utvikling

Direkte 70058761

www.volda.kommune.no

Fra: Trygve Helset [mailto:trygvehelset@gmail.com]

Sendt: 18. august 2017 14:27

Til: Ingvild Kalvatn

Emne: Re: Message from "RNP0026739B835B"

Hei, og takk for tilsendt vedlegg frå Jakob Kolbein Helset!

Viser til hyggelig telefonsamtale tidligere i dag og skal prøve å kommentere vedlegget.

Kan ikkje sjå at eit slikt omsøkt reidskapshus skal kunne forringe inntrykket av verken bruk nr 1 eller nr 3.

Tvert imot vil det sjå meir velstelt ut, om ein kunne få maskiner og utstyr i hus.

Som nemt i søknaden og pr telefon, har eg vore i kontakt med landbruksavdelinga som stilte seg positivt til tiltaket.

Ser ikkje grunn til å kommentere det noko vidare.

Med vennlig helsing

Trygve Helset

fre. 18. aug. 2017 kl. 13.40 skrev Ingvild Kalvatn <Ingvild.Kalvatn@volda.kommune.no>:

Hei!

Sender som avtalt kopi av merknad, sjå vedlegg.

Fint om de kan kort kommentere merknaden, før vidare handsaming.

Mvh

Ingvild Kalvatn

Sektor for utvikling

Volda Kommune

-----Opprinnelig melding-----

Fra: skanner@volda.kommune.no [mailto:skanner@volda.kommune.no]

Sendt: 18. august 2017 13:34

Til: Ingvild Kalvatn

Emne: Message from "RNP0026739B835B"

Denne e-posten ble sent fra "RNP0026739B835B" (MP C6003).

Skanningsdato: 18.08.2017 13:34:09 (+0200) Spørsmål til: skanner@volda.kommune.no

VOLDA KOMMUNE

Utvikling

Trygve Ludvig Helset
Nørdalsvegen 41
6120 Folkestad

Arkivsak nr.	Løpenr.	Arkivkode	Vedtaksnr.	Avd/sakshandsamar	Dato
2017/1442	10780/2017	92/ 1	189/17	UTV/INGVKAL	29.08.2017

LØYVE TIL TILTAK UTAN ANSVARSRETT

etter plan- og bygningslova § 20-4

Tiltak	Nytt bygg - driftsbygning i landbruket		
Byggestad	Nørdalsvegen 41, 6120 FOLKESTAD	Gnr/Bnr	92/1
Tiltakshavar	Trygve Ludvig Helset		
Adresse	Nørdalsvegen 41 6120 Folkestad		

DELEGERT VEDTAK

- A. Med heimel i § 21-4 i PBL av 27. juni 2008 nr. 71, med tilhøyrande forskrifter, vedtekter og delegasjonar, vert søknaden om løyve til oppføring av reiskapshus og avkjørsel, godkjend.
- B. Følgjande dokument ligg til grunn for godkjenninga:
1. Situasjonsplan, vedlagt søknad.
 2. Plan-, snitt- og fasadeteikningar, vedlagt søknad.
- C. Det vert sett følgjande vilkår i saka:
1. Tiltakshavar er sjølv ansvarleg for at tiltaket vert plassert i samsvar med dette løyvet. Dersom tiltakshavar ikkje har naudsynt kompetanse, må utstikking verte utført av fagkyndige.
 2. Gebyr for sakshandsaming må betalast ved forfall.
- D. Før tiltaket kan takast i bruk, må søknad om ferdigattest eller eventuelt mellombels bruksløyve leverast inn og vere godkjent av kommunen, jf. § 21-10 i PBL.
- E. Med heimel i §§ 40-43 i veglova vert ny avkøyrsløse frå kommunal veg som vist på situasjonsplan, vedlagt situasjonsplan godkjent. Løyvet vert gitt på følgjande vilkår:

1. Avkøyrsla må opparbeidast i samsvar med kommunen sin norm for slike før bygget blir teke i bruk (maks 1:8 stigning, med avflating 1:20 første meter frå ytre skulderkant og siste meter inn mot garasje)
2. Det må ikkje plantast busker, hekk eller liknande som hindrar den frie sikt for inn- og utkøyting frå tomte. (Jfr. veglova § 31)
3. Når det ved graving på eigedom mot veg vert så bratt skråning/ høg skjering at det er naudsynt å føre opp vegrekkverk, pliktar eigar å gjere det utan kostnad for kommunen. Kommunen avgjer omfang og utføring av arbeidet.

SAKSUTGREIING

Om søknaden og tiltaket

Frå tiltakshavar Trygve Ludvig Helset ligg det føre søknad, innregistrert 19.07.2017, om løyve til Nytt bygg - driftsbygning i landbruket. Søknaden omfattar oppføring av reiskapshus og etablering av ny avkjørsel til dette.

Saka var komplett for handsaming 23.08.2017.

Gjeldande plangrunnlag

Eigedomen ligg i eit område der det ikkje er godkjent reguleringsplan. Området er i kommunedelplan for Bjørkedalen vist som LNF-sone A.

Nabovarsling (pbl § 21-3)

Tiltaket er nabovarsla. Det ligg føre merknad frå nabo Jakob Helset, Nørdalsvegen 51, eigar av gnr 92, bnr 3, datert 14.07.2017 og 15.08.2017. Merknaden går i hovudsak ut på følgjande:

- tap av utsikt, nabo meiner det vil verte støy og utslepp av skadeleg stoff vil auke. Hevdar også at bygninga er i strid med lovverket for helse, miljø og tryggleik- i tillegg til nabolova og forskrifter elles.

I den siste merknaden, står det slik:

-Eg meiner at saka er lite belyst frå søkjaren si side. Og vil peika på at begge bruk 1 og 3 driv med reiseliv, styrt frå gardstuna. Begge partar skulle såleis ha interesse av å framstå som atraktive og velstelte, og ikkje gje eit dåreleg inntrykk. Vert dette huset oppsett vil vårt bruk nr.3 framstå som mindre atraktivt. Dette har med verdiane på bruket å gjera og kan få store økonomiske konsekvensar.

Det er heller ikkje opplyst noko om kva slags reidskap bygget skal innhalda. Men er det snakk om vanelege landbruksreidskap, er det råflått og nytta dyrkamarka her til slikt.

Tiltakshavar sine kommentarar til merknader:

- Kan ikkje sjå at eit slikt omsøkt reidskapshus skal kunne forringe inntrykket av verken bruk nr 1 eller nr 3. Tvert imot vil det sjå meir velstelt ut, om ein kunne få maskiner og utstyr i hus.

Kommunen sine kommentarar til merknader:

- Tiltaket som er omsøkt er av slik art at det ligg innanfor intensjon i plan (LNF område). Tiltakshavar har plassert bygninga i tilstrekkeleg avstand til nabo. Kommunen finn såleis ingen heimel for å avslå tiltaket.

Tiltakets areal / bygningsopplysningar som vert ført i matrikkelen

Reiskapshus:

Utbygd areal (BYA): 165 m².

Bruksareal (BRA): 165 m².

Utforming av tiltaket / visuelle kvalitetar (pbl §§ (28-7,) 29-1 til 29-3)

Tiltaket er vurdert til å ha ei tilfredsstillande estetisk utforming.

Plassering av tiltak (pbl § 29-4)

Bygningens høgde og plassering er vurdert som tilfredsstillande.

Tilkomst og parkering (veglova §§ 40-43 og pbl §§ 27-4 og 28-7)

Eigedomen har tilkomst til kommunal veg. Avkøyrsløyve vert gitt på vilkår.

Vassforsyning og avløp (pbl §§ 27-1 og 27-2)

Bygninga skal ikkje ha innlagt vatn/avløpsordning.

Tiltaket medfører ingen ny eller endra situasjon når det gjeld VA.

Ferdigattest (pbl § 21-10)

Alle søknadspliktige tiltak skal avsluttast med ferdigattest som kommunen skal skrive ut når det ligg føre naudsynt sluttdokumentasjon/erklæring frå tiltakshavar. Erklæringa må fyllast ut og sendast inn til kommunen før tiltaket kan takast i bruk. Ver venleg å nytte vedlagte skjema.

Sakshandsamingsgebyr

Reiskapshus	kr	4500,-
Sum sakshandsamingsgebyr	kr	4500,-

Faktura for sakshandsamingsgebyr vert ettersendt separat.

Dokumentliste

Søknad om løyve til tiltak m/ vedlegg, motteke 19.07.2017.

Jørgen Vestgarden
utviklingssjef

Ingvild Kalvatn
Ingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

kopi til:
-Jakob Helset

Vedlegg:

- Generelle opplysningar om bortfall av løyve og om klagerett
- Skjema for utfylling og retur ved ferdigstilling av tiltaket

Bortfall av løyve, jf. plan- og bygningslova § 23-1	
Er tiltaket ikkje sett i gong seinast 3 år etter at rammeløyve / igangsetjingsløyve / løyve til tiltak er gjeve, fell løyve bort. Det same gjeld dersom tiltaket vert innstilt i lengre tid enn 2 år. Føregåande avgjerd gjeld tilsvarande for dispensasjonar. Fristane kan ikkje forlengast.	
Vert eit tiltak innstilt i lengre tid enn 3 månader, kan kommunen krevje at stillas og innhegning som støyter mot veg / gate som er open for offentlig trafikk skal fjernast, og at gate og fortau vert rydda og sett i stand.	
Vert eit tiltak ståande utan framdrift i lengre tid enn 1 år, skal stillas fjernast og anlegget / tiltaket setjast i slik stand at det verkar minst mogleg til sjenanse for omgjevnadane. Varer dette lenger enn 2 år, kan kommunen krevje at tiltaket skal fjernast og at tomte / anlegget vert rydda. Ved reparasjon / ombygging, avgjer kommunen i kva for utstrekning byggverket skal førast tilbake til sin opphavlege stand.	
Løyve til tiltak etter § 20-1 første ledd bokstav m fell bort dersom det ikkje er rekvirert oppmålingsforretning etter lov om eigedomsregistrering innan tre år etter at løyve vart gjeve, eller dersom matrikkelføring vil vere i strid med lov om eigedomsregistrering.	

Opplysningar om rett til å klage over forvaltningsvedtak	
Klagerett	De har rett til å klage over eit forvaltningsvedtak.
Kven kan De klage til	Klagen skal stilast til Fylkesmannen i Møre og Romsdal, men sendast til det kommunale organet som har gjort vedtaket. Dersom dette organet ikkje endrar vedtaket som følgje av klagen, vil den bli oversendt til Fylkesmannen for endeleg avgjerd
Fristen til å klage	Klagefristen er 3 veker frå den dagen melding om vedtaket kom fram til Dykk. Dersom De klagar så seint at det kan vere uklårt for oss om De har klaga i rett tid, ber vi Dykk opplyse når De mottok denne meldinga. Dersom klaga blir send for seint, er det høve til å sjå bort frå ho. Det er nok at klagen er postlagt innan fristen er ute. Om De har særleg grunn til det, kan De likevel søkje om å få forlenga klage-fristen. Årsaka til behovet for forlenga klagefrist bør då oppgjevast.
Rett til å krevje grunngjeving	Dersom De ikkje alt har fått grunngjeving for vedtaket, kan De setje fram krav om å få det. Eit slikt krav må setjast fram før klagefristen er ute. Klagefristen blir i så fall avbroten, og ny frist blir rekna frå det tidspunktet De får grunngjevinga.
Innhaldet i klaga	I klagen skal De skrive kva for eit vedtak De klagar på, og nemne den eller dei endringane som De ønskjer. De bør også grunngi kvifor De klagar, og ta med eventuelle andre opplysningar som kan telje med når ein skal vurdere klagen. Klagen må underskrivast
Utsetjing av vedtak	Sjølv om De har klagerett, kan tiltaket dette vedtaket gjeld vanlegvis setjast i verk straks. De kan søkje om oppsetjande verknad. Kommunen vil då vurdere om igangsetjing av tiltaket bør utsetjast.
Rett til å sjå saksdokumenta og til å krevje rettleiing	Med visse avgrensingar har De rett til å sjå saksdokumenta. De må i så fall vende Dykk til det kommunale organet som har sendt denne meldinga. De kan også få nærare rettleiing om klageretten, om korleis De skal gå fram når De klagar, og om reglane for saksbehandlinga elles.
Kostnader ved ev. klagesak	De kan søkje om å få dekt utgiftene til advokathjelp de treng, etter reglane om fritt rettsråd. Det gjeld likevel normalt visse inntekts- og formuegrenser. Fylkesmannskontoret eller vedkommande advokat kan gi nærmare rettleiing. Det er også høve til å krevje dekning for større kostnader i samband med klagesaka, t.d. til advokathjelp. Vert vedtaket endra til fordel for ein part, kan ein også søkje om å få dekka vesentlege kostnader i samband med saka.
Klage til Sivilombodsmannen	Det er også mogeleg å be Stortingets ombodsmann for forvaltningssaker / Sivilombodsmannen om å sjå på sakshandsaming / eventuelt avgjerd hos fylkesmannen.

Erklæring om ferdigstilling av tiltak utan ansvarsrett, jfr. plan- og bygningslova § 20-4

Søknad om ferdigattest

Denne erklæring må sendast inn før tiltaket kan takast i bruk

Søknadspliktige tiltak skal avsluttes med ferdigattest, som utstedes av kommunen når det foreligger nødvendig sluttokumentasjon og erklæring om ferdigstillelse fra tiltakshaver eller ansvarlig søker, jf Plan- og bygningsloven § 21-10.

Gnr.....

bnr.....

Saksnr.....

Tiltakshavar:

Telefon:

Adresse:

Postnr:

Stad:

Tiltak:

☐ Driftsbygning

☐ Mur

☐ Nybygg

☐ Tilbygg

☐ Levegg

☐ Bruksendring

☐ Terrasse

☐ Bod

☐ Naust

☐ Riving

☐ Uthus

☐ Anna

Kort skildring av kva som er utført:

(Foto kan nyttast som tilleggslokumentasjon til denne søknaden)

Sluttokumentasjonen skal vise at tiltaket er utført i samsvar med løyve og reglane gitt i eller i medhald av denne lov, jf. Plan- og bygningsloven § 24-10

- ☐ **Eg stadfestar at det omsøkte tiltaket er utført i tråd med delegert vedtak nr....., og at tiltaket er i samsvar med SAK (byggesaksforskrift) og TEK (Teknisk forskrift) gitt i eller i medhald av plan- og bygningsloven.**

Tiltakshavar søker Volda kommune om utsteding av ferdigattest, jf SAK § 8-1

.....
Stad

/

Dato

Underskrift

Søknad leverast/sendast til: Volda kommune, Stormyra 2, 6100 Volda

Hei,

Vedlagte brev sendes per post og e-post.

Med vennlig hilsen

Nina Prestegarden Vatne
Advokat

ADVOKATFIRMAET HOLVIK & ANGELSHAUG AS

Postboks 91

6101 Volda

Office: +47 57 84 92 90

Mob.: +47 48 23 52 86

Fax: +47 70 01 80 91

www.holvik.no

Innholdet i denne e-post er kun for adressatens/adressatenes bruk.

Meddelelsen kan inneholde konfidensiell informasjon og informasjon som i henhold til gjeldende lovgivning er underlagt taushetsplikt.

Andre enn adressaten/adressatene har ikke adgang til å lese eller videreformidle innholdet i denne e-posten. Dersom De ikke er den tiltenkte mottaker, vennligst kontakt avsender pr e-post, slett e-posten og ødelegg samtlige utskrifter og kopier av den.

ADVOKATFIRMAET HOLVIK & ANGELSHAUG AS

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Ulsteinvik

Måløy

Volda

Volda kommune
Stormyra 2
6100 Volda

Måløy:

Advokat Paul-Inge Angelshaug
Advokat Endre Rutledal
Advokat Elisabeth Elliott
Adv.fullmektig Synnove B. Svarstad
Adv. assistent Ludmila L. Høydal

Ulsteinvik:

Advokat Hege Heian Notøy

Volda:

Advokat Hege R. Stenklov
Advokat Nina Prestegarden Vatne

Vår ref.: 4813/

Volda, 13. september 2017

Klage – Vedtak om løyve til tiltak uten ansvarsrett – vedtaksnr. 189/17

Det vises til vedtak fra Volda kommune datert 29.08.2017 hvor det gis løyve til bygging av redskapshus og ny avkjørsel fra kommunal vei. Vårt kontor bistår Jakob Helset som er eier av tilgrensende eiendom, gnr 92 bnr 3 i Volda kommune.

På vegne av Jakob Helset blir vedtak av 29.08.2017 påklaget. Klagen er rettidig.

Saksbehandlingen

Nabovarsel om tiltak ble sendt ut i rekommandert sending i fellesferien i juli 2017. Helset var på reise og det var helt tilfeldig at han kom hjem i tide til å inngi noen korte merknader. Helset reagerer på at tilfeldigheter ved tidspunkt for ferieavvikling i fellesferien kan være avgjørende for om en nabo får anledning til å gi merknader eller ikke.

Jakob Helset har gitt inn merknader ved brev datert 14.07.2017 og 15.08.2017. Merknadene er kort oppsummert i kommunens saksfremstilling, men blir ikke vurdert konkret. På vegne av Helset anføres at manglende vurdering av hans merknader er en saksbehandlingsfeil. Denne feilen medfører mangler ved begrunnelsen i vedtaket, og kan ha påvirket utfallet av saken, jf. fvl. §§ 24 og 41.

Rettslig

Det følger av pbl. § 29-4 første ledd at kommunen skal godkjenne byggets plassering. På vegne av Jakob Helset anføres at kommunen i denne saken ikke har foretatt en tilstrekkelig vurdering av plasseringen av bygget etter pbl. § 29-4 første ledd første punktum. Ved godkjenning av tiltak etter pbl. § 29-4 første ledd skal det

Kontoret i Måløy:

Postboks 25
N 6701 Måløy
Gate 1 nr 108, 3. etg
Telefon: 57 84 92 90
Telefaks: 57 84 92 91

Kontoret i Ulsteinvik:

Postboks 349
N 6067 Ulsteinvik
Kyrkjegata 2
Telefon: 70 01 80 90
Telefaks: 70 01 80 91

Kontoret i Volda:

Postboks 91
N 6101 Volda
Halkjelsgata 1, 2. etg
Telefon: 57 84 92 90
Telefaks: 57 84 92 91

Org nr.: 992 617 853 MVA

Klientkonto Måløy: 3790 12 69611
Klientkonto Ulsteinvik: 3790 14 95891
Klientkonto Volda: 3790 17 42767
Felles e-post: post@holvik.no
Hjemmeside: www.holvik.no

gjøres en interesseavveining. Kommunen står fritt til å vektlegge alle hensyn som plan- og bygningslovgivningen skal ivareta, herunder hensyn til miljø og friluftsinnteresser og hensyn til nabo.

Når ulempene for omgivelsene ved omsøkt plassering er kvalifiserte, eller med andre ord tungtveiende, skal bygningsmyndighetene vurdere alternativ plassering. Hensyn til ulemper for nabo kan tillegges avgjørende vekt i denne vurderingen. Kommunen må som bygningsmyndighet vurdere ulempene for nabobruk konkret, herunder om ulempene kunne vært unngått med alternativ plassering og om tiltakshaver har saklig grunn til å påføre naboen ulempene.

I denne anledning vises til Sivilombudsmannens gjennomgang av det rettslige utgangspunkt og rammene for pbl. § 29-4 første ledd, samt interesseavveiningen som skal gjøres, i sak 2012/215.

Nærmere om virkningene av tiltaket for nabo

Det må innledningsvis understrekes at Jakob Helset ikke har innvendinger til at nabo Trygve Helset får bygge redskapshus annet sted på sitt tunområde. Det er kun den aktuelle beliggenheten nær tomtegrensen og våningshuset på bruk 3 som Jakob Helset reagerer på.

Ved plassering av redskapshus og ny avkjørsel nær grensen til bruk 3, vil det legges til rette for at all gjødseltransport og annen driftstransport vil foregå mellom våningshuset til Jakob Helset på bruk 3 og bruk 1 sin egen fjøs. Bruk 1 høster og steller fire gårder, og landbruksdriften er således betydelig. Driftsbygningen til bruk 1 ligger om lag 20 meter fra våningshuset til bruk 3. Det vil i praksis si at kommunens vedtak legger til rette for at all landbrukstransport på bruk 1 vil skje rett ved husveggen og hagen til bruk 3, se vedlagt kartsnitt med skravering.

Lukt og støybelastningen fra fjøset til bruk 1 er alt så stor at naboene på bruk 3 ikke kan ha åpne vindu nattetid. Bruk 1 har videre en vifte på taket som medfører plager med lukt og nedfall i tunet på bruk 3 fra fjøset på bruk 1. En økning av gjødseltransport og maskinbruk i området mellom fjøs på bruk 1 og våningshus på bruk 3 vil ytterligere øke belastningen på nabobruket. Selv om dette er landbruksområde, må kommunen påse at tiltak på ett bruk ikke medfører unødige ulemper for nabobrukene. Nye tiltak må utføres og plasseres slik at det så lang mulig tas hensyn til lys- og utsiktsforhold for nabobrukets hage/uterom, og det må påses at miljøbelastning som støy, lukt og nedfallsplager i bolig- og hageområdet blir minst mulig.

Helset ser det slik at hans bruk åpenbart vil få redusert verdi ved den aktuelle plasseringen av redskapshus og ny avkjørsel. I tillegg kommer til at ytterligere økning av støy og luktplager klart vil påvirke livskvaliteten og bolysten for bruk 3.

Jakob Helset er enig i at ryddige tun er en målsetting. I området hvor redskapshuset bygges har det imidlertid aldri vært «rot» til sjenanse. Det planlagte bygget vil imidlertid ta utsikt fra hus/hageområdet på bruk 3 og påvirke solforhold i hagen, i tillegg til nevnte plager for bomiljøet med lukt, støy og nedfall. Jakob Helset ser det slik at der er alternative plasseringer for bygget som vil være vesentlig mindre til ulempe for hans bruk, for eksempel nord-vest på bruk 1 sitt tunområde.

Slik bygget er planlagt, vil det også «stenge» den frie siktlinjen fra kommunal veil til Bjørkedalsvannet mellom tunene. Ved en endret plassering vil en kunne oppnå at bygget heller ikke hindrer slik sikt fra kommunal vei til Bjørkedalsvannet.

Det kan opplyses at begge bruk også tilbyr natur og opplevelser til turister. Kommunen bør være varsom med å tillate tiltak som kan påvirke natur og miljø, og som forfordeler den ene eiendommen fremfor den andre.

Samlet vil ulempene for bruk 3 klart være kvalifiserte, og ulempene for bruk 3 ved omsøkt plassering er tungtveiende hensyn som taler mot denne plasseringen av redskapshus og tilhørende avkjørsel.

Helset er meget skuffet over at kommunen ikke har benyttet sitt skjønn og sin styringsmulighet til å påse at bygninger legges slik at de ikke er til skade for naboer, både økonomisk og særlig med tanke på livs- og bokvalitet. Dette gjelder spesielt i dette tilfellet hvor der er alternative plasseringer av redskapshuset som vil gi vesentlig mindre belastninger for nabobruket. Vedlagte bilder hvor planlagt redskapshus er skravert inn, viser hvor dominerende redskapshuset vil være for våningshuset og hagen til Jakob Helset. Jakob Helset ber om at kommunen foretar synfaring i saken slik at kommunen ved selvsyn kan se virkningene av bygget for Jakob Helset sitt eiendom.

Da grunnarbeidet på stedet alt er igangsatt, bes det om at kommunen gir utsatt iverksettelse av vedtaket til det er gjennomført synfaring og kommunen har foretatt en tilstrekkelig vurdering av ulempene for bruk 3, jf. fvl. § 42.

Med vennlig hilsen
for Advokatfirmaet Holvik & Angelshaug AS

Nina P. Vatne

Nina Prestegarden Vatne
Advokat

Vedlegg

Se eiendom

informasjon fra matrikkelen og grunnboken

Tilbake

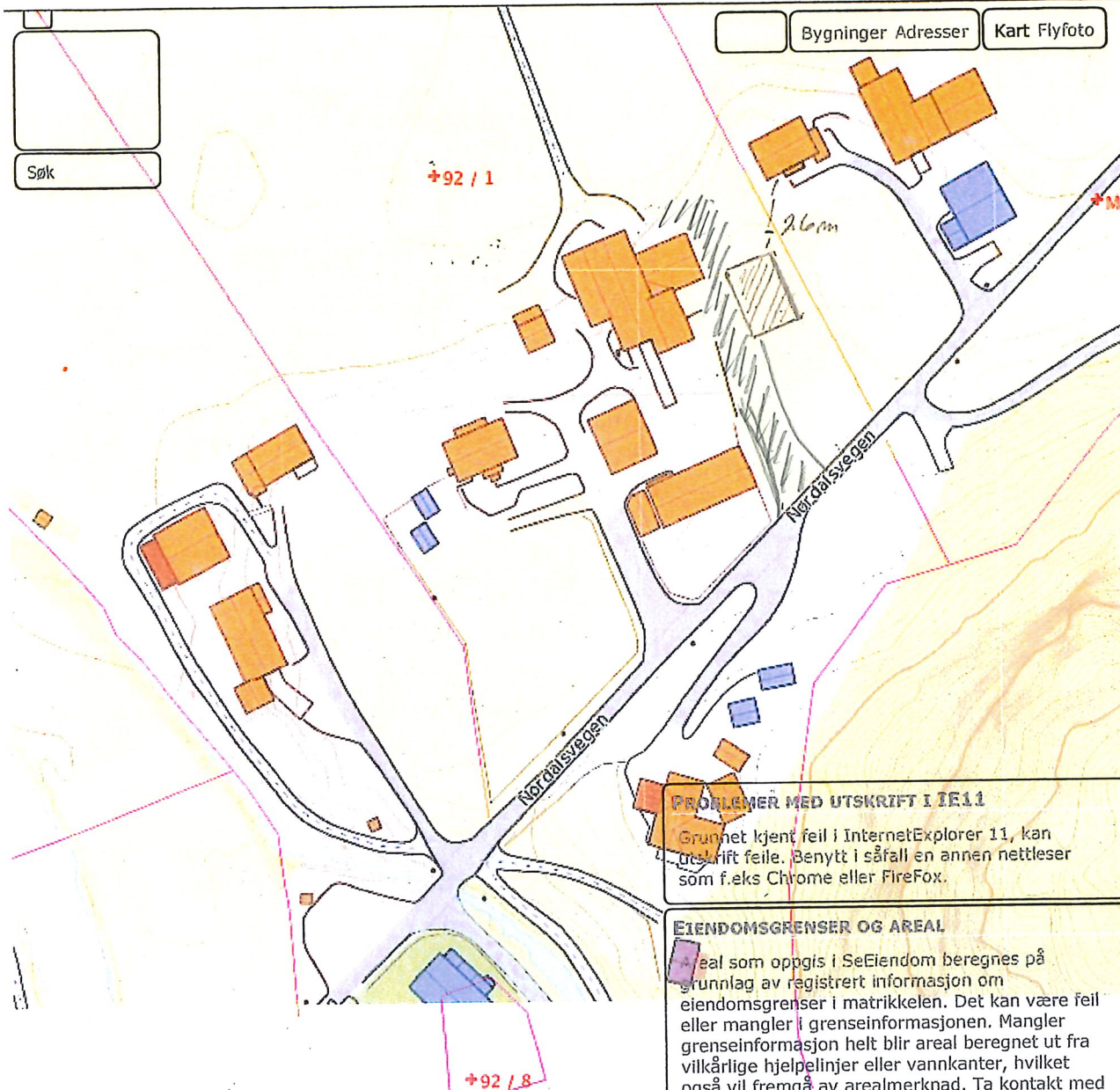
Frem

Oppfrisk

Hjem

Skriv ut

Hjelp

PROBLEMER MED UTSKRIFT I IE11

Grunnet kjent feil i InternetExplorer 11, kan utskrift feile. Benytt i såfall en annen nettleser som f.eks Chrome eller FireFox.

EIENDOMSGRENSER OG AREAL

Areal som oppgis i SeEiendom beregnes på grunnlag av registrert informasjon om eiendomsgrenser i matrikkelen. Det kan være feil eller mangler i grenseinformasjonen. Mangler grenseinformasjon helt blir areal beregnet ut fra vilkårlige hjelpelinjer eller vannkanter, hvilket også vil fremgå av arealmerknad. Ta kontakt med kommunen eller Kartverket dersom du mener eiendomsgrenser eller areal er feil.

[Mer informasjon om matrikkelen, eiendomsgrenser og areal](#)

GRUNNBOKEN

Du kan se hva som er tinglyst ved å finne en eiendom i kartet og klikke på "Vis mer informasjon om eiendommen". Når du deretter klikker på "Vis grunnboksinformasjon" blir du koplet opp mot ID-porten. Du kan gjøre 10 søk i grunnboken per innlogging.

[Mer informasjon om hva begrepene i grunnboken betyr og hva du må gjøre for å endre noe som er tinglyst](#)

[Ikke vis dette igjen](#)

Kart levert av:
Norsk Polarinstitutt
Kartverket

20 m
100 ft

Oversikt

Tegnforklaring

100%

Datatrafikk

61 59'50.9"N 06 04'41.3"Ø

260m

Jakob Helset
Nørdalsvegen 51
6120 Folkestad

14.7.2017

Trygve Helset
Nørdalsvegen 41
6120 Folkestad

Eg mottok den 8.7.2017 pr. post eit nabovarsel om eit redskapshus og driftsveg.

Med dette bygget føler vi no sterkt at tunet vårt vert inneklemt og misser utsikt, og sett frå Nørdalsvegen vil våningshuset vårt kome bak reiskapshuset. Dei tre tuna på Helset, med bruk nummer 1, 2 og 3 ligg på rekke med bruk nummer 1 i midten. Plasseringa er mellom Nørdalsvegen og Bjørkedalsvatnet. Den einaste åpninga/ utsynet som er att mellom vegen og vatnet er der redskapshuset er planlagt bygt. I den same åpninga og austover frå bnr 1 er det tidligare, utan nabovarsel, sett opp eit kufjøs, ein silo og eit garasje/verkstadliknande bygg. Avstanden til desse eksisterande bygg er litt over tjue meter frå vårt våningshus og soverom, om lag same avstanden for eit eventuelt nybygg.

Vert det planlagte bygget oppført, vil belastninga med støy og utslepp av skadelege stoff auka, tett innpå vår hage, frukttre, utemiljø, hus og heim. Dette kan vi såleis ikkje akseptere. Eit slikt bygg bør ikkje plasserast til skade for nokon, men til glede og nytte for alle. På nordsida av eige tun vil eit slikt bygg ikkje være til særleg sjenanse for nokon. Dette bygget, sett i sammenheng med det andre vi har peika på er i strid med lovverket for helse, miljø og tryggleik – i tillegg til nabolova og forskrifter elles.

Med venleg helsing

Jakob Helset

REISKAPSHUS

MILJØ OG TÅLEGRENSER, FORSVARELEGE VURDERINGAR.

Denne utbyggingsaka er ei sak der helse og miljø står sentralt Ein kan såleis ikkje handsama saka om reiskapshus og ny driftsveg som ei isolert byggesak utan forsvarelege vurderingar av konsekvensane. I fylgje søknaden frå Trygve Helset, er det auken i drifta med fire gardar som skaper behovet for meir lagerplass. Den omsøkte driftsvegen er for å skjerme eksisterande gardsveg og eige tun for transport til og frå eiga driftsbygning. Ulempene for vårt gardstun aukar såleis som ei fylgje av denne driftsomlegginga.

Eg er oppvaksen med landbruk og husdyr heile livet, alt ifrå sætra til moderne landbruk. Eigen fjøs er framleis full av husdyr. Ved oppføring av reiskapshuset slik det er søkt om vil vi i sterkare grad enn tidlegare få utfordringane med støy, støv og lukt i sterkare grad tettare innpå livet. Dette ved at ein flat vegg på 60-70 kvadratmeter vil reflektere og kaste tilbake støyen, støvet og lukta frå fjøsen og området ved, tilbake til oss. I tillegg får vi støyen og eksosen frå sjølve bygningen og driftsvegen. Likeins vil vindtilhøva verte endra, . Vi ber såleis om ei grundig vurdering av om tiltaket er naudsynt, og forsvarleg å plassera her. Likeins om vindstyrken frå vest til nord kjem til å auka ved vårt hus og hage som ei følgje av dette tiltaket.

Helset 8.november 2017.

Med helsing

Jakob Helset

SAKSFRAMLEGG VOLDA KOMMUNE

Saka gjeld: Handsaming etter konsesjonslova

ephorte saksnummer Volda: Må opprettast

ephorte saksnummer Ørsta: 2017/2179

1519 gnr/bnr 141/6 – Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom – Kjell Petter Wiik og Heidi Jeiskeli Wiik

Tilråding til vedtak:

Forvaltningsutvalet viser til søknad datert 16.10.17 om konsesjon på gnr. 141 bnr. 6 i Volda kommune. Det vert vist til konsesjonslova § 1, 9 og 11, og gitt konsesjon til Kjell Petter Wiik, fødd 07.11.66, og Heidi Jeiskeli Wiik, fødd 26.04.67.

Utskrift til:

Kjell Petter og Heidi Jeiskeli Wiik, Storgata 55B, 6102 Volda
Landbrukskontoret Ørsta Volda, Dalevegen 6, 6153 Ørsta

Saksvedlegg:

1. Søknad frå Kjell Petter Wiik og Heidi Jeiskeli Wiik, datert 16.10.17
2. Tilleggsopplysningar frå Kjell P. Wiik, datert 16.10.17
3. Salsoppgåve med foto og landbrukstakst, datert 28.02.17
4. Gardskart, M 1:4000
5. Flyfoto i M 1:2500

Saksopplysningar:

Kjell Petter Wiik, fødd 07.11.66, og Heidi J. Wiik, fødd 26.04.67, har sendt inn søknad datert 16.10.17, om konsesjon på gnr. 141 bnr. 6 på Aksneset i Dalsfjorden. Overdragar er Lars Gjersdal v. advokat Jørund Knardal. Det er lagt ved landbrukstakst på eigedomen, taksten er på 1,12 mill. kr. Kjøpesummen er kr 500 000 for eigedomen. I tunet er det eit eldre bustadhus med tilbygg frå 1974, eldre driftsbygning, uthus, og naust bygd i 1992.

Det er opplyst i søknaden at kjøpar ikkje tenkjer å flytte til eigedomen, men å bruke den mykje som fritidsbustad. Han vil bruke jord til å dyrke grønsaker, bær og frukt. Det er lagt ved tilleggsopplysningar frå Kjell P. Wiik. Han skriv m.a. at han har vakse opp i Dalsfjorden, og har eit nært forhold til staden. Det har vore liten interesse for sal av eigedomen, difor la han inn bod sjølv om han/familien ikkje vil bu der fast. Eigedomen er ganske bratt, spesielt nedanfor husa, og det er uråd å bruke trakotor/slåmaskin. Fjosen er liten, og garden eignar seg ikkje til dyrehald. Dei vil bruke eigdommen mykje, og vil vedlikehalde husa og dyrke grønsaker og bær/frukt.

Etter gardskartet (Skog og landskap), har gnr 141 bnr 6 dette arealet: 0,1 da fulldyrka jord, 8,3 da beite, 85,8 da skog, og 50 da andre markslag; eit totalareal på 144,2 da. Bruket ligg på Aksneset i Dalsfjorden, det har ikkje vore sjølvstendig jordbruksdrift på fleire år, men deler av beitet har vore utleigd til anna bruk i drift. Bruket grensar til anna jordbruksareal som vert driven.

Eigedomen ligg i LNF-område.

Vurdering og konklusjon:

I konsesjonslova § 1 står det:

Loven har til formål å regulere og kontrollere omsetninga av fast eigedom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, bl.a. for å tilgodese:

1. *framtidige generasjoners behov*
2. *landbruksnæringen*
3. *behovet for utbyggingsgrunn*
4. *hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser*
5. *hensynet til bosettingen*

I § 9 står det om forhold av betydning for om konsesjon skal gis, spesielt for landbruks-eigedommar:

Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål skal det legges særlig vekt på:

1. *om den avtalte prisen tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling,*
2. *om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,*
3. *om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,*

4. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,

5. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.

I tillegg til lovteksten, vert søknaden vurdert etter retningslinene i nytt rundskriv M-3/2017 (datert 01.09.17) Konsesjon, priskontroll og boplikt.

Eg vurderer det slik etter dei enkelte punkta i § 9:

- Det er priskontroll på bebygde eigedomar med meir enn 35 da fulldyrka + overflatedyrka jord, men ikkje dei som er under denne grensa. Denne eigedomen er under arealgrensa, slik at det ikkje er priskontroll i dette tilfellet.
- Ved overdraging innafor nær familie må bruket ha minst 35 da fulldyrka og overflatedyrka jord for at det skal vere buplikt (arealkravet er auka frå 25 da frå 01.09.17), personleg buplikt er på minimum 5 år. Ved sal utanfor familien kan kommunen setje vilkår om buplikt sjølv om arealet er mindre. Dette bruket har i praksis ikkje fulldyrka og overflatedyrka jord (0,1 da), og har også lite produktiv skog. Sidan arealressursane er så små, meiner eg det ikkje er grunnlag for å setje vilkår om buplikt, sjølv om bruket ligg i eit område med nedgang i folketalet (Innselset krins). Eg vil difor ikkje tilrå å setje slikt vilkår for å gi konsesjon.
- Bruken av areala vert uendra, søkjar ynskjer å ta vare på eigedomen og nytte jorda til hagebruk. Arealet er så lite at det er lite aktuelt som tilleggsareal for andre bruk i området. Ervervet er difor ei driftsmessig god løysing.
- Kjøparane har ikkje opplyst om kvalifikasjonar, men det er ikkje grunnlag for å hevde at dei er uskikka til å drive eigedommen.
- Ervervet vil ivareta omsynet til heilheitleg ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Alle rettar og plikter som gjeld gnr. 141 bnr. 6, skal følgje med i salet. Dette er naturleg sidan jakt-, fiske-, fall- og beiterettar skal fylgje areala.

Ved søknad om konsesjon kan det setjast vilkår etter konsesjonslova §11:

Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme. Det kan lempes på vilkårene etter søknad.

Kongen skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier.

Som skrive ovafor vil eg ikkje tilrå å setje vilkår om buplikt for dette bruket, utifrå at det er svært lite jordbruksareal på bruket, berre 8,3 da beite, og det difor er lite grunnlag for eiga drift og inntening på bruket.

Konklusjon:

Det vert tilrådd at Kjell Petter Wiik, fødd 07.11.66, og Heidi Jeiskeli Wiik, fødd 26.04.67, får konsesjon på gnr. 141 bnr. 6 i Volda kommune, utan vilkår.

Ørsta, 13.11.2017

Liv Bente Viddal
Landbrukskontoret Ørsta Volda

Landbruksdirektoratet
Eanandoal (odirektordhitta)

ØRSTA KOMMUNE
Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom
etter konsesjonslova av 28. november 2003 nr. 98
Det er eit krav at du nyttar dette skjemaet når du søker om konsesjon
18 OKT 2017
Søknaden skal sendast til kommunen der eigedomen ligg
Søknadnr. 2017/2179
Tøm skjema
Før du fyller ut, bør du undersøke om overtakinga er konsesjonsfri, jf. rettleiinga på side 3 og 4
Klasse 1519/141/6
Frigj. A

Til ordføreren i Volda

(kommunen der eigedomen ligg)

Søknad om konsesjon skal sendast til ordføreren der eigedomen ligg innan fire veker etter at avtalen er inngått eller overtakaren har fått rådevalde over eigedomen. På side 3 skal du gjere greie for viktige tilhøve som ikkje går fram av svara som er gitt på spørsmåla i felta 1-22. Skøyte, kjøpekontrakt, leigekontrakt eller annan avtale og dessutan takst skal leggst ved i original eller stadfest avskrift dersom det fins slike dokument. Gjeld overtakinga landbrukseigedom, skal skogbruksplan leggst ved, dersom det fins ein slik plan.

1	Namnet på søkeren (slektsnamn, føre- og mellomnamn) Wiik, Kjell Petter, Heidi Jeiskeli Wiik (fødselsnr 260467)	Fødselsnr. (11 siffer) 071166
2	Adresse Storgata 55 B - 6102 Volda	Organisasjonsnr. (9 siffer)
3	Telefonnr. (8 siffer) 90177297	E - postadresse kjell.wiik@tussa.com
4	Namnet til overdragaren Lars Gjersdal	Fødselsnr. (11 siffer) 030361
5	Adresse co/Nilletun, Rydet 18 - 6105 Volda	Organisasjonsnr. (9 siffer)
6	Nemninga på eigedomen/-ane eller retten/-ane (namn, gnr., bnr., festnr. e.l.) Hatlebak, gnr 141, bnr 6	
7	Kjøpesum/leigesum pr. år (ved arv eller gave skal ein føra opp pårekna verdi) kr 500 000,-	Kår av 5-årleg verdi Kjøpesum for lausøyre
8	Kommune Volda	Fylke Møre og Romsdal
9	Arealstorleik 144.2 da	Korleis arealet fordeler seg på dyrka jord, produktiv skog og anna areal Fulld. jord 0,1 da - Overfl.dyrka jord 0,0 da - Innmarksb 8,3 da
10	Viss det ligg føre ein skogbruksplan, før opp fordelinga på hogstklasse I-V, bonitet og balansekvantum for produktiv skog Produktiv skog 49,2 da - Utmark, annet markslag/ikke klassifisert 85,6 da	

Bygningar som står på eigedomen i dag (bustadhus, hytte, driftsbygning, forretningsgard, industri o.l.)

Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bustadhus	254	1900	2	Middels
Driftsbygning	30	1900	1	Dårleg
Uthus	20	ukjent	1	middels
Naust	24	1992	1	God
Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Andre bebygningar				

version 1.2 - 25.08.2017

Med sikte på å redusere verksemdene sine oppgaveplikter, kan opplysningane du gir i dette skjema i samsvar med lov om Oppgaveregisteret §§ 5 og 6, heilt eller delvis bli nytta og av andre offentlege organ som har heimel til å innhente dei same opplysningane. Opplysningar om eventuell samordning kan du få ved førespurnad til Oppgaveregisteret på telefon 75 00 75 00.

LDIR-359 N

Landbruksdirektoratet - Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom
etter konsesjonslova av 28. november 2003 nr. 98
Side 1 av 4

12	Rettar som ligg til eigedomen eller som er avtala i samband med overdraginga Ingen	
13	☒ Ja ☐ Nei	I tilfelle kva for eigedomar? Bustadhus Storgata 55 B, 6102 Volda - hytte 167/36 - naust 167/31
14	☐ Ja ☒ Nei	I tilfelle kva for eigedomar?
15	Gjer greie for korleis eigedomen blir nytta i dag (gjeld overtakinga landbrukseigedom, skal ein gjere greie for drifta av eigedomen) Underteikna har lite kunnskap om korleis eigedommen har vore nytta fram til i dag. Med tanke på storleik og kor bratt den er, så tviler eg på at det har vore drift der på mange år. Fjosen er på ca 20 m ² - noko som tilseier at drift dei seinare åra er lite sannsynlig.	
16	Kva planer har overtakaren for bruken av eigedomen? Underteikna tenker ikkje å flytte til eigedommen, men planlegg å bruke den mykje som fritidsbustad. Grunnen til at eg har å kjøpe eit småbruk og ikkje ei vanlig hytte, er at eg ynskjer å bruke jorda til å dyrke grønsaker, samt å anlegge bær- og frukthage.	
Særskilt for jord- og skogbrukseigedomar (landbrukseigedomar)		
17	Ved overtaking av tilleggsjord skal ein her føra opp gnr. og bnr. på den eigedomen søkaren eig før	
18	Kvalifikasjonane til søkaren (teoretisk og/eller praktisk røynsle frå jord- og skogbruk)	
19	Vil søkaren forplikta seg til å busette seg på eigedomen innan 1 – eitt – år og sjølv bu på eigedomen i minst 5 – fem – år samanhengande? ☐ Ja ☐ Nei ☒ Eg søker konsesjon fordi eg ikkje skal busette meg på eigedomen, jf konsesjonslova § 5 annet ledd	
20	☐ Ja ☒ Nei	I tilfelle kva eigedomar? (gnr./bnr./fnr. o.l)
21	Er det fleire søkarar, skal det opplystast om søkarane er gifte eller sambuarar Søkarane Heidi Jeiskeli Wiik og Kjell Petter Wiik er gift	
22. Underskrift		
Dato	Underskrifta til overdragaren 16. 10. 2017 <i>Jørund Knardal</i> Medhjelpare Knardal Advokat JØRUND KNARDAL	
Dato	Underskrifta til søkaren 16. 10. 2017 <i>Kjell P.W. — Heidi J Wiik</i>	
Desse skal ha melding om avgjerda <i>Heidi og Kjell Wiik</i>		
Oversyn over vedlegg til søknaden <i>6 vedlegg</i>		
Skjemaet er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no under «Skjema» Spørsmål om utfylling rettast til kommunen.		

Tilleggsopplysningar til kjøp av Hatlebakk, Dalsfjordvegen 1023

Eg har lyst å kome med nokre litt personlige tilleggsoopplysningar vedr. kjøp av denne eigedommen.

Eg har sjølv vakse opp i Dalsfjorden. Sjølv om det er mange år sidan eg flytta herifrå, så har eg eit nært forhold til staden ennå, men har lenge ønska meg ein tettare relasjon, og det var ein vesentlig grunn til at eg/vi la inn bod på denne eigedommen. Kan også nemne av far min vaks opp berre ein kilometer frå denne garden.

Vi ville ikkje ha bydd på denne eigedommen dersom vi viste at det var aktuelle kjøparar til den, som ville flytte inn og busette seg her. I følge meklar så har denne eigedommen ligge ute på Finn.no sidan april i år, men det har vore svært liten interesse for den. Då syntes eg at det var greitt at vi la inn eit bod.

Det er ein ganske bratt eigedom, spesielt rett nedanfor husa. Der er det så bratt at det kan vere vanskelig å gå, lenger ned mot sjøen er det mindre bratt. Det er uråd å kome til med traktor på eigedommen, til og med ei lita slåmaskin vil vere vanskelig å bruke. Fjosen er på ca 20 m2 og garden eignar seg ikkje til dyrehald.

Sjølv om vi ikkje ynskjer å melde adresseendring, så planlegg vi å bruke eigedommen mykje. Det er mykje å ta tak i, både med vedlikehald av husa, og ikkje minst å stelle og ordne til tomta. Vi har planar om både å dyrke grønsaker, samt å anlegg ein bær og frukthage. Det forpliktar å eige ein slik gard, og vi har ikkje noko ynskje om å eige ein slik eigedom utan å halde den godt vedlike.

Volda 16.10.2017

Kjell P. Wiik

SALSOPPGÅVE

Gnr. 141 bnr. 6
Volda kommune

STRYN - VOLDA

Advokat Per Maurset
Advokat Jørund Knardal
Advokat Thore Heggen

I kontorfellesskap
Medlemmer av
Den Norske Advokatforening

Meklar:

Advokat Jørund Knardal

Postboks 75, 6101 Volda

Tlf: 70 07 70 07

Telefaks: 70 05 00 02

www.knardal.no - post@knardal.no

Advokat Per Maurset
Org.nr. 981 858 182 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
per.maurset@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

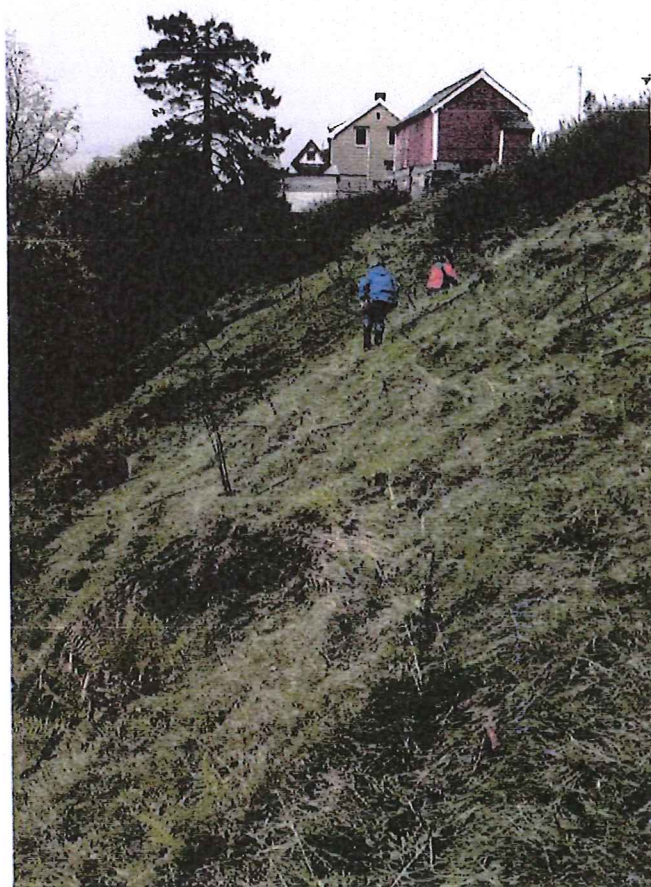
Advokat Thore Heggen
Org.nr. 983 584 284 MVA
Tonningsgata 42, 6783 Stryn
Telefon 57 87 18 66
Telefaks 57 87 19 94
thore.heggen@sentrumsgaarden.no
Avd.kto. Tonningsgt 42, 6783 Stryn

Advokat Jørund Knardal
Org.nr. 914 795 869 MVA
Hamnegt. 3, P.b. 75, 6101 Volda
Telefon 70 07 70 07
Telefaks 70 05 00 02
post@knardal.no
Avd.kto. Hamnegata 3, 6100 Volda

**Salsoppgåve etter tvfl. § 11-24 over
gnr. 141 bnr. 6, Vanylven kommune.**

- Salsmåte:** Salet gjeld tvangssal av eigedom, og skjer gjennom Søre Sunnmøre tingrett som tvangssal etter tvangsfullføringslova av 1992, jfr. særskilt kap. II. Advokat Jørund Knardal er av tingretten oppnemnt som medhjelpar ved tvangssalet.
- Heimelshavar:** Lars Gjersdal.
- Eigedomen:** Eigedomen består av bustadhus, driftsbygning, eit uthus på tunet og eit naust.
- Tomteareal:** Ca. 144,2 da.
- Takst:** Kr. 1.120.000,-
- Bygningane:** **Bustadhus:**
Oppført ca 1900 og inneheld opprinneleg kjellar, hovudetasje og loftsetasje. I 1974 vart det oppført eit tilbygg med kjellar og hovudetasje. Noverande eigar tok over eigedomen i 2001 og det er sidan utført noko ombygging og tilbygging. Grunnflata er på ca 116 m² og samla brutto golvareal er ca 254 m². I tillegg er det stor veranda mot sjøen og mot sør, samt romslig overbygd utestue mot sørvest. Bygninga er oppført med kjellargolv av betong og fundament av naturstein og betong på fast grunn, grunnmur av naturstein/betong/mur, ytterveggar av bordkledd tømmer/bindingsverk og tak av tresperr tekka med bordtro og skifer/pappshingel. Etasjeskiljarar er av trebjelkelag. Vindauge er delvis med tolags isolerglassvindauge, dels kopla og dels enkle glas.
Innhald:
Kjellaren i den eldste delen består av eit stort råkjellarrom, og i den nyare delen er det kjellargang, to soverom, bad/wc og ei bod. I fyrste etasje er det vindfang, gang med trapp opp til 2. etg., kjøken, to stover, grovkjøken og bad/wc. Den eldste og den nyare delen er opprinneleg bygd som separate bucinheiter med felles inngang og felles bad. Andre etasje av opprinneleg del inneheld loftsgang, to soverom og ei bod.
Den generelle bygningsmessige standarden er i utgangspunktet enkel. Den innvendige vedlikehaldsmessige tilstand er varierende, dels utidsmessig og med behov for renovering. Utvendig er det foretatt ein del tiltak, og i løpet av dei siste 15 åra er det ihht. gitte opplysningar frå eigar mellom anna vorte bora ny brønn, lagt ny stålpanne-taktekking på nyaste delen av huset, montert ny bordkledning og delvis etterisolert ytterveggar, lagt isolasjon på etasje-skiller/loft over nyaste del, montert solcellepanel for sentralvarmeanlegg og renovert

BILETE HATLEBAKK – DALSFJORDVEGEN 1023

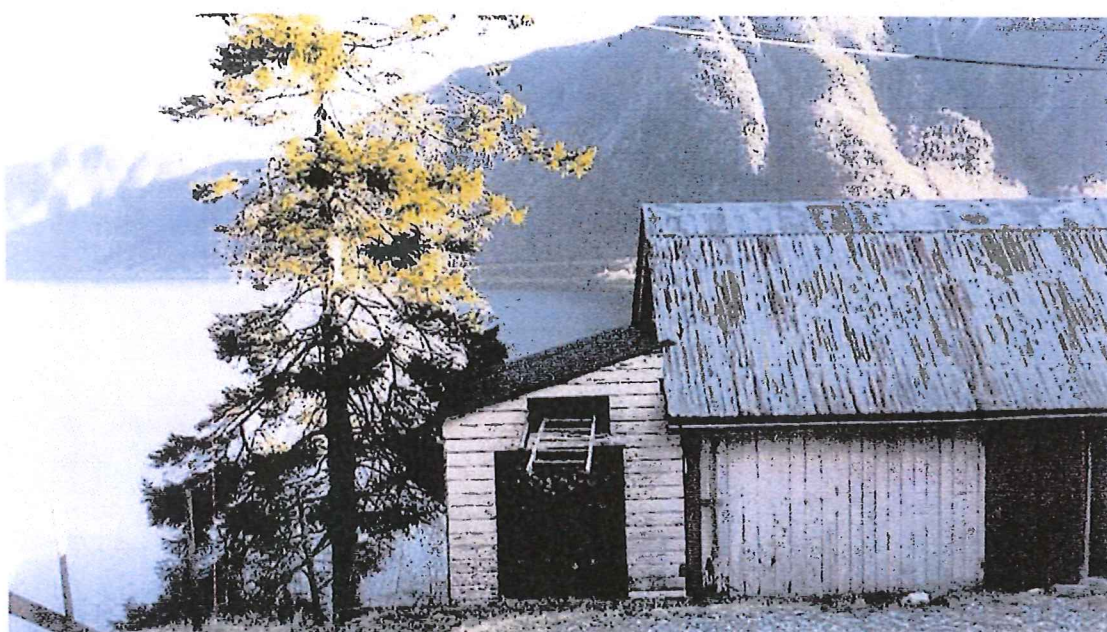

Tomta ned mot sjøen er ganske bratt, spesielt rett nedom husa. Nede ved sjøen er det bakken så bratt.

ADVOKATANE
MAURSET, KNARDAL OG HEGGEN

LANDBRUKSTAKST

**GNR. 141, BNR. 6
VOLDA KOMMUNE**

Ørsta 28.02.2017

Trond Ose
Sivilingeniør/Bedriftsøkonom
Takstmann MNTF
trond@oseing.no

Ose Ingeniørkontor AS
Ørsta – Nordfjordeid – Ålesund – Sykkylven
Vikegata 19A, 6150 ØRSTA - Tlf. 700 45220 – 9064 9375
Nordfjord Næringshage, Øyane 11, 6770 NORDFJORDEID
Sykkylvsvegen 125, 6230 SYKKYLVEN
Skåthaugen 55, 6010 ÅLESUND

INNHold

A - GENERELLE OPPLYSNINGER

- A.1 Innledning
- A.2 Eiendommens beliggenhet
- A.3 Grunnarealer
- A.4 Odel, åsete og konsesjon
- A.5 Bygninger
- A.6 Andre opplysninger

B - BYGNINGSBESKRIVELSE

- B.1 Bolighus
- B.2 Driftsbygning
- B.3 Andre bygninger

C - VERDIVURDERING

- C.1 Generelt
- C.2 Verdifastsettelse
- C.3 Kommentarer

D - TAKSTKONKLUSJON

E - VEDLEGG

Vedlegg 1: Utskrift fra NIBIO, oversiktskart M1:100.000

- " 2: Utskrift fra NIBIO, M1:7.500 - Gårdskart med areal-angivelse
- " 3: Utskrift fra NIBIO, M1:1.000 - Gårdskart med areal-angivelse
- " 4: Utskrift fra 'sunnmørskart.no'
- " 5: Utskrift fra 'seeiendom.no'
- " 6: Opplysninger fra Volda kommune
- " 7: Tegninger av bolighus
- " 8: Opplysninger vedr. bygge-søknad

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

A. GENERELLE OPPLYSNINGER

A.1 INNLEDNING

Etter anmodning fra adv. Jørund Knardal foretok undertegnede takstmann Trond Ose den 09.02.2017 besiktigelse av fast eiendom med gards- og bruksnr. som angitt ovenfor.

Tilstede ved besiktigelsen var advokatsekretær Ellen M Haugen Egset, som påviste eiendommens enkelt-objekter og ga visse opplysninger som danner grunnlag for takseringen. I tillegg foreligger det grunnlag i form av tidligere takst utført av undertegnede i 2000.

Besiktigelsen omfattet gjennomgang av foreliggende skriftlig dokumentasjon, muntlige opplysninger fra eier/rekvirent, påvisning og besiktigelse av representative deler av jord- og skogarealer samt utvendig og innvendig besiktigelse av alle bygninger der ikke annet er angitt i takstdokumentet.

Oppdraget er definert som fastsettelse av eiendommens omsetningsverdi ved omsetning i det frie marked under hensyn til gjeldende rammebetingelser.

Eiendommen er pga. sin størrelse og karakter en landbrukseiendom som i utgangspunktet er underlagt lovgivningen både om konsesjon og odel. På takst-tidspunktet var det ingen ordinær landbruksmessig drift på bruket.

A.2 EIENDOMMENS BELIGGENHET OG ADKOMST

Eiendommen ligger på Innselset på vestsiden av Dalsfjorden i Volda kommune, med adkomst via offentlig veg som passerer over bruket. Eiendommen ligger i jordbruksområde utenfor regulert område.

A.3 GRUNNAREALER

Basert på opplysninger fra 'Gårdskart' (www.gardskart.skogoglandskap.no) og annen tilgjengelig informasjon består brukets totale grunnareal av følgende delarealer:

- Fulldyrka jord	ca.	0.1 da
- Overflatedyrka jord	ca.	0.0 da
- Innmarksbeite	ca.	8.3 da
- Produktiv skog	ca.	49.2 da
- Utmark/annet markslag/ikke klassifisert	ca.	85.6 da
- Bebyggd areal/gårdstun	ca.	1.0 da
Sum jord- og skogarealer	ca.	144.2 da

I tillegg kommer en udefinert andel av felles utmark. Størrelsen av denne andelen kan evt. beregnes av Landbrukskontoret, men er ofte vanskelig å tallfeste pga. usikkerheter mht. utmarksareal og eierandel/skyld. Landbrukskontoret kan vurdere andelen som skal tillegges brukets eget totalareal, der samlet sum inkl. andel realsameie må tas med i forhold til konsesjonsgrensen, se pkt. A2.

Områder med beitemark ligger rundt gårdstunet og brukes av en nabogårdbruker som beitemark.

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

Utmærket forøvrig består av skogsareal og uproduktivt areal i brattlendt terreng og er ikke i bruk.

A.4 ODEL OG ÅSETE, KONSESJON M.V.

Odelslov og åsete

Arealkravet etter Odelslovens §2 gjeldende fra 01.07.2009 er at eiendommen skal ha mer enn 25 da fulldyrket eller overflatedyrket jord (jordbruksareal), eller mer enn 500 da produktiv skog. Eiendommens andel i realsameie skal medregnes. For slik eiendom gjelder forøvrig også boplikt, se nedenfor.

Som jordbruks-areal regnes i denne sammenheng fulldyrket og overflatedyrket jord samt jord som uten videre kultivering er egnet til kulturbeite og slåttemark. Jord som må ryddes eller dreneres regnes ikke, heller ikke bebygd areal, tunområde og veiareal.

Ved overdragelse av eiendommer til odelsberettiget person kan odelstakst fastsatt av rettslig instans/myndighet legges til grunn. Verdien vil kunne baseres på andre forutsetninger enn markedsverdi og kan derfor ligge lavere enn salgsverdi etter konsesjonsloven i det åpne markedet. Se også punkt C.1.

Ved overdragelse på bakgrunn av åsete har åsetesarvingen krav på at det ved skjønn blir fastsatt en overtakingspris som er rimelig etter forholdene, særlig med tanke på at overtakeren kan make å bli sittende med eiendommen.

Taksteiendommens areal ligger ikke over hovedregelen om areal etter odelslovgivningen, og det antas følgelig at eiendommen ikke er underlagt odelslovgivningen.

Oppdraget omfatter ikke vurdering av åsetesrett/åsetestakst.

Konsesjonslov og boplikt

Alt erverv av fast eiendom er i utgangspunktet underlagt konsesjonsloven, men loven angir unntak basert på karakter i form av begrenset størrelse m.v., samt unntak basert på erververens stilling. Loven gjelder også ved etablering av bruksrett og utleie.

Eiendommens totalareal på 144,2 da ligger over dagens konsesjonsgrense på 100 da for bebygd totalareal og/eller 25 da jordbruksareal (fulldyrket eller overflatedyrket areal). Kfr. Konsesjonsloven av 28.11.2003 nr. 98. §4 med senere endringer, gjeldende fra 16.3.2012. Unntakene fra konsesjonskrav er angitt i lovens §4 og 5. Også her skal eiendommens andel i realsameie medregnes.

Konsesjonsfriheten er knyttet til eiendommens totalareal. Ved erverv av jord- og skogbrukseiendom, må eiendomsbegrepet i jordloven § 12 legges til grunn for vurderingen av hva som er eiendommens totalareal. Hører det til eiendommen sameiepart, skal den forholdsmessige andelen av sameiepartens areal trekkes med ved vurderingen av hva som er eiendommens totalareal. Dersom det til eiendommen hører bruksrett som ikke kan omsettes separat, og som isolert ville kunne utløse konsesjonsplikt etter § 3, fører dette til at ervervet utløser konsesjonsplikt selv om den eiendommen som omsettes er under 100 dekar.

I vurderingen av totalarealet for herværende bruk er kun det areal som framkommer fra 'Gårdskart' lagt til grunn fordi sameieparten ikke er dokumentert. Vi har erfaring for at vurderingen av totalareal inkl.

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

sameiepart og konsesjonsplikt praktiseres noe ulikt fra kommune til kommune.

For bebygd eiendom med mer enn 25 da jordbruksareal eller mer enn 500 da produktiv skog må erverver av eiendommen med hjemmel i lovens §5 og 6 bosette seg på eiendommen innen ett år og selv bebo den i minst 5 år.

Potensiell kjøper av konsesjonsbelagt eiendom utenom familie/odelsrekkefølge må søke konsesjon for kjøp av eiendommen. Dersom konsesjon blir gitt må landbruksmyndighetene godkjenne salgsprisen. For bebygde konsesjonspliktige landbrukseiendommer med kjøpesum under kr. 3.500.000,- er myndighetens prisvurdering/prisregulering utelatt iht. Rundskriv nr. M-2/2016 (gjeldende fra 23.02.2016) fra Landbruks- og Matdepartementet (LMD). Beløpsgrensen gjelder eiendommer med boligbebyggelse som har en brukbar standard slik at kjøper kan tilflytte eiendommen, bl.a. med vekt på tilfredsstillende løsninger for vei, vann og avløp. Forøvrig gjelder rundskriv M-1/2010. Se også punkt C.1 vedr. verdivurdering.

Søknad om konsesjon skal sendes kommunen v/ordfører på skjema fastsatt av departementet.

Jordlov og driveplikt

Jordlova av 12.05.1995 nr. 23 gjeldende fra 01.01.2010 har som formål å legge forholdene til rette for arealressursene i landet kan brukes på den måte som er mest gagnlig for samfunnet og de som har yrket sitt i landbruket.

Vern av dyrket og dyrkbar jord m.v. reguleres gjennom jordloven uten arealbegrensing ved at eier/erverver av jordbruksareal etter §8 pålegges driveplikt. Ny eier må innen ett år ta stilling til om han vil drive eiendommen selv eller leie den bort. Driveplikt kan oppfylles ved bortleie som tilleggsjord til annen landbruks-eiendom, forutsatt varighet minst 10 år av gangen uten anledning for eier til å si opp avtalen. Fritak fra driveplikt kan innvilges av departementet etter søknad.

Etter jordloven gjelder driveplikten alt jordbruksareal, i utgangspunktet uavhengig av arealenes størrelse eller karakter. Brukstørrelse, avkastningsevne m.v. er imidlertid elementer som skal vurderes i tilfelle man vil søke om fritak fra driveplikt, ref. jordloven §§8 og 8a.

A.5 BYGNINGER

Gårdsbruket er bebygd med bolighus, driftsbygning, et uthus på tunet og naust.

Eiendommen har vanntilførsel fra boret brønn på tunet pluss reserve fra gammel felles brønn med selvfallsledning, mens kloakkavløp føres direkte til sjøen. Det er opplyst at det p.t. ikke foreligger påbud om endret kloakk-løsning.

Alle av bygningene på bruket unntatt naustet er Sefrak-registrert, dvs. at det kan foreligge vernebestemmelser. (SEFRAC = SEkretariatet For Registrering Av faste Kulturminne i Noreg). Bygningene i SEFRAC-registeret er i utgangspunktet ikke tillagt spesielle restriksjoner. Registreringen fungerer mer som et varsko om at kommunen bør ta en vurdering av verneverdien før det eventuelt blir gitt løyve til å endre, flytte eller rive bygningen.

Sivilingeniør Trond Osc MNTF

Se forøvrig beskrivelse av bygningene under pkt. B.

A.6 ANDRE OPPLYSNINGER

Borett

Det foreligger ikke opplysninger om noen tinglyst borett på bruket.

Påbud

Det foreligger ingen opplysninger om offentlige påbud om tiltak på eiendommen.

Rettigheter og andre ressurser

Til eiendommen hører det ingen kjente rettigheter til jakt- eller fiske.

Det foreligger ikke opplysninger om andre ressurser av økonomisk betydning.

Husdyr/besetning

Det er på takst-tidspunktet ingen besetning på bruket.

Annet

Det foreligger muntlig avtale med en nabo-gårdbruker om vederlagsfritt beite.

Det foreligger forøvrig ingen andre opplysninger om tinglyste servitutter av økonomisk betydning eller andre spesielle opplysninger.

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

B BYGNINGSBESKRIVELSE

B.1 Bolighus

Huset er oppført ca. 1900 og består opprinnelig av kjeller, hovedetasje og loftsetasje. I 1974 ble det oppført et tilbygg med kjeller og hovedetasje. Etter at nåværende eier overtok eiendommen i 2001 er det utført noe ombygging og tilbygging. Nåværende grunnflate er ca. 116 m² og samlet brutto golvareal ca. 254 m². I tillegg er det stor veranda mot sjøen og mot sør, samt romslig overbygd utedstue mot sørvest.

Bygningen er oppført med kjellergulv av betong og fundament av naturstein og betong på fast grunn. grunnmur av naturstein/betong/mur, yttervegger av bordkledd tømmer/bindingsverk og tak av tresperrer tekket med bordtro og skifer/pappshingel. Etasjeskillerne er av trebjelkelag. Vinduene er delvis med tolags isolerglassvinduer, dels koblede og dels enkle glass.

Kjelloren i den eldste delen består av ett stort råkjellerrom, og i den nyere delen kjellergang, to soverom, bad/wc og en bod. I første etasje er vindfang, gang med trapp til 2. etasje, kjøkken, to stuer, grovkjøkken og bad/wc-rom. Den eldste og den nyere delen er opprinnelig bygd som separate boenheter med felles inngang og felles bad. Andre etasje av opprinnelig del inneholder loftsgang, to soverom og en bod.

Den generelle bygningsmessige standard er i utgangspunktet enkel. Den innvendige vedlikeholdsmessige tilstand er varierende, dels utidsmessig og med behov for renovering. Utvendig er det foretatt en del tiltak, og i løpet av de siste 15 årene er det iht. gitte opplysninger fra eier bl.a. boret ny brønn, lagt ny stålpanne-taktekking på nyeste del av huset, montert ny bordkledning og delvis etterisolert yttervegger, lagt isolasjon på etasje-skiller/loft over nyeste del, montert solcellepanel for sentralvarmeanlegg og renover to røykpiper med icopal-foringer. Både borehullet og inntaks-ledning for vann er påmontert varme-kabel. Det er to virksomme vv-beredere for hhv. sentralvarme og forbruksvann. Ved besiktigelsen var vannet avstengt, og røropplegg og sentralvarmeanlegget anbefales kontrollert av rørlegger.

B.2 Driftsbygning

Ved våningshuset står det en eldre driftsbygning med grunnflate ca. 30 m², antatt byggeår ca. 1900. Bygningen er oppført med fundament av naturstein, vegger av bordkledd tømmer/bindingsverk, tregolv og tak av tresperrer tekket med bølgeeternit. Underetasjen består av en fjøsskasse med tykke natursteinmurer. I 1. etasje er det tradisjonell låve. Bygningen anses å være i hovedsak å være i normalt god stand for sin alder, men den er gammel og en del vedlikehold må naturlig påregnes.

B.3 Uthus

Ved våningshuset står det også et eldre vedhus med grunnflate ca. 20 m², byggeår ukjent. Bygningen er oppført med grunnmur av betong, vegger av bordkledd bindingsverk, tregolv og tak av tresperrer tekket med bølgeblikk. Bygningen anses å være i alminnelig god stand for sin alder, men den er gammel og en del vedlikehold må naturlig påregnes.

B.4 Andre bygninger

Ved sjøen nedenfor våningshuset er det oppført et naust, byggeår 1992, grunnflate ca. 24 m². Bygningen er av tre, med bordkledde vegger av bindingsverk og saltak med bølgeblikk.

C VERDIVURDERING

C.1 Generelt

Konsesjonslovgivningen

Oppdraget er definert som fastsettelse av eiendommens omsetningsverdi ved omsetning i det frie marked. Takseringen tar derfor utgangspunkt i Konsesjonsloven, som regulerer omsetning av fast eiendom på det frie markedet. Lovens § 1 definerer lovens formål:

'Loven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, bl.a. for å tilgodese:

1. Framtidige generasjoners behov
2. Landbruksnæringen
3. Behov for utbyggingsgrunn
4. Hensynet til miljøet, allmene naturverninteresser og friluftsinnteresser
5. Hensynet til bosettingen

Loven skal dermed sikre vern om landbrukets produksjonsmidler på den ene siden, samtidig som den også skal ivareta og tilgodese samfunnsinteressene forøvrig.

LMD har i sitt rundskriv M-3/2002 gitt veiledende retningslinjer for prisvurdering av konsesjonspliktige landbrukseiendommer. Disse retningslinjer og senere tillegg legges til grunn som utgangspunkt for beregningen av verdien av enkeltkomponentene for taksteiendommen. Ved fastsettelse av konsesjonsverdi anbefales verdsettelse av enkelt-komponentene etter følgende prinsipper:

- a) Jord og skog: Avkastningsverdi (bruksverdi ved korn-/grasproduksjon eller skogsdrift)
- b) Bygninger: Kostnadsverdi (nedskrevet gjenanskaffelsesverdi)
- c) Rettigheter/andre ressurser: Avkastningsverdi eller kostnadsverdi avhengig av rettighetens art

Ved verdiberegningen av konsesjonsbelagte eiendommer skal det benyttes en kapitaliseringsrentefot på 4 % for jordbruksarealer og andre ressurser, også produktiv skog. Denne er fastsatt av Landbruksdepartementet, senest i rundskriv M-4/2004 (21.06.2004), og er ikke gjenstand for takstmannens vurdering. Det er også en nedre grense for når landbruksmyndighetene skal gå inn og vurdere prisen for en konsesjonseiendom. For bebygde konsesjonspliktige landbrukseiendommer med kjøpesum under kr. 3.500.000,- skal myndighetens prisvurdering utelates, ref. Rundskriv M-2/2016.

For rettigheter og andre ressurser benyttes en variabel kapitaliseringsrente på 4-12% basert på det økonomiske objektets karakter, inntektspotensialet og risikoen ved dette samt takstmannens skjønnsmessige vurdering.

Odelstakst

Odelsoven av 28. juni 1974 nr. 58 med senere endringer, senest fra 01.07.2009, angir bestemmelser om verdi-fastsettelse for odelseiendommer. I Kap. XI §49 er det bl.a. angitt:

'Verdsetjinga ved odelstakst skal gjerast på grunnlag av den bruk av eigedomen som er naturleg etter tilhøva på staden, og som kan sameinast med at eigedomen hovudsakleg blir nytta til landbruksføremål'.

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

Utgangspunktet ved odelstakst er dermed at eiendommen i hovedsak forutsettes benyttet til landbruksformål, og eiendommen verdsettes etter den bruksverdi og tilstand den har på takseringstidspunktet.

Herværende takst-oppdrag gjelder ikke fastsettelse av odelstakst, og verddivurderingen skjer iht. bestemmelsene i konsesjonsloven.

C.2 Verdifastsettelse

I det følgende er de enkelte deler og verdi-elementer av eiendommen i utgangspunktet verdsatt etter en helhetsvurdering i henhold til konsesjonslovens hovedprinsipper.

Jord- og skogarealer:

- Dyrket jord/innmarksbeite	ca. 8.4 da.	kr. 50.000
- Produktiv skog	ca. 49.2 da.	kr. 40.000
- Annet markslag/ikke klassifisert/annet areal	ca. 85.6 da.	kr. 10.000
- Bebygd areal/gårdstun og naustareal	ca. 1.0 da.	kr. 300.000
Sum jord- og skogarealer		kr. 400.000

På grunn av at eiendommen ikke har ordinær landbruksdrift er det ved verdifastsettelsen lagt til grunn erfaringsmessig basert normalpris pr. da grunnareal i stedet for bruksverdi/avkastningsverdi.

Bygninger:

- Bolighuset inkl. boverdi verdsettes nedskrevet til	kr. 600.000
- Driftsbygning og uthus verdsettes nedskrevet til	kr. 45.000
- Naustet verdsettes nedskrevet til	kr. 75.000
Sum bygninger	kr. 720.000

C.3 Kommentarer til verdifastsettelsen

Verdien av eiendommen er vurdert i forhold til bestemmelsene i Konsesjons- og Odelsloven kombinert med takstmannens skjønn.

Ved verddivurderingen er eiendommens verdi som landbrukseiendom er den i tillegg vurdert i forhold til eiendommens verdi som boligeiendom. Eiendommen vurderes også å være like aktuell som fritids-eiendom.

Konsesjonsplikten i henhold til konsesjonslovene gjelder bebygd eiendom med samlet areal større enn 100 da eller mer enn 25 da fulldyrket jord. Små landbrukseiendommer og eiendommer med eller uten deltids drift har imidlertid ofte begrenset næringsmessig betydning for eier, og skiller seg da lite fra vanlig bebygde tomteeiendommer. I henhold til rundskriv M-3/2002 fra LMD gis det anledning til å tillegge landbrukseiendommer et bostedstillegg/boverdi, som gjenspeiler eiendommens verdi til

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

boligformål sett i forhold til det lokalmiljøet eiendommen befinner seg i. Det forutsettes da at inntektene fra bruket bare delvis bidrar til brukerens eller brukerfamiliens inntektsgrunnlag vurdert i lys av inntektsmålet i landbruket.

Ved vurdering av boverdiens størrelse vil områdets generelle boligprisnivå, eiendommens beliggenhet i forhold til annen bebyggelse, kommunikasjons- og servicetilbud m.v. tillegges betydning i tillegg til selve bolighusets kvaliteter. Øvre ramme for tillegg av boverdi er i rundskriv M-1/2010 satt til kr. 1.500.000,-. Boverdi skal ikke settes så høyt at den gir negative følger for aktiv landbruksdrift på eiendommen, og/eller så høyt at ønskelige kjøpere i landbrukssammenheng prises ut.

Den takserte eiendommen vurderes å ha minimal betydning som næringsgrunnlag for eier. Forholdene tilsier imidlertid at bolighuset kan tillegges en viss boverdi, og denne ansettes i dette tilfellet til kr. 100.000,- og er inkludert i verdi som angitt for bolighuset ovenfor.

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

D TAKSTKONKLUSJON

Under hensyn til forannevnte opplysninger ansettes etter en totalvurdering følgende verdier for den faste eiendom:

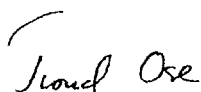
	Normal Salgsverdi
1. Jord- og skogarealer	kr. 400.000
2. Bygninger	kr. 720.000
3. Rettigheter og andre ressurser	kr. 0
Samlet sum	kr. 1.120.000

Eiendommens omsetningsverdi vurdert i forhold til konsesjonslovens prinsipper ansettes dermed til:

Kr. 1.120.000

Taksten er satt etter beste skjønn og verdivurdering m.v. utført i henhold til gjeldende offentlige bestemmelser og Norges Takseringsforbunds (NTF) retningslinjer for taksering av landbrukseiendommer. Heftelsesanmerkninger er ikke vurdert utover det som eventuelt er beskrevet og angitt i takstdokumentet. Driftsløsøre er ikke medregnet i takstgrunnlaget.

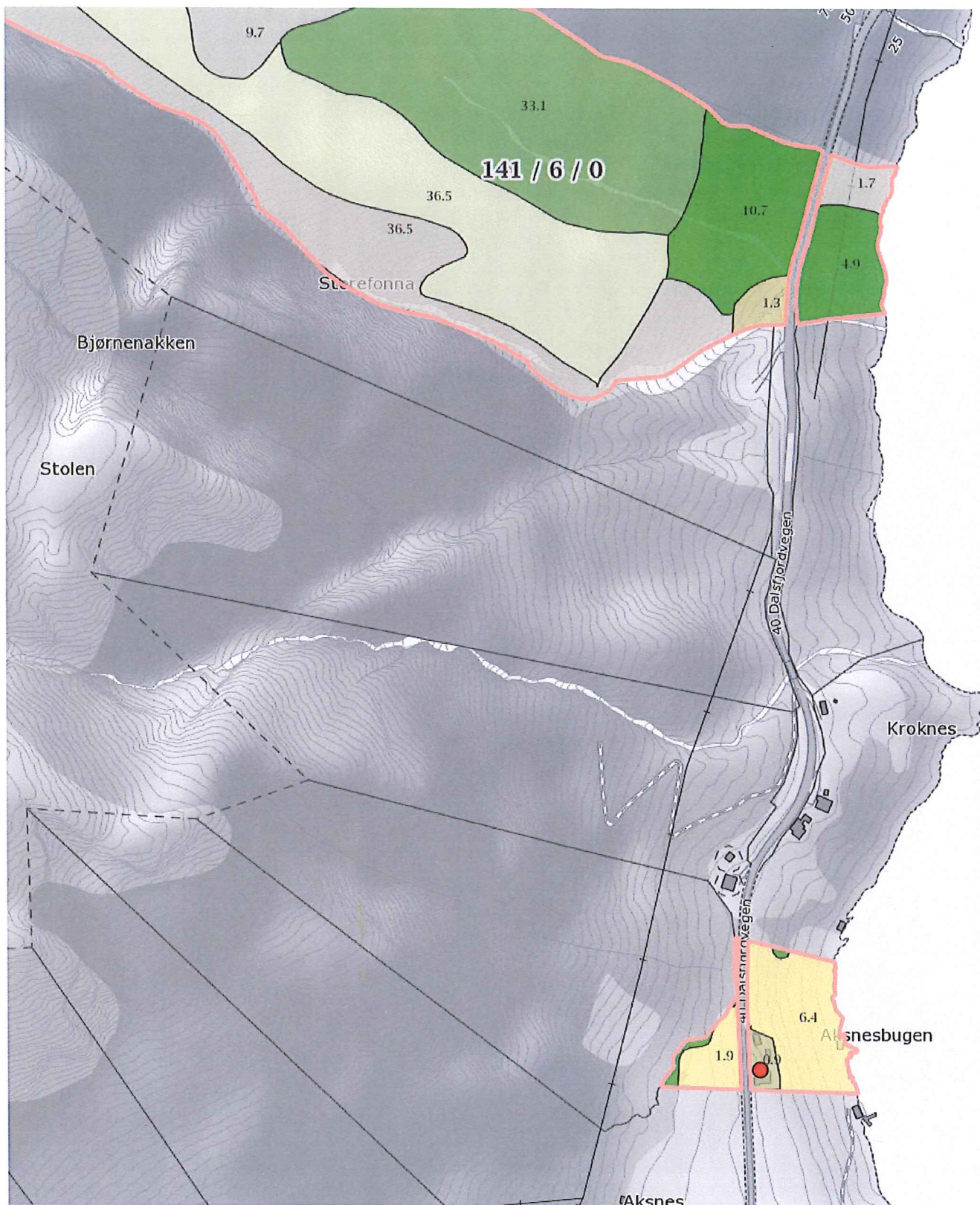
Takstmannen er ikke ansvarlig for manglende opplysninger om feil og mangler som han ikke kunne ha oppdaget etter å ha undersøkt takstobjektet slik god skikk tilsier. Taksten bygger i hovedsak på opplysninger gitt fra rekvirent/eier.

Siv. ing. Trond Ose
Takstmann MNTF

VEDLEGG

Sivilingeniør Trond Ose MNTF

0 20 40 60m

Målestokk 1 : 4000 ved A4 utskrift
Utskriftsdato: 19.10.2017

GÅRDSKART 1519-141/6
Tilknyttede grunneiendommer:
141/6

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Markslag (AR5) 13 klasser
TEGNFORKLARING

	Fulldyrka jord
	Overflatedyrka jord
	Innmarksbeite
	Skog av særs høg bonitet
	Skog av høg bonitet
	Skog av middels bonitet
	Skog av lav bonitet
	Uproduktiv skog
	Myr
	Åpen jorddekt fastmark
	Åpen grunnlendt fastmark
	Bebygd, samf, vann, bre
	Ikke klassifisert
Sum:	

AREALTALL (DEKAR)

	0.1	
	0.0	
	8.3	8.4
	16.1	
	33.1	
	0.0	
	0.0	
	36.6	85.8
	0.0	
	2.1	
	47.9	50.0
	0.0	
	0.0	0.0
	144.2	144.2

Kartet viser en presentasjon av valgt type gårdskart for valgt eiendom. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjennelse. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourføringsbehov meldes til kommunen.

- Arealressursgrenser
- Eiendomsgrenser

141/6

Dato: 10.11.2017

Målestokk: 1:2500

Koordinatsystem: UTM 32N

SAKSFRAMLEGG VOLDA KOMMUNE

Saka gjeld: Handsaming etter konsesjonslova

ephorte saksnummer Volda: Må opprettast

ephorte saksnummer Ørsta: 2017/2135

1519 gnr/bnr 51/1 – Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom – Anette Berg og Arve Humberset

Tilråding til vedtak:

Forvaltningsutvalet viser til søknad datert 04.10.17 om konsesjon på gnr. 51 bnr. 1 i Volda kommune. Det vert vist til konsesjonslova § 1, 9 og 11, og gitt konsesjon til Anette Berg, fødd 07.08.90, og Arve Humberset, fødd 04.03.86.

Utskrift til:

Anette Berg og Arve Humberset, Hjartåvegen 88, 6106 Volda
Adv. Jørund Knardal, Hamnegata 3, 6100 Volda
Landbrukskontoret Ørsta Volda, Dalevegen 6, 6153 Ørsta

Saksvedlegg:

1. Søknad frå Anette Berg og Arve Humberset, datert 04.10.17
2. Landbrukstakst, datert 08.09.17
3. Gardskart, M 1:5000
4. Flyfoto i M 1: 2500
5. Folketalsutvikling Volda kommune 2012 - 2017

Ikkje prenta:

6. Kjøpekontrakt, datert 04.10.17
7. Fullmakt ved privat skifte av dødsbu

Saksopplysningar:

Anette Berg, fødd 07.08.90, og Arve Humberset, fødd 04.03.86, har sendt inn søknad datert 04.10.17, om konsesjon på gnr. 51 bnr. 1 på Nes i Austefjorden. Overdragar er Olav Jarle Nes sitt dødsbu. Det er lagt ved kjøpekontrakt og landbrukstakst på eigedomen, taksten er på 1,05 mill. kr. Kjøpesummen er 2,425 mill. kr for eigedomen. I tunet er det bustadhus og driftsbygning frå 1950-talet, garasje og naust. Bygningane er i dårleg stand og treng oppussing/vedlikehald.

I søknaden er det oppgitt at kjøparane har planar om busetjing og oppgradering av hus og driftsbygningar. Planar om ammekyr eller oppføring av dyr til slakt. Anette har vakse opp på gard med mjølkeproduksjon og sau, Arve er handverkar. Dei har kryssa for at dei vil busetje seg på eigedomen og bu der i minst 5 år.

Etter gardskartet (Skog og landskap), har gnr 51 bnr 1 dette arealet: 26,8 da fulldyrka jord, 8,3 da beite, 154,4 da skog, og 3,8 da andre markslag; eit totalareal på 197,3 da. Det har ikkje vore sjølvstendig drift på bruket på fleire år, jordbruksarealet vert drive av andre bruk i området. Det er ikkje landbruksdrift med husdyrhald i nærområdet til bruket, men areala vert hausta.

Bruket ligg på Nes i Austefjorden, med Kvivsvegen like nedanfor. Arealet er LNF-område. Heile Austefjord-området har nedgang i folketalet i perioden 2012- 17, sjå vedlegg.

Vurdering og konklusjon:

I konsesjonslova § 1 står det:

Loven har til formål å regulere og kontrollere omsetninga av fast eigedom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produktjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, bl.a. for å tilgodese:

1. *framtidige generasjoners behov*
2. *landbruksnæringen*
3. *behovet for utbyggingsgrunn*
4. *hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftsinnteresser*
5. *hensynet til bosettingen*

I § 9 står det om forhold av betydning for om konsesjon skal gis, spesielt for landbruks-eigedommar:

Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttas til landbruksformål skal det legges særleg vekt på:

1. om den avtalte prisen tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling,
2. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,
3. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,
4. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,
5. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.

I tillegg til lovteksten, vert søknaden vurdert etter retningslinene i nytt rundskriv M-3/2017 (datert 01.09.17) Konsesjon, priskontroll og boplikt.

Eg vurderer det slik etter dei enkelte punkta i § 9:

- Det er priskontroll på bebygde eigedomar med meir enn 35 da fulldyrka + overflatedyrka jord, men ikkje dei som er under denne grensa. Grensa for priskontroll er i tillegg 3,5 mill. kr (kjøpesum), så det er ikkje priskontroll på denne eigedomen. .
- Ved overdraging innafor nær familie (definert som ektefelle/partnar eller slektskap i rett opp- eller nedstigande linje, eller i første sidelinje t.o.m. barn av sysken) må bruket ha minst 35 da fulldyrka og overflatedyrka jord for at det skal vere buplikt (arealkravet er auka frå 25 da frå 01.09.17), personleg buplikt er på minimum 5 år. Ved sal utanfor familien kan kommunen setje vilkår om buplikt sjølv om arealet er mindre, viss kommunen meiner dette er påkrevd med omsyn til dei føremål lova skal fremje. Dette bruket har 26,8 da fulldyrka + overflatedyrka jord, og det hadde ikkje vore buplikt viss overdraginga hadde skjedd innafor nær familie. Bruket ligg i eit område som har folketalsnedgang (Fyrde/Kalvatn krins), slik at busetjingsomsynet kan tale for at kommunen vil setje vilkår om buplikt på eigedomen. Bruket har dessutan god vegtilkomst og det er mogleg å pendle til anna arbeid. Sakshandsamar ser at busetjingsomsynet i området talar for å setje vilkår om buplikt, men er i tvil om ein bør setje «grensa» for buplikt mykje lågare enn viss denne og liknande eigedomar vert overdregne innafor nær familie. Eg vil difor ikkje tilrå å setje slikt vilkår. Søkjarane har kryssa for at dei vil busetje seg på bruket, så ervervet ivaretek uansett omsynet til busetjinga i området.
- Bruken skal vere jord- og skogbruk som før, og jordbruksarealet må drivast anten av søkjarane sjølve eller ved utleige på 10-årig skriftleg kontrakt, det er driveplikt på alt jordbruksareal etter jordlova §8. Bruket er såpass stort at det er naturleg at det fortsett å vere eit sjølvstendig bruk, og kan vere grunnlag for busetjing.
- Utifrå kvalifikasjonar som er oppgitt av søkjarane, må ein sjå dei som skikka til å ta over eigedomen.
- Sidan gnr. 51 bnr. 1 framleis skal nyttast til landbruk, og søkjarane vil oppfylle buplikta, vil ervervet ivareta omsynet til heilheitleg ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Alle rettar og plikter som gjeld gnr. 51 bnr. 1, må følgje med i salet. Dette er naturleg sidan jakt-, fiske-, fall- og beiterettar skal fylgje areala.

Ved søknad om konsesjon kan det setjast vilkår etter konsesjonslova §11:

Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme. Det kan lempes på vilkårene etter søknad.

Kongen skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier.

Som skrive ovafor vil eg, under tvil, ikkje tilrå å setje vilkår om buplikt for dette bruket, utifrå storleiken på arealressursane og likskap med andre bruk som vert overdregne innafor familien.

Konklusjon:

Det vert tilrådd at Anette Berg, fødd 07.08.90, og Arve Humberset, fødd 04.03.86, får konsesjon på gnr. 51 bnr. 1 i Volda kommune, utan vilkår. Vilkår om driveplikt av jordbruksarealet fylgjer av jordlova §8.

Ørsta, 13.11.2017

Liv Bente Viddal
Landbrukskontoret Ørsta Volda

Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom etter konsesjonslova av 28. november 2003 nr. 98

Det er eit krav at du nyttar dette skjemaet når du søker om konsesjon

2017/2135

1519/51/1 A

Søknaden skal sendast til kommunen der eiendomen ligg

Tøm skjema

Før du fyller ut, bør du undersøke om overtakinga er konsesjonsfri, jf. rettleiinga på side 3 og 4

Til ordføraren i VOLDA KOMMUNE
(kommunen der eiendomen ligg)

Søknad om konsesjon skal sendast til ordføraren der eiendomen ligg innan fire veker etter at avtalen er inngått eller overtakaren har fått rådevelde over eiendomen. På side 3 skal du gjere greie for viktige tilhøve som ikkje går fram av svara som er gitt på spørsmåla i felt 1-22. Skøyte, kjøpekontrakt, leigekontrakt eller annan avtale og dessutan takst skal leggjast ved i original eller stadfest avskrift dersom det fins slike dokument. Gjeld overtakinga landbrukseiendom, skal skogbruksplan leggjast ved, dersom det fins ein slik plan.

1	Namnet på søkeren (slektsnamn, føre- og mellomnamn)		Fødselsnr. (11 siffer)
	ALETTE BERG, HUMBERSET ARVE		040890111111111111 040386111111111111
2	Adresse		Organisasjonsnr. (9 siffer)
	HJARTAVEGEN 88, ÅSEMARA 55		
3	Telefonnr. (8 siffer)	E - postadresse	
	97772973	ALETTE-B-90@HOTMAIL.COM, ARVEHM@GMAIL.COM	
4	Namnet til overdragaren		Fødselsnr. (11 siffer)
5	Adresse		Organisasjonsnr. (9 siffer)
6	Nemninga på eiendomen/-ane eller retten/-ane (namn, gnr., bnr., festnr. e.l.)		
	Gnr 51, Bnr 1		
7	Kjøpesum/leigesum pr. år (ved arv eller gave skal ein føra opp pårekna verdi)	Kår av 5-årleg verdi	Kjøpesum for lausøyre
	2425.000		
8	Kommune	Fylke	
	VOLDA	MØRE OG ROMSDAL	
9	Arealstorleik	Korleis arealet fordeler seg på dyrka jord, produktiv skog og anna areal	
	197,3 DEKAR	SJÅ VEDLEGG 1	
10	Viss det ligg føre ein skogbruksplan, før opp fordelinga på hogstklasse I-V, bonitet og balansekvantum for produktiv skog		

Bygningar som står på eiendomen i dag (bustadhus, hytte, driftsbygning, forretningsgard, industri o.l.)

Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Væningshus	88	1954	3	Dårleg
Driftsbygning	150	1951	3	Dårleg
Garasje	35	1970	1	Dårleg
Naust	17	1950	1	Dårleg
Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bygning (type)	Grunnflate i m²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Andre bebygningar				

Med sikte på å redusere verksemdene sine oppgaveplikter, kan opplysningane du gir i dette skjema i samsvar med lov om Oppgaveregisteret §§ 5 og 6, heilt eller delvis bli nytta og av andre offentlege organ som har heimel til å innhente dei same opplysningane. Opplysningar om eventuell samordning kan du få ved førespurnad til Oppgaveregisteret på telefon 75 00 75 00.

12	Rettar som ligg til eigedomen eller som er avtala i samband med overdraginga	
	SJÅ VEDLEGG 2	
13	☐ Ja ☒ Nei	Eig eller leiger søkaren, ektemaken hans/hennar eller boma hans/hennar under 18 år annan fast eigedom i kommunen? I tilfelle kva for eigedomar?
14	☐ Ja ☒ Nei	Eig eller leiger søkaren, ektemaken hans/hennar eller boma hans/hennar under 18 år annan fast eigedom i andre kommunar? I tilfelle kva for eigedomar?
15	Gjer greie for korleis eigedomen blir nytta i dag (gjeld overtakinga landbrukseigedom, skal ein gjere greie for drifta av eigedomen)	
16	Kva planer har overtakaren for bruken av eigedomen? Busetting og oppgadering av hus og driftsbygningar. Kjøtproduksjon. Planar om ammekyr eller oppfostring av dyr L7 skatt.	
Særskilt for jord- og skogbrukseigedomar (landbrukseigedomar)		
17	Ved overtaking av tilleggsjord skal ein her føra opp gnr. og bnr. på den eigedomen søkaren eig før	
18	Kvalifikasjonane til søkaren (teoretisk og/eller praktisk røynsle frå jord- og skogbruk) OPPLÆKSA PÅ GARD OG AVLEKSA PÅ gard med melkeproduksjon (kyr) og Sau (Antil) Handverkar (Arve)	
19	Vil søkaren forplikta seg til å busette seg på eigedomen innan 1 – eitt – år og sjølv bu på eigedomen i minst 5 – fem – år samanhengande? ☒ Ja ☐ Nei ☐ Eg søker konsesjon fordi eg ikkje skal busette meg på eigedomen, jf konsesjonslova § 5 annet ledd	
20	☐ Ja ☐ Nei	Har overdragaren annan fast eigedom i kommunen som ikkje følger med i overdraginga? I tilfelle kva eigedomar? (gnr./bnr./fnr. o.l)
21	Er det fleire søkarar, skal det opplysast om søkarane er gifte eller sambuarar Sambuarar	
22. Underskrift		
Dato 4.10.2017		Underskrifta til overdragaren Oppløst / Torung / Trødal eller fullmakt avtalt
Dato 04.10.2017		Underskrifta til søkaren Anette Berg Arne Humbeset
Desse skal ha melding om avgjerda		
Oversyn over vedlegg til søknaden		
Skjemaet er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no under «Skjema» Spørsmål om utfylling rettast til kommunen.		

**LANDBRUKSTAKST
GNR. 51 OG BNR. 1
NES VED LANGVATN
VOLDA KOMMUNE**

Eier/hjemmelshaver: Olav Jarle Nes (Dødsbo)

Ørsta den 08.09.2017

**Lars Olav Tvergrov
Ingeniør Bygg
Takstmann
lars.olav@oseing.no**

A TAKSTOBJEKTET

A.1 GENERELT

Etter anmodning fra Astrid Gjersdal som er datter til Judith Nes, en av arvingene av Olav Jarle Nes, foretok undertegnede takstmann Lars Olav Tvergrov og Trond Ose den 03.06. og 28.08.2017 besiktigelse av fast eiendom med gards- og bruksnr. som angitt ovenfor. Oppdraget er rekvirert i forbindelse med salg av eiendommen t, og definert som fastsettelse av eiendommens omsetningsverdi ved omsetning i det frie marked under hensyn til gjeldende rammebetingelser. Olav Jarle Nes's dødsbo ved arvingene er hjemmelshaver til eiendommen er ifølge www.eiendomsdata.no.

Tilstede ved besiktigelsen var arvingene Ståle og Ivar Nes (brødre til Olav Jarle, den 3.6.17), og Astrid Gjersdal og Tore Våde (28.8.17). Disse deltok under befaringen og påviste eiendommens enkeltobjekter og ga opplysninger som danner grunnlag for takseringen.

Eiendommen er pga. sin størrelse og karakter å betrakte som en landbrukseiendom, underlagt lovgivningen både om konsesjon og odel. På takst-tidspunktet var det ingen ordinær landbruksmessig drift på bruket. Våningshuset har ikke vært bebodd siste årene. Betydelige renoveringskostnader må påregnes om huset skal tilfredsstille dagens normalkrav til standard og komfort. Se forøvrig pkt. A.2 og pkt. B.

Eiendommen ligger i jordbruksområde til på Nes ved Storevatnet på Langvatn i Austefjorden, utenfor regulert område, men avsett til LNF område komunedelplanen for Volda, med adkomstvei fra offentlig vei, via privat oppkjørsel til tunet. For å komme til eiendommen tar en av fra E-39 inn på Solsida og etter ca. 50 m tar en av opp til tunet.

Basert på opplysninger fra 'Gårdskart' (www.gardskart.skogoglandskap.no) og annen tilgjengelig informasjon består brukets totale grunnareal av følgende delarealer:

Basert på opplysninger fra 'Gårdskart' (www.gardskart.skogoglandskap.no) og annen tilgjengelig informasjon består brukets totale grunnareal av følgende delarealer:

- Fulldyrka jord	ca. 26,8 da
- Innmarksbeite	ca. 8,3 da
- Produktiv skog	ca. 43,2 da
- Skog av middels bonitet, lav bonitet, uproduktiv skog (158,4-43,2) =	ca. 115,2 da
- Utmark/annet markslag (3,8-2,3-0,3)=	ca. 1,2 da
- Bebygd areal/gårdstun og nausttomt.....	ca. 2,6 da

Sum jord- og skogarealer	ca. 197,3 da
---------------------------------------	---------------------

De dyrkede arealer fordelt på to teiger rundt tunet og en teig mellom E-39 og kommuneveien nedom tunet, som ligger brakk/overflatedyrket etter byggingen av E-39. Teigen rundt tunet er noe brattlendt enkelte plasser og teigen ved veien er tilnærmet flat. Det dyrka arealet blir i dag benyttet som grasproduksjonsareal av Tor Våde. Arealet ved veien anses relativt lett tilgjengelig og lettdrevet, men arealet rundt tunet er enkelte plasser noe mer tungdrevet i de brattere partiene, men det aller meste av dette arealet går an å høste med dagens høstestyr.

Det er beiteområder ovenfor tunet i form av et innmarksbeite på 8,3 daa. Bruket har også utmarksbeite/beiterett i felles utmark på Nes og Langvatn med flere grunneiere.

Utmark/skogsareal består av lauvskog og ligger vanskelig til for maskinell utdriving. Det er ikke opparbeidde skogsvei til arealene.

Det foreligger ikke utarbeidet skogbruksplan, og uttak av trevirke er begrenset til ved og evt. material til eget bruk.

I tillegg til arealer som nevnt ovenfor hører det til bruket jakt-rett på Nes og Langvatn, samt fiskerett i Storevatnet.

Videre har de en seltomt på Nettet opp på fjellet nedenfor Neshornet.

I tillegg eier bruket et naust ved Storevatnet nedenfor E-39 og tunet. Naustet, en tidligere vårfjøs, er ca. 65 år gammelt.

A.2 ODEL, ÅSETE OG KONSESJON

Odelslov og åsete

Arealkravet etter Odelslovens §2 med endring gjeldende fra 01.09.2017 er at eiendommen skal ha mer enn 35 daa fulldyrket eller overflatedyrket jord (jordbruksareal), eller mer enn 500 daa produktiv skog. Eiendommens andel i realsameie skal medregnes. For slik eiendom gjelder forøvrig også boplikt, se nedenfor. Arealgrensen endres fra 01.09.2017 også i Konesjonsloven.

Som jordbruks-areal regnes i denne sammenheng fulldyrket og overflatedyrket jord samt jord som uten videre kultivering er egnet til kulturbeite og slåttemark. Jord som må ryddes eller dreneres regnes ikke, heller ikke bebygd areal, tunområde og veiareal.

Ved overdragelse av eiendommer til odelsberettiget person kan odelstakst fastsatt av rettslig instans/myndighet legges til grunn. Verdien vil kunne baseres på andre forutsetninger enn markedsverdi og kan derfor ligge lavere enn salgsverdi etter konsesjonsloven i det åpne markedet. Se også punkt C.1.

Ved overdragelse på bakgrunn av åsete har åsetesarvingen krav på at det ved skjønn blir fastsatt en overtakingspris som er rimelig etter forholdene, særlig med tanke på at overtakeren kan makte å bli sittende med eiendommen.

Taksteiendommens areal ligger ikke over hovedregelen om areal etter odelslovgivningen pr. 01.09.2017, og det antas følgelig at eiendommen ikke er underlagt odelslovgivningen.

Oppdraget omfatter ikke vurdering av åsetesrett/åsetestakst.

Konesjonslov og boplikt

Alt erverv av fast eiendom er i utgangspunktet underlagt konsesjonsloven, men loven angir unntak basert på karakter i form av begrenset størrelse m.v., samt unntak basert på erververens stilling. Loven gjelder også ved etablering av bruksrett og utleie.

Eiendommens totalareal på 197.3 daa ligger over dagens konsesjonsgrense på 100 daa for bebygd totalareal og/eller 35 daa jordbruksareal (fulldyrket eller overflatedyrket areal), kfr. Konsesjonsloven av 28.11.2003 nr. 98, §4 med senere endringer, gjeldende fra 16.3.2012 og 01.09.2017. Unntakene fra konsesjonskrav er angitt i lovens §4 og 5. Også her skal eiendommens andel i realsameie medregnes.

Konsesjonsfriheten er knyttet til eiendommens totalareal. Ved erverv av jord- og skogbrukseiendom, må eiendomsbegrepet i jordloven § 12 legges til grunn for vurderingen av hva som er eiendommens totalareal. Hører det til eiendommen sameiepart, skal den forholdsmessige andelen av sameiepartens areal trekkes med ved vurderingen av hva som er eiendommens totalareal. Dersom det til eiendommen hører bruksrett som ikke kan omsettes separat, og som isolert ville kunne utløse konsesjonsplikt etter § 3, fører dette til at ervervet utløser konsesjonsplikt selv om den eiendommen som omsettes er under 100 daa.

I vurderingen av totalarealet for herværende bruk er kun det areal som framkommer fra 'Gårdskart' lagt til grunn fordi sameieparten ikke er dokumentert. Vi har erfaring for at vurderingen av totalareal inkl. sameiepart og konsesjonsplikt praktiseres noe ulikt fra kommune til kommune.

For bebygd eiendom med mer enn 35 daa jordbruksareal eller mer enn 500 daa produktiv skog må erverver av eiendommen med hjemmel i lovens §5 og 6 bosette seg på eiendommen innen ett år og selv bebo den i minst 5 år.

Potensiell kjøper av konsesjonsbelagt eiendom utenom familie/odelsrekkefølge må søke konsesjon for kjøp av eiendommen. Dersom konsesjon blir gitt må landbruksmyndighetene godkjenne salgsprisen. For bebygde konsesjonspliktige landbrukseiendommer med kjøpesum under kr. 3.500.000,- er myndighetens prisvurdering/prisregulering utelatt iht. Rundskriv nr. M-2/2016 (gjeldende fra 23.02.2016) fra Landbruks- og Matdepartementet (LMD). Beløpsgrensen gjelder eiendommer med boligbebyggelse som har en brukbar standard slik at kjøper kan tilflytte eiendommen, bl.a. med vekt på tilfredsstillende løsninger for vei, vann og avløp. Forøvrig gjelder rundskriv M-1/2010. Se også punkt C.1 vedr. verdivurdering.

Søknad om konsesjon skal sendes kommunen v/ordfører på skjema fastsatt av departementet.

Jordlov og driveplikt

Jordlova av 12.05.1995 nr. 23 gjeldende fra 01.01.2010 har som formål å legge forholdene til rette for arealressursene i landet kan brukes på den måte som er mest gagnlig for samfunnet og de som har yrket sitt i landbruket.

Vern av dyrket og dyrkbar jord m.v. reguleres gjennom jordloven uten arealbegrensing ved at eier/erverver av jordbruksareal etter §8 pålegges driveplikt. Ny eier må innen ett år ta stilling til om han vil drive eiendommen selv eller leie den bort. Driveplikt kan oppfylles ved bortleie som tilleggsjord til annen landbruks-eiendom, forutsatt varighet minst 10 år av gangen uten anledning for eier til å si opp avtalen. Fritak fra driveplikt kan innvilges av departementet etter søknad.

Etter jordloven gjelder driveplikten alt jordbruksareal, i utgangspunktet uavhengig av arealenes størrelse eller karakter. Bruksstørrelse, avkastningsevne m.v. er imidlertid elementer som skal vurderes i tilfelle man vil søke om fritak fra driveplikt, ref. jordloven §§8 og 8a.

Alt jordbruksarealet blir vedlikeholdt av den som de siste 12 årene har disponert/leid arealet, som er nabobruk på Gjersdal, Tore Våde som er gift med Astrid Gjersdal, en av arvingene til Olav Jarle Nes. Det er mulighet for videreføring av leieavtale om drift av jorden slik at krav om driveplikt skal kunne bli oppfylt.

A.3 BYGNINGER

Gårdsbruket er bebygd med våningshus, driftsbygning, garasje og naust. Videre står det på eiendommen en smie.

Eiendommen har vanntilførsel fra privat brønn, og kloakkavløp føres til privat septiktank.

Våningshus

Huset er oppført i 1954. Det består av kjeller, 2 etasjer og loft med ståhøyde langs mønet. Grunnflate er på ca. 267 m² BRA. **Samlet P-Rom er ca. 166 m².** Fordelt på ca. 88 m² P-rom og ca. 9 m² S-rom i 1. etg., ca. 78 m² P-rom og 9 m² S-rom i 2. etg.. Alt areal (83 m²) i kjeller er definert som S-Rom pga. tilstand. Totalt har boligen ca. 101 m² S-Rom.

Bygningen er oppført med fundamenter av betong/sparsteinsmur på antatt normalt fast grunn og fjell. Forøvrig tradisjonell byggemåte med noe bindingsverksvegger og liggende tømmervegger, etasjeskillere av trebjelkelag, saltak av tre tekket med Decra fra ca. 2003. Vinduer av tre med kun koblaglass fra byggeår. Nye vinduer fra 2003 er kjøpt inn til hele boligen og står på låven og følger med på salget.

Bygningen er uisolert i fht. byggeskikk på oppføringstidspunktet. Bygget er ikke tilleggs-isolert og det er ikke isolasjon i etasjeskiller eller opp mot loft.

I første etasje er det, vindfang, entre m/trapp, to kjøkken, 3 stuer, og to spiskammers. Vindfang og spiskammer ligger i et tilbygg med støpt betongdekke over. Det er konstatert råteskader og spor etter stripet borrebille, trolig pga. utett dekke mot overliggende terrasse.

I 2 etasje er det 5 soverom, trappegang og 4 kott langs rafter.

Loft med tilgang via stigetrapp er vurdert til å ikke være måleverdig pga. høyde ved møne er under 190 cm fra golv.

I kjeller er det trappegang, potetkjeller, vaskekjeller, verksted, grovkjeller m/kjellerdør, bad og wc. Alle rom i kjeller er definert som S-rom pga. tilstand og grad av innredning.

Kjøkkeninnredninger og sanitærutstyr er fra byggeår og med enkel standard, kjøkkeninnredningene er plassbygget. Bad i kjeller er utett og har avflakket tapet mm, og toalett er defekt.

Huset har elektrisk hovedoppvarming med panelovner. I tillegg to doble røykpiper og ildsted i form av vedovner i stuer og på soverom på loft.

Våningshuset vurderes å ha dårlig bygningsmessig standard og dårlig vedlikeholdsmessig tilstand.

Boligen fremstår med opprinnelig standard fra byggeår, ikke etterisolert og lite egnet som helårsbolig slik den er i dag. Det må derfor påregnes betydelige renoveringskostnader om huset skal tilfredsstille dagens normalkrav til standard og komfort.

Driftsbygning

Driftsbygningen er opprinnelig oppført år 1951 som kombinert melkeku og ungdyrfjøs. Grunnflate ca. 446 m². BTA. Av dette er 190 m² gulvareal/lager på låven i 2. etg. og 150 m² i kufjøsdel i 1. etg. I tillegg er det ca. 66 m² gulvareal i kjeller fordelt på 26 m² redskapsrom og 40 m² gjødselkjeller. Bygningen inneholder:

U.etg.: Gjødselkjeller og redskapsrom i u.etg. Kjeller under ca. halve bygget i fremkant.

1. etg.: Flere husdyrrom med kubåser, sauegarder og stall m.m., samt melkerom og gropsilo.

2. etg.: Låve med kjørebru og dobbelport. Det er 2 stk. firkantede betong gropsiloer innvendig, på totalt 17 m². I tillegg er det en utvendig silo ved låvebrua.

Bygningen er tradisjonelt oppført med fundamenter og grunnmurer av betong, fjøskasse av betong og låve med enkeltpanelt uisolert stavverk, saltak med tresperrer og eternittak. Det er kjøresterk betongplate på låven over husdyrrom og betongdekke over kjeller.

Bygningen anses i hovedsak mindre godt vedlikeholdt men er i alminnelig bra stand for sin alder. Bygningen kan brukes som redskapshus/lager, og det har ikke vært drift i bygget siden 2004. Den gang ble den benyttet som ungdyrfjøs i kun deler av bygget. Det er ca. 6 «operative» bås plasser i bygget.

Bygget anses som godt egnet som lager/redskapsbus i 2. etg. og utleie kan her være aktuelt. Bygget er ikke egnet som melkekufjøs etter dagens krav uten at betydelige påkostninger blir gjort. Bygget har tilstandsvekkelser og det elektriske anlegget er frakoblet og må evt. skiftes.

Garasje

Garasjen er fra 1970 med en grunnflate på 35 m² BTA. Bygningen er oppført med vegger av tre på ringmur, pulttak av tresperrer, og stålplater. Det er jord/grusgulv i garasjen. Bygget har plass til 2 kjøretøy samt lagerplass. Bygningen har tilkomst med 2 stk. skyveporter.

Garasjen er godt egnet til formålet, men har råteskader på bla. bordkledning og andre aldersmessige tilstandsvekkelser.

Naust.

Naustet ble opprinnelig oppført på 50-tallet so men vårfjøs, og ble senere flyttet hel ned til Storevatnet og benyttet som naust. Naustet er på ett plan med grunnflate på 17 m² BTA og er oppført i grindverk med utv. kledning, taksperrer og stålplatetak. Naustet er godt egnet til formålet, men har råteskader på bla. bordkledning og stavstøtter i nedkant.

Andre bygninger

I tillegg står det på eiendommen en smie, denne er ikke besiktiget og er skjønnsmessig verdiberegnet.

A.4 ANDRE OPPLYSNINGER

Borett

Det foreligger ingen tinglyst borett på bruket.

Påbud

Det er opplyst at det ikke foreligger offentlige påbud om tiltak på eiendommen.

Rettigheter og andre ressurser

Til eiendommen hører rett til jakt- og fiske i form av felles jaktrett på storvilt/hjort på Nes og Langvatn. Jaktrett blir ikke leid ut, men blir i hovedsak brukt i felleskap av grunneierne.

Til eiendommen hører rett til jakt- og fiske i form av felles jaktrett på storvilt/hjort på Nes og Langvatn, totalt ca. 13 dyr. Videre er det rett til småviltjakt på i utmark på Neshornet. Ingen leieinntekter av betydning blir tatt inn på småviltjakten.

Det er ca. 10 grunneiere på Langvatn, Nes, Hjøllbakkane og Årsnes. Dvs. at det er ca. ett hjortedyr pr. bruk.

Videre fiskerett i Storevatnet. Inntekter herfra går til fellestiltak i regi elveeierlaget i Mørevassdraget.

Bruket har også beiterett i felles utmark på Nes og Langvatn.

Det foreligger ikke opplysninger om andre ressurser av økonomisk betydning.

Husdyr/besetning

Det er ingen dyr på bruket i dag, og det har det ikke vært på flere år.

Jordleie:

Det blir ikke betalt jordleie. Leiekontrakten som er i dag med Tore Våde har 1. års oppsigelsesfrist. (Forhold rundt leiekontrakten er ikke nærmere kontrollert.)

Melkekvote

På bruket tilhører det i dag en aktiv melkekvote, som blir produsert på av Tore Våde i hans fjøs på Gjersdal. Disse to bruka drev tidligere i samdrift.

Melkeknoten er på ca. 32.000 liter og kan bli vurdert solgt i tillegg/ilag med eiendommen.

Verdi på melkeknoten er holdt utenom denne taksten.

B VERDIVURDERING

B.1 Generelt

Konsesjonslovgivningen

Oppdraget er definert som fastsettelse av eiendommens omsetningsverdi ved omsetning i det frie marked. Takseringen tar derfor utgangspunkt i Konsesjonsloven, som regulerer omsetning av fast eiendom på det frie markedet. Lovens § 1 definerer lovens formål:

Loven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, bl.a. for å tilgodese:

1. Framtidige generasjoners behov
2. Landbruksnæringen
3. Behov for utbyggingsgrunn
4. Hensynet til miljøet, allmene naturverninteresser og friluftinteresser
5. Hensynet til bosettingen

Loven skal dermed sikre vern om landbrukets produksjonsmidler på den ene siden, samtidig som den også skal ivareta og tilgodese samfunnsinteressene forøvrig.

LMD har i sitt rundskriv M-3/2002 gitt veiledende retningslinjer for prisvurdering av konsesjonspliktige landbrukseiendommer. Disse retningslinjer legges til grunn som utgangspunkt for beregningen av verdien av enkeltkomponentene for taksteiendommen. Ved fastsettelse av konsesjonsverdi anbefales verdsettelse av enkelt-komponentene etter følgende prinsipper:

- a) Jord og skog: Avkastningsverdi (bruksverdi ved korn-/grasproduksjon eller skogsdrift)
- b) Bygninger: Kostnadsverdi (nedsrevet gjenanskaffelsesverdi)
- c) Rettigheter/andre ressurser: Avkastningsverdi eller kostnadsverdi avhengig av rettighetens art

Ved verdiberegningen av konsesjonsbelagte eiendommer skal det benyttes en kapitaliseringsrentefot på 4 % for jordbruksarealer og andre ressurser, også produktiv skog. Denne er fastsatt av Landbruksdepartementet, senest i rundskriv M-4/2004 (21.06.2004), og er ikke gjenstand for takstmannens vurdering. Det er også en nedre grense for når landbruksmyndighetene skal gå inn og vurdere prisen for en konsesjonseiendom. For bebygde konsesjonspliktige landbrukseiendommer med kjøpesum under kr. 3.500.000,- skal myndighetens prisvurdering utelates, ref. Rundskriv M-2/2016.

For rettigheter og andre ressurser benyttes en variabel kapitaliseringsrente på 4-12% basert på det økonomiske objektets karakter, inntekspotensialet og risikoen ved dette samt takstmannens skjønnmessige vurdering.

Odelstakst

Odelsloven av 28. juni 1974 nr. 58 med senere endringer, senest fra 01.07.2009, angir bestemmelser om verdi-fastsettelse for odelseiendommer. I Kap. XI §49 er det bl.a. angitt:

'Verdsetjinga ved odelstakst skal gjerast på grunnlag av den bruk av eiendomen som er naturleg etter tilhøva på staden, og som kan sameinast med at eiendomen hovudsakleg blir nytta til landbruksføremål'.

Utgangspunktet ved odelstakst er dermed at eiendommen i hovedsak forutsettes benyttet til landbruksformål, og eiendommen verdsettes etter den bruksverdi og tilstand den har på takseringstidspunktet.

Herværende takst-oppgave gjelder ikke fastsettelse av odelstakst, og verdivurderingen skjer iht. bestemmelsene i konsesjonsloven.

B.2 Verdifastsettelse

I det følgende er de enkelte deler og verdi-elementer av eiendommen i utgangspunktet verdsatt etter en helhetsvurdering i henhold til ovenforstående hovedprinsipper.

Jord- og skogarealer:

- Fulldyrka jord brattlendt areal (26,8-5,4)=..... ca. 21,4da, kr. 63.000
- Overflatedyrka jord/brakklagt areal ved veien..... ca. 5,4 da, kr. 7.500
- Innmarksbeite og overflatedyrka jord..... ca. 8,3 da, kr. 8.000
- Produktiv skog, ca. 43,2 da, kr. 43.000
- Skog av middels bonitet og uproduktiv skog (158,4-43,2) = ca. 115,2 da kr. 37.500
- Utmark/annet markslag (3,8-2,3-0,3)=..... ca. 1,2 da kr. 1.000
- Bebygd areal/gårdstun, ca. 2,6 da, kr. 200.000

Sum jord- og skogarealer, totalt 1052 da..... kr. 360.000

På grunn av at eiendommen i liten grad har ordinær landbruksdrift, er det ved verdifastsettelsen i hovedsak lagt til grunn erfaringsmessig basert normalpris pr. da grunnareal i stedet for bruksverdi/avkastningsverdi.

Bygninger:

- Våningshuset med 167 m2 P-rom verdsettes nedskrevet til kr. 500.000
- Driftsbygningen verdsettes nedskrevet til kr. 100.000
- Garasje, 2 biler kr. 35.000
- Naust kr. 10.000
- Andre bygninger kr. 5.000

Sum bygninger kr. 650.000

Rettigheter

Verdien av eiendommens rettigheter knyttet til jakt, fiske, seltomt m.m. settes til. **kr. 40.000**

B.3 Kommentarer til verdifastsettelsen

Verdien av eiendommen er vurdert i forhold til bestemmelsene i Konesjons- og Odelsloven kombinert med takstmannens skjønn.

Ved verdivurderingen er eiendommens verdi som landbrukseiendom er den i tillegg vurdert i forhold til eiendommens verdi som boligeiendom.

Konesjonsplikten i henhold til konesjonslovene gjelder bebygget eiendom med samlet areal større enn 100 da eller mer enn 25 da fulldyrket jord. Små landbrukseiendommer og eiendommer med eller uten deltids drift har imidlertid ofte begrenset næringsmessig betydning for eier, og skiller seg da lite fra vanlig bebygde tomteeiendommer. I henhold til rundskriv M-3/2002 fra LMD gis det anledning til å tillegge landbrukseiendommer et bostedstillegg/boverdi, som gjenspeiler eiendommens verdi til boligformål sett i forhold til det lokalmiljøet eiendommen befinner seg i. Det forutsettes da at inntektene fra bruket bare delvis bidrar til brukerens eller brukerfamiliens inntektsgrunnlag vurdert i lys av inntektsmålet i landbruket.

Ved vurdering av boverdiens størrelse vil områdets generelle boligprisnivå, eiendommens beliggenhet i forhold til annen bebyggelse, kommunikasjons- og servicetilbud m.v. tillegges betydning i tillegg til selve bolighusets kvaliteter. Øvre ramme for tillegg av boverdi er i rundskriv M-1/2010 satt til kr. 1.500.000,-. Boverdi skal ikke settes å høyt at den gir negative følger for aktiv landbruksdrift på eiendommen, og/eller så høyt at ønskelige kjøpere i landbrukssammenheng prises ut.

Den takserte eiendommen vurderes å ha liten betydning som næringsgrunnlag for eier. Forholdene tilsier ut fra eiendommens beliggenhet og at bolighuset er lite egnet til bolig slik det står i dag at eiendommen heller ikke kan tillegges noen boverdi, utover den nedskrevne verdi på boligen og tomteverdi.

C TAKSTKONKLUSJON

Under hensyn til forannevnte opplysninger ansettes etter en totalvurdering følgende verdier for den faste eiendom:

	Normal salgsverdi
1. Jord- og skogarealer, samt tunområde.....	kr. 360.000
2. Bygninger	kr. 650.000
3. Rettigheter og andre ressurser	kr. 40.000
Samlet sum	kr. 1.050.000

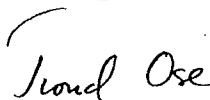
Eiendommens omsetningsverdi vurdert i forhold til konsesjonslovens prinsipper ansettes dermed til:

Kr. 1.050.000

Taksten er satt etter beste skjønn og verdivurdering m.v. utført i henhold til gjeldende offentlige bestemmelser og Norges Takseringsforbunds (NTF) retningslinjer for taksering av landbrukseiendommer. Heftelsesanmerkninger er ikke vurdert utover det som eventuelt er beskrevet og angitt i takstdokumentet. Driftsløsøre er ikke medregnet i takstgrunnlaget.

Takstmannen er ikke ansvarlig for manglende opplysninger om feil og mangler som han ikke kunne ha oppdaget etter å ha undersøkt takstobjektet slik god skikk tilsier. Taksten bygger i hovedsak på opplysninger gitt fra rekvirent og de som var tilstede ved befaringer og at disse er rett.

for Ose Ingeniørkontor AS

Siv. Ing. Trond Ose
Senior takstmann MNTF

Ing. Lars Olav Tvergrov
Takstmann

VEDLEGG

Takstmann Lars Olav Tvergrov

Andre bygninger

I tillegg står det på eiendommen en smie, denne er ikke besiktiget og er skjønnsmessig verdiberegnet.

A.4 ANDRE OPPLYSNINGER

Borett

Det foreligger ingen tinglyst borett på bruket.

Påbud

Det er opplyst at det ikke foreligger offentlige påbud om tiltak på eiendommen.

Rettigheter og andre ressurser

Til eiendommen hører rett til jakt- og fiske i form av felles jaktrett på storvilt/hjort på Nes og Langvatn. Jaktrett blir ikke leid ut, men blir i hovedsak brukt i felleskap av grunneierne.

Til eiendommen hører rett til jakt- og fiske i form av felles jaktrett på storvilt/hjort på Nes og Langvatn, totalt ca. 13 dyr. Videre er det rett til småviltjakt på i utmark på Neshornet. Ingen leieinntekter av betydning blir tatt inn på småviltjakten.

Det er ca. 10 grunneiere på Langvatn, Nes, Hjellbakkane og Årsnes. Dvs. at det er ca. ett hjortedyr pr. bruk.

Videre fiskerett i Storevatnet. Inntekter herfra går til fellestiltak i regi elveeierlaget i Mørevassdraget.

Bruket har også beiterett i felles utmark på Nes og Langvatn.

Det foreligger ikke opplysninger om andre ressurser av økonomisk betydning.

Husdyr/besetning

Det er ingen dyr på bruket i dag, og det har det ikke vært på flere år.

Jordleie:

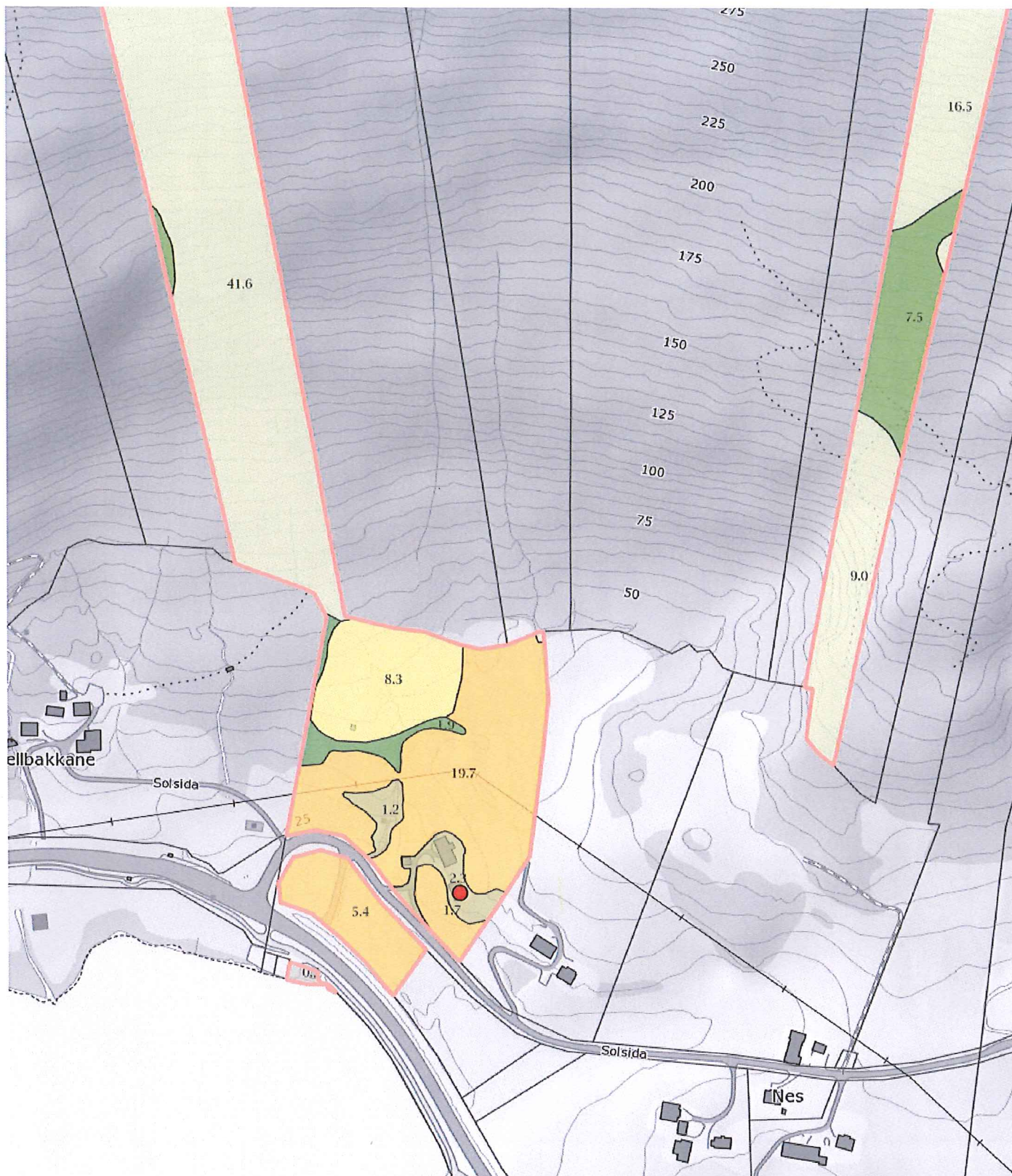
Det blir ikke betalt jordleie. Leiekontrakten som er i dag med Tore Våde har 1. års oppsigelsesfrist. (Forhold rundt leiekontrakten er ikke nærmere kontrollert.)

Melkekvote

På bruket tilhører det i dag en aktiv melkekvote, som blir produsert på av Tore Våde i hans fjøs på Gjersdal. Disse to bruka drev tidligere i samdrift.

Melkeknoten er på ca. 32.000 liter og kan bli vurdert solgt i tillegg/ilag med eiendommen.

Verdi på melkeknoten er holdt utenom denne taksten.

0 20 40 60m

Målestokk 1 : 4000 ved A4 utskrift
Utskriftsdato: 19.10.2017

GÅRDSKART 1519-51/1
Tilknyttede grunneiendommer:
51/1

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Markslag (AR5) 13 klasser TEGNFORKLARING

	Fulldyrka jord
	Overflatedyrka jord
	Innmarksbeite
	Skog av særs høg bonitet
	Skog av høg bonitet
	Skog av middels bonitet
	Skog av lav bonitet
	Uproduktiv skog
	Myr
	Åpen jorddekt fastmark
	Åpen grunnlendt fastmark
	Bebyggd, samf, vann, bre
	Ikke klassifisert
Sum:	

AREALTALL (DEKAR)

	26.8	
	0.0	
	8.3	35.1
	0.0	
	43.2	
	29.1	
	0.0	
	86.1	158.4
	0.0	
	3.5	
	0.3	3.8
	0.0	
	0.0	0.0
	197.3	197.3

Kartet viser en presentasjon av valgt type gårdskart for valgt eiendom. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjennelse. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourføringsbehov meldes til kommunen.

- Arealressursgrenser
- Eiendomsgrenser

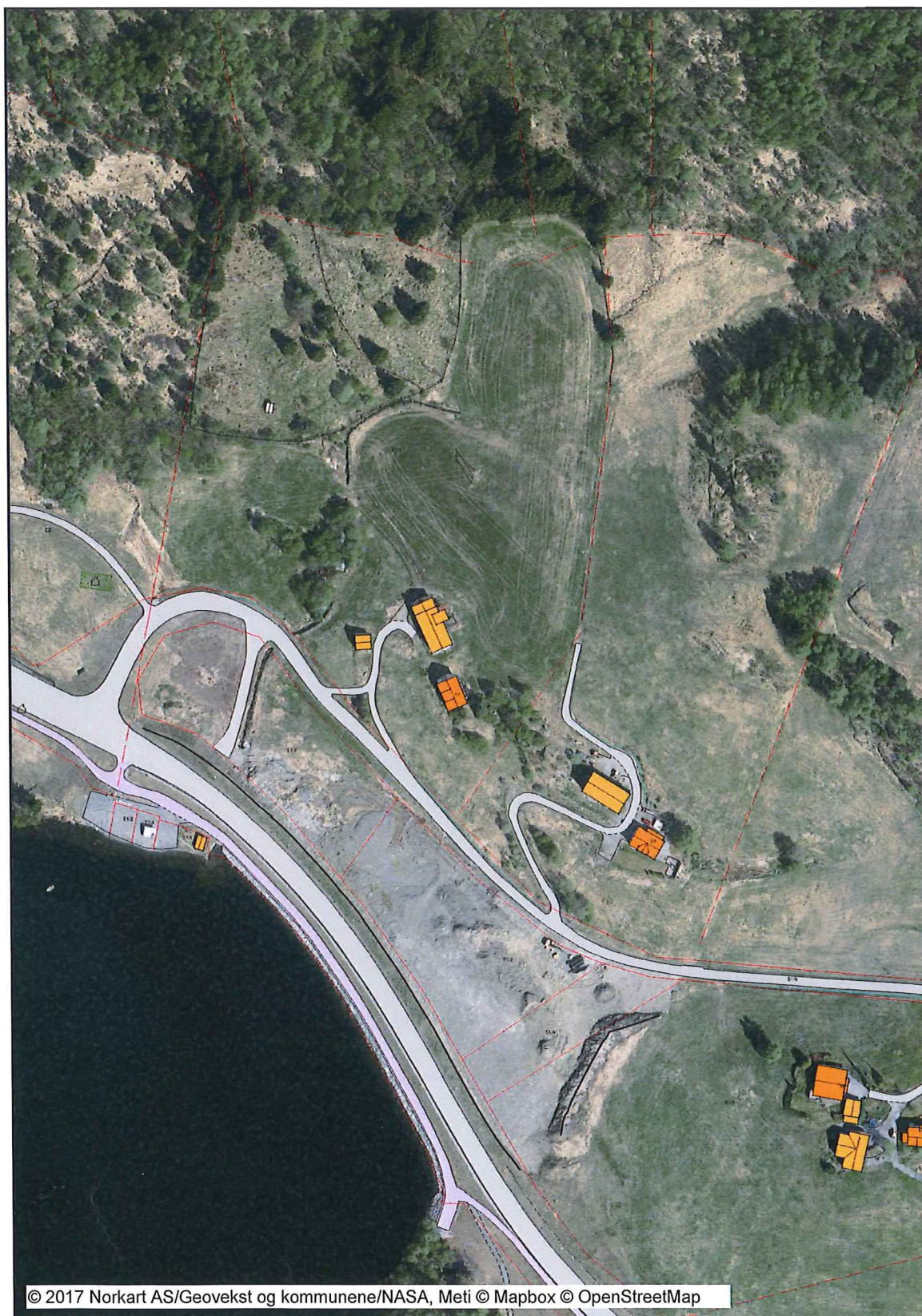

Solsida 9

Dato: 13.11.2017

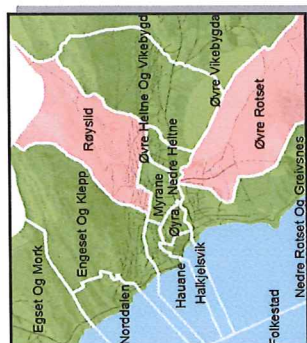
Målestokk: 1:2500

Koordinatsystem: UTM 32N

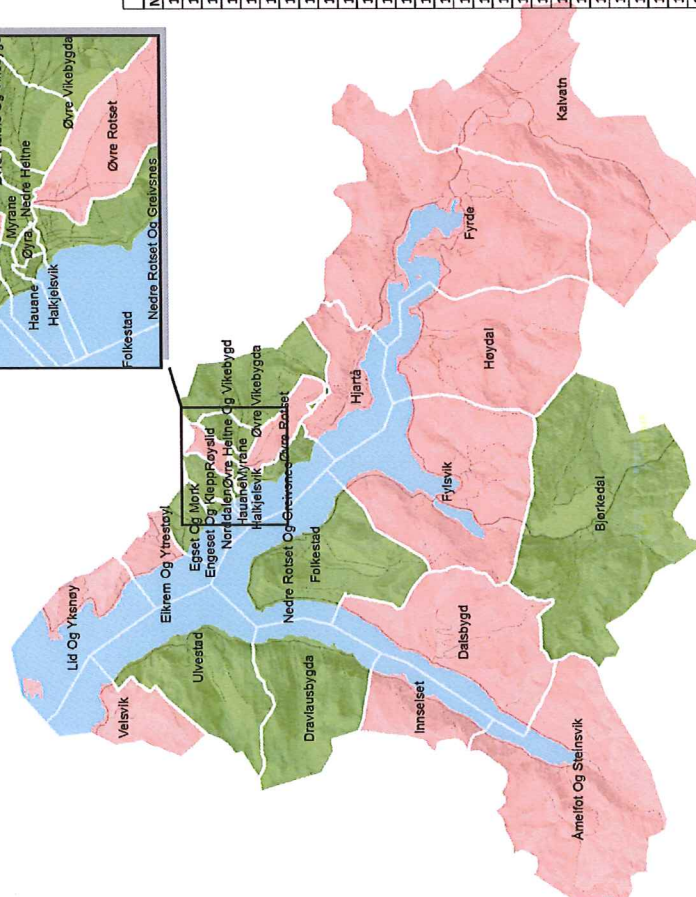
© 2017 Norkart AS/Geovekst og kommunene/NASA, Meti © Mapbox © OpenStreetMap

Folketalsutvikling per grunnkrets 2012 til 2017

Folketalsutvikling i Volda kommune

 Nedgang
 Vekst

Grunnkrets		Folketal	
Nummer	Navn	2017 Endring frå 2007	Endring frå 2012
15190101	Velsvik	49	-9
15190102	Ullstad	285	-28
15190103	Dravlausbysgd	195	-9
15190104	Innset	24	-13
15190105	Åmelfot og Steinsvik	68	-30
15190106	Dalsbygd	94	-32
15190201	Folkestad	299	-4
15190202	Fylsvik	140	-21
15190203	Bjerkedal	141	-10
15190301	Høydal	66	-1
15190302	Fyrde	166	-26
15190303	Kalvåg	89	-26
15190304	Hjørtå	111	-8
15190401	Halkjelsvik	178	19
15190402	Øvra	264	112
15190403	Hauane	585	5
15190404	Myrane	415	69
15190405	Nedre Helne	652	131
15190406	Røyslid	943	-23
15190407	Engeset og Klepp	1230	293
15190408	Norddalen	117	14
15190409	Nedre Røset og Greivnes	630	127
15190410	Øvre Røset	184	21
15190411	Øvre Helne og Vikebygd	1162	136
15190412	Øvre Vikebygd	160	-6
15190501	Eget og Mork	535	131
15190502	Elkrem og Ytrestøl	111	-6
15190503	Lid og Yksnøy	196	-30
15199999	Uppgitt grunnkrets	13	8

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Sonja Håvik

Arkivsak nr.: 2017/2168

Arkivkode: 033

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
197/17	Formannskapet Kommunestyret	21.11.2017
16/17	Tenesteutval for oppvekst og kultur Tenesteutval for helse og omsorg	15.11.2017
82/17	Forvaltningsutvalet Eldrerådet Råd for likestilling av menneske med nedsett funksjonsevne	21.11.2017

MØTEPLAN FOR POLITISKE MØTE 2018

Administrasjonen si tilråding:

1. Møteplan for 2018 for formannskap og kommunestyre vert godkjent:

	Formannskapet	Kommunestyret
Januar	16. og 30.	25.
Februar	13. og 27.	
Mars	13.	1. og 22.
April	4. og 17.	26.
Mai	8. og 22.	31.
Juni	5. og 26.	21.
Juli		
August	21.	30.
September	4. og 18.	27.
Oktober	2., 16. og 30.	
November	13., 20. og 27.	8. (presentasjon budsjett) og 29.
Desember	4.	13.

2. Møteplan for tenesteutval for helse og omsorg, tenesteutval for oppvekst og kultur, forvaltningsutvalet, eldrerådet og råd for likestilling av menneske med nedsett funksjonsevne vert godkjent.

	THO	TOK	FORV	ELDRE	FUNK
Januar	11.	10.	9.		
Februar	15.	14.	6.	12.	12.
Mars	8.	7.	6.		
April	12.	11.	10.		
Mai	16.	16.	15.	7.	7.
Juni	14.	13.	12.		
Juli					
August	23.	22.	21.		
September	13.	12.	11.	10.	10.
Oktober	18.	17.	16.		
November	22.	21.	6. og 20.	19.	19.
Desember	12.	12.	11.		

3. Utvala har følgjande møtestart:

- Formannskapet kl. 12.00
- Kommunestyret kl. 14.00 (budsjettmøtet 13. desember kl. 10.00)
- Tenesteutval for helse- og omsorg kl. 13.00
- Tenesteutval for oppvekst og kultur kl. 13.00
- Forvaltningsutvalet kl. 13.00
- Eldrerådet kl. 10.00
- Råd for likestilling av menneske med nedsett funksjonsevne kl. 14.00

Vedleggsliste:

Kalender for 2018 med framlegg til møteplan

Saksopplysningar/fakta:

Ved handsaminga av møteplan for 2016 gjorde kommunestyret m.a. fylgjande vedtak:

Formannskapet og kommunestyret startar møta sine klokka 12.00. Budsjettmøte i kommunestyret 15. desember startar klokka 10.00

Frå 2017 skal det så langt som råd ikkje leggst politiske møter i skuleferiane.

Utvala får møteplanen til handsaming i forkant av endeleg vedtak i kommunestyret.

Møta må sjåast i samanheng av omsyn til bl.a. møterom, kapasiteten i administrasjonen (t.d. når det gjeld sekretærressursar) og praktisk gjennomføring av møta. Legg ein to møte på same dag, kan det bli utfordrande å skaffe vara, då nokre av politikarane er medlemer og varamedlemer i fleire utval. Det er likevel vanskeleg å unngå heilt.

Ved oppsetjing av møteplanen har vi teke omsyn til:

- Det er ikkje sett opp møte i vinterferien (veke 8) og haustferien (veke 41)

- Det er ikkje sett opp møte etter langhelg, med eit unntak - formannskapsmøtet 22. mai som er dagen etter 2. pinsedag. Bakgrunn for dette er utsending av sakliste til kommunestyremøtet 31. mai.

Rune Sjurgard
Rådmann

Inger-Johanne Johnsen
sektorsjef kultur og service

Utskrift av endeleg vedtak:
Servicekontoret for vidare arbeid.

2018

JANUAR 31 DAGER	FEBRUAR 28 DAGER	MARS 31 DAGER	APRIL 30 DAGER	MAI 31 DAGER	JUNI 30 DAGER
1 M { Nyttårsdag (Jesu navnedag) } 2 T 3 O 4 T 5 F 6 L 7 S 8 M 9 T 10 O 11 T 12 F 13 L 14 S 15 M 16 T 17 O 18 T 19 F 20 L 21 S 22 M 23 T 24 O 25 T 26 F 27 L 28 S 29 M 30 T 31 O	1 T 2 F 3 L 4 S 5 M 6 T 7 O 8 T 9 F 10 L 11 S 12 M 13 T 14 O 15 T 16 F 17 L 18 S 19 M 20 T 21 O 22 T 23 F 24 L 25 S 26 M 27 T 28 O 29 T 30 F 31 L	1 T 2 F 3 L 4 S 5 M 6 T 7 O 8 T 9 F 10 L 11 S 12 M 13 T 14 O 15 T 16 F 17 L 18 S 19 M 20 T 21 O 22 T 23 F 24 L 25 S 26 M 27 T 28 O 29 T 30 F 31 L	1 S 2 M 3 T 4 O 5 T 6 F 7 L 8 S 9 M 10 T 11 O 12 T 13 F 14 L 15 S 16 M 17 T 18 O 19 T 20 F 21 L 22 S 23 M 24 T 25 O 26 T 27 F 28 L 29 S 30 M	1 T 2 O 3 T 4 F 5 L 6 S 7 M 8 T 9 O 10 T 11 F 12 L 13 S 14 M 15 T 16 O 17 T 18 F 19 L 20 S 21 M 22 T 23 O 24 T 25 F 26 L 27 S 28 M 29 T 30 O 31 T	1 F 2 L 3 S 4 M 5 T 6 O 7 T 8 F 9 L 10 S 11 M 12 T 13 O 14 T 15 F 16 L 17 S 18 M 19 T 20 O 21 T 22 F 23 L 24 S 25 M 26 T 27 O 28 T 29 F 30 L
1. uke 2. uke 3. uke 4. uke 5. uke	1. uke 2. uke 3. uke 4. uke 5. uke	1. uke 2. uke 3. uke 4. uke 5. uke	1. uke 2. uke 3. uke 4. uke 5. uke	1. uke 2. uke 3. uke 4. uke 5. uke	1. uke 2. uke 3. uke 4. uke 5. uke
Off. høytidsdag o.510 n.2120 6. s. i påsketiden Eldre/Funk FSK Kristi himmelfartsdag o.452 n.2137 Søndag for pinse FORV. TOK THO Grunnlovsdag o.435 n.2153 Pinseaften Pinse 2. pinsedag FSK o.421 n.2209 Treningstidssøndag 22. uke KST	Påskedag 2. påskedag FSK o.631 n.2011 2. s. i påsketiden FORV. TOK THO Sommerdag 3. s. i påsketiden FSK o.549 n.2045 4. s. i påsketiden KST 5. s. i påsketiden	Påskedag 2. påskedag FSK o.631 n.2011 2. s. i påsketiden FORV. TOK THO Sommerdag 3. s. i påsketiden FSK o.549 n.2045 4. s. i påsketiden KST 5. s. i påsketiden	Off. høytidsdag o.510 n.2120 6. s. i påsketiden Eldre/Funk FSK Kristi himmelfartsdag o.452 n.2137 Søndag for pinse FORV. TOK THO Grunnlovsdag o.435 n.2153 Pinseaften Pinse 2. pinsedag FSK o.421 n.2209 Treningstidssøndag 22. uke KST	Off. høytidsdag o.510 n.2120 6. s. i påsketiden Eldre/Funk FSK Kristi himmelfartsdag o.452 n.2137 Søndag for pinse FORV. TOK THO Grunnlovsdag o.435 n.2153 Pinseaften Pinse 2. pinsedag FSK o.421 n.2209 Treningstidssøndag 22. uke KST	Off. høytidsdag o.510 n.2120 6. s. i påsketiden Eldre/Funk FSK Kristi himmelfartsdag o.452 n.2137 Søndag for pinse FORV. TOK THO Grunnlovsdag o.435 n.2153 Pinseaften Pinse 2. pinsedag FSK o.421 n.2209 Treningstidssøndag 22. uke KST

JULI
31 DAGER

AUGUST
31 DAGER

SEPTEMBER
30 DAGER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

218

PS 83/17 Orienteringssaker

Orienteringssaker

OS 15/17 Skulen og skuleområdet på Bjørkedalen

BJØRKEDAL GRENDALAG

Organisasjonsnr.: 917 824 525
Bankkonto: 3992 06 31065
E-post: bj.grlag@gmail.com

Sakshandsamar:
Lars Kåre Kile

Direkte telefon:
90823466

Dykkar referanse:
Skulesaka

Dato:
14.11.2017

Volda kommune
Rådhuset
6100 Volda

Skulen og skuleområdet på Bjørkedalen

Volda kommune la ned Bjørkedal skule i 2004, og Bjørkedal Nærskule vart etablert som ein privatskule driven av foreldregruppa og andre eldsjeler i bygda. Nærskulen fekk bruke skulebygninga og skuleområdet vederlagsfritt mot å ta dei kostnadene som drifta medførte, inkludert vedlikehald og investering i tidhøveleg undervisningsutstyr.

I 2010 vart Bjørkedal barnehage etablert i skulebygninga på liknande vilkår. Også dette medførte naturleg nok investeringar og stor innsats frå folk i bygda.

Barnehagen måtte leggjast ned i 2014 på grunn av sviktande barnetal, og i 2016 vart elevtalet så lite at det ikkje lenger var forsvarleg å drive Bjørkedal Nærskule.

Dermed vart ansvaret for skulen og skuleområdet tilbakeført til Volda kommune frå 1. august 2016, i samsvar med vedtak i kommunestyret frå 2005.

Der står vi no, med eit skulebygg som er dyrt i drift og som krev snarleg vedlikehald om det ikkje skal forfalle, og ein skuleplass som gror igjen om det ikkje vert sett i verk tiltak for å forhindre det. Forfallet kjem fort når ting ikkje blir brukt, og vi kan berre spekulere på korleis det ville sett ut på skuleområdet no utan desse 12 åra med privat skule-og barnehagedrift.

Bjørkedal grendalag har det siste året hatt ein munnleg avtale med kommunen om bruk av skulebygget og skuleområdet. Dette er ein dyr og lite tilfredsstillande avtale for oss. For å kunne planlegge fornuftig bruk av fellesbygga i bygda må vi vite om det er aktuelt å overta skulen og/eller skuleplassen. Då må vi vite vilkåra for slik overtaking, og det hastar, slik at vi kan planlegge og kome i gang med naudsynt vedlikehald før det er for seint.

Bygdefolket har investert mykje i skulebygget og skuleområdet den tida Bjørkedal Nærskule og Bjørkedal barnehage har vore i drift. Skulesaka har vore drøfta på to årsmøte i grendalaget, og der var det klare forventningar om at bygda må få tilbod om å overta skulen og skuleområdet vederlagsfritt.

Skuleplassen er den einaste plassen i bygda der det er lagt til rette for leik og idrett. Det er stor semje om at den må bygda kunne disponere, anten som kommunal leikeplass eller leikeplass som bygda eig og har ansvar for. Dette er viktig for å kunne vareta oppvekstvilkåra til barn og unge.

Synet på skulebygninga er meir differensiert. Bygget er stort og dyrt i drift, kanskje større enn bygda har bruk for. Men det er viktig å få vilkåra for overtaking på bordet, slik at ein har grunnlag for å bestemme seg eller eventuelt be om forhandlingar. Det kostar litt å rive eit slikt bygg også.

For Bjørkedal grendalag

Lars Kåre Kile
-styreleiar-

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/978

1. september 2017

Nytt rundskriv M-3 om konsesjon, priskontroll og boplikt, nytt rundskriv M-2/2017 om driveplikt etter jordloven og forskrift om beløpsgrense ved gjennomføring av priskontroll

Det ble 21. juni 2017 gjort en rekke endringer i eiendomslovgivningen i landbruket. Endringene omfatter bl.a.

1. heving av arealgrensene for konsesjonsplikt, boplikt og odlingsjord,
2. endringer i reglene for priskontroll ved erverv av skog,
3. endringer i konsesjonsplikten ved erverv av ubebygde tomter,
4. endringer i driveplikten.

Det er fastsatt i FOR-2017-06-21-829 at endringene under punkt 2 med tilhørende overgangsbestemmelse trådte i kraft 1. juli 2017, mens endringene under punkt 1, 3 og 4 trer ikraft 1. september 2017.

I tilknytning til ikrafttreddelsen 1. september fastsetter Landbruks- og matdepartementet

1. [nytt rundskriv M-3/2017 Konsesjon, priskontroll og boplikt](#),
2. [forskrift om beløpsgrense ved gjennomføring av priskontroll](#),
3. [nytt rundskriv M-2/2017, Driveplikten etter jordloven](#)

Rundskrivene og forskriften kan hentes opp fra departementets hjemmeside.

Landbruksdirektoratet har oppdatert skjemaer for egenerklæring av konsesjonsfrihet og for konsesjonssøknader i tråd med lovendringene. Se mer om dette på direktoratets hjemmesider: <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/eiendom/konsesjon/skjema>

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Avdeling
Avdeling for skog- og
ressurspolitikk

Saksbehandler
Ingrid Aasen
22 24 92 74

Departementet har fastsatt et nytt rundskriv om konsesjon, priskontroll og boplikt rundskriv M-3/2017. Rundskrivet erstatter rundskriv M-2/2009 om Konsesjon og boplikt. I det nye rundskrivet oppheves rundskriv M-7/2002, M-4/2004, M-1/2010, M-2/2012 og M-2/2016 som alle gjelder priskontroll. Bakgrunnen for at det er utarbeidet et nytt rundskriv er et ønske om å samle de eksisterende rundskrivene og å oppdatere rundskrivet både når det gjelder lovendringene som er vedtatt i år, og på andre punkter hvor det har skjedd endringer i de åtte årene som har gått siden forrige samlerundskriv ble utgitt. En samlet og oppdatert versjon vil gjøre det lettere å orientere seg om reglene og praksis i tilknytning til dem.

Med bakgrunn i lovendringen 21. juni 2017 har departementet gjort endringer i *Forskrift om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom, egenerklæring ved konsesjonsfrihet og om fulldyrket jord* (FOR-2003-12-08-1434) om beløpsgrense ved gjennomføring av priskontroll etter konsesjonsloven. Beløpsgrensen er fastsatt til 3,5 millioner kroner, og er i samsvar med tidligere retningslinjer og de føringer som er lagt i Stortinget under forberedelse av lovendringen. Siden forskriften ikke innebærer noen realitetsendring, har departementet vurdert det som åpenbart unødvendig å gjennomføre høring av forskriften.

Rundskriv M-3/2011 er erstattet med nytt rundskriv M-2/2017. Det nye rundskrivet bygger på M-3/2011, men er oppdatert som følge av lovendringen 21. juni 2017. Oppdateringen gjelder først og fremst kravet om at jordbruksareal bare kan leies ut som tilleggsjord til annen landbrukseiendom, og departementets (kommunens) myndighet til å inngå avtale om bortleie av jord når pålegg om bortleie, tilplanting eller andre tiltak ikke etterkommes. Disse bestemmelsene er opphevet, og rundskrivet er derfor justert i henhold til dette.

Med hilsen

Inger Sigrid Grette (e.f.)
avdelingsdirektør

Ingrid Aasen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Kommunene

Agdenes kommune	Agdenes Rådhus	7316	LENSVIK
Alstahaug kommune	Rådhuset	8805	SANDNESSJØEN
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Alvdal kommune		2560	ALVDAL
Andøy kommune	Rådhuset	8480	ANDENES
Aremark kommune	Rådhuset	1798	AREMARK
Arendal kommune	Postboks 10	4801	ARENDAL
Asker kommune	Knud Askersvei 24	1372	ASKER
Askim kommune	Postboks C	1801	ASKIM
Askvoll kommune	Rådhuset	6980	ASKVOLL
Askøy kommune	Postboks 323	5323	KLEPPESTØ
Audnedal kommune		4525	KONSMO
Aukra kommune	Falkhytten	6480	AUKRA
Aure kommune	Postboks 134	6689	AURE
Aurland kommune	Postboks 83	5741	AURLAND
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	BJØRKELANGEN
Austevoll kommune		5392	STOREBØ
Austrheim kommune		5943	AUSTRHEIM
Averøy kommune	Bruhagen	6530	AVERØY
Balestrand kommune		6898	BALESTRAND
Ballangen kommune	Rådhusveien 1	8540	BALLANGEN
Balsfjord kommune	Rådhuset	9050	STORSTEINNES
Bamble kommune	Kirkeveien 12	3970	LANGESUND
Bardu kommune	Altevannsveien 16	9360	BARDU
Beiarn kommune		8110	MOLDJORD
Berg kommune		9385	SKALAND
Bergen kommune	Postboks 7700	5020	BERGEN
Berlevåg kommune	Rådhusgata 2	9980	BERLEVÅG
Bindal kommune	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
Birkenes kommune	Postboks 115	4795	BIRKELAND
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	VIKESÅ
Bjugn kommune		7160	BJUGN
Bodø kommune		8006	BODØ
Bokn kommune	Boknatun	5561	BOKN
Bremanger kommune	Rådhuset	6723	SVELGEN
Brønnøy kommune		8900	BRØNNØYSUND
Bygland kommune		4745	BYGLAND
Bykle kommune		4754	BYKLE
Bærum kommune	Postboks 406	1302	SANDVIKA

Kommunene			
Bø kommune	Bøgata 67	3833	BØ I TELEMARK
Telemark			
Bø kommune	Straume	8475	STRAUMSJØEN
Vesterålen			
Bømlo kommune		5430	BREMNES
Båtsfjord kommune	Hinderberggata 18	9990	BÅTSFJORD
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Drammen kommune	Engene	3008	DRAMMEN
Drangedal kommune	Kommunehuset	3750	DRANGEDAL
Dyrøy kommune		9311	BRØSTADBOTN
Dønna kommune	Solfjellsjøen	8820	DØNNA
Eid kommune	Rådhusveien 11	6770	NORDFJORDEID
Eide kommune		6490	EIDE
Eidfjord kommune	Evjo	5783	EIDFJORD
Eidsberg kommune		1850	MYSEN
Eidskog kommune	Rådhusveien 11	2230	SKOTTERUD
Eidsvoll kommune	Eidsvollbakken 36	2080	EIDSVOLL
Eigersund kommune		4370	EGERSUND
Elverum kommune	Storgata 18	2418	ELVERUM
Enebakk kommune	Prestegårdsveien 4	1912	ENEBAKK
Engerdal kommune	Kommunehuset Enger	2440	ENGERDAL
Etne kommune	Etne Tinghus	5590	ETNE
Etnedal kommune		2890	ETNEDAL
Evenes kommune	Postboks 8539 Bogen i Ofoten	8533	BOGEN I OFOTEN
Evje og Hornnes kommune	Sentrum	4735	EVJE
Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Fedje kommune		5947	FEDJE
Fet kommune		1901	FETSUND
Finnøy kommune	Judaberg	4160	FINNØY
Fitjar kommune	Postboks 83	5418	FITJAR
Fjaler kommune	Postboks 54	6961	DALE I SUNNFJORD
Fjell kommune	Postboks 184	5342	STRAUME
Flakstad kommune		8380	RAMBERG
Flatanger kommune		7770	FLATANGER
Flekkefjord kommune	Kirkegata 50	4400	FLEKKEFJORD
Flesberg kommune		3623	LAMPELAND
Flora kommune	Postboks 13	6901	FLORØ
Flå kommune		3539	FLÅ

Kommunene			
Folldal kommune		2580	FOLLDAL
Forsand kommune	Servicetorg	4110	FORSAND
Fosnes kommune		7856	JØA
Fredrikstad kommune	Glemmengata 6	1608	FREDRIKSTAD
Frogn kommune	Rådhusveien 6	1440	DRØBAK
Froland kommune	Postboks 44	4855	FROLAND
Frosta kommune	Postboks 24	7634	FROSTA
Fræna kommune	Kommunehuset	6440	ELNESVÅGEN
	Elnesvågen		
Frøya kommune	Postboks 152	7260	SISTRANDA
Fusa kommune	Postboks 24	5649	EIKELANDSOSEN
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Grønland 32	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør- Trøndelag	Statens Hus	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Kommunene			
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS
Fyresdal kommune	Sommerfrydveien 6	4842	ARENDAL
Førde kommune	Hafstadvegen 21	6800	FØRDE
Gamvik kommune		9770	MEHAMN
Gaular kommune		6973	SANDE I SUNNFJORD
Gausdal kommune	Segalstad bru	2651	ØSTRE GAUSDAL
Gildeskål kommune		8140	INNDYR
Giske kommune		6050	VALDERØY
Gjemnes kommune		6631	BATNFJORDSØRA
Gjerdrum kommune		2022	GJERDRUM
Gjerstad kommune		4980	GJERSTAD
Gjesdal kommune	Rettetdalen 1	4330	ÅLGÅRD
Gjøvik kommune	Serviceboks Rådhuset	2815	GJØVIK
Gloppen kommune	Firdavegen 6	6823	SANDANE
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Gran kommune	Rådhusvegen 29	2770	JAREN
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Granvin kommune	Postboks 13	5733	GRANVIN
Gratangen kommune		9470	GRATANGEN
Grimstad kommune	Arendalsveien 23	4878	GRIMSTAD
Grong kommune		7870	GRONG
Grue kommune		2260	KIRKENÆR
Gulen kommune		5966	EIVINDVIK
Hadsel kommune		8450	STOKMARKNES
Halden kommune	Storgata 8	1771	HALDEN
Halsa kommune		6683	VÅGLAND
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR
Hamarøy kommune	Oppeid	8294	HAMARØY
Hammerfest kommune	Postboks 1224 k	9616	HAMMERFEST
Haram kommune	Storgata 19	6270	BRATTVÅG
Hareid kommune	Hareid rådhus	6060	HAREID
Harstad kommune	Hans Egedes gate 14	9479	HARSTAD
Hasvik kommune	Fjellveien 6	9593	BREIVIKBOTN
Hattfjelldal kommune	O. T. Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Haugesund kommune	Post boks 2160	5504	HAUGESUND
Hemne kommune	Bedrifspostkontoret		
	Trondheimsveien 1	7200	KYRKSÆTERØRA

Kommunene			
Hemnes kommune	Sentrumveien 1	8646	KORGEN
Hemsedal kommune		3560	HEMSEDAL
Herøy kommune -	Postboks 274	6090	FOSNAVÅG
Møre og Romsdal			
Herøy kommune -		8850	HERØY
Nordland			
Hitra kommune		7240	HITRA
Hjartdal kommune		3692	SAULAND
Hjelmeland kommune		4130	HJELMELAND
Hobøl kommune		1827	HOBØL
Hof kommune	Hofslundveien 5	3090	HOF
Hol kommune		3576	HOL
Hole kommune	Hole Herredshus	3530	RØYSE
Holmestrand	Rådhusgaten 11	3080	HOLMESTRAND
kommune			
Holtålen kommune		7380	ÅLEN
Hornindal kommune	Postboks 24	6761	HORNINDAL
Horten kommune	Postboks 10	3181	Horten
Hurdal kommune		2090	HURDAL
Hurum kommune	Prestegårdaleen 4	3490	KLOKKARSTUA
Hvaler kommune	Kornmagasinet	1680	SKJÆRHALLEN
	Skjærhallen		
Hyllestad kommune		6957	HYLLESTAD
Hægebostad	Kommunehuset	4595	TINGVATN
kommune			
Høyanger kommune	Postboks 159	6991	HØYANGER
Høylandet kommune		7977	HØYLANDET
Hå kommune	Postboks 24	4368	VARHAUG
Ibestad kommune		9450	HAMNVIK
Inderøy kommune		7670	INDERØY
Iveland kommune		4724	IVELAND
Jevnaker kommune	Postboks 70	3521	JEVNAKER
Jondal kommune		5627	JONDAL
Jølster kommune		6843	SKEI I JØLSTER
Karasjok kommune /	Raddeviessogeaidnu 4	9730	KARASJOK
Karasjoga gielda			
Karlsøy kommune		9130	HANSNES
Karmøy kommune	Rådhuset Statsråd	4250	KOPERVIK
	Vinjesgate 25		
Kautokeino	Bredbuktnesveien 6	9520	KAUTOKEINO
kommune/			

Kommunene

Guovdageaidnu

suohkan

Klepp kommune	Postboks 25	4358	KLEPPE
Klæbu kommune	Postboks 200	7541	KLÆBU
Kongsberg kommune	Kirkegata 1	3616	KONGSBERG
Kongsvinger kommune	Fjellgata 2	2226	KONGSVINGER
Kragerø kommune	Postboks 128	3791	KRAGERØ
Kristiansand kommune	Rådhusgata 20	4604	
Kristiansund kommune	Kaibakken 2	6509	KRISTIANSUND N
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
Kvalsund kommune	Rådhusveien 18	9620	KVALSUND
Kvam kommune	Rådhuset	5600	NORHEIMSUND
Kvinesdal kommune	Postboks 25	4490	KVINESDAL
Kvinnherad kommune	Rådhuset	5470	ROSENDAL
Kviteseid kommune		3850	KVITeseid
Kvitsøy kommune	Postboks 240	4180	KVITSØY
Kvæfjord kommune	Bygdevegen 26	9475	BORKENES
Kvænangen kommune		9161	BURFJORD
Kåfjord kommune		9146	OLDERDALEN
Landbruksdirektoratet	Postboks 8140 Dep	0033	OSLO
Lardal kommune		3275	SVARSTAD
Larvik kommune	Postboks 2020	3255	LARVIK
Lavangen kommune	Postboks 84	9358	TENNEVOLL
Lebesby kommune	Strandveien 152/154	9790	KJØLLEFJORD
Leikanger kommune	Skrivarvegen	6863	LEIKANGER
Leirfjord kommune	Leland	8890	LEIRFJORD
Leka kommune		7994	LEKA
Leksvik kommune		7120	LEKSVIK
Lenvik kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Lesja kommune		2665	LESJA
Levanger kommune	Håkon den Godes gate 30	7600	
Lier kommune	Postboks 205	3401	LIER
Lierne kommune	Postboks 40	7882	NORDLI
Lillehammer kommune	Postboks 986	2626	LILLEHAMMER

Kommunene			
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Lindesnes kommune	Postboks 183	4524	SØR-AUDNEDAL
Lindås kommune	Knarvik	5914	ISDALSTØ
Lom kommune	Midtgard	2686	LOM
Loppa kommune	Parkveien 1/3	9550	ØKSFJORD
Lund kommune	Moiveien 9	4460	MOI
Lunner kommune	Sandvegen 1	2740	ROA
Lurøy kommune		8766	LURØY
Luster kommune		6868	GAUPNE
Lyngdal kommune	Grøndokka 6	4580	LYNGDAL
Lyngen kommune	Kjosveien 8	9060	LYNGSEIDET
Lærdal kommune		6886	Lærdal
Lødingen kommune	Rådhusveien 27	8550	LØDINGEN
Lørenskog kommune	Hasselveien	1470	LØRENSKOG
Løten kommune	Kildeveien 1	2340	LØTEN
Malvik kommune	Postboks 140	7550	Hommelvik
Mandal kommune	Ytre Sandgate 25	4501	MANDAL
Marker kommune	Storgata 60	1870	ØRJE
Marnardal kommune		4534	MARNARDAL
Masfjorden kommune	Sandnes	5981	MASFJORDNES
Meland kommune	Postboks 79	5906	FREKHAUG
Meldal kommune		7336	MELDAL
Melhus kommune	Rådhusveien 3	7224	MELHUS
Meløy kommune	Postboks 214	8150	ØRNES
Meråker kommune		7530	MERÅKER
Midsund kommune		6475	MIDSUND
Midtre Gauldal kommune		7290	STØREN
Modalen kommune		5729	MODALEN
Modum kommune	Rådhusveien 1	3370	VIKERSUND
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE
Moskenes kommune	Postboks 53	8398	REINE
Moss kommune	Postboks 175	1501	MOSS
Målselv kommune	Moen	9321	Moen
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Namdalseid kommune		7550	HOMMELVIK
Namsos kommune	Abel Meiers gate 12	7800	NAMSOS
Namsskogan kommune	Hoømensenteret	7890	NAMSSKOGAN
Nannestad kommune		2030	NANNESTAD
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK

Kommunene			
Naustdal kommune	Postboks 43	6806	NAUSTDAL
Nedre Eiker kommune	Rådhusgata 12	3050	MJØNDALEN
Nes kommune i Akershus	Postboks 114	2151	ÅRNES
Nes kommune i Buskerud	Rukkedalsveien 46	3540	NESBYEN
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
Nesodden kommune	Vardenbakken 99	1450	NESODDTANGEN
Nessby kommune/Unjargga gjelda	Rådhuset	9840	VARANGERBOTN
Neset kommune		6460	EIDSVÅG I ROMSDAL
Nissedal kommune		3855	TREUNGEN
Nittedal kommune	Moveien 1	1482	NITTEDAL
Nome kommune	Rådhusvegja 30	3830	ULEFOSS
Nord-Aurdal kommune	Boks 143	2901	FAGERNES
Norddal kommune		6210	VALLDAL
Nord-Fron kommune	Nedregata 50	2640	VINSTRÅ
Nordkapp kommune	Rådhusgata 12	9750	HONNINGSVÅG
Nord-Odal kommune		2120	SAGSTUA
Nordre Land kommune	Postboks 173	2882	DOKKA
Nordreisa kommune	Sentrum 17	9151	STORSLETT
Nore og Uvdal kommune	Kommunehuset	3630	RØDBERG
Notodden kommune	Postboks 193	3672	NOTODDEN
Nærøy kommune		7970	KOLVEREID
Nøtterøy kommune	Postboks 250	3163	BORGHEIM
Odda kommune	Tenestetorget	5750	ODDA
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Oppegård kommune	Servicetorget	1415	OPPEGÅRD
Orkdal kommune	Postboks 83	7301	ORKANGER
Os kommune i Hedmark	Rytrøa 14	2550	OS I ØSTERDALEN
Os kommune i Hordaland	Postboks 84	5201	OS
Osen kommune		7740	STEINSDALEN
Oslo kommune	Rådhuset	0032	OSLO

Kommunene			
Osterøy kommune	Administrasjon Rådhuset	5282	LONEVÅG
Overhalla kommune		7863	OVERHALLA
Porsanger kommune		9712	LAKSELV
Porsgrunn kommune	Floodsgate 6	3915	PORSGRUNN
Radøy kommune	Krossvegen 8	5936	MANGER
Rakkestad kommune	Postboks 264	1891	RAKKESTAD
Rana kommune	Rådhusplassen	8622	MO I RANA
Randaberg kommune	Postboks 40	4096	RANDABERG
Rauma kommune	Vollan 8 A	6300	ÅNDALSNES
Re kommune	Tingvoll	3175	RAMNES
Rendalen kommune	Bergset	2485	RENDALEN
Rennebu kommune	Myrveien 1	7391	RENNEBU
Rennesøy kommune	Vikevåg	4150	RENNESØY
Rindal kommune		6657	RINDAL
Ringebu kommune	Hustadgata 2	2630	RINGEBU
Ringerike kommune	Osloveien 1	3511	HØNEFOSS
Ringsaker kommune	Postboks 13	2381	BRUMUNDDAL
Rissa kommune	Rådhusveien 13	7100	RISSA
Risør kommune	Furumveien 1	4950	RISØR
Roan kommune		7180	ROAN
Rollag kommune		3626	ROLLAG
Rygge kommune	Larkollveien 9	1570	DILLING
Rælingen kommune	Bjørnholthagan 6	2008	FJERDINGBY
Rødøy kommune	Vågenge	8185	VÅGAHOLMEN
Rømskog kommune		1950	RØMSKOG
Røros kommune	Bergmannsgata 19	7374	RØROS
Røst kommune		8064	RØST
Røyken kommune	Katrineåsveien 20	3440	
Røyrvik kommune		7898	LIMINGEN
Råde kommune	Postboks 83	1641	RÅDE
Salangen kommune	postboks 77	9355	SJØVEGAN
Saltdal kommune		8250	ROGNAN
Samnanger kommune		5650	TYSSE
Sande kommune	Postboks 300	3071	SANDE I VESTFOLD
SANDE KOMMUNE		6084	LARSNES
Sandefjord kommune			
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	SANDNES
Sandøy kommune		6487	HARØY
Sarpsborg kommune	Postboks 237	1702	SARPSBORG

Kommunene			
Sauda kommune		4201	SAUDA
Sauherad kommune		3812	AKKERHAUGEN
Sel kommune	Botten Hansens gate 9	2670	OTTA
Selbu kommune	Mebones	7580	SELBU
Selje kommune		6740	SELJE
Seljord kommune		3840	SELJORD
Sigdal kommune		3350	PRESTFOSS
Siljan kommune	Sentrumsveien 105	3748	SILJAN
Sirdal kommune	Sentralbord	4440	TONSTAD
Skaun kommune		7353	BØRSA
Skedsmo kommune	Postboks 313	2001	LILLESTRØM
Ski kommune	Postboks 310	1402	SKI
Skien kommune	Postboks 158	3701	SKIEN
Skiptvet kommune	Storveien 28	1816	SKIPTVET
Skjervøy kommune	Postboks 74	9189	SKJERVØY
Skjåk kommune		2690	SKJÅK
Skodje kommune		6260	SKODJE
Skånland kommune	Postboks 240	9439	EVENSKJER
Smøla kommune		6570	SMØLA
Snillfjord kommune	Krogstadøra	7259	SNILLFJORD
Snåsa kommune		7760	SNÅSA
Sogndal kommune	Postboks 153	6851	SOGNDAL
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	HAUGE I DALANE
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Solund kommune	Postboks 73	6921	HARDBAKKE
Songdalen kommune	Postboks 63	4685	NODELAND
Sortland kommune	Vesterålsveien 57	8400	SORTLAND
Spydeberg kommune		1820	SPYDEBERG
Stange kommune	Storgata 45	2335	STANGE
Statens kartverk	Serviceboks 15	3504	HØNEFOSS
Stavanger kommune		4005	STAVANGER
Steigen kommune		8283	LEINESFJORD
Steinkjer kommune	Kongensgate 39	7713	STEINKJER
Stjørdal kommune	Postboks 1333	7501	STJØRDAL
Stord kommune	Postboks 304	5402	STORD
Stordal kommune		6250	STORDAL
Stor-Elvdal kommune	Storgata 120	2480	KOPPANG
Storfjord kommune	Kommunehuset	9046	OTEREN
Strand kommune	Postboks 115	4126	JØRPELAND
Stranda kommune	Postboks 264	6201	STRANDA
Stryn kommune	Postboks 263	6781	STRYN
Sula kommune		6030	LANGEVÅG

Kommunene			
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	SAND
Sund kommune		5371	SKOGSVÅG
Sunndal kommune	Romsdalsveien 2	6600	SUNNDALSØRA
Surnadal kommune		6650	SURNADAL
Sveio kommune		5550	SVEIO
Svelvik kommune	Åsgaten 40	3060	SVELVIK
Sykkylven kommune		6230	SYKKYLVEN
Søgne kommune	Postboks 1051	4682	SØGNE
Sømna kommune	Vik	8920	SØMNA
Søndre Land kommune		2860	HOV
Sør-Aurdal kommune		2930	BAGN
Sørfold kommune		8226	STRAUMEN
Sør-Fron kommune	Postboks 38	2648	SØR-FRON
Sør-Odal kommune	Kommunehuset	2100	SKARNES
Sørreisa kommune	Storveien 20	9310	SØRREISA
Sørum kommune	Postboks 113	1921	SØRUMSAND
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Tana kommune/Deanu gielda	Rådhusveien 3	9845	TANA
Time kommune	Postboks 38	4349	BRYNE
Tingvoll kommune		6630	TINGVOLL
Tinn kommune	Torget 1	3660	RJUKAN
Tjeldsund kommune	Rådhuset, Hov	9444	HOL I TJELDSUND
Tjøme kommune	Rødsgata 36	3145	TJØME
Tokke kommune		3880	DALEN
Tolga kommune		2540	TOLGA
Torsken kommune	Gryllefjord	9380	GRYLLEFJORD
Tranøy kommune	Rådhuset	9304	VANGSVIK
Tromsø kommune	Fredrik Langes gate 19/21	9008	TROMSØ
Trondheim kommune	Holtermanns veg 1	7004	TRONDHEIM
Trysil kommune	Storvegen 5	2420	TRYSIL
Træna kommune	Formannskapskontoret	8770	TRÆNA
Trøgstad kommune		1860	TRØGSTAD
Tvedestrand kommune	Tjennaveien 30	4900	TVEDESTRAND
Tydal kommune	Ås	7590	TYDAL
Tynset kommune	Rådhuset	2500	TYNSET
Tysfjord kommune	Postboks 104	8591	KJØPSVIK

Kommunene			
Tysnes kommune		5685	UGGDAL
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	AKSDAL
Tønsberg kommune	Tollbodgata 22	3111	TØNSBERG
Ullensaker kommune		2050	JESSHEIM
Ullensvang herad			
Ulstein kommune	Postboks 143	6067	ULSTEINVIK
Ulvik herad		5730	ULVIK
Utsira kommune		5547	UTSIRA
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Vaksdal kommune		5722	DALEKVAM
Valle kommune		4747	VALLE
Vang kommune		2975	VANG I VALDRES
Vanylven kommune		6143	FISKÅBYGD
Vardø kommune	Kirkegata 4	9950	VARDØ
Vefsn kommune	Rådhuset	8654	MOSJØEN
Vega kommune		8980	VEGA
Vegårshei kommune	Administrasjonsbygget	4985	VEGÅRSHEI
Vennesla kommune		4700	VENNESLA
Verdal kommune	Nordgata 63	7650	VERDAL
Verran kommune		7790	MALM
Vestby kommune	Postboks 124	1541	VESTBY
Vestnes kommune	Helland	6390	VESTNES
Vestre Slidre kommune		2966	SLIDRE
Vestre Toten kommune		2831	RAUFOSS
Vestvågøy kommune	Rådhuset Storgaten 37	8370	
Vevelstad kommune		8976	VEVELSTAD
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Vikna kommune		7900	RØRVIK
Vindafjord kommune	Sentraladministrasjon	5585	SANDEID
Vinje kommune	Vinjevegen 192	3890	VINJE
Volda kommune	Stormyra 2	6100	VOLDA
Voss kommune	Uttrågata 9	5700	VOSS
Værøy kommune	Sørland	8063	VÆRØY
Vågan kommune	Storgata 29	8305	SVOLVÆR
Vågsøy kommune	Postboks 294	6701	MÅLØY
Vågå kommune	Postboks 106	2684	VÅGÅ
Våler kommune		2436	VÅLER I SOLØR
Våler kommune i Østfold		1592	VÅLER I ØSTFOLD

Kommunene			
Øksnes kommune	Postboks 33	8439	MYRE
Ørland kommune	Postboks 401	7129	BREKSTAD
Ørskog kommune		6240	ØRSKOG
Ørsta kommune	Dalenveien 6	6150	ØRSTA
Østre Toten kommune	Postboks 24	2851	LENA
Øvre Eiker kommune	Stasjonsgata 24	3300	HOKKSUND
Øyer kommune		2636	ØYER
Øygarden kommune			
Øystre Slidre kommune	Tingvang, Bygdinvegen 1989	2490	HEGGENES
Åfjord kommune		7170	
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Ålesund kommune	Rådhuset	6025	ÅLESUND
Åmli kommune		4865	ÅMLI
Åmot kommune		2450	RENA
Årdal kommune	Statsråd Evensensveg 4	6885	ÅRDALSTANGEN
Ås kommune	Postboks 195	1431	ÅS
Åseral kommune		4540	ÅSERAL
Åsnes kommune	Rådhusgata 1	2270	FLISA

MELDING OM DELEGERT VEDTAK

Sakshandsamar:	Børild Skåra	Arkivsak nr:	2017/2343
Delegert sak nr:	28/17	Arkiv:	1519/128/1
		Vedtaksdato:	14.11.2017

ENKELTVEDTAK – med klagerett i samsvar med forvaltningslova kap. 6

Saka gjeld: 1519 GNR/BNR 128/1 - SØKNAD OM DELING AV LANDBRUKSEIGEDOM, HALLVOR OLA HJELLE

VEDTAK:

I det ein syner til søknad dagsett 26.08.2017 frå Hallvor Ola Hjelle, vert det med heimel i jordlova § 12 gitt løyve til frådeling av 0,7 daa frå gnr 128 bnr 1. Arealet skal vere tilleggsareal til gnr 128 bnr 6. Grunngevinga for løyvet er at delinga ikkje svekkjer ressursane på eigedomen nemnande og at den ikkje fører til auka ulempe for drifta av eigedomen.

Ein rår samstundes til at det vert gitt dispensasjon frå gjeldande plan.

Orientering om rett til å klage på enkeltvedtak:

Vedtaket kan påklagast til fylkesmannen. Adresser klagen til Ørsta kommune. Klagefristen er 3 veker, rekna frå den dagen brevet kom fram til påført adressat. Det er tilstrekkeleg at klagen er postlagd innan fristen. Klagen skal sendast skriftleg til det organet som har gjort vedtaket. Vis til vedtaket du klagar over, den eller dei endringar du ønskjer, og dei grunnane du vil vise til i klagen. Dersom du klager seint, slik at det kan være uklårt for oss om du har klaga i rett tid, må du også oppgjje datoen denne meldinga kom fram.

Utskrift:

Hallvor Ola Hjelle Røyslivegen 71 2386 Brumunddal halvord.hjelle@nortura.no

Kopi til:

Volda kommune Rådhuset 6100 Volda

Saksdokument:

14.11.2017 14.11.2017 1519 gnr/bnr 128/1 - Søknad om deling av landbrukseigedom, Hallvor Ola Hjelle

:14.11.2017 14.11.2017 1519 gnr/bnr 128/1 - Oversending av søknad om deling av landbrukseigedom, Hallvor Ola Hjelle, frå Volda kommune

- 1) Oversending av søknad om deling frå Volda kommune, deling av landbrukseigedom, Hallvor Ola Hjelle, 26.08.2017, oversendingsbrev 12.09.2017

Samandrag av saka:

Søknad om deling av 0,7 daa frå gnr 128 bnr 1 i Volda som tillegg til gnr 128 bnr 6.

Saksutgreiing:

Søknaden gjeld frådeling av 0,7 daa frå Brune gnr 128 bnr 1 i Volda, som skal vere tillegg til gnr 128 bnr 6. Søknaden frå grunneigar Hallvor Ola Hjelle er dagsett 26.08.2017. Volda kommune har sendt søkjaren førebels svar 12.09.2017, og landbrukskontoret vart varsla om søknaden same dag.

I Volda kommune sitt arkivsystem er saksnummer 2017/1574.

Sitat frå det førebelse svaret frå Volda kommune:

... Landbruksmyndet vil gjennomføre handsaming etter jordlova.

Søkjaren har i brev dagsett 24.08.2017 gjort greie for kvifor ein søker:

128/6 er i ferd med å bli seld til ny eigar og den frådeltte parsellen skal nyttast som tilleggsareal til bustadtomt 128/6 for å oppnå ei betre eigna arrondering og arealbruk. ...

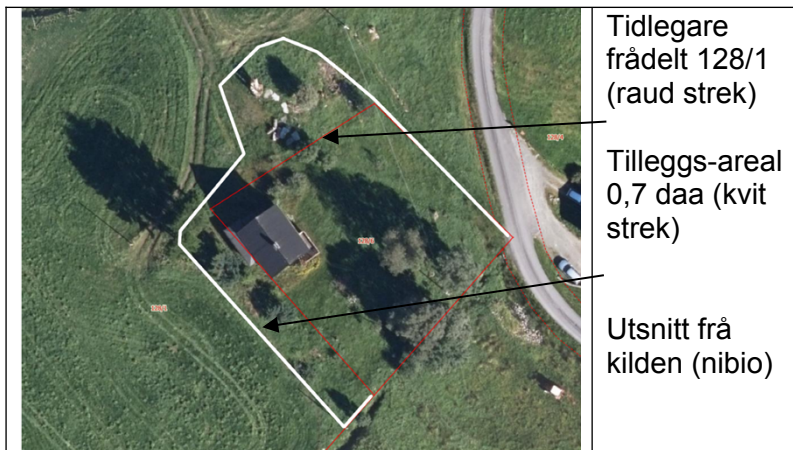
Hallvor Ola Hjelle er eigar av Brune gnr 128 bnr 1. Landbrukseigedommen er totalt på 232 daa – fordelt på 10 teigar. Markslaga fordeler seg slik:

Fulldyrka jord	Overflate - dyrka jord	Innmark s- beite	Skog sær s- høg bonitet	Skog høg bonitet	Skog middels bonitet	Skog låg bonitet	Uprod. skog	Myr	Jorddekt fastmark	Skrinn fastmark	Bebyggd
109,2	2,8	6,2	70,8	8,3	0	0	8,3	16,7	7,6	0	1,7

Eigedommen har våningshus, driftsbygningar og reiskapshus.

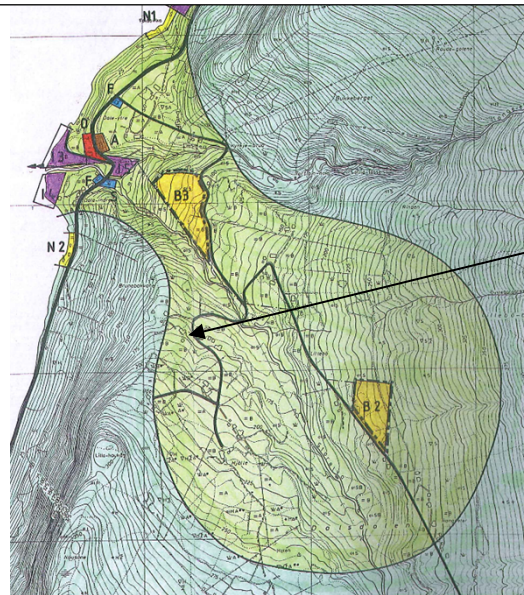
Føremålet med søknaden er å dele frå areal slik at ein kan utvide bustadtomta 128/6 frå 1.294 m² til inntil 2.000 m², altså med om lag 700 m².

Arealet ein søker på er i kartet registrert som jorddekt fastmark.

Området er i kommunedelsplan for Dalsbygd LNF sone B; *Innanfor desse områda kan det dersom sektormyndre ikkje har innseiingar, tillatast bygg for næringsverksemd, spreidd fritids- og bustadbygging etter PBL For spreidd bustad- og fritidsbusetnad på to eller fleire einingar vert bebyggelsesplan kravd. Jordlova §§ Skal framleis gjelde.*

Søkjaren leiger ut jordbruksareala til anna aktivt landbruksføretak.

Utsnitt frå Volda kommune planarkiv

Søkt areal

I sakshandsaminga går ein gjennom ulike temabasar for å sjå om tiltaket er i konflikt. Ein får her ikkje treff på noko tema som fortel om kryssande interesser.

Vurdering og konklusjon:

Ved handsaming etter jordlova § 9 (omdisponering) og §12 (deling) må ein syne til rundskriv: M-1/2013 Omdisponering og deling.

§12 Deling i jordlova lyder no slik:

Deling av eigedom som er nytta eller kan nyttast til jordbruk eller skogbruk må godkjennast av departementet. Det same gjeld forpaktning, tomtefeste og liknande leige eller bruksrett til del av eigedom når retten er stifta for lengre tid enn 10 år eller ikkje kan seiast opp eigaren (utleigaren). Med eigedom meiner ein òg rettar som ligg til eigedomen og partar i sameige.

Skal dyrka jord takast i bruk til andre formål enn jordbruksproduksjon, eller skal dyrkbar jord takast i bruk slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtida, kan samtykke til deling ikkje givast utan at det er gitt samtykke til omdisponering etter §9.

Ved avgjerd av om samtykke til deling skal givast, skal det leggjast vekt på om delinga legg til rette for ein tenleg og variert bruksstruktur i landbruket. I vurderinga inngår mellom anna omsynet til vern av arealressursane, om delinga fører til ei driftsmessig god løysing, og om delinga kan føre til drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området. Det kan leggjast vekt på andre omsyn dersom dei fell inn under formålet i jordlova.

Sjølv om det etter tredje ledd ikkje ligg til rette for å gi samtykke til deling, kan samtykke givast dersom deling vil vareta omsynet til busetjinga i området.

Samtykke til deling kan givast på slike vilkår som er nødvendige av omsyn til dei føremåla som lova skal fremja. (etc.)

I dette tilfellet er omsøkte areal ikkje dyrka eller dyrkbar mark. Søknaden vert difor ikkje vurdert etter § 9 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i jordlova.

Jordlova har til føremål å leggje tilhøva til rette for at areal på landbrukseigedomar, kan bli brukt på den måten som er mest gagnleg for samfunnet og for dei som har yrket sitt i landbruket. Arealressursane bør disponerast på ein slik måte som gjev ein tenleg, variert bruksstruktur ut frå samfunnsutviklinga i området og med hovudvekt på busetnad, arbeid og driftsmessige gode løysingar. Ein samfunnsgagnleg bruk inneber at ein tek omsyn til at ressursane skal disponerast ut frå behovet til framtidige generasjonar.

Driftsgrunnlaget i høve jordlova § 12 er eigedomen sine ressursar i form av areal og bygningar som blir nytta eller kan nyttast til jordbruk eller skogbruk. Forbod mot deling i §12 skal hindre at eit bruk vert oppstykkja eller på annan måte får redusert ressursgrunnlaget.

Vurderingar:

Tema:	Vurdering:
Ressurs for eigedomen:	Bruket har gode jordressursar. Ei deling vil ikkje svekke desse.
Driftsmessig tilkomst:	Delinga ein søker på får ingen innverknad på tilkomst.
Temabasar i Kilden:	Ingen treff på konflikt.
Påverknad for drifta av landbrukseigedomen:	Ein må pårekne aktiv drift inn til grensene til bnr 8.
Delinga – ein må vere budd på ... :	Saka gjeld tillegg til eksisterande bustadtomt. Situasjonen vert ikkje endra.
Plassering:	Plasseringa er i ytterkant . Plassering er ikkje vesentleg negativ for landbruket.
I høve til planstaus:	LNF-område sone B som er ope for spreidd busetnad under visse vilkår.

Det skal leggjast vekt på om deling vil medføre drifts- og/eller miljømessige ulemper i høve landbruk.

Denne saka gjeld frådellinga av eit mindre areal på 0,7 daa som tillegg til allereie frådelt tomt. Bustadtomta vert med dette tillegget inntil 2,0 daa. Ein har her ikkje merknad til storleiken.

Vurderinga skal sjå til at eigedomen etter ei deling har nok ressursar for ei framtidig drift, og ikkje vert vesentleg svekkja.

Det er her snakk om deling for å utvide ei allereie frådelt tomt med påståande hus. Det gamle tunet låg her og våningshuset er teke i vare men løda vart riven. Arealet som vert tillagt bnr 8 er areal som ikkje er dyrka eller dyrkbart. Ein vurderer det slik at plasseringa her er rimeleg gunstig. Ein er eit stykke frå driftssenteret, men må rekne med landbruksaktivitet både på hovudbruket og på andre bruk i nærleiken.

Ut frå ei samla vurdering av momenta som skal leggjast vekt på jmf jordlova, vil vi ikkje gå mot deling her. Med heimel i jordlova rår vi til løyve til deling etter §12. Ein rår då og til dispensasjon frå gjeldande plan, om det er naudsynt.

Liv Bente Viddal
seksjonsleiar

Børild Skåra
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

OS 18/17 E-byggsak - Digitalisering av enkel byggesakshandsaming